

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ
DERS KİTABI

Yunus Emre Enstitüsü

Seviye **C2**

Yunus Emre Enstitüsü

Yedi İklim Türkçe

C2

Yayın Türü ve Basım Tarihi

Ders Kitabı - 2015

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

Editörler

Yrd. Doç. Dr. Erol BARIN

Dr. Şaban ÇOBANOĞLU

Prof. Dr. Şeref ATEŞ

Doç. Dr. Mustafa BALCI

Doç. Dr. Cihan ÖZDEMİR

Yazarlar

Yrd. Doç. Dr. İbrahim GÜLTEKİN

Doç. Dr. Mahir KALFA

Yrd. Doç. Dr. Filiz METE

Aydan ERYİĞİT

Uğur KILIÇ

Gül GÖNÜLTAŞ

Eğitim Tasarımı ve Redaksiyon

Selçuk DOĞAN, Emine SARIKAYA, Sinan Doruk

Fikriye YILMAZOĞLU, Sabriye ÖZDENİZ

Görsel Yapım

Görsel Yayın Yönetmeni: Zeynep Sevd e Pakso

Görsel Yayın Danışmanı: Dr. Melike Günyüz

Sanat Yönetmeni: Sümeyye Eroğlu

Fotoğraflar: Sezer Alçinkaya

Grafik Uygulama: Rumeysa Temiz

İllustratörler: İbrahim Çiftçi, Saadet Ceylan

Basım

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Serhat Mah. Alinteri Bulvarı 1256.

Sok. No: 11 Ostim - Yenimahalle - Ankara

www.diyagnetvakfiyayin.com.tr

Tel: 0 312 354 91 31 Fax: 0 312 354 91 32

Dağıtım

Karbey Yayıncılık Eğitim ve Dan. Hiz. San. Tic. Ltd. Şti.

Ankara Cad. No: 15 Konak Han Kat: 1

Hobyar Mahallesi Çağaoğlu - Fatih / İstanbul

Tel: 0 212 512 56 33 - 0 212 511 68 28

Yönetim Yeri

Anafartalar Mah. Atatürk Bulvarı No: 11 Ulus-Ankara

Tel: 0.312 309 11 88 Faks: 0.312 309 16 15

www.yee.org.tr - iletisim@yee.org.tr

ISBN

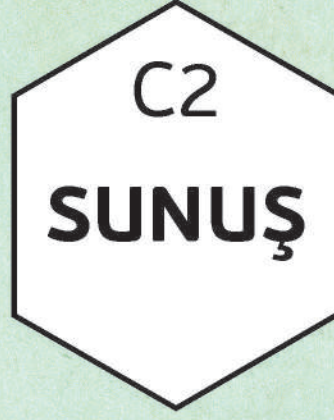
978-605-87010-2-1

© 2015

Yunus Emre Enstitüsü

Bütün hakları saklıdır.

Sevgili Öğrenciler,

Bir dili öğrenmek, yeni bir dünyaya doğru yolculuğa çıkmak gibidir. Her yolculuk gibi, dil öğrenme yolculuğu da öncelikle sağlam bir niyet, coşkulu bir arzu ve hedefe varmak için gerekli irade ve çalışma gerektirir. Dil öğrenirken birkaç adım sonra bu kararından dönenler, birkaç durak sonra vazgeçenler çok görülür; hedefe varanlar ise yeni bir kültür ve medeniyetin geniş kapısından içeri girip kendi geleceklerini, kendi zihin dünyalarını zenginleştirme mutluluğuna erenlerdir.

Bu yolculuğun üç temel unsuru var: Birincisi öğrencidir. Öğrenci bu yolculuğun asıl unsurudur. Onun talebi, iradesi, çalışması olmadan yolculuk gerçekleşemez. Diğer unsurlar ise ona bu yolda kılavuzluk edecek olan öğretmenler ve öğretim malzemeleridir.

Yunus Emre Enstitüsü, Türkçe öğrenme yolculuğuna çıkanlara yardımcı olmak için çalışıyor. Okutmanlarımızı bu konuda özel bir eğitimden geçiriyor ve bir dilin yabancı dil olarak öğretimi metodlarını bilen okutmanlarla yürüyoruz. Okutmanlarımızın işlerini yaparken en iyi araçlara sahip olmasını arzu ediyoruz. Kitap ve yardımcı ders malzemeleri bunların başında geliyor.

Elinizdeki kitap, Türkçe öğrenmek isteyenlere yardımcı olmak üzere üretildi. Türkçeyi daha hızlı, kolay, akılda kalıcı; günlük hayatın ihtiyaçlarına cevap verecek yeterlikleri kazandırmak üzere tasarlandı. Derslerde ilerledikçe kendinizi Türkçe ifade edebilmeniz, Türkçe ile iletişim kurabilmeniz, yazma, okuma, konuşma ve dinleme becerilerinizin gelişmesi hedeflendi.

Yedi İklim Türkçe kitabının tamamını bitirdiğinizde günümüz Türkçesinin iyi bir konuşuru olacağınıza, Türk edebiyatının heyecanlı sayfalarında kendi başınıza gezinebileceğinize, Türk akademik hayatını Türkçe takip edebileceğinize inanıyoruz.

Bu yeni yolculukta Yunus Emre Enstitüsü, okutmanları ve yöneticileriyle sizin yanınızdadır. Hepinize sağlık ve başarılar diliyorum.

Prof. Dr. Hayati DEVELİ

YUNUS EMRE ENSTİTÜSÜ BAŞKANI

C2
İÇİNDEKİLER

1
KELİMELE
DÜNYA KURMAK

Kelimelerle Dünya Kurmak

9-26

A) Bir Roman Okudum Hayatım Değişti	10
B) Hayat Bir Tiyatro Sahnesi	15
C) Kardeş Kalem	19

2
TÜRKÇENİN
İNCELİKLERİ

Türkçenin İncelikleri

27-44

A) Argo/Jargon	28
B) Hiciv	32
C) Taşlama	37

3
MODANIN
KALBİ

Modanın Kalbi

45-66

A) Moda	46
B) Estetik	54
C) Tasarım	60

4
BİLİMİN
ÖTESİNDE

Bilimin Ötesinde

67-82

A) Sanata Bakış Açısı	68
B) Bilim Dünyası	73
C) Uykunun Gizemi	77

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Emine Işınsu ile Edebiyat Üzerine Bir Söyleşi	• Bir Ben Vardır Bende Benden İçeri	• Hayat Değiştiren Roman	• En Sevdiğim Roman
• Turan Ofazoğlu ile Tarihî Bir Gün	• Yine Bir Gül Nihal	• Başrol	• Benim Tiyatrom
• Beyaz Gemi	• Bozkırın Romancısı Cengiz Aytmatov	• Aşk Hikâyesi	• En İyi Roman

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Kadın Dediğin	• Argo	• Kadınlar ve Erkekler	• Kadınım, Erkeğim
• Namdar Nami Karatay	• Neyzen Tevfik	• Eşeğe Gem Vurmayın	• Siz Olsaydınız...
• Erkek Dediğin	• Şairlerden İnciler	• Ağır Sözler	• Teknoloji ve Kitap

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Düğmelerin Anlattığı Tarih	• Moda Kavramı	• Erkek Modası	• Boş Zaman Etkinliği Olarak: Alışveriş
• Doğu ve Batı'nın Estetik Algısındaki Farklılıklar	• Estetik Lüks Müdür?	• Estetik Nedir?	• Farklılık
• Atıl Kutoğlu	• Türk Evleri	• Geleceğin Mesleği	• Teknolojik Ev

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Türkan Şoray'la Röportaj	• Başlık Nedir?	• İşçi, Bilginler ve Sanatçılar	• Sanat Eserinin Büyüsü
• Evrenin Sırlarını Çözen İnsan	• Eşsiz Parmak İzlerimiz	• Eşsiz Özellikler	• İnsanlık İçin...
• Kötü Bir Rüya mı Yoksa Kâbus mu?	• Uykumuzda Neler Oluyor?	• Hayırlısı Olsun	• Hayal Gücü

C2
İÇİNDEKİLER

5
KÜLTÜR
AYNAMIZDAN
YANSIMALAR

Kültür Aynamızdan Yansımalar

83-102

A) Karagöz Oyunu	84
B) Mevlana ve Mesneviden Seçmeler	91
C) Portreler	97

6
İLETİŞİM
DÜNYASI

İletişim Dünyası

103-118

A) İletişim Türleri	104
B) Sözsüz İletişim	109
C) Kitle İletişimi	114

7
HAYAT
DERSLERİ

Hayat Dersleri

119-134

A) Aksakaldan Öğütler	120
B) Hayatın İçinden	125
C) Mutluluğun Sırri	129

8
GEZİ
DENEME
MAKALE

Gezi, Deneme, Makale

135-154

A) Gezi/Yorum	136
B) Yazarlık ve Yalnızlık	142
C) Uzayın Derinlikleri ve İnsan	147

YEDİ İKLİM TÜRKÇE

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Karagöz Oyunundaki Bazı Tipler ve Özellikleri	• Karagöz Oyunu	• Hazırcevap	• Sizce Hangisi?
• Diller Bir İstekler Ayrı	• Mevlana Celaled-din-i Rûmî	• Sağırın Hasta Ziyareti	• Sağır Duymaz Uydurur
• Nasrettin Hoca'nın Köyünde	• Bir Bellek Fenomeni (Mükrimin Halil Yınanç)	• Ye Kürküm Ye	• Define Arayan Adam

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• İletişim	• Kişiler Arası İletişim	• Fatura Ödeme	• Etkili İletişim
• Beden Dili	• İş Hayatında Beden Dili	• Sözsüz İletişim	• İş Görüşmesi
• Etik Eğitimi ve İletişim Etiği	• Kitle İletişimi Nedir?	• Gelişen İletişim	• Ünlülerle Söyleşi

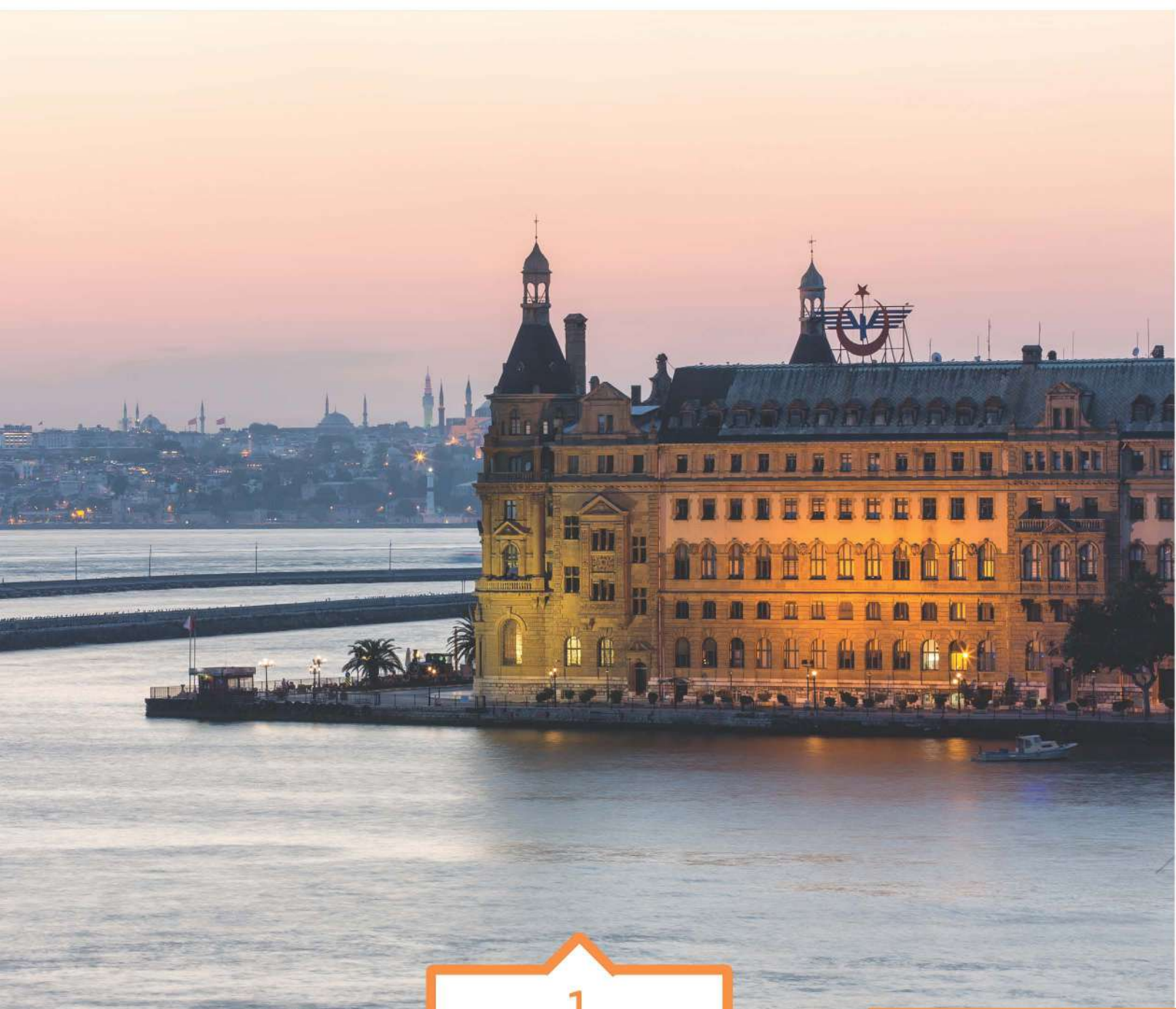
Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Yapıcı Olmak	• Einstein'dan Hayat Dersleri	• Fazla Mal Göz Çıkar-maz	• Dünyayı Düzeltmek
• Annenin Gözüyle Evlat	• Bilgenin Bakış Açısı	• Hayatı Değiştirmek	• Benim Masalım
• Eski Bir Tapınak Yazıtı	• Güzel Şehirler Mutlu İnsanlar	• Benim Şehrim	• Mutlu Olmanın Yolları

Dinleme	Okuma	Konuşma	Yazma
• Şavşat'ın Üstü Başı Kar	• Beş Şehir'den...	• Hayal Gücü	• Konuşan Hayvan
• Yalnızlar	• Nasıl Yazar Oldum?	• Yazarlık	• Arasındaki Fark
• Yapay Uydular	• Uluslararası Uzay İstasyonu	• Uluslararası Kurallar	• Uydu Çöplüğü

Haydarpaşa Tren Garı / İstanbul

1

Kelimelerle Dünya Kurmak

● Bölümler

- A) Bir Roman Okudum
- Hayatım Değişti
- B) Hayat Bir Tiyatro
- Sahnesi
- C) Kardeş Kalemler

● Beceriler

- Edebî terimler ve kalıplar
- Sinema ve tiyatroyla ilgili terimler
- Anlatım teknikleri ve düşünceyi geliştirme yolları

● Kelimeler

- roman
- yazar
- eser
- sahne
- tasvir

Üniteye Hazırlık

- Ülkenizde ödül almış bir yazar var mı?
- Kitap okumayı sever misiniz? Hangi tür kitaplar okursunuz?
- Sizce edebiyat topluma ne kazandırır?

A) BİR ROMAN OKUDUM HAYATIM DEĞİŞTİ

1. Dinleyelim.

Emine Işınsu ile Edebiyat Üzerine Bir Söyleşi

2. Cevaplayalım.

1. Yazar, Yunus Emre'yi anlattığı romanı için "Kırk yıl bekledim." ifadesini neden kullanmış olabilir?

- A) Zamanı olmadığı için
- B) Ruh hâli uygun olmadığı için
- C) Başka romanlar üzerine yoğunlaştığı için
- D) Gurbette olduğu için

2. Yazar, Yunus Emre'yi anlattığı romanını yazarken nasıl bir ruh hâli yaşamıştır?

- A) Kararlı, sabırlı ve neşeli
- B) Aceleci, coşkulu ve heyecanlı
- C) Yavaş, telaşlı ve umutlu
- D) Sevinçli, kaygılı ve hızlı

3. Yazar'ın Yunus Emre'ye duyduğu sevginin kaynakları nelerdir?

- A) Yunus'un aşk dili ve halkın diliyle söylemesi
- B) Yunus'un tasavvufî yoğun şekilde ilgilenmesi
- C) Yunus'a annesinin de büyük ilgi duyması
- D) Yunus'ta yazarın kendini bulması

4. Yazar, eserinde Yunus Emre'nin hangi yönünü ön plana çıkarmak istemiştir?

- A) Tasavvufî yönünü
- B) Maddî yönünü
- C) İnsani yönünü
- D) Barışçıl yönünü

5. Yazara, göre hangisi yazarların sorumluluklarından biri değildir?

- A) Milletin değerlerini ileri taşıması
- B) Evrensel değerleri ileri taşıması
- C) Millete ayna tutması
- D) İyi eserlere teşvik etmesi

3. Okuyalım.

Bir Ben Vardır Bende Benden İçeri

Türk milletinin yetiştirdiği en büyük tasavvuf büyüklerinden ve Türk Dili ve Edebiyatı tarihinin en büyük şairlerinden biri olan Yunus Emre'nin hayatının konu edildiği eserde Yunus Emre'nin gençlik yılları, ailesi, sevdaları, hüznüleri ve hocası Tapduk'la tanıştıktan sonra yaşadığı büyük değişim anlatılmaktadır. Yunus Emre, üstadı Tapduk Emre'nin kapısında yıllarca hizmet ettikten sonra "Ben hocama ve bu dergâha layık değilim düşüncesiyle hocasının yanından ayrılır. Aylarca farklı diyarları dolaşır, çektiği sıkıntılar, gördüğü bazı hikmetli olaylardan sonra hocasının yanından ayrıldığına pişman olur ve tekrar Tapduk'un dergâhına doğru yola çıkar.

(...)

Aylar birbirini kovaladı, bahar yaza, yaz sonbahara döndü! Yollarda pek çok insanla tanış oldu. Kimi zaman davet edildiği bir köyde, yumuşak yün yatak üzerinde yattı. Kimi zaman bir ağaç altında, kuru toprağın üzerinde... Aç kaldığı da oldu, epey tok olduğu da. Bazen çok iyi karşılandı, bazen suratına bakan olmadı. Fakat kendisine yapılan her türlü davranışı, söylenen her sözü, sorulan her soruyu, gönül hoşluğu ile alıp kabul etti; ne küsüp darıldı, ne de yapılan iltifatlardan kendine bir pay çıkardı. Gönlünde taşıp duran sevgiyi dağıtmaya çalışıyordu o, ne olursa olsun; onu övgülerle kabul etseler de ona aldırmasalar yahut onu kovsalar da, iyi yahut kötü davranışlar da, Yunus'un gözlerinde ki sevgi ışıklarından etkilendiler. Herkes, gönlü yettiği kadarını aldı. Kalan sevgi, kara toprağa, masmavi göğe, çiçeklere, dağlara, taşlara, ırmaklara dağıldı. Yunus, bir aşk selini ardınca sürükleyip yürüdü, yürüdü.

Ömrü boyunca dalgalanıp duran gönlü durulmuş, heyecanları erimiş, endişeleri hatta soruları yok olmuştu. Yunus baştan ayağa "aşk", Yunus baştan ayağa "teslim", Yunus baştan ayağa, "sabır"ı gayrı. Başka hiçbir duyguya, düşünceye yer kalmamıştı gönlünde ve aklında. Aşk nefsinin yakıp kül etmiş, Yunus yürüdükçe, çeşit çeşit insanlarla tanış oldukça, bu küller dağılıp savrulmuştu. Yunus yürüyordu, ağızında mısralarla:

Taptuk'un tapusunda, kul olduk kapısında,
Yunus miskin çiğ idik, piştik elhamdüllillah.

Ve çok uzaklarda, ufukta yıllarca kuru ağaçlarını kestiği bildik dağ görüverince, Yunus heyecandan boğulacak gibi oldu, eğilip toprağı öptü.

Bütün gece yürüdü, seher vakti erişti dergâha. Kapısında bir durup nefeslendi, dönüp geldiği yola baktı, köyü gördü. Kendi evini seçmeye çalıştı, seçemedi. O sırada Anabacı'nın sesini işitti.

-Hoş geldin Derviş Yunus, diyordu.

Yunus sevinçle irkildi, baktı; kadıncağzı sanki daha da yaşlanmıştı bu geçen üç-üç buçuk yılda, koşup elini öptü, sonra onun ellerini kendi kocaman avuçları arasına aldı:

"Anacığım." dedi "Çok özledim, hasretten yandım kavruldum, ama geciktim işte, acaba Hazret'im beni bağışlar mı?"

-Bilemem ki Yunus, dedi. Artık çilenin bittiğine hükmederse, bağışlar seni, öyle sanırım... Bilmem ki kulağına erişti mi Derviş Yunus, artık gözleri hiç görmez oldu. Şimdi gidip onu dışarı çıkaracağım, sen de gel bakalım.

Tekkedekiler sabah namazı için uyanmaya başlamış, çevre, ses ve hareket dolmuştu. Anabacı'nın arkasında sessizce yürüyen Yunus'u fark eden çıkmadı. Kapıya geldiler, Anabacı, "Dur" diye işaret edip, içeri girdi. Yunus bir durdu, sonra kendini eşiğin üzerine attı. Hocası üzerine bassın, öyle fark etsin onu istiyordu. Gerçekten de kapı açıldı, bir eli karısının omuzunda, Tapduk göründü. Bir adım attı, bir şey fark etti, hemen çekti ayağını, karısına sordu:

-Hatun nedir, kimdir bu?

-Yunus, dedi kadın çekinerek.

-Haa, dedi. Taptuk gülümseyerek; bizim Yunus mu?

-Evet, dedi kadın neşeyle.

-Kalk ayağa Yunus, dedi ve ilave etti, hatun sen kal evde, artık Yunus götürür beni.

Yunus önce onun elini öptü, gözyaşlarıyla ıslattı bu eli. Sonra ikisi beraber yavaş yavaş yürümeye başladılar. İşte o zaman çevredekiler fark etti onları; "Yunus dönmüş" avazı dolaştı, koşup geldiler ve edeple Taptuk'la Yunus'un arkasından yürümeye başladılar mescide doğru.

Namazdan sonra, Yunus'la Taptuk, selâmlıkta sohbet ettiler.

Yunus, ancak öğlene doğru, derviş arkadaşlarının yanına gitti; hepsiyle selâmlaşp kucaklaştılar fakat Bodur Musa ile sarılışları bir başka oldu, daha bir sevecen, daha bir özlemlili... Yunus:

-Bodur Musa, dedi, seni düşümde görmüş-tüm, hele bir gözlerimin içine bak!

Bakıştılar. Yunus:

-Sen de! dedi.

-Evet cevabını aldı, tekrar kucaklaştılar.

Yunus sevgiyle:

-Ve çekip gidip insanların arasına dalmadın, dedi.

-Ben yalnızlığımda buldum, hep burada kalacağım. Ancak çekip gidecek olan biri vardır, o da sensin! dedi Bodur Musa.

Yunus bir düşündü:

-Hayır dedi, hayır. Kırk yaşımı bu dergâhta idrak ettim ve hiç şüphem yoktur ki, burada hizmetim de tam kırk yılı bulacaktır, bir yıl bile eksik olmaz, fakat sonra? İşte onu bilmem.

-İçime doğuyor, dedi Bodur Musa, senin kırkinci yılını burada beraberce göreceğiz.

-Evet, Bodur Musa, evet erenim, burada beraberce göreceğiz.

O gece misafirlerle yapılacak büyük toplantı günüydü. Kalabalık doldurdu meydanı. Yunus, Sultan'ını kolunda getirdi.

-Evlatlar, dedi Taptuk, bu gece sohbet yapmayacağım, bu gece, Yunus Emre'nindir... O, gezip gördüğü yerleri, tanıdığı insanları anlatacak, ama önce gönlünü konuştur Yunus, oku bakalım bize.

Yunus: "Severim ben seni candan içeri / Yolum vardır bu erkândan içeri" diye başladı, okudu, bitirdi. Sonra, baştan sona hikâyeye etti macerasını. Sonra herkes dağıldı. Yunus artık tasavvufun sırlarını anlamış, hocasına layık bir öğrenci olmuştu.

-

Hayat Değiştiren Roman

-
- A photograph of a man with dark hair and glasses, wearing a red t-shirt and a grey cardigan, sitting at a wooden table in a library. He is leaning his head on his hand while reading an open book. To his left is a large, dark, modern lamp and a stack of books. The background shows bookshelves filled with books and recessed ceiling lights.

En Sevdığım Roman

B) HAYAT BİR TİYATRO SAHNESİ

1. Dinleyelim, cevaplayalım.

Turan Oflazoğlu ile Tarihî Bir Gün

1. Turan Oflazoğlu hangi alanda eser vermemiştir?

- A) Çeviri B) Şiir C) Roman D) Tiyatro

2. Turan Oflazoğlu eserlerindeki karakterleri en çok hangi alandan seçmiştir?

- A) Tarih B) Edebiyat C) Sosyoloji D) Tıp

3. Yazar, yazı yazmaya başlamadan önce nasıl bir süreç yaşıyor?

- A) Arkadaşlarıyla tartışıp ne yazacağına karar veriyor.
B) Düşler görüyor ve ne yazacağına karar veriyor.
C) Yoğun bir araştırma döneminden sonra karar veriyor.
D) Uzun seyahatler yapıp karar veriyor.

4. Yazarın Kezban isimli eserinin ana karakteri kimdir?

- A) Yazarın çocukluk aşkıdır.
B) Yazarın bir akrabasıdır.
C) Yazarın hayran olduğu bir kadındır.
D) Yazarın eşidir.

5. Yazar ilk tiyatro eserlerini nerede yazmıştır?

- A) Türkiye B) Avusturya C) Amerika D) İngiltere

2. Okuyalım, yorumlayalım.

Aşağıdaki cümleleri okuyalım. Altı çizili ifadeleri yorumlayalım.

1. Birçok karakter tarihin tozlu yapraklarından çıkarak karşımıza geldi.

2. Onun oyunları ile zaman tüneline geçtik.

3. Ben Yunus Emre'nin, Şeyh Galip'in Karacaoğlan'ın vârisiyim.

4. Nur içinde yatsın.

5. Ondan sonra IV. Murat öyle bir patladı ki...

6. Nietzsche bunu bir kasırga hâlinde gelen ilhamla iki ayda filan yazıyor.

3. Okuyalım, cevaplayalım. Yine Bir Gül Nihal

(Bu metin Turan Oflazoğlu'nun Türk klasik müziğinin ünlü bestekârlarından İsmail Dede Efendi'nin hayatını anlattığı Yine Bir Gül Nihal isimli tiyatro eserinden alınmış ve düzenlenmiştir. Bu bölümde Dede Efendi ve eşi Gülnihal'in çocuklarının ölümü nedeniyle duydukları acı anlatılmaktadır.)

GÜLNİHAL (*Gülnihal, mavi bir bebek hırkası örmekte ve şarkı söylemektedir.*):

Gitti de gelmeyiverdi
Gözlerim yollarda kaldı
Yine nazlım nerde kaldı
Ne zaman ne zaman
Ne zaman gelir

...

(*Durur.*)

Ne zaman? Ne zaman?

(*Dede Efendi girer, onu seyreder, son derece üzülür.*)

(*Gülnihal ağlar, umutsuzca*)
Hiçbir zaman! Hiçbir zaman!
Gitti de gelmeyiverdi, gelmeyiverdi.

DEDE EFENDİ (*usulca yaklaşarak*):
Ne yapıyorsun hatunum?

GÜLNİHAL:
Hırka örüyorum çocuğuma.
(*Dede ırkılır.*)

DEDE (*Örgüyü elinden alıp*):
Oğlan için bu.

GÜLNİHAL:
Ya ne olacaktı?

DEDE:
Ama yavrucuğum...

GÜLNİHAL:
Aması ne?

DEDE: (*iç geçirip.*)
Salih, oğlumuz... Hakk'a yürüdü.

GÜLNİHAL (*Hüzünlü bir tavırla*):
İyi ya, bakarsın döner bir gün.

Geldiğinde çıplak mı kalsın?

DEDE: (*Ağlamamak için kendini zor tutar*):
Dönemez o, dönemez.

GÜLNİHAL:
Niye?

DEDE:
Susan canlarla karıştı da ondan.
Babamla, anamla, Hazret-i Mevlânâ'yla,
sevgili, ulu canlarla beraber şimdi.
Hiç döner mi?

GÜLNİHAL (*Haykırırcasına*):
Hayır İsmail, hayır! Öldü Salih'im, öldü,
öldü, öldü!

DEDE (*dehşetle*):
Sus, tövbe de! "Canlar ölesi değil, canlar
ölesi değil"

GÜLNİHAL:
O öldü, ama ben ölmemiş sayacağım,
giysiler örecek, giysiler dıkeceğim ona,
gündelik giysiler, bayramlık giysiler...
Salih'im çıplak bırakamam ben.
(*Hiçkırı hiçkırı ağlar.*)

DEDE (*Başını okşayarak*):
Kaç yıl oldu, unutamadın.

GÜLNİHAL (*Tersleyerek*):
Sen unuttun mu yoksa? Ha, unuttun mu?
(*Kalbini göstererek*):
Yavrumun acısı buramı yakar durur.
(*Dede'yi sarsarak*):
Sen unuttun mu yoksa, unuttun mu?

DEDE (*Bir şarkı söyler*):

Bir gonca femin yâresi vardır ciğerimde
Âteş dökülürse yeridir âh-ı serimde
Her lâhza hayâli duruyor dîdelerimde
Takdîre nedir çare bu varmış kaderimde
(Dede için için ağlamaktadır.)

GÜLNIHAL (Dede Efendi'nin boynuna sarılarak):

Bağışla beni İsmail'im bağışla!
Sen oğlumuza ağıt yakmışsın. Ama
hiç okumadın bunu bana. Neden?

DEDE (Başını okşayarak):

Neden olabilir yavrum?

GÜLNIHAL:

Ben üzölmeyeyim diye elbette.
Meleksin sen İsmail'im melek!

DEDE:

Bunu hep kendi kendime, yalnızken okudum.

Sen "Unuttun mu?" diye ısrarla sormasaydın yine kendime saklayacaktım.

(Gölnihal başını kocasının göğsüne koyar, hıçkırır hıçkırır ağlar. Dede onun başını okşarken, ağlamamak için kendini zor tutar.)

1. Gölnihal neden ağlamaktadır?

2. Gölnihal'in içinde bulunduğru psikolojik durum hakkında ne düşünöyorsunuz?

3. Dede Efendi, Gölnihal'e okuduğru şarkıyı kim için yazmıştır? Gölnihal'e bu şarkıyı daha önce neden okumamıştır?

4. Dede Efendi, "Canlar ölesi değıl." sözöyle neyi anlatmak istemiş olabilir?

5. Sevdüğünüz insanlar için hiç şiir veya şarkı yazdınız mı? Yazarken neler hissettiniz?

4. Yazalım. Benim Tiyatrom

Trajedi

Komedi

Dram

Hangi tiyatro türünü tercih ediyorsunuz? Niçin?

Bir senaryo yazalım.

5. Konuşalım. Başrol

Bir tiyatro oyuncusu olsaydınız, nasıl bir rolde oynamak isterdiniz?

C) KARDEŞ KALEMLER

1. Dinleyelim, cevaplayalım. *Beyaz Gemi*

1. Romanın konusu nedir?

- A) Roman, anne ve babası tarafından terk edilen bir çocuğun hayatını konu edinmektedir.
- B) Roman, bir geminin yıllar süren seyahatini ele almaktadır.
- C) Eserde eski Türklerin yaşayış şekilleri, gelenek ve görenekleri ele alınmaktadır.
- D) Eser mutlu aile bireylerinin hayatını konu edinmektedir.

2. Çocuğun içinde bulunduğu ruh hâlini aşağıdaki ifadelerden hangisi en iyi açıklamaktadır?

- A) Çocuk hayalinde oluşturduğu bir dünyada yaşamakta gerçek hayatı kabul etmemektedir.
- B) Çocuk, anne ve babasına büyük bir özlem duymakta, babasına kavuşmanın hayalini kurmaktadır.
- B) Çocuk, kaptan olma hayaliyle yaşamakta ve bunun için var gücüyle çalışmaktadır.
- D) Çocuk, Boynuzlu Maral Ana masalındaki karakterin yerine geçmek istemektedir.

3. Çocuk babasına hangi yolla kavuşacağına inanmaktadır?

- A) Boynuzlu Maral Ana'nın kendisini sırtına bindirerek babasına götüreceğine
- B) Dedesiyle bir gemi yolculuğuna çıkarak babasının yanına gideceğine
- C) Babasının uzun bir seyahatten sonra kendisine çeşitli hediyeler alarak geleceğine
- D) Çocuk, bir gün balık olup babasının yaşadığını düşündüğü beyaz gemiye yüzerek gideceğine ve babasına kavuşacağına

4. Yazarın çocuğa bir isim vermeyip onu çocuk şeklinde anlatmasının özel bir sebebi olabilir mi? Niçin?

.....

5. Roman sizce nasıl bitmiş olabilir?

.....

2. Okuyalım, cevaplayalım.

Bozkırın Romancısı Cengiz Aytmatov

Eserlerini, Kırgızca ve Rusça olarak kaleme alan Aytmatov, eserlerinin çoğunda tema olarak aşk, dostluk, savaş, döneminin acıları ve kahramanlıkları ile Kırgız kültürünü seçmiştir. Aytmatov, halkların kültürel zenginliğini eserlerine yansıtmış, yaşadığı coğrafyanın insanının tarih içinde kazandığı değerleri, acılarını, kahramanlıklarını tecrübelerini yazıya döküp ölümsüzleştirmiş, eserlerinde kendi ifadesi ile “tipik insan”ı ortaya koymaya çalışmış bir yazardır. Eserleri Türkçenin yanı sıra 150’den fazla dile tercüme edilerek milyonlarca baskıya ulaşmıştır.

Cengiz Aytmatov, Kırgız edebiyatının yankı uyandırmış bir kalemidir. Eserlerinde özellikle Kırgız kültürünü, üzerinde yaşadığı coğrafyayı, tanık olduğu savaşları, aşkları, ayrılıkları, özlemleri ve tüm renkleriyle yaşamı anlatmıştır. Aytmatov, dünya edebiyatında kendi mensubu olduğu Kırgız kültürünü sanatına yansıtmış ve kendine has üslubuyla ölümsüz eserler ortaya koymuştur.

Cengiz Aytmatov, 12 Aralık 1928 tarihinde Kuzeybatı Kırgızistan’da Şeker adlı bir köyde doğmuştur. Cengiz Aytmatov ilkokula kendi köyünde gitmiş, çocukken babaannesi Ayıkman Hanım, torunu Aytmatov’un ruhunu ninniler, masallar, efsanelerle beslemiştir. 1946 yılında Kazakistan’ın Cambul şehrinde Veteriner Teknik Okuluna gitmiştir. Bu okul bitince, 1948’de Kırgızistan Tarım Enstitüsüne devam etmiş ve 1953’te buradan veteriner olarak mezun olmuştur.

Aytmatov’un ilk eseri, 1952 yılında Pravda Gazetesi’nde yayınlanan “Gazeteci Cyuda”dır. Bu hikâyeyi, 1957 yılında yayımlanan “Yüz Yüze” takip etmiştir. 1956-58 yılları arasında Moskova’da Gorki Edebiyat Enstitüsüne devam eden yazarın “Cemile” adlı hikâyesi 1958 yılında Novy Mir (Yeni Dünya) dergisinde yayımlanmış ve bu eseri büyük ilgi görmüştür. Aytmatov şöhreti, bu eserinin Fransız şair Louis Aragon tarafından Fransızcaya tercüme edilmesi ve Avrupa’da yayımlanması ile yakalamıştır. Aragon

bu hikâyeye yazdığı önsözde “Cemile” hikâyesi için “Dünyanın En Güzel Aşk Hikâyesi” ifadesini kullanmıştır. Aytmatov, Cemile’nin yayımlandığı 1958 yılında Moskova Üniversitesi Edebiyat Fakültesine girmiştir.

Sonraki yıllarda Rus yazarları arasında yerini pekiştirmiş, Literaturnyi Kırgızistan dergisi editörlüğünü, Pravda’nın Orta Asya muhabirliğini yapmıştır. Aytmatov 1963 yılında, İlk Öğretmen, Deve Gözü, Cemile ve Selvi Boylum Al Yazmalım adlı hikâyelerinden oluşan “Steplerden ve Dağlardan Hikâyeler” adlı kitabıyla Lenin Edebiyat Ödülü’nü kazanmıştır. 1959-67 yılları arasında Novy Mir’in editörlüğünü yapmış, 1968’de Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü’nü kazanmıştır. Aynı yıl Kırgızistan millî yazarı seçilmiştir. Cengiz Aytmatov’un edebî seyri bu yıllarda hikâyecilikten roman yazarlığına doğru kaymış, ilk romanı olan “Toprak Ana” 1963’te neşredilmiştir. Yine aynı yıl yayımlandığında büyük heyecan uyandıran “Elveda Gülsarı”yı kaleme alan Aytmatov, daha sonraki yıllarda çeşitli yayın organlarında hikâyelerini yayımlatmaya devam etmiştir. 1964’te yayımlanan “Kızıl Elma” ve 1969’da yayımlanan “Oğulla Buluşma” hikâyelerinden sonra, yazar 1970’te edebiyat âleminde yankı bulan “Beyaz Gemi” romanını yayımlamıştır. Daha sonra 1972’de “Asker Çocuğu” hikâyesini, 1975’te Kazak yazar Kaltay Muhammedcanov’la birlikte “Fuji-Yama” adlı tiyatro eserini, 1976’da “Sultanmurat”, 1977’de “Deniz Kıyısında Koşan Ala Köpek” hikâyelerini neşretmiştir.

1980 yılında kaleme aldığı "Gün Uzar Yüzyıl Olur" romanı yazarın edebiyat hayatında izlediği yol bakımından önemlidir. Aytmatov, 1986 yılında neşredilen "Dişi Kurdun Rüyalari" isimli romanıyla, yazarlık seyrini mahallî olandan evrensel olana taşımıştır. Aytmatov 1990'da yayımlanan "Beyaz Yağmur" ve "Yıldırım Sesli Manasçı" hikâyelerinden sonra, aynı yıl "Cengiz Han'a Küsen Bulut'u" yayımlamıştır. Aytmatov, başarılı bir edebiyatçı olması dolayısıyla devletten itibar görmüş, devletin çeşitli birimlerinde görev almıştır. 1983 yılında Büyük Sovyet Edebiyat Ödülü'nü ikinci kez kazanmıştır. Gorbaçov döneminde Sovyet Parlamentosu Kültür ve Ulusal Diller Komitesi Başkanlığı ve Sovyet Yazarlar Birliği Sekreterliği görevlerinde bulunmuştur.

Sovyetler birliği dağılmadan önce Gorbaçov'un beş danışmanından biri olmuştur. Diplomat Cengiz Aytmatov; edebî çalışmalarına ek olarak, 15 yıl Avrupa'da SSCB ve bilahare Kırgızistan'ın büyükelçiliğini yapmıştır. Avrupa Birliği, NATO, UNESCO ve Benelüks ülkelerinde görev yapmıştır. Aytmatov, "Gün Olur Asra Bedel" romanının film çekimleri için gittiği Rusya-Kazan'da rahatsızlanarak böbrek yetmezliği teşhisiyle tedavi için Almanya'ya getirilmiştir. Burada komaya girmiş, 9 Haziran 2008 tarihinde vefat etmiştir.

www.edebi.net/index.php/kardes-edebiyatlar/k-rq-z-edebiyat/15-cengiz-aytmatov-un-hayat-ve-eserleri

(Düzenlenmiştir.)

1. Cengiz Aytmatov eserlerinde hangi konuları ele almıştır?
2. Cengiz Aytmatov'un eserlerinin birçok dile çevrilmesinin nedeni sizce ne olabilir?
3. Yazarın Cemile isimli eseri edebiyat dünyasında nasıl karşılanmıştır?
4. Cengiz Aytmatov'un devlet tarafından önemli görevlere getirilmesinin sebebi nedir?

3. İşaretleyelim.

Cengiz Aytmatov'un	VAR	YOK
1. Doğduğu köy		
2. Eşinin mesleği		
3. Çocuklarıyla ilgili bilgiler		
4. Eserlerinde ele aldığı temalar		
5. Okuduğu okullar		
6. Hobileri, ilgi alanları		
7. Aldığı ödüller		
8. Siyasi görevleri		
9. Beğendiği yazarlar		
10. Etkilendiği olaylar		

4. Konuşalım. Aşk Hikâyesi

Sizce dünyanın en güzel aşk hikâyesi / romanı hangisidir? Niçin?

Öyküleme (Hikâye etme)

- *Bir olayın anlatıldığı yazılardır.
- *Yer, zaman ve kişiye bağlı olarak olay anlatılır.
- *Hareketlilik söz konusudur.
- *Genellikle geçmiş zaman kullanılır.
- *Paragrafı okuduğumuzda bir film seyretmiş gibi oluruz.

Örnek :

Sabah erkenden kalktı. Çok heyecanlıydı. Çünkü yeni işine başlayacaktı. Üstünü telaşla giyindi. Alelacele kahvaltı yaptı. Sonra yola koyuldu, Sokaklar, işe yetişmek için koşuşanlarla doluydu. Durakta beklemeye başladı. On dakika sonra gideceği hattın otobüsü geldi. Otobüse hızlı adımlarla bindi. Yolculuk yarım saat sürdü. Nihayet iş yerine varmıştı. Kapıdan tebessüm ederek girdi. İçinde bir his vardı. Her şey güzel olacaktı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

- A) Açıklama B) Öyküleme C) Tartışma D) Tanımlama

Çözüm:

Parçada kullanılan anlatım tekniği öykülemedir. Öyküleme anlatım tekniğine uygun olarak bir olay kişi ve zaman unsurları gözetilerek anlatılmıştır.

Cevap B

Açıklama

- *Bilgilendirmek ve öğretmek amacıyla yazılan yazılardır.
- *Genellikle eğitici ve öğretici yazılarda kullanılır.
- *Yorum içeren ifadeler pek yer verilmez.
- *Sade bir dil kullanılır.

Örnek:

İsraf, ürün ve kaynakları gereksiz ve ölçsüzce harcamaktır. Bugün sınırsız harcama ve tüketim çılgınlığı, israfın hat safhaya varmasına, sebep olmuştur. Boşa geçen zamanlardan, gereksiz yere yanan ışıklara, lüzumsuz çalışan âletlerden, çöpe giden ekmeklere, fazladan alınan eşyalardan çizilip atılan kâğıtlara kadar israfa yönelik onlarca davranış, israf ve tüketimin hat safhada olduğunun bir göstergesidir.

Bu parçanın anlatımında, aşağıdakilerin hangisinden yararlanılmıştır?

- A) Öyküleme B) Betimleme C) Tartışma D) Açıklama

Çözüm:

Parça bilgilendirmek ve öğretmek amacıyla yazılmış bir metindir. Sade ve açıklayıcı bir dil kullanılmıştır. Bu nedenle doğru cevap açıklayıcı anlatım olmalıdır.

Cevap E

Tartışma

- *Bir düşüncenin yanlışlığını göstermek amacıyla yazılan yazılardır.
- *Yanlış olan düşünce, eksik ve kusurlu yönleri ortaya konularak çürütülür.
- *Doğru olan düşünce kanıtlanmaya çalışılır.
- *Söyleşi havası hâkimdir.

Örnek:

Edebî eser toplum tarafından anlaşılacak zorunda değil şeklinde yanlış bir düşünce var. Toplum tarafından okunmayan, okunsa bile anlaşılmayan bir eser ne için yazılır anlamıyorum. Eserin konusu ve dili ile topluma ulaşmalı zihinlerde ve gönüllerde yankı bulmalıdır. Bu yankıyı yakalayamayan eserlerin boş kağıtlardan hiç farkı yoktur.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme B) Tanımlama C) Öyküleme D) Tartışma

Çözüm:

Parçada edebî eserin toplum tarafından anlaşılıp anlaşılmaması tartışma tekniğiyle ortaya konmuştur. Sonuç olarak sanat eserinin topluma hitap etmesi gerektiği düşüncesine ulaşılmıştır.

Cevap D

Serbest Okuma

Türküler Dolusu

(...)

Şairim

Zifiri karanlıkta gelse şiirin hası

Ayak seslerinden tanırım

Ne zaman bir köy türküsü duysam

Şairliğimden utanırım

Şairim

Şiirin gerçeğini köy türkülerimizde bulmuşum

Türkülerle Yunmuş yıkanmış dilim

Onlarla ağlamış, onlarla gülmüşüm

Hey hey, yine de hey hey

Salınsın türküler bir uçtan bir uca

Evelallah hepsinde varım

Onlar kadar sahici

Onlar kadar gerçek

İnsancasına, erkekçesine

'Bana bir bardak su' dercesine

Bir türkü söylemeden gidersem yanarım.

Ah bu türküler

Türkülerimiz

Ana sütü gibi candan

Ana sütü gibi temiz

Türkülerde tüter dağ dağ, yayla yayla

Köyümüz, köylümüz, memleketimiz.

Ah bu türküler,

Köy türküleri

Dilimizin tuzu biberi

Memleket ahvalini onlardan sor
Kitaplarda değil, türkülerde ara Yemen'i
Öleni, kalanı, gidip gelmeyi...
Ben türkülerden aldım haberi.
Ah bu türküler, köy türküleri
Mis gibi insan kokar, mis gibi toprak
Hilesiz hurdasız, cırılcıplak
Dişisi dişi, erkeği erkek
Kaşı kaş, gözü göz, yarası yara
Bıçağı bıçak.
Ah bu türküler köy türküleri
Karanlık kuyularda açılmış çiçekler gibi
Kiminin reyhasından geçilmez
Kimi zehir, kimi zemberek gibi.
Ah bu türküler, köy türküleri
Olgun bir karpuz gibi yarılr içim
Kan damlar ucundan, mürekkep değil
İşte söz, işte ses, işte biçim:
'Uzun kavak gıcım gıcım gıcılar'
iliklerine kadar işlemiş sızı
Artık iflah olmaz kavak ağacı
Bu türkünün yüreğinde sancı var.
Ah bu türküler, köy türküleri
Ne düzeni belli, ne yazanı
Altlarında imza yok ama
İçlerinde yürek var
Cennet misali sevişen
Cehennemler gibi dövüşen
Bir çocuk gibi gülüp
Mağaralar gibi inleyen
Nasıl unuttur nasıl
Ömründe bir kez olsun
Halk türküsü dinleyen...

Bedri Rahmi EYUBOĞLU

DEĞERLENDİRME

1. Karadeniz bu mevsimlerde hırçın dalgalar ile sahilleri döver. Kıyıları döven ak köpükler kumların üzerinde dağılıverir. Kıyılardan başlayan orman örtüsü yeşilin bin bir tonu ile tanıştırır sizi.

Bu parçada hangi anlatım biçimi kullanılmıştır?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

2. Sabaha kadar yine gözlerimi kapayamadım. Yeni taşınacağımız mahallede acaba beni nasıl bir ortam bekliyordu. Okulum, arkadaşlarım nasıl insanlardı, bunu düşündüm durdum.

Bu parçada hangi anlatım biçimi kullanılmıştır?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

3. Duvarlarda birbirinden renkli tablolar girişten itibaren sizi karşılamaya başlıyordu. Binada her şey belirli bir düzen içindeydi. Dosyaların sıra sıra dizildiği evrak dolapları, intizamlı bir şekilde yerleştirilmiş masalar, sandalyeler... Bu düzene herkes, her şey uymuştu zamanla.

Yukarıdaki paragrafın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

4. Hız limitlerinin trafikte sıkışıklık oluşturduğu düşüncesine inanmıyorum. Bu sıkışıklığın nedeni dikkatsiz ve bencil sürücüler. Herkes trafikte kuralara uyar, birbirine saygı gösterse trafik çok rahat akar.

Bu parçanın anlatımında hangi teknik kullanılmıştır?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

5. Otomobil insanlığın en önemli icatlarından biridir. Mesafe ve zaman mefhumunu bir anda değiştiren bu icatla yaşam biçimleri ve alışkanlıklar bile değişmiştir.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

6. Bestami Yazgan, Yunus Emre'nin nefesini günümüze taşıyan modern bir Yunus âdeta. Dilinin duruluğu, şiirlerindeki imgeler Yunus'un mirasını bugüne taşıyor. Kolay söylenebilir gibi görünen güçlü mısralar, Yunus samimiyetiyle sarıyor sizi.

Yukarıdaki paragrafın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

7. Yasin, evin tek erkek oğluydu. Annesi ve babası onu el bebek gül bebek büyütmüşler, her istediğini yapmışlardı. Günler günleri kovalamış, Yasin evlenme çağına gelmişti. Ailesi onun mürüvvetini görmek için münasip bir gelin adayı arıyorlardı.

Bu parçanın anlatımında hangi teknik kullanılmıştır?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

8. İzmirli Kenan, al yanaklı, iri gözlü, köse bir simitçidir. Sabah erkenden, hızlı adımlarla simit fırının yoluna düşer, sıcak simitleri birer birer tablasına dizerdi. Sonra sokakları bir bir gezip simitlerini neşeye satardı.

Yukarıdaki parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangileri kullanılmıştır?

- A) Öyküleme – Tartışma
B) Betimleme – Açıklama
C) Öyküleme – Betimleme
D) Açıklama – Tartışma

9. Şiir, ölçü ve uyakla sınırlanmamalı diyor bazı eleştirmenler. Bense şiir ölçü ve uyakla anlamlanır, diğer türlerden ayrılır diyorum. Çünkü şiiri şiir yapanın ölçü ve uyak olduğuna inanıyorum.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

10. Kapıda genç bir kadın belirdi. Üzerinde oldukça şık, açık mavi bir takım elbise vardı. Saçları özenle yapılmış, makyajıyla bütünleşmişti. Ayağında yüksek topuklu parlak siyah ayakkabılar vardı.

Bu parçanın anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Betimleme B) Öyküleme
C) Açıklama D) Tartışma

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

İçeriği ve anlatımı karmaşık, soyut ifadelerle yapılandırılmış bir anlatımı anlayabilirim.

😊 😐 😞

Uzun ve zor metinleri kendi cümlelerimle özetleyebilirim.

😊 😐 😞

Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Bir metnin yazarının bakış açısını anlayabilirim.

😊 😐 😞

Bir konuşmada işime yarayan bilgileri seçerek anlayabilirim.

😊 😐 😞

Karşı tarafın iddialarına ve yorumlarına akıcı cevaplar verebilirim.

😊 😐 😞

Konuşma yaparken düşünce ve görüşlerini anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Uzun ve zor metinleri anlayabilirim.

😊 😐 😞

Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip açıklama yapabilirim.

😊 😐 😞

Karmaşık bir konuyu ana hatlarıyla çizip açık ve iyi geliştirilmiş bir kompozisyon veya rapor sunabilirim.

😊 😐 😞

Farklı edebî türlerin konusunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Bir ana dili konuşmasının yaptığı hızlı ve akıcı konuşmaları anlayabilirim.

😊 😐 😞

Berhudar ol oğlum!

Ömrün çok olsun.

2

Türkçenin İncelikleri

● Bölümler

- A) Argo/Jargon
- B) Hiciv
- C) Taşlama

● Beceriler

- Söz sanatları ve edebî terimler
- Halk edebiyatıyla ilgili terimler

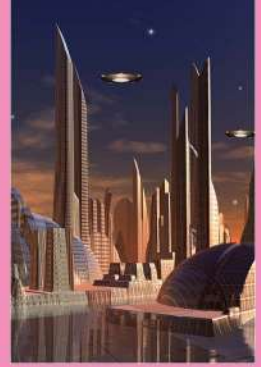
● Kelimeler

- ozan
- şiir
- üslup
- mizah

Üniteye Hazırlık

- Arkadaş ortamında konuşurken daha çok resmî bir dil mi yoksa daha samimi bir dil mi kullanıyorsunuz?
- Şiir okumaktan hoşlanır mısınız?
- Daha önce hiç karkatür dergisi aldınız mı?

A) ARGO/JARGON

1. Okuyalım, konuşalım.

Argo

Duygu ve Düşünceleri Farklı Yollarla Yansıtırma Araçları:
Argo ve Jargon

Argo

Bir milletin ortak iletişim dilinin altında özel bir dilin oluşturulması ya da üretilmesi, hem dilin hem de kültürün zenginliği bakımından dikkat çekici bir durumdur. Argo ve jargon, bir dilin içinde aynı durumu farklı şekillerde tanımlayan ve bu durum için de pek çok niteleme veya adlandırma sözcüğü kullanan canlı bir dildir. Argo ve jargon birbirinden küçük farklarla ayrılır.

Argo, o ana dili bilen pek çok kişi tarafından anlaşılabilen, kendine özgü sözcük, deyim ve deyişlerden oluşan özel bir dildir. Çoğunlukla

benzetmelere yer veren, tabuları ve ritüelleri oyunlaştıran, bitki ve hayvan adlarını insanlaştıran, söz sanatlarına yer veren bir dildir. Argo kelimesi, Fransızca "argo"dan dilimize yerleşmiştir. Toplumun geneli tarafından tanınan, kullanımları hoşla gitmeyen, kullanıcısı da genellikle ayıplanan sözlerdir. Argo sözler müstehcenlik veya saldırganlık ihtiva eden ifadelerle de yer vermekle birlikte, küfürden farklıdır. Zira küfür, toplumun belli bir kesiminin değil neredeyse tamamının anladığı benzetmelere yer verilmeyen söz kategorisidir.

okutmak: elden çıkarıp satmak

racon: âdet – usul

araklamak: çalmak

atmasyon: asılsız, uydurma söz veya haber

papel: para

volta atmak: aşağı yukarı dolaşmak

tırnakçı: hırsız, yankesici

moruk keklemek: kandırmak aldatmak

moruk: yaşlı

uyutmak: aldatmak, kandırmak

uyuzlanmak: şüphelenmek

yaylanmak: çekip gitmek

Jargon

Bir ana dildeki sözcükler, yan anlamlar kazandırılarak genel dilden ayrı, bir meslek ya da topluluk arasında kullanılabilir. Dar çerçeveli bu özel dile "jargon" adı verilir. Jargon, "dar bir çevreye özgü dil", "belirli bir grubun kullandığı özel dil" olarak da tanımlanabilir. Anlaşılabilirlik oranı düşük, sadece o zümreye ya da meslek grubuna dâhil olabilenlerin anlayabileceği bir dildir. Bazı durumlarda bir grubun üyelerini o gruba ait olmayanlardan ayırt etmek için de kul-

lanılır. Her dönemde bazı gruplar bu tür anlaşma ortamlarını oluşturmaya çalışmaktadır. Bu durum, yaşam şartlarına göre değişmektedir. Kimi meslek grupları fark edilebilir bir şekilde kendi aralarında özel bir dil oluşturmuşlardır. Bu bağlamda futbolcuların, şoförlerin, araba satıcılarının, askerlerin oluşturdukları ve diğer insanların anlamakta güçlük çektikleri jargonlar dikkat çekici örnekler olarak gösterilebilir.

Öğrenci Jargonu

inek: Çalışkan öğrenci.

sıfırcı: Sınavlarda az not veren öğretmen.

can pazarı: Bütünleme sınavı.

dersi asmak: Derse girmemek.

fırça yemek: Azarlanmak.

kal gelmek: Bir şey diyememek.

Asker Jargonu

şafak: Askerliğin bitmesi için kalan gün sayısı.

mehmet ağa: Bedelli (para ödeyerek askerlik yapmak) asker.

disko: Ceza alındığında kalınan yer.

pırpır: Astsubay rütbe işareti.

yeşil kundura: Asker botu.

kara şimşek: Yeşil mercimek yemeği.

2. El Araba Jargonu

benzini kokluyor: Benzini çok az yakıyor.

taklalı: Devrilmiş.

kusurlu: Kaza yapmış.

vuruğu kırığı yok: Hiç kaza yapmamış.

yaşlı: Eski.

yapılı: Tamir edilmiş.

kilometresi ile oynanmış: Kilometre göstergesi düşürülmüş.

komple araba: Arabanın içinde bütün teknolojik aletler var.

altı güneş görmüş: Devrilmiş.

pert: Kaza sonucunda onarılamayacak kadar hasarlı.

ciğeri sağlam: Motoru güçlü.

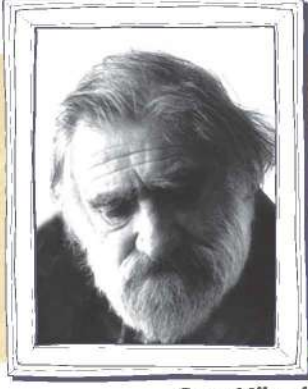
Siz de kendi dilinizdeki argo ve jargonlardan örnekler veriniz.

2. Dinleyelim, not alalım.

Kadın Dediğin

Can Yücel

Can Yücel, 1926'da İstanbul'da doğdu. Ankara ve Cambridge Üniversitelerinde Latince ve Yunanca okudu. Çeşitli elçiliklerde çevirmenlik, Londra'da BBC'nin Türkçe bölümünde sunuculuk yaptı. 1958'de Türkiye'ye döndükten sonra bağımsız çevirmen ve şair olarak yaşamını İstanbul'da sürdürdü. Can Yücel, edebiyata şiirle başladı. Onun şiirinde sokak dilini, argoyu ve birbirinden farklı jargonları bulmak mümkündür. Usta şair, söz konusu jargonları kendine has üslubu ile kaleme almıştır.

Kadın Dediğin

Şairin Bir Kadında Olmasını İstediği Özellikler	Şairin Bir Kadında Olmasını İstemediği Özellikler

3. Yazalım.

Dinlediğiniz şiirde argo olduğunu düşündüğünüz kelimeleri yazınız.

Cıvık, para lazımcı, ...

4. Konuşalım.

Kadınlar ve Erkekler

Şair, dinlediğiniz şiirinde kadınlarla ilgili düşüncelerini anlatıyor. Can Yücel'in kadınlarla ilgili fikirlerine katılıyor musunuz? Niçin?

5. Yazalım.

Kadınım, Erkeğim

Siz de ileride hayatınıza birlikte devam etmek istediğiniz kadın ya da erkeğin niteliklerini anlatan bir şiir yazınız ve sınıfta arkadaşlarınıza okuyunuz.

B) HİCİV

1. Okuyalım.

Neyzen Tevfik

Bir kişi, olay ya da durumun, iğneleyici sözlerle ve alaylı ifadelerle eleştirilmesine hiciv (yergi) adı verilir. Hicivlerde, toplumun ya da kişilerin kusurları, hoş olmayan tutum ve davranışları, sosyal hayattaki aksamalar, rüşvet, yolsuzluk, kötü yönetim, boş inanç gibi olumsuz yönler bazen iğneleyici bazen de gülünç veya eleştirel bir tutumla ele alınır. Hiciv, her ne kadar alaya almak, eleştirmek, güldürürken düşündürün zıtlıkları ortaya koymak için yazılsa da inceliği olanı, adabı ve edebî ahlakı bozmadan yazılanı makbuldür. Hicivlerde zekâ ve anlam oyunları başlıca maharetlerden sayılır.

Neyzen Tevfik

24 Mart 1879'da Bodrum'da doğdu, 28 Ocak 1953 'de İstanbul'da öldü. Babasının görevli bulunduğu Urla kasabasında amatör bir neyzenden nota ve usul bilgileri öğrenerek başladığı ney çalışmalarını kendi kendine ilerletti. İzmir İdadisi'ne girdiyse de bitirmeden ayrıldı. Bu arada gene kendi kendine Farsça öğrendi. İzmir Mevlevihanesi'ne girdi. Daha sonra İstanbul'a yerleşerek Galata ve Kasımpaşa Mevlevihanelerine devam etti. 1902'de Bektaşî tarikâtından nasip alarak Bektaşî dervîşi oldu. Bir yandan da şiirle ilgilendi.

Neyzen Tevfik genellikle toplum kurallarına uymadan yaşamını sürdürmüştür. Sazını bir geçim kapısı haline getirmemek için direnmiş, yalnızca içinden geldiği zaman ney üflemiştir. Neyzenliğini geliştirmek kaygısı duymamış, sanat değeri kalıcı bir müzikçi olmak için uğraşmamıştır. Neydeki başlıca ustalığı sazı iyi üflemesiydi. Belirli müzik kurallarının dışına çıkar, ama hep duyarak çalar ve dinleyenleri etkilerdi. Kendi açıklamasına göre yüze yakın plak doldurmuştur.

Neyzenliğinin yanı sıra adını yergi ve taşlamaları ile de duyurmuştur. Kimi eleştirmenlere göre bu türün Nef'î ve Eşref'ten sonra üçüncü önemli temsilcisi sayılır. Ününün yaygınlaşmasında halk tarafından çok sevilmesinin de çok büyük payı vardır. Ancak oldukça eski bir dil kullanması nedeniyle güç anlaşılan ve biçimsel açıdan yetersiz kalan bu şiirleri pek kalıcı olmamıştır. Yergilerini genellikle siyasal ve dinsel baskıya, çıkarcılığa yöneltmiş, toplumdaki tüm haksızlıkları çekinmeden dile getirmiştir.

Yol Veririm

Meyhanenin tuvaletine giderken daracık koridorda bir kabadayı ile karşılaşır. Birinden birinin kenara çekilmesi gerekmektedir.

Neyzen, "Müsaade et, geçeyim." der. Kabadayı, "Sen kime kafa tutuyorsun babalık, ben senin gibi ciğeri beş para etmeze yol vermem." diye aksilenir. Bizimki hemen kenara çekilir, "Ben veririm." der.

Kime Uygunsa...

Moralinin bozuk olduğu bir gün, hoşlanmadığı bir adam masasına çöker ve münasebetsiz laflarla Neyzen'i kızdırır. Adam bir ara;

-Üstat, bugüne kadar hiçbir yerde neden görev almadınız acaba? diye sorunca, dayanamaz!

-Senin gibi himbılların yerine geçmemek için der.

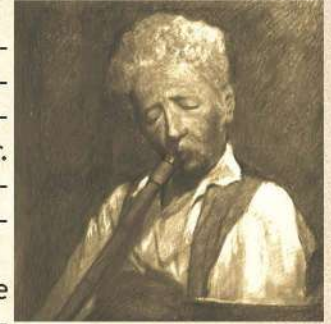
Fasulyeye Benziyor

İkinci Meşrutiyet döneminde nazırlığa getirilen bir zat, çok geçmeden yeğeninin vali olarak atanmasını sağlar. Karşılaştıklarında Neyzen:

-Maşallah, kardeşinizin oğlu tıpkı fasulyeye benziyor.

-Genç yaşta vali oldu, neden fasulyeye benzesin?

-İşte ben de onun için benzetiyorum ya. Fasulye de sırığa sarılarak büyür.

2. Cevaplayalım.

1. Hicivdeki "ciğeri beş para etmemek" deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) çekingen olmak   B) değersiz olmak   C) korkak olmak   D) kavgacı olmak

2. Hicivdeki "hımbıl" kelimesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) tembel   B) kurnaz   C) akıllı   D) cimri

3. Hicivde, Neyzen Tevfik, genç valiyi fasulyeye benzeterek ne ima etmek istiyor?

- A) Gencin vali olacak kadar iyi eğitim almadığını
B) Vali olmak için yaşının genç olduğunu
C) Başkalarının desteği sayesinde vali olduğunu
D) Gencin valilik makamı için yetenekli olmadığını

3. Yazalım.

Siz Olsaydınız...

Yol Veririm

Apartmanın kapısını açtınız ve tam içeriye girecekken dışarıya çıkmak isteyen bir adamla karşılaştınız. Birinizden birinin kenara çekilmesi gerekti.

Siz "Müsaade et, geçeyim." dediniz.

Karşınızdaki adam, "Sen kim oluyorsun kardeşim, sen kenara çekil, ben senin gibi bir çelimsiz yol vermem." diye ters bir cevap verdi.

-Siz, ...

Kime Uygunsa

Sınıfta moralinizin bozuk olduğu bir gün, hoşlanmadığınız bir arkadaşınız yanınıza geldi ve hoş olmayan söz ve tavırlarla sizi kızdırdı. Bir ara size;

"Arkadaşım, bugüne kadar niçin eğlencelerimize katılmadın, kendinle ilgili açığa vurmadığın bir sorunun mu var?" diye alaylı bir dokundurma yaptı.

-Siz, ...

4. Dinleyelim, işaretleyelim. Namdar Nami Karatay

Eşeğe Gem Vurmayın

Benim ağzım pek yandı, ama siz dikkat edin,
Yalnız layık olan adama hürmet edin,
Haddini kim bilmezse ona hakaret edin,
Ele alçak durmayın, onu hakikat sanır,
Eşeğe gem vurmayın, kendisini at sanır.

***

Gösterme karda gez de kimseye izlerini,
Kıymet bilmeyenlere arz etme cevherini,
Varlığını belli et, açmadan her yerini,
Bir hamal kayığını sarhoş bilmez, yat sanır,
Eşeğe gem vurmayın, kendisini at sanır.

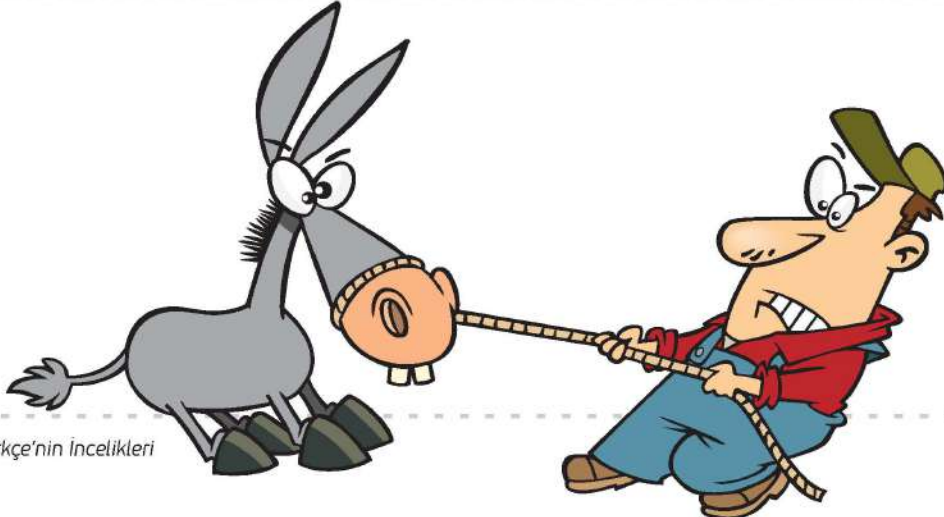
Namdar Nami Karatay

1. Aşağıdaki dizelerden hangileri, şairin ilk şiirinin konusunu bulmamıza yardım eder?

- A) Bir hamal kayığını sarhoş bilmez, yat sanır
Eşeğe gem vurmayın, kendisini at sanır
- B) Gösterme karda gez de kimseye izlerini
Kıymet bilmeyenlere arz etme cevherini
- C) Benim ağzım pek yandı, ama siz dikkat edin
Yalnız layık olan adama hürmet edin
- D) Haddini kim bilmezse ona hakaret edin,
Ele alçak durmayın, onu hakikat sanır,

2. Şairin ikinci şiirinin konusunu bulmamıza yardım edecek olan dizeleri aşağıdaki boşluklara yazınız.

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

5. Konuşalım.

Eşeğe Gem Vurmayın

Şair, "Eşeğe Gem Vurmayın" başlıklı şiiri, ne tür bir tecrübenin sonucunda yazmış olabilir?

6. Okuyalım.

Şair Eşref

Türk edebiyatının hiciv ustalarından olan şair Eşref'in asıl ismi Mehmet Eşref'tir. Arapça ve Farsça dersleri aldı. Özel öğretmenlerden matematik, tarih öğrendi. 1870'te Manisa'da memur olarak göreve başladı. Yazdığı hicivler yüzünden hapse mahkûm edildi. Bunun üzerine bir süre Mısır, Fransa, İsviçre ve Kıbrıs'ta yaşadıkten sonra İstanbul'a geldi. Eşref ve Musavver Eşref isimli mizah dergilerinde başyazarlık yaptı. Adana vali yardımcılığı görevindeyken emekliye ayrıldı. Türk edebiyatının hiciv ustasıdır. Tanık olduğu yolsuzlukların üzerine çekinmeden gitti.

Şair Eşref, İzmir'de bulunduğu bir gün, yolda vali Kamil Paşa ile karşılaşır. Hoşbeş ettikten sonra Kamil Paşa yakında Mısır'a gideceğini, gelirken şaire bir eşek getireceğini latife yoluyla söyler. Aradan hayli zaman geçer, yine bir gün yolda ikisi karşılaşır. Kamil Paşa şaire hitaben:

- Seni gördüm de aklıma geldi, sana eşek getirecektim, ama unuttum, der.

Şair Eşref hiç bozuntuya vermeden cevabı yapıştırır.

- Önemli değil paşam, siz geldiniz ya, yeterli, der.

***

Yine bir gün Şair Eşref yolda şair Raif Bey ile karşılaşır. Raif Bey kısa boylu olduğu için "Cüce Raif Bey" lakabı ile bilinir. Raif

Bey dert yanar.

- Ne sen sor, ne ben söyleyeyim. Gırtlığıma kadar borç içindeyim.

Şair Eşref gülümseyerek cevap verir.

- Haline şükret. Ben de borçluyum. Üstelik ben senden üç kat uzunum.

***

Eşref'e sorarlar:

- Neden o zehirli hicivlerinde çoğu kez isim kullanmıyorsun? Kimin için yazıldıkları belli değil. Eşref cevap verir:

- Neden olacak, bütün alçaklara uygulanıp numarasız gözlük gibi kullanılsın diye...

7. Cevaplayalım.

1. Birinci bölümde “hoşbeş etmek” sözüyle anlatılmak istenen nedir?
A) Şakalaşmak
B) Sohbet etmek
C) Kavga etmek
D) Tartışmak
2. İkinci bölümde, boy ile borç kıyaslandığında aşağıdakilerden hangileri doğrudur?
A) Raif Bey’in boyu kısa olduğu için borcu azdır.
B) Raif Bey’in boyu kısa olduğu için borcu yoktur.
C) Şair Eşref’in borcu Raif Bey’den üç kat fazladır.
D) Uzun boylu Eşref borçlarını daha çabuk öder.
3. Son bölümde, Şair Eşref’in hicivleri niçin “zehirli” olarak nitelendirilmiş olabilir?
A) İnsanları nasıl incitirim diye düşündüğü için
B) İnsanları nasıl yereceğini çok önceden tasarladığı için
C) İnsanları yererken kötü bir mesaj da verdiği için
D) İnsanları yererken sert bir üslup kullandığı için

8. Seçelim, yazalım.

Hiciv

1. Verilen cümlelerden hareketle içinde başlığın da kullanıldığı bir hiciv kıtası (dörtlüğü) yazınız.
2. Başlığı da kullanarak verilen cümlelerin devamını yazıp bir hiciv metni oluşturunuz.

Ne Olduğun Belli

Sallanma sarımsak sapın belli,
Sapını saklasan kokun belli.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hediye, Sahibini Anlatır

Doğum gününüzde bir arkadaşınız
size hediye olarak papağan getirir.

-Seninle papağanı birbirinize çok
benzetiyorum. Bu yüzden senin için bir
papağan aldım, der.

Siz, ...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

C) TAŞLAMA

1. Okuyalım.

Şairlerden İnciler

Taşlama, hicvin halk şiirindeki karşılığıdır. Taşlamalar; toplumdaki aksayan yönleri, bireysel yanlışlıkları, devlet yönetimindeki hataları, toplumdaki gülünç yönleri, aksamaları, batıl inançları, haksızlıkları, çelişkili durum ve tavırları eleştirel bir yaklaşımla yeren ve hicveden manzumelerdir.

Halk şairlerinin bazıları belli kişileri ve toplumsal değişmelerdeki aksaklıkları bazıları da hayvanları ve gezip gördükleri yerleri eleştirmişlerdir.

Aşkı Veysel, parasını verdiği halde bir türlü alamadığı baltası için, dolandırıcı Rıza'yı şöyle yerer:

Irıza mı senin adın?
Nittin baltayı, baltayı?
On beş panginotu yedin,
Nittin, baltayı baltayı?
(Irıza: Rıza, nittin?: ne yaptın?, panginot: kağıt para,)

Deliktaşlı Ruhsatı ise arpasını eksik ölçen Seyit Efendi'yi taşlar:

Sana bir destan söyleyim
Yaşasın Seyit Efendi
İnkisar etmeye kıyamam
Şişesin Seyit Efendi
Ölçtün özeni özeni
Sen ettin bana düzeni
Yerin katıran kazanı
Pişesin Seyit Efendi.

Düştüm de geldim izine
Parmağım patlak gözüne
Kasap itleri yüzüne
İşesin Seyit Efendi.

Babanı katma sayıya
Özün benzettim ayıya
Kendi eştiğin kuyuya
Düşesin Seyit Efendi.

Halk şairinin günlük yaşantısında hayvanların büyük bir yeri vardır. Şarkışlalı Serdari, çarığının kaçırıp saklayan tazıyı ve tazının sahibi olan Memi'yi şöyle taşlar:

Sırtında durmuyor çulu,
Seğirtmeye yoktur hali,
On beş günde yer bir yalı
Memi, bu tazı senin mi?

Serdari, çarığın saklar
Eline geçerse haklar
İssiz odaları yoklar
Memi bu tazı senin mi?
(çul: giysi, seğirtmek: çabuk adımlarla yürümek, yal: köpek ve inekler için hazırlanan yiyecek, çarık: eskiden kullanılan ayakkabı)

Halk şairleri bu hayvanların dışında tilki, fare, çekirge vb hayvanları da taşlamışlardır. Evdeki fareden canı yanan Ruhsatı, bu hayvanı şöyle yerer:

Dahi yoktur böyle nursuz,
Utanmaz, rehbersiz, pirsiz
Ne gözümdür kara hırsız!
Ya fare durur, ya biz.

Misafir olduğu evde çorabını bulamayan Baharözlü Feryadi de, evin sahibini tatlı bir mizah üslubu içinde taşlar:

Sana dedim ev sahibi,
Nittin orabı, orabı?
Hain görmedim senin gibi,
Nittin orabı, orabı?

Seni kınar bütün Aylı
Sana derler, kötü huylu;
Kara yüzlü, kısa boylu
Nittin orabı, orabı?

Misafire hizmet sünnet,
Etmeyenler bulmaz cennet
Mistanğilin Gücük Mehmet
Nittin orabı, orabı?

1. Taşlamada, "On beş pangınotu yedin." diyen Âşık Veysel, satıcıyı neyle suçlamaktadır?

- A) Baltayı pahalı satmakla
- B) Baltayı teslim etmemekle
- C) Baltanın parasını harcamakla
- D) Baltanın parasını kaybetmekle

2. Taşlamanın öncesinde Baharözlü Feryadi'nin ev sahibini tatlı bir mizah üslubu içinde yer-diğı belirtiliyor. Şiirde bunun aksini ispatlayan sert yergilerin olduğu dizeleri bulup boşluk-lara yazınız.

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

3. Taşlamada, Deliktaşlı Ruhsati'nin Seyit Efendi'ye ettiğı bedduaları bulup aşağıdaki boşluk-lara yazınız.

- A) .....
- B) .....
- C) .....
- D) .....

4. Taşlamada, Şarkışlalı Serdari misafir olduğu evin tazısını niçin yerer?

- A) ayakkabısıyla oynadığı için
- B) ayakkabısını parçaladığı için
- C) ayakkabısını kirlettiğı için
- D) ayakkabısını sakladığı için

2. Yazalım. Benden Sana

Bir taşlama da siz yazınız.

3. Seçelim, konuşalım. Ağır Sözler

1. Okuduklarınız arasında size göre en sert üslupla yazılan taşlama hangisidir? Niçin böyle bir izlenim edindiniz? Örnek vererek anlatınız.
2. Şairlerin taşlama türü şiirler yazma sebepleri ne olabilir?

4. Dinleyelim, not alalım. Erkek Dediğin

Erkek Dediğin

Şairin Bir Erkek Olmasını İstediği Özellikler	Şairin Bir Erkek Olmasını İstemediği Özellikler

5. Konuşalım.

Şairin erkeklerle ilgili düşüncelerine katılıyor musunuz? Niçin?

6. Okuyalım.

Karikatür

Karikatür, herhangi bir düşüncenin ya da fikrin çizim yoluyla karşı tarafa güldürme, eleştirme, alay etme, küçük düşürme vb amacı güdümlere aktarılmasıdır. Edebiyattaki mizah ve hicvin çizgideki şeklidir. Karikatürde, insanları veya olayları hicivli olarak canlandırma şekline ilk olarak 16. yüzyılda rastlanmaktadır. Karikatür yapan kişiye karikatürist adı verilir. Karikatürist, gündemi, gözüne batanı, eleştirisini kendi çizgisi ve hayal gücü ile yansıtır. Karikatürde neyin dikkat çekmesi isteniyorsa o kısım abartılı bir şekilde çizilir ve okuyucunun anlayışına sunulur.

Karikatürler yazılı ya da yazısız olabilmektedir. Ülkemizde ilk yıllarda yazısı paragrafta yaklaşan uzunlukta karikatürler çizilmekteyken günümüzde yazıdan biraz daha arındırılmıştır. Konuşma balonlarının içindeki yazılar mümkün olabildiğince kısa ve vurucudur.

7. Konuşalım.

Metinde örnek olarak verilen karikatürleri inceleyiniz. Görselde ifade edilen düşünceye katılıyor musunuz? Niçin?

Yazılı karikatürlerde, yazı okunduğu anda kimse karikatürdeki çizgiyi inceleme ihtiyacı duymuyor. Çizerin emeği boşa gidiyor.

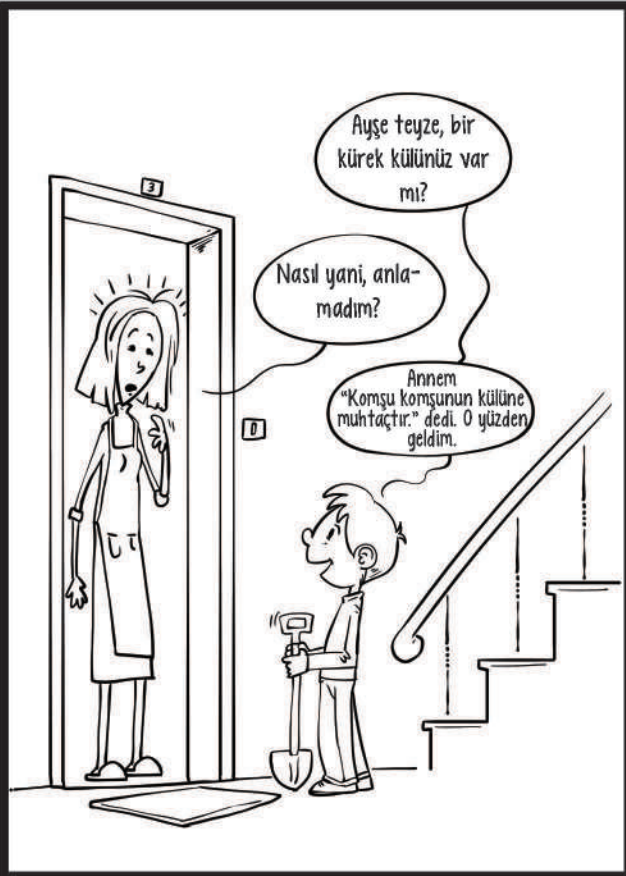

8. Yazalım.

Teknoloji ve Kitap

Karikatürleri inceleyiniz ve çizerlerin bu karikatürlerde neleri vurgulamak istediği konusundaki tahminlerinizi boşluklara yazınız.

9. Yazalım.

Hayatın İçinden Karikatürler

Karikatürlerden pek çok alanda yararlanılmaktadır. Bu alanlardan birini seçip karikatürlerden nasıl yararlanılabileceği hakkında fikirler üretiniz.

Eğitim: .....

İletişim: .....

Psikoloji: .....

Serbest Okuma

MONA ROSA

Mona Rosa, siyah güller, ak güller.
Geyve'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister.
Ah senin yüzünden kana batacak.
Mona Rosa, siyah güller, ak güller.

Açma pencereni perdeleri çek,
Mona Rosa seni görmemeliyim.
Bir bakışın ölmem için yetecek.
Anla Mona Rosa ben bir deliyim.
Açma pencereni perdeleri çek.

Zambaklar en ıssız yerlerde açar
Ve vardır her vahşi çiçekte gurur.
Bir mumun ardında bekleyen rüzgâr,
Işıksız ruhumu sallar da durur.
Zambaklar en ıssız yerlerde açar.

Ellerin, ellerin ve parmakların
Bir nar çiçeğini eziyor gibi.
Ellerinden belli olur bir kadın,
Denizin dibinde geziyor gibi.
Ellerin, ellerin ve parmakların.

Zaman ne de çabuk geçiyor Mona.
Saat on ikidir söndü lambalar
Uyu da turnalar girsin rüyana,
Bakma tuhaf tuhaf göğe bu kadar.
Zaman ne de çabuk geçiyor Mona.

Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.
Henüz dinlemedin benden türküler.
Benim aşkım uymaz öyle her saza.
En güzel şarkıyı bir kurşun söyler.
Kırgın kırgın bakma yüzüme Rosa.

Artık inan bana muhacir kızı,
Dinle ve kabul et itirafımı.
Bir soğuk, bir mavi, bir garip sızı
Alev alev sardı her tarafımı.
Artık inan bana muhacir kızı.

Yağmurdan sonra büyürmüş başak,
Meyvalar sabırla olgunlaşmış.
Bir gün gözlerimin ta içine bak
Anlarsın ölümler niçin yaşarmış.
Yağmurdan sonra büyürmüş başak.

Sezai KARAKOÇ

DEĞERLENDİRME

BALON

Küçük çocuk, baloncuya büyülenmiş gibi bakıyordu. Sonra, ona doğru yaklaştı ve bütün cesaretini toplayarak:

-Baloncu amca, dedi. Biliyor musun benim hiç balonum olmadı.

Adam çocuğu söyle bir süzdükten sonra:

-Paran var mı? diye sordu.

-Bayramda vardı, önümüzdeki bayram yine olacak.

-Öyleyse bayramda gel. Acelem yok, ben beklerim.

Çocuk sessizce geri döndü. O ana kadar balonlardan ayırmadığı gözleri dolu dolu olmuş, yürümeye bile mecali kalmamıştı. Bir kaç adım attıktan sonra elinde olmadan tekrar onlara baktığında, gördüklerine inanamadı. Balonlar, her nasılsa adamın elinden kurtulmuş ve yol kenarındaki büyük bir akasya ağacının dallarına takılmıştı. Çocuk, olup bitenleri büyük bir merakla takip ederken, baloncu ona doğru dönerek:

-Küçük, diye seslendi. Balonları ağaçtan kurtarırsan birini sana veririm.

Yapılan teklif, yavrucağın aklını başından almıştı. Koşarak ağacın altına doğru yöneldi ve ayakkabılarını aceleyle fırlatıp tırmanmaya başladı. Hedefine adım-adım yaklaşırken duyduğu heyecan, bacaklarını kanatan akasya dikenlerinin acısını hissettirmiyordu. Sincap çevikliğiyle balonlara ulaştığında bir müddet onları seyretti ve dallara dolanan ipi çözerek baloncuya sarkıttı. Ancak balonlardan birisi iyice sıkıştığından diğerlerinden ayrılmış ve ağaçta kalmıştı. Çocuk onu kurtarmaya kalkışınca, dikenlerden patlayacağını çok iyi biliyordu. İster istemez balonu yerinde bırakıp aşağıya indi ve adama dönerek;

-Birini bana verecektiniz, dedi. Hangisi o?

-Seninki ağaçta kaldı evlat, dedi. İstersen çık al.

Çocuk bu sefer ayakta bile duramadı. Kaldırım kenarına oturup baloncunun uzaklaşmasını bekledikten sonra, dallar arasında parlayan balona uzun uzun bakarak:

"Olsun", diye mırıldandı. "Olsun. Ağacın üzerinde kalsa da, bir balonum var artık..."

1. Okuduğunuz metinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Çocuğun balonu elde etme azmi
- B) Baloncunun duyarsızlığı
- C) Çocuğun yaşadığı üzüntü
- D) Balonların fiyatı

2. Okuduğunuz metinde aşağıdaki bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) Çocuk, balonları kolaylıkla kurtarıyor.
- B) Baloncu, çocuğa birkaç tane balon vermeyi vaat ediyor.
- C) Çocuk daha önce hiç balonunun olmadığını söylüyor.
- D) Çocuğun parası balon almak için yeterli olmuyor.

3. Okuduğunuz metinde "gördüklerine inanmamak" sözleri hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) şaşırarak
- B) üzülme
- C) sevinme
- D) eğlenme

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

Edebî bir türün
konusunu
anlayabilirim.

Konunun ve türün
özellğine uygun
terimler kullanabilirim.

Mizahî bir üslupla
karşımdakine
cevap verebilirim.

Fikir ve görüşlerin
açıkça belirtildiği
bilimsel yazıları
anlayabilirim.

Bir resim ya da
sanat eseriyle
ilgili görüş ve
düşüncelerini
belirtir.

Biyografi
metnindeki
önemli bilgileri
seçerek alabilirim.

Genel ve mesleki
konularda kendimi
açık bir şekilde ifade
edebilirim.

Bir metin
yazmadan önce
metnin anahtar
kelimelerini
belirleyebilirim.

Düşüncelerimi
sebe-sonuç
ilişkisiyle
sunabilirim.

Bir ders sırasında
dinlediklerimle
ilgili notlar
alabilirim.

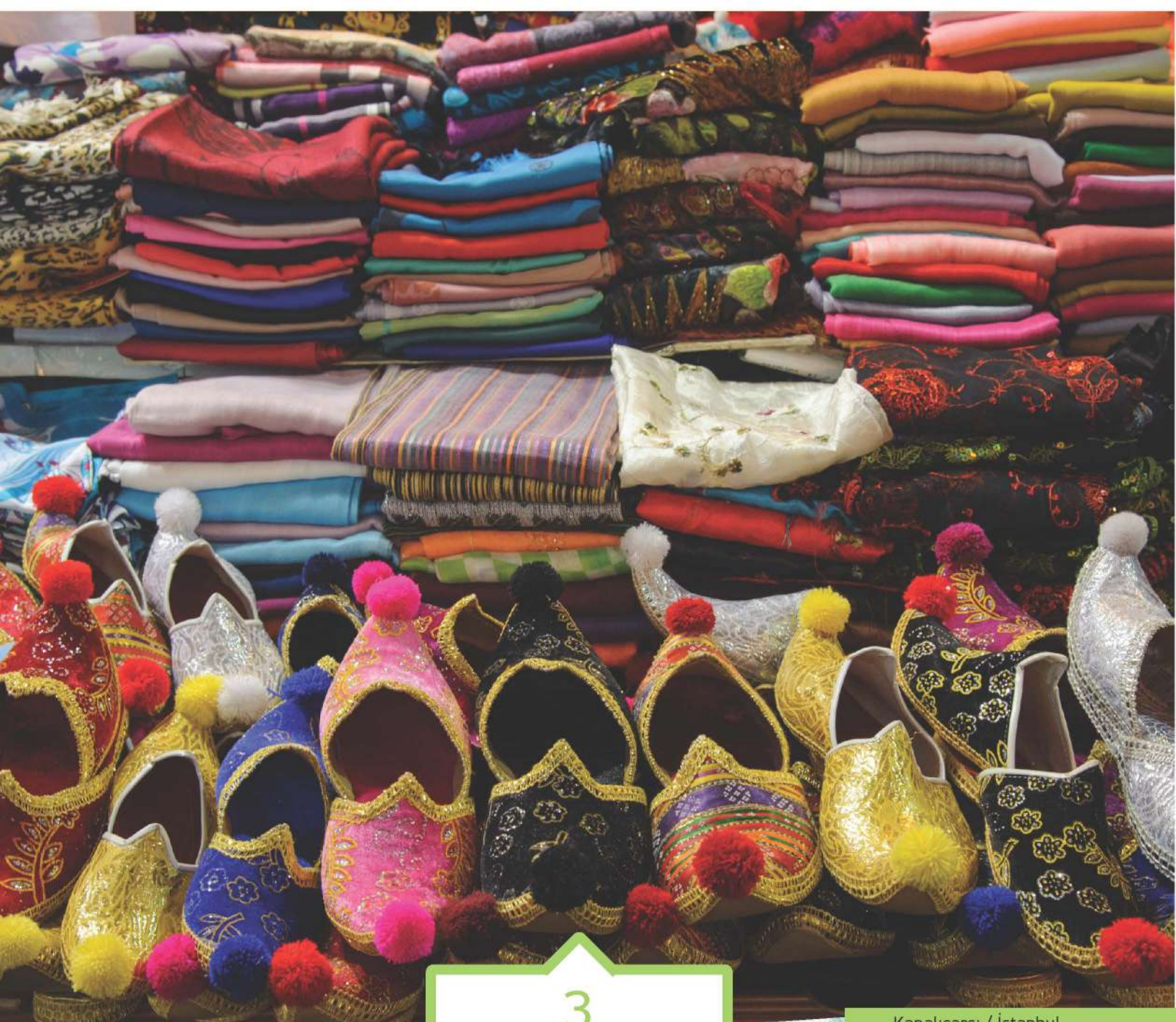
Bakış açımı,
fikirlerimi yanlış
anlamalara
sebe- vermeden
aktarabilirim.

Konuşmalarında
söz sanatlarını
kullanabilirim.

3

Modanın Kalbi

Kapalıçarşı / İstanbul

● Bölümler

- A) Moda
- B) Estetik
- C) Tasarım

● Beceriler

- Moda ve estetikle ilgili temel kelime ve terimleri anlayabilme.

● Kelimeler

- sezon
- defile
- şık
- güzellik

Üniteye Hazırlık

- Modayı nasıl tarif edersiniz?
- Modayı takip eder misiniz yoksa moda ya uygun olmasa da size yakışanı mı giymeyi tercih edersiniz?
- "Güzellik göreceli estetik ise evrenseldir." görüşüne katılıyor musunuz? Size göre nelerde estetik vardır?

A) MODA

1. Okuyalım, cevaplayalım. Moda Kavramı

(1) Latince "modus" kelimesinden türemiş ve sınırlanamayan anlamında ifade edilen moda kavramı, birçok alanda etkisini göstermektedir. Gündelik hayatta çok sık kullanılan bu kavrama yönelik çeşitli tanımlar şöyledir:

(2) Sproles, moda kavramını, "Belirli bir zaman ve durum için tüketici tarafından uyarlanmış geçici döngüsel fenomenlerdir." olarak tanımlamaktadır. Ayrıca giyimi modanın klasik ürünü olarak belirlemekle birlikte, tüketicilerin otomobilden eve, yemekten müziğe estetik seçimleriyle ilgili olduğunu da belirtmektedir. Jackson ise "modern tüketim toplumlarında insanların yaşam tarzlarının çeşitli görünümünün sosyal statüyü ve başarıyı yansıttığını" ifade etmektedir. Bu bağlamda moda, cep telefonları, otomobiller, saatler gibi görünür olan bütün ürünler üzerinde etkilidir.

Moda kuramı üzerine yazan ilk düşünürlerden Simmel'in "Moda bütün görünümüleri ve kavramsal olarak, bütün içerikleri bünyesine alabilir: Her giyim, sanat, davranış ya da görünüş formu moda olabilir." tanımı, Jackson'un tanımını açıklayıcı niteliktedir.

(3) King ve Ring ise moda için daha önceki tanımları da kapsayan genelleştirici bir tanım yapmıştır. "Bir moda, herhangi bir zamanda görülebilir olan ve zamanla bir sosyal sistem ya da bireylerin bir araya geldiği gruplarda değişen, özel maddi ya da maddi olmayan bir fenomende, kültürel olarak desteklenmiş bir anlatım biçimidir."

(4) Bu tanımlar dikkate alındığında bir modadan bahsedilebilmesi için onun görünür olması gerekmektedir. Moda, bir topluluk kimliğine vurgu yapmakla birlikte bireyselliği de yansıtabilmelidir. Bunların yanı sıra bir moda herhangi bir zamanda ortaya çıkabilir ve kültürel referanslarına bağlı olarak zamanla değişebilir. Yine Sproles'e benzer olarak King ve Ring'in belirttiğine göre giyim modanın klasik alanıdır. Moda ve giyim modası genelde eş anlamlı olarak algılanmaktadır. Bu algının yanı sıra bir giysiyi moda olarak tanımlamanın doğru olama-

diğini savunan görüşler de mevcuttur. Örneğin, Kawamura'ya göre "Moda somut bir nesne değil soyut sembolik bir üründür."

(5) Bütün tanımlar dikkate alındığında, modanın doğrudan doğruya bir ürün olmayıp kültürel referanslara bağlı bir fenomen olduğu, ancak "sembolik bir ürün" olarak tanımlanabileceği söylenebilir. Ayrıca bir moda, herhangi bir zamanda ortaya çıkabilir ve çeşitli etkenlere bağlı olarak değişebilir.

Modanın herhangi bir zamanda ortaya çıkma ve değişim özelliği, birçok kuramcı tarafından ele alınmış, modanın neden ve nasıl değiştiği üzerine farklı görüşler ileri sürülmüştür.

1. Metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Modanın hangi ürünlerde olduğuna,
- B) Modanın tüketiciler üzerindeki etkisine,
- C) Modanın sadece toplum üzerindeki etkisine,
- D) Modanın tarihi süreçteki gelişimine,

2. "Moda, belirli bir zaman ve durum için tüketici tarafından uyarlanmış geçici döngüsel fenomenlerdir." Cümlede altı çizili ifadenin cümleye kattığı anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) sık sık kullanılan olgu
- B) kısa zamanda kabul gören anlayış
- C) daimi olmayan olay
- D) belli bir görüşe uygun düşünce

3. Metinde hangi paragrafta modayla ilgili genel bir tanım vardır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

4. Metinde hangi ünlü düşünür giyimin modanın klasik bir alanı olduğunu savunmamaktadır?

- A) Sproles
- B) Jackson
- C) King ve Ring
- D) Kawamura

5. Aşağıdaki cümleleri açıklayan örnekler veriniz. Bu düşüncelere katılıyor musunuz? Niçin?

A) Bir modadan bahsedilebilmesi için onun görünür olması gerekmektedir.

B) Moda, bir topluluk kimliğine vurgu yapmakla birlikte bireyselliği de yansıtabilmelidir.

C) Moda, modern tüketim toplumlarında insanların yaşam tarzlarının çeşitli görünümünün sosyal statüyü ve başarıyı yansıtır.

---

6. Size göre moda nasıl ve niçin değişir?

---

7. Size göre çevrenizdeki insanlar modayı takip ediyorlar mı? Teknolojinin modası var mı? Moda, tüketimi ne derece etkiliyor? Açıklayınız.

---

2. Okuyalım, cevaplayalım.

Japonya'da Türk Moda Rüzgârı

Japonya'nın başkenti Tokyo'da Yunus Emre Enstitüsü'nün düzenlendiği "Türkiye'nin Moda Dünyası" adlı defile büyük ilgi gördü.

Defilede, Ankara Olgunlaşma Enstitüsü ve Japon Bunka Gakuen Moda Üniversitesinin ortak hazırladığı kıyafetler sergilendi.

Yunus Emre Enstitüsü Tokyo Türk Kültür Merkezi Müdürü yaptığı açıklamada, Japonya'da Türk modası ile Türk kumaşlarını da tanıtmayı hedeflediklerini belirtti.

Türkiye'den çeşitli ihracatçı birliklerin de desteğiyle sadece kumaş değil, deri ve benzeri tekstil ürünlerini de Japonya'da tanıtmayı istediklerini ifade etti. Defileye ülkedeki moda dünyasının yanı sıra Japon kumaş ithalatçıları'nın da ilgi gösterdiğini anlattı.

Türk giyim tarzının Japonlar tarafından yeniden dizaynıyla oluşturulan koleksiyonda Bursa, Elazığ, Mardin, Bodrum ve Çorum bölgelerine ait yöresel kıyafetler ile kaftanlar, oya

işlemeli elbiseler, gelinlik ve abiyelerden oluşan 36 parça yer alıyor. Sergide Bunka Moda Gakuen Üniversitesi öğrencileri de Türk kumaşlarından yapılan kendi tasarladıkları erkek kıyafetlerini tanıttı.

Aynı zamanda Türk motifleri ile bezenmiş kumaşlardan kimono-kaftan, ve değişik tasarım yapan öğrenciler büyük beğeni topladı. Klasik Türk motifli kumaşlar ile birlikte modern kumaşlarında tasarımın bir parçası olarak işlenmesi hem moda dünyası hem de kumaş ithalatçısı firmaların dikkatini çekti.

Defilede, Ankara Olgunlaşma Enstitüsü koleksiyonundan derlenen Anadolu'nun tarihi motifleri ile süslenmiş yöresel kıyafetlerinin yanı sıra Osmanlı kaftan serisi, geleneksel gelinlikler ve abiyeler de sergilendi.

<http://yee.org.tr/turkiye/tr/arama>

(Düzenlenmiştir.)

1. Okuduğunuz haber metninde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Defilenin düzenlendiği yere
- B) Defileye katılan mankenlerin kimler olduğuna
- C) Defiledeki kıyafetlerin hangi yöreye ait olduğuna
- D) Defilede tanıtımı yapılan kıyafetlerin çeşitlerine

2. Metinde geçen "Defileye ülkedeki moda dünyasının yanı sıra Japon kumaş ithalatçıları'nın da ilgi gösterdi." cümlesinden yola çıkarak bu tarz düzenlenen defilelerin ülkeye katkıları neler olabilir? Açıklayınız.

3. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi modayla ilgili terim değildir?

- A) Abiye
- B) Kaftan
- C) Oya
- D) Koleksiyon

4. Moda sektörünün hangi alanında bulunmak isterdiniz? Niçin?

---

5. Ülkenizde yapılan bir defileyle ilgili kısa bir haber metni oluşturunuz.

---

3. Dinleyelim, yerleştirelim, cevaplayalım. Düğmelerin Anlattığı Tarih

1. Dinlediğiniz metinle ilgili aşağıdaki başlıkları yan taraftaki uygun cümlelerle eşleştiriniz. Cümlelerin hangi başlıkla ilgili olduğunu belirleyiniz.

1. Düğmelerin Anlattığı Tarih
2. "Tarihin Tanığı" Düğmeler
3. Giorgio Gallavotti - Düğme Müzesi Kurucusu
4. Osmanlı Düğmelerinin Hikâyesi
5. Konuşan Düğmeler
6. Fransa Kralı ve Sultan

1. ....

Artık saygın bir asker olmasından cesaret alarak aşık olduğu genç kızı yeniden istemeye karar vermiş ve nişan hediyesi olarak da bu düğmeden 6 tane yaptırmış.

2. ....

Öncelikle İtalya olmak üzere dünya tarihi, düğmeler üzerinden nesilden nesile aktarılıyor.

3. ....

Düğmelerin üzerindeki şekil ve desen değişiklikleriyle sadece moda akımlarının değil tarihi değişimlerin de göstergesidir.

4. ....

Müzenin 3 ayrı bölümünün birinci bölümünde düğmeler ait oldukları yüzyıllara göre, ikinci bölümde sembolik değerlerine göre, üçüncü bölümde ise yapıldıkları malzemeye göre sıralanmaktadır.

5. ....

Gallavotti düğmelerin ikili ilişkilerin ve tarihin ayrıntılarını yansıtan servet olduğunu düşünerek 2008'de Düğme Müzesini açmış.

6. ....

Müzedeki Picasso'nun Coco Chanel için tasarladığı bir parça bulunmaktadır.

7. ....

Düğmelerin tarihte iletişim aracı olarak da kullanılmıştır.

8. ....

Bir aşk hikâyesini anlatan ay-yıldızlı bir düğme de müzede sergileniyor.

9. ....

Toplumsal ve siyasal değişiklikleri yansıtan düğmeler arasında, Soğuk Savaş'ın bitişi şerefine hazırlanmış bir düğme örneği de yer almakta.

10. ....

Müzenin kurucusu tutkuyla anlattığı düğmeleri bir üniversitede ders olarak da anlatmış.

11. ....

Fransa Kralı 1. François, üzerinde 13 bin 600 altın düğme bulunan siyah bir kadife elbise diktirmiştir.

2. Dinlediğiniz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Düğmelerin sadece işlevsel özelliklerinin olduğuna,
- B) Düğme müzesinin amacının ne olduğuna,
- C) Düğme müzesinin hangi bölümlerden oluştuğuna,
- D) Düğmelerin kişilerin sosyal statüsünü yansıttığına,

3. Dinlediğiniz metinde geçen "İtalya'nın doğusundaki Ortaçağ kasabası Santarcangelo'da nevi şahsına münhasır bir müze, bir Düğme Müzesi açan Giorgio Gallavotti, düğmelerin sembolik önemini bu cümleyle özetliyor." cümlesinde altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı bozulmaz?

- A) kendine özgü
- B) bağımsız
- C) sembolik
- D) çağ dışı

4. Düğmelerin tarihte iletişim aracı olarak da kullanılmasından hareketle sizce başka hangi materyaller üretim amacının dışında başka alanlara da hizmet vermekte? Açıklayınız.

---

5. "Düğmenin ardında ise bir aşk hikâyesi yatıyor." cümlesinde geçen altı çizili sözün anlatılmak istenen aşağıdaki cümlelerden hangisiyle aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Her genç kızın gönlünde bir aslan yatıyor.
- B) Dün gece yorgunluktan erken yatmak zorunda kalmış.
- C) Babası oğlunun hesabına yüklü bir para yatırdı.
- D) Tuttuğu takım bu sezon yattı.

6. "Artık kadınlar düğme kullanmıyorlar çünkü bağlanmak istemiyorlar." Sözüyle ne anlatılmak isteniyor? Bu görüşe katılıyor musunuz? Niçin? Tartışınız.

4. Okuyalım, yazalım.

Boş Zaman Etkinliği Olarak: Alışveriş

Tüketimin temelinde sahip olma arzusunun yanı sıra beklentiler, hayaller, kimlikler ve iletişim yatar. Özellikle son zamanlarda çevreden ve tvlerden yola çıkacak olursak, en popüler boş zaman geçirme faaliyeti alışveriş yapmaktır. Kısacası, alışveriş de popüler kültür haline gelmiştir. Amaçları, bir şeyler satın almak değil, halkın yapabileceği alanları doldurmaktır. Artık boş zamanlarında bir araya gelen arkadaşlar, eşler, dostlar boş zaman etkinliği eğlence dışında alışverişe yönelik eğilim gösterirler. Bu alışveriş süreci bazen satın almakken bazen de büyük alışveriş merkezlerinde gezmek, dolaşmak en doğrusu da zamanı tüketmektir.

Tüketim, günümüzün en büyük salgın hastalığı haline gelmiştir ki, insanlar alış-

veriş yapmanın yanı sıra, tüm bunların dışında kalan eğlenme, boş vakit geçirme, bir yakınıyla buluşma gibi eylemleri de tüketim alanlarında gerçekleştirmektedirler. İhtiyacı veya alacak parası olmadığı hâlde alışveriş merkezlerinde zamanlarını geçiren insanların sayısı pek de az sayılmaz. Bunu kendi çevremize baktığımızda pekâlâ görebiliriz. Popüler kültür, insanları tüketmeye teşvik eder; bunu gerçekleştiremediği sahalarda ise, bir özenti meydana getirmeyi amaçlar. Bu yönüyle endüstriyel piyasanın bir aracı haline gelerek kültür endüstrisini oluşturur.

Bu fikre katılıyor musunuz? Niçin? Bunun dışında tüketici davranışını etkileyen diğer faktörler nelerdir?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Okuyalım, konuşalım.

Erkek Modası

İlk çağlarda kadınlarla erkeklerin giyimleri arasında hiçbir fark yoktu; sonradan kadınlar, düz elbiseler giymeye başladılar. Eski Yunanistan'da, erkekler çok şık giyinirlerdi. Bel inceliği modaydı; onun için, erkek çocuklar, küçük yaşta bellerine madeni kemerler takarlardı. Daha yaşlı erkekler ise pelerin giyerlerdi. Erkeklerin kollarına bilezik, boyunlarına kolye takmaları da âdetti.

1. Sizce modayı sadece kadınlar mı takip ediyor yoksa erkekler de modayla ilgileniyor mu? Günümüz erkek modası hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Bir defile düzenleyeceksiniz. Hangi temada düzenlemek istersiniz? Niçin?

B) ESTETİK

1. Okuyalım, cevaplayalım.

ESTETİK LÜKS MÜDÜR?

(1) Honore de Balzac, "Güzellik, çoğu zaman kusurları gizleyen bir örtüdür." der. Güzel olan aynı zamanda "daha iyi", "daha başarılı", "daha güçlü", "daha kaliteli" olarak algılanır. Dünyanın farklı yerlerinde yapılan araştırmalar, güzel/yakışıklı olan insanların, daha zeki ve daha iyi olarak algılandığını ortaya koyar. Bu genelleme sadece insanlar için değil nesneler için de geçerlidir. Bir nesnenin güzel olması, onun cazibesini artırır. Güzellik değer katar.

(2) Güzelliği simetri ve orantılarla açıklamak mümkün olsa da güzellik değişmez bir kavram değildir. Aksine, güzellik içinde yaşanan toplum tarafından belirlenir, zamanın ruhuna göre anlam ve biçim değiştirir.

(3) Güzellik sübjektiftir, kişiden kişiye değişir; ama estetik objektif ölçütleri olan bir disiplindir. Güzellik görecelidir; estetik ise evrensel.

(4) Eski Yunan felsefesi kâinatın kaosa düzen getirmek iddiasıyla hep kurallara sarılmıştır. Aristo'ya göre estetik bir orantı, uyum ve düzendir. Bir resimdeki renk uyumu veya müzikteki güzel bir armoni o eserin yapısındaki düzenin yansımasıdır. Bundan yüzyıllar önce belirlenmiş olan bu ölçütler estetiğin evrensel ölçütleridir, her alana uyarlanabilirler.

(5) Kaosun içinde de bir estetik olabileceği gibi, uyum ve simetrinin de sıkıcı bir tekrara düşmesi mümkündür. Sanatçılar ürettikleri eserlerde hem durağan hem de hareketli simetri yakalayabilirler. Klasik müzik eserleri, hareketli simetrinin örneğidir. Bu eserlerdeki tekrarlanan simetrik kalıplar onlara estetik katar. Bir ressam ise meydana getirdiği eserinde durağan simetri kavramını kullanabilir. Sadece sanat eserleri değil doğadaki canlılar da göz kamaştırıcı bir estetik barındırır. Tavus kuşunun kuyruğu, kelebeklerin kanatları son derece estetikdir.

(6) Herhangi bir ürüne ya da deneyime estetik bir

boyut katarak onu daha arzulanır, haz uyandırır kılmak mümkündür. Estetik değerler taşıyan her şey, bir ürün, bir eşya, bir mekân, bir metin, bir tasarım, bir ambalaj, bir hizmet hatta üslup, davranış, hitap, liderlik ve yönetim anlayış daha değerli olur.

(7) Bir toplumun estetik anlayışının en somut göstergelerinden birisi yemek kültürüdür. Bir ülkenin, bir yörenin yemekleri oranın karakterini ve estetik anlayışını gösterir. Sadece toplumların değil bireylerin de hayata bakışlarını anlamak için sofralarına bakmak kâfidir. Bir evde yemeğin ve sofranın ne derece göze hitap ettiği o evde yaşayanlarla ilgili çok şey anlatır. En ekonomik malzemelere estetik değer katarak bir ziyafet hazırlamak mümkünken, en pahalı malzemelerden "felaket" yemekler ortaya çıkarmak da mümkündür. İyi ütülenmiş keten bir örtü, sade ama zevkli servisler, taze çiçeklerle son derece estetik sofralar kurmak mümkündür. Hayatımıza her an estetik katabileceğimiz, yaratıcılığımızı ortaya koyabileceğimiz alanların başında yemek gelir.

(8) Estetik bir kaynak ya da yetenek sorunu değil bir bakış açısıdır. Daha estetik çözümler sunmak için daha fazla parasal kaynağa, daha ileri teknolojiye sahip olmak gerekmez. Estetik bir anlayış meselesidir, her insan daha estetik çözümler elde etmek için kendini geliştirebilir.

(9) Estetik, daha zevkli olanı aramaktır. Somut bir "güzellik" tarifi değil, daha zevkli olanı aramayla ilgili sonu olmayan bir yolculuktur. Öte yandan estetik sadece güzellikle ilgili bir değerlendirmedir de değildir. Bir şeyi estetik kılmak onu illa ki güzelleştirmek anlamına gelmeyebilir. Kimi çirkinlikler de bazı kriterler çerçevesinde estetiğe konu olabilir. Kant, Shiller, Wittgenstein gibi düşünürler trajik, komik, ilginç, çocuksu hatta çirkin olan bir şeyin bile estetik olabileceğini söylerler.

(10) Goya'nın en önemli yapıtları arasında yer alan ve savaşın yıkıcı, yok edici yanlarını

anlatan, 1814 tarihli yapıtı "Üç Mayıs Katliamı" tablosuna güzel demek zordur. Ancak şiddeti ve ölüm korkusunu son derece çarpıcı anlatan bu tablo bütün sanat eleştirmenlerince son derece estetik olarak değerlendirilir.

(11) Picasso'nun Guernica tablosunun da güzellikle pek alakası yoktur; ancak bu tablo da son derece estetikdir. İspanya iç savaşında Franco ve Hitler'in yeni silahlarını deneme amaçlı bombaladıkları ve yaklaşık üç bin insanın öldüğü Guernica kentinde yaşanan acıları, bu tablodan daha vurucu, daha şiddetli ama aynı zamanda da daha estetik ortaya koyan bir başka eser bulmak zordur.

(12) Estetiği bağımsız bir bilim olarak ele alan Alman düşünür Alexander Baumgarten, estetiğin konusunun duysal yetkinlik olduğunu söyler. Alexander Baumgarten'in izinden giden düşünürler de, gerçek estetiğin "gözle gördüğümüz şeyler" değil "ruhumuzda meydana gelen özel duygular" olduğunu söylerler. (Estetik kelimesi de zaten Yunanca hassasiyet ve duy-

gu anlamına gelen "Esthesis- Aeshetikos" kelimesinden türemiştir.) Bu açıdan bakıldığında, hiçbir askerî önem taşımayan savunmasız bir kasabaya yapılan saldırıyı, dolayısıyla bir savaş suçunu ortaya koyan Guernica'yı estetik kılan, bu tablonun bir güzellik olmasından çok, Picasso'nun o dönemde yaşanan vahşetin ortaya çıkardığı duyguyu çarpıcı bir şekilde ifade edebilmiş olmasıdır.

(13) Estetiğin güzelleştirmenin çok daha ötesinde duyarlılığımıza dokunma, duygularımıza seslenme, bizde coşku yaratma, bizi heyecanlandırma ya da yabancılaştırma gibi bir gücü vardır. Herhangi bir konuda duysal hazdan bahsettiğimizde aslında sadece pozitif bir duygudan bahsederiz. Ancak estetik hazdan bahsettiğimizde sadece pozitif değil, trajik duyguları da çerçevenin içine alırız. Örneğin, estetik hazzı yüksek bir müzik bizi ağlatabilir ama bu aldığımız hazzı düşürmez.

<http://www.temelaksoy.com/estetik-luks-mudur/>

(Düzenlenmiştir.)

1. Metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Güzelliğin estetikle doğru orantılı olduğuna,
- B) Güzelliğin başka olumlu algılara da sebep olduğuna,
- C) Estetik değer taşıyan her ürünün daha değerli olduğuna,
- D) Estetikle ilgili somut örnekler olduğuna,

2. "Ancak estetik hazdan bahsettiğimizde sadece pozitif değil, trajik duyguları da çerçevenin içine alırız." Cümlesinde altı çizili sözcük yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlemin anlamı bozulmaz?

- A) isteklilikten
- B) zevkten
- C) düşünceden
- D) bilgiden

3. "Şiddeti ve ölüm korkusunu son derece çarpıcı anlatan bu tablo bütün sanat eleştirmenlerince son derece estetik olarak değerlendirilir." **Cümlesinde altı çizili sözcüğün zıt anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) soyut
- B) durağan
- C) belirsiz
- D) etkisiz

4. **Metinde hangi paragrafta zıt iki örnek vardır?**

- A) 1 B)2 C)3 D) 4

5. **Metnin yazarıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

- A) Farklı görüşleri bir araya getirmiştir.
- B) Yazdıklarını düşünürlerin sözleriyle desteklemiştir.
- C) Kendi görüşlerini genel görüşten üstün tutmuştur.
- D) Konuyla ilgili farklı örneklerle yer vermiştir.

6. **Metinde kaçınıcı paragrafta estetiğin sözlük anlamına değinilmiştir?**

- A)5 B)6 C)12 D) 13

7. **Metinde estetikle ilgili verilen somut örnek nedir? Yazınız?**

8. "Herhangi bir konuda duyusal hazdan bahsettiğimizde aslında sadece pozitif bir duygudan bahse-deriz. Ancak estetik hazdan bahsettiğimizde sadece pozitif değil, trajik duyguları da çerçevenin içine alırız. Örneğin, estetik hazzı yüksek bir müzik bizi ağlatabilir ama bu aldığımız hazzı düşürmez." **Bu görüşe katılıyor musunuz? Niçin?**

9. "Kant, Shiller, Wittgenstein gibi düşünürler trajik, komik, ilginç, çocuksu hatta çirkin olan bir şeyin bile estetik olabileceğini söylerler." **Bu görüşe katılıyor musunuz? Niçin?**

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

Doğu ve Batı'nın Estetik Algısındaki Farklılıklar

1. Dinlediğiniz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Estetik kuramın en büyük değişiminin nerede olduğuna
- B) Estetik değerlerin doğayla doğru orantılı olduğuna
- C) Yunan heykellerinin neden güzel olduğuna
- D) Minyatür sanatının doğuşuna

2. "Özellikle Orta Çağ'da sanatçılar bir aristokratın, sarayın, prensliğin ya da kilisenin himayesi altında çalışırdı." Yukarıdaki cümlede geçen altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlenin anlamı bozulmaz?

- A) gözetim
- B) gözlemleme
- C) gözcülük
- D) gözünde

3. "Minyatür sanatı oldukça geniş bir yer edindi." Yukarıdaki cümlede geçen altı çizili sözcüğün zıt anlamlısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) yayılamadı
- B) mevki tutamadı
- C) ilerleyemedi
- D) muhafaza edemedi

4. Dinlediğiniz metne göre boşlukları tamamlayınız.

- a. Batı'nın estetik algısını anlayabilmek ve tarihsel gelişimini gözlemleyebilmek için ..... gerekir.
- b. Bunların yanı sıra, Yunan sanatının estetik idealleri .....
- c. Yunan heykelleri, sıradan bir insana göre, gereğinden fazla mükemmeldir. Bu da ..... fikir verir.
- d. Doğu ve Batı'nın estetik algılarına bakıldığında her topluma göre değişen dinamikler görülür. Bu dinamiklerde etkili olan öğelerin .....
- e. Avrupa'da sanatçılar, sanat eserlerinin ..... sebebiyle ..... tutulmuştur.
- f. Bu kurallar çerçevesinde resim sanatı gelişme gösteremediyse de, görsel ifadenin önemli temsilcilerinden biri olan .....yer edindi.
- g. Avrupa'nın dinî temsiliyeti açısından da önemli bir yer tutan mimari Doğu toplumları içinde .....
- h. Çini, ahşap oymacılığı ve maden işlemeceliği gibi hem dekorasyonda hem de günlük hayatta kullanılan sanat dalları ilerleme gösterdi. Bu sanat dallarında ise Avrupa'dan farklı olarak ..... çokça görülmüştür.

5. "En güzel, en adil olandır." Bu görüşe katılıyor musunuz? Niçin?

.....

.....

3. Dinleyelim, cevaplayalım, yazalım. Canım İstanbul

"Beyoğlu tepinirken ağlar Karacaahmet..."

1. Şairin içinde bulunduğu ruh hâliyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) karamsar
- B) bıkkın
- C) hayran
- D) bencil

2. "Ana gibi yâr, İstanbul gibi diyar olmaz." Sözünü açıklayınız. Sizin kültürünüzde benzer bir söz var mı? Söyleyiniz?

---

3. Dinlediğiniz şiire göre İstanbul'u betimleyen bir paragraf yazınız.

İstanbul

Niçin?

"Estetik anlayışımız yaptığımız her işte imzamız olur. Bizi farklılaştırır."

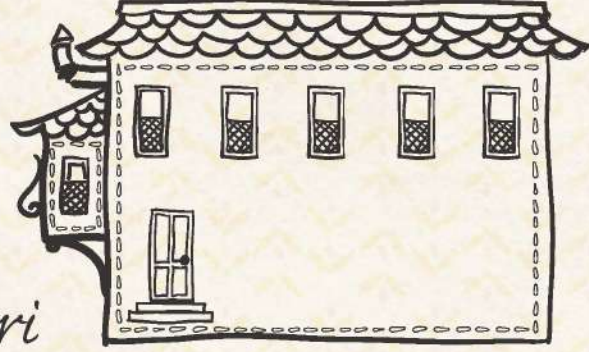
Yukarıdaki görüşü örneklendirerek bir sunum şeklinde hazırlayınız.

C) TASARIM

1. Okuyalım, cevaplayalım.

Türk Evleri

Bazı şehirler vardır, tarihî evlerinin sıralandığı dar sokaklardan geçerken anlarsınız o şehirde olduğunuzu. Çünkü şehrin kültürü ve tarihi oralarda saklı kalmıştır. Kimi yerlerde yıkılmaya varmış, kimisinde ise hala dimdik ayakta. İşte evleri ve sokaklarıyla tanınan, Anadolu'nun o nadide kentleri...

Antakya Evleri

Bu kentte şehri ikiye ayırmıştır Antakya evleri, sanki eski Antakya ile yeni Antakya varmış gibi. Modern caddelerinden ayrılan o dar sokaklara girdiğinizde bambaşka bir şehirde buluyorsunuz kendinizi.

Tarihi taş evleri taş yollarla bütünleşmiş gibi. Nereye çıkacağınızı bilemeden yürüyorsunuz bu sokaklarda, sanki bir labirent içerisindesiniz.... Antakya evlerinin kapıları öyle bir incelikle yapılmış ki hayran kalmamak elde değil. Avludan içeri girdiğinizde ise ister istemez böyle bir evde oturmak isterdim diyorsunuz kendi kendinize.

Safranbolu Evleri

Tabii ki tarihî ev denilince ilk aklımıza gelen bir tablo vardır, eski Safranbolu evlerinin olduğu. Safranbolu Evleri, yüzlerce yıllık bir süreçte oluşan Türk kent kültürünün günümüzde yaşamaya devam eden en önemli yapı taşlarıdır.

Bu tarihî yapılar UNESCO tarafından 17.12.1998'de Dünya Kültür Mirası listesine alınmıştır. Safranbolu evlerinin Osmanlı döneminde yumurta akından yapıldığı ve çok uzun süre depreme dayandığı rivayet edilir. Bu evlerin bir depreme dayanma özelliği de toprağın dibine yapılmamasıdır. Safranbolu evleri birbirinin önünü kapatmaz.

Mardin Evleri

Mardin kenti, temel yapım malzemesi olarak kolay işlenebilen sarı kalker taşının kullanıldığı, çeşitli motiflerle bezenmiş geleneksel evleriyle de ünlüdür. Bölgedeki çok sayıda ocaktan çıkarılan sarı kalker taşı, yapı üretimine egemen olmuş; kapı, pencere, asma kat gibi zorunlu kullanımların dışında ahşap işçiliğine yer verilmemiştir.

Evleri, 4 m yüksekliğe ulaşan duvarlar çevirir ve sokaktan ayırır. Bu duvarlarla sert iklime karşı korunma sağlanır. Yazlık denilen iç avlu veya bahçede, eskiden ahır olarak kullanılan, günümüzde ise depo işlevi gören mekânlar yer alır. Eyvan, yazın yaşamın geçtiği bölümdür. Mimaride önemli bir yere

sahip olan eyvan ve revak gibi yarı açık kısımlar, özellikle batı güneşine karşı gölgede kalacak biçimde yapılmıştır. Mardin evlerinin en önemli özelliği taş işçiliğidir. Kapı ve pencereleri, sütuncuklar, kemerler ve değişik motiflerle süslenmiştir. Merkez yerleşim, 1979 yılında kentsel sit ilan edilmiştir.

Kapadokya Evleri

Başlı başına bir turizm odağı olan Kapadokya evleri, yerli ve yabancı turistler tarafından yılın her ayı ziyaretçi akınına uğruyor.

Erciyes ve Hasan dağlarının geçmişte etkin yanardağlar olduğu bilinmektedir. Bu dağların lav püskürtmesi sonucu Kapadokya'nın eşsiz güzellikte doğal zenginliği ortaya çıkmıştır. Yöre halkı geçmişte, kolayca şekil verilebilen kayaların içine evler yaparak burada yaşamıştır. Günümüzde bu evlerin bir kısmı otel olarak kullanılıyor. Ayrıca bunlar, hala sıcak yaz günlerinde meyvelerin saklanması için depo olarak kullanılmaktadır.

http://www.sabah.com.tr/fotohaber/turizm/evleriyle_unlu_sehirler/29354

(Düzenlenmiştir.)

1. "Evleri ve sokaklarıyla tanınan, Anadolu'nun o nadide kentleri." Cümlesinde altı çizili sözcüğün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) değerli
- B) kıymetli
- C) seyrek görülen
- D) az gidilen

2. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi evin bölümlerine ait değildir?

- A) avlu
- B) revak
- C) eyvan
- D) sütun

3. Aşağıdaki özelliklerin hangi evlere ait olduğunuz yazınız.

Her ay hem yerli hem yabancı turistlerin ziyaret ettiği evler. ....

Kapılarının ince el sanatıyla yapılmış olması hayranlık uyandırıyor. ....

Türk kent kültürünü günümüze kadar taşıyan evler. ....

Doğal güzellik sonucunda oluşan evler. ....

Kendinizi tek çıkışı olan sokaklar içerisinde hissettiğiniz ev. ....

Osmanlı zamanında inşaat malzemeside yumurtanın akının karıştırılmasıyla yapılan evler. ....

Duvarlarının kalınlığı ve uzunluğu sayesinde çetin soğuklara karşı dayanan evler. ....

2. Dinleyelim, cevaplayalım.

Atıl Kutoğlu

1. Dinlediğiniz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ünlü modacının çocukluğunun geçtiği yerlere
- B) Ünlü modacının üniversitede okuduğu bölüme
- C) Ünlü modacının tasarımlarının konusuna
- D) Ünlü modacının moda ya olan ilgisini keşfettiği döneme

2. Dinlediğiniz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) aldığı ödüllere
- B) staj yaptığı yerlere
- C) ilk koleksiyonuna
- D) işte yaşadığı sıkıntılara

3. "Moda doğası gereği çabuk tüketilen, eskitilen bir şey. Yani bıçak sırtı bir konumu var." Cümlesinde altı çizili deyim cümleye kattığı en yakın anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) çok kaygan bir ortam içinde bulunmak
- B) keskin ve can yakıcı bir olay içinde olmak
- C) belirsiz tehlikeli bir durum karşısında olmak
- D) ince ve hassas bir konumda bulunmak

4. "Sizce modayı kalıcı bir zemine oturtmak mümkün mü? Bunun için hangi alanlarla paslaşılması gerekiyor?" Cümlesinde altı çizili sözcük yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle anlama bozulur?

- A) yardım alınması
- B) danışılması
- C) destek alınması
- D) anlaşılması

5. "Bir de hiç yılmamalarını tavsiye ederim." Cümlesinde altı çizili sözcük yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı bozulur?

- A) pes etmemelerini
- B) vaz geçmemelerini
- C) bıkmamalarını
- D) barınmamalarını

6. "Eğer kafalarına bir şeyi koydularsa, onu gerçekleştirmek için çok kapı çalmalarını, tavsiye ederim." Cümlesinde geçen "çok kapı çalmak" deyiminin cümleye kattığı en yakın anlam aşağıdakilerden hangisidir?

- A) bir çok yere gidip başvurmak
- B) birçok yerde çalışmak
- C) birçok insanla iletişim kurmak
- D) birçok farklı yerde bulunmak

7. Ünlü modacıya göre, modada kalıcı olabilmek için nasıl bir yol izlenmeli?

Erkekler daha sınırsız, daha ideal gözle bakabiliyorlar kadınlara daha sanatsal yaklaşabiliyorlar sanırım. Ama çok başarılı olmuş bayan modacılar da yok değil: Coco Chanel, Donna Karan, Sonia Rykiel ilk aklıma gelenler. Kadınlar bir yandan kendilerini sınırlarken, bir yandan da kendi ihtiyaçlarından hareketle kendilerini nasıl daha güzel göstereceklerini, hatalarını nasıl saklayacaklarını tartarak, güzel ve doğru ürünleri yaratabiliyorlar. Erkekler daha sınırsız bir yaratıcılıkla yaklaşabiliyorlar kadın modasına ve ortaya mükemmel eserler çıkartıyorlar.

8. Bu görüşe katılıyor musunuz? Niçin? Sizce moda sektöründe kadınlar mı daha başarılı erkekler mi?

3. Konuşalım. Geleceğin Mesleği

Sizce geleceğin tasarım meslekleri neler olabilir? Siz bunlardan hangisini yapmak isterdiniz? Niçin?

4. Yazalım.

Teknolojik Ev

En değerli anlarımızı yaşadığımız, içindeyken huzur bulduğumuz, biraz uzak kalsak "İnsanın evi gibisi yok." dediğimiz evlerimiz bizim için çok değerli. Evimizin içinde güzel mekânlar oluşturmak, bir odayı yenilemek, yeni bir perde almak bazen bizi en mutlu eden şeylerden biri olabiliyor.

Nasıl bir evde yaşamak istersiniz? Evin bölümlerini açıklayıcı ve betimleyici ifadelerle anlatınız.

Güzel Evim

Serbest Okuma

Kadın Kıyafetleri

Osmanlı kıyafetlerine kronolojik olarak baktığımızda, kadın kıyafetlerindeki bazı gelişmeleri şu şekilde takip edebiliriz:

Anadolu Beylikleri devrinde kadınların başında içi ve dışı farklı renkler "sarı-yeşil" bir örtünün bulunduğu ve saçın arkada örtü içinde tek örgü hâlinde toplandığı görülür. Bürümcükten yapılmış entari XIX. yüzyıla kadar içe giyilen kıyafeti temsil eder. Etekler uzun, bol ve kat kattır. Bu entarinin üzerine kürk giyilir. Kürkün kabı lacivettir; omuzlara doğru sırma işleme yaygındır. Beylikler devrinden itibaren kullanılan bu uzun kollu elbiselerin koltuk altlarındaki yırtmaçlarından kolları çıkarıp uzun yenleri arkaya atmak modası uzun yıllar boyunca devam etmiştir.

XIV. asırda, Fatih devrinde erkeklerin üzerine sarık sardığı külah biçimi başlığın aynısı kadınların, özellikle de gelinlerin giydiği görülür. Başlık gelinin servetine göre baştan aşağı mücevherlerle veya telli pullu al duvak gelinler arasında günümüze kadar devam eden bir gelenek kıyafeti olarak kullanılır. Hâlâ bu renge özellikle Anadolu'da sadık

olanlar çoğunluktadır. Elbise olarak da en üstte inci, elmas veya işlemeli bir kaftan; onun altında yine ipek üzerine bir mücevher, inci veya sırma işlemeli, yanları yırtmaçlı al bir entari; belinde ekseriya gelinin babası tarafında törenle takılan murassa bir kemer veya işlemeli bir kuşak; en altında gene inci, mücevher veya sırma nar çiçeği bir çakşır bulunmaktadır.

XIV. asırda kadınların ev kıyafetlerinde çok ince ve uçları işlemeli beyaz kuşağı yaygın olarak kullanıldığı Topkapı Sarayı'ndaki hakiki elbiselerden anlaşılmaktadır. Bu asırda yaşamış Kanuni Sultan Süleyman'ın kızı Tasasız Raziye Sultan'ın XVI. asırda İstanbul'da yapılmış gravürlerden oluşan Peter Coeck eserinde de (A Series of Drawings Made in that Year at Constantinople) mevzu bahis olmuştur.

DEĞERLENDİRME

KENDİNE YAKIŞANI GİYMEK

Moda tanımı dendiğinde aklımıza ilk gelen şey, insanın kendisine yakışanı giymesi denilir. Peki, insanın kendisine yakışanı giymesi moda mıdır? Tabii ki değildir. Modaya körü körüne bağlanmak yerine yılın trendlerinin, bize yakışan çizgilerini ve renklerini kendimize uygulayabiliriz. Yakışmayan, üzerimizde hoş durmayan bir kesimi ya da rengi sadece moda diye giyerek, trendi değil, moda kurbanı olmuş oluruz.

Bu yüzden öncelikle vücudumuzu çok iyi tanımak, kusurlarımızı ve güzel yanlarımızı iyi bilmek, kendimize yakışan renk ve kesimler hakkında bilinçli olmak gerekiyor. Bunu yaparken de kendimize karşı dürüst olalım ki doğru seçimi yapabilelim. Yani aynanın karşısında pembe gözlükleri çıkarmak lazım... Genel hatlarıyla bunu bildikten sonra, yılın trendlerini bire bir değil de bize uygun şekilde takip edip günün modasını yakalayabiliriz.

Giymişimiz kıyafetler bizi mi yansıtıyor yoksa olmak istediğimizi mi? Doğrusu olmak istediğimiz kişi olabilirsek işimiz kolaylaşacak.

İçinde rahat hissettiğiniz sizinle bütünleşen, kendinizi yansıtan giysileri giyerek değişik aksesuarlarla kombinasyonlar deneyerek çok farklı tarzlar yaratmak mümkündür. İlle de modaya uymak yerine farklı olmayı seçmek de bir tercih. Ama bunu yapabilmek belli bir kültür birikimi, bakış açısı gerektiriyor. Yani her yiğidin harcı değil kendi tarzını yaratmak.

Moda kaynakları, akımları tarih boyunca değişim göstermiş, birçok olaydan etkilenmiştir. Bunların sonunda da karmaşılaşmaya başlamıştır. Tarihsel süreçte modanın geçmişine göz atarsak bu değişimleri ve etkileri daha iyi anlayabiliriz.

<http://jeyangedik.com/moda-insanın-kendisine-yakisani-giymesi-mi/>

(Düzenlenmiştir.)

1. Metne göre aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Kendine yakışanı giymenin modaya zıt olduğuna,
- B) Moda kurbanı olmamak için kendini iyi tanıması gerektiğine,
- C) İçindeyken rahat hissedilen kıyafetleri başka aksesuarlar kullanılarak farklı tarz oluşturulabildiğine,
- D) Tarihte yaşanan olayların moda akımlarının değişikliğe uğramasına sebep olduğuna,

2. Metinden çıkarılacak genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Moda olan kıyafetleri tercih etmeliyiz.
- B) Moda olmasa da bize yakışanı tercih etmeliyiz.
- C) Moda olan ve aynı zamanda bize yakışanı tercih etmeliyiz.
- D) Moda olan kıyafetleri aksesuarlarla kombinasyon yapmalıyız.

3. "Her yiğidin harcı değil kendi tarzını yaratmak." Cümlesinde geçen altı çizili söz ile ifade edilmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) her insanın yapamayacağı şeyler,
- B) her insanın beğenemeyeceği şeyler,
- C) her insanın düşünemeyeceği şeyler,
- D) her insanın isteyemeyeceği şeyler,

4. "Aynanın karşısında pembe gözlükleri çıkarmak lazım." Cümlesinde "pembe gözlük" ifadesinin anlamı aşağıdakilerden hangisi değildir?

- A) her şeye iyi tarafından bakmak
- B) bardağa dolu tarafından bakmak
- C) üzücü olayları görmezlikten gelmek
- D) gerçekleri kabul etmeye çalışmak

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

Mecazlı ifadelerin yer aldığı günlük konuşmaları anlayabilirim.

😊 😐 😞

Belirli bir konudaki konuşmayı tüm ayrıntılarıyla anlayabilirim.

😊 😐 😞

Bir konuşmadaki anahtar kelimelerden hareketle metnin konusunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Yazılarımda farklı anlatım tekniklerini kullanabilirim.

😊 😐 😞

Bir metindeki örtülü anlamları ve göndermeleri anlayabilirim.

😊 😐 😞

Konuları farklı şekilde ilişkilendirebilirim.

😊 😐 😞

Sosyal konulardaki fikirlerimi fıkra, anekdot, deyim vb. öğelerle anlatabilirim.

😊 😐 😞

Konuşmam sırasında konuya ve duruma uygun mecazlı ifadeleri kullanabilirim.

😊 😐 😞

Karmaşık konulardaki düşüncelerimi açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Bir konu veya olay hakkında kendi cümlelerimi kurabilir ve ana düşünceyi vurgulayabilirim.

😊 😐 😞

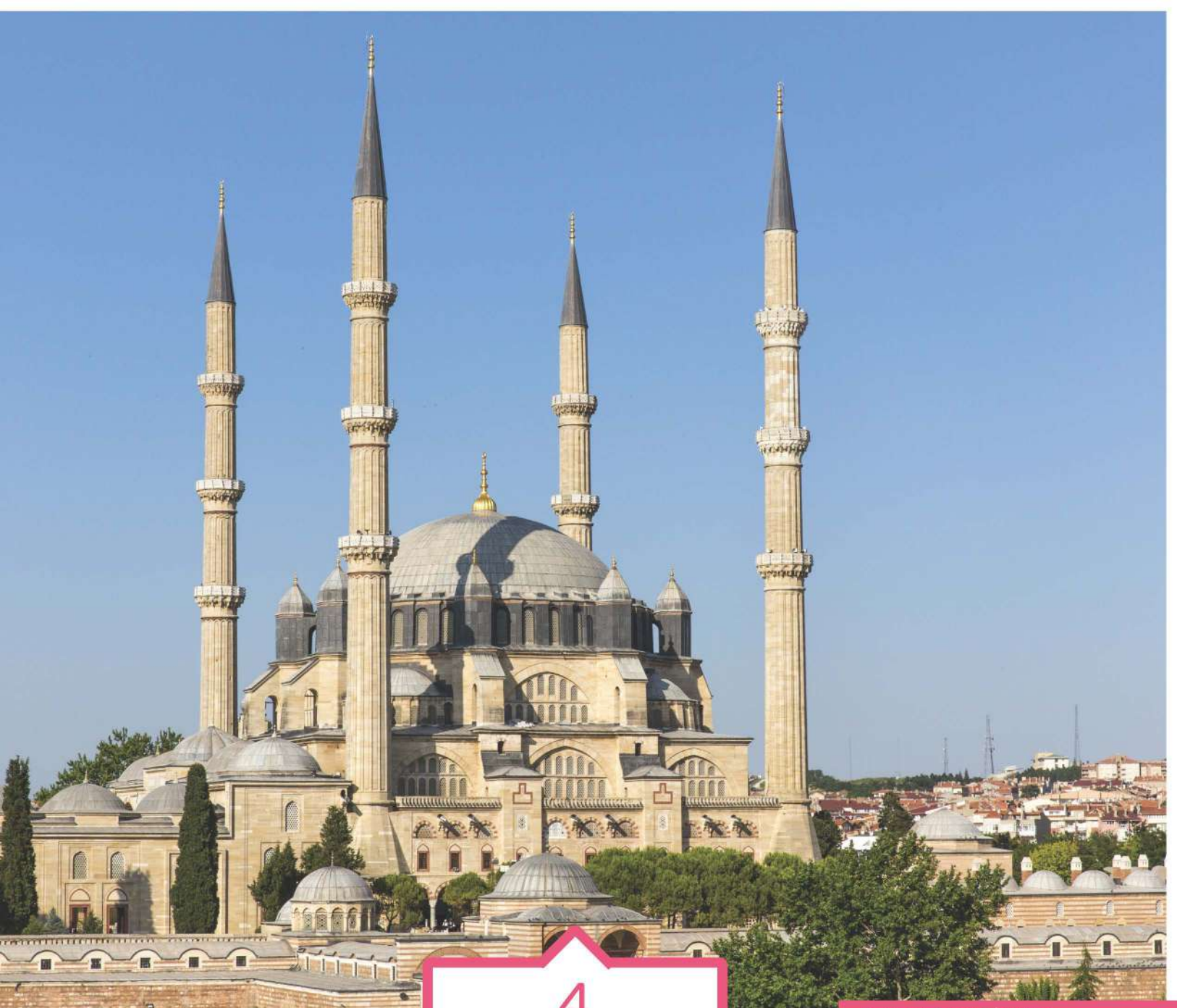
Kaleme aldığım bir yazıyı seçtiğim konuya ve türe göre şekillendirebilirim.

😊 😐 😞

Belirli bir alanda yazılmış metinlerdeki terimleri bağlamdan hareketle anlamlarını tahmin edebilirim.

😊 😐 😞

Selimiye Camisi / Edirne

4

Bilimin Ötesinde

● Bölümler

- A) Sanata Bakış Açısı
- B) Bilim Dünyası
- C) Uykunun Gizemi

● Beceriler

- Sanatla İlgili Kavram ve Terimleri Kullanma
- Bilimle İlgili Terimleri Tanıma

● Kelimeler

- evren
- madde
- uyku
- rüya
- parmak izi

Üniteye Hazırlık

- Sizce kadın ile erkeğin sanata bakışlarında bir farklılık var mıdır?
- Parmak izi hakkında neler biliyorsunuz?
- Ne sıklıkla kötü bir rüya veya kâbus görürsünüz?

A. SANATA BAKIŞ AÇISI

1. Okuyalım, uygun başlık koyalım. Başlık Nedir?

Kadın ve erkek olarak aynı ırka mensup olsak da farklarımız sayılamayacak kadar çok. Kadın ve erkek 46 kromozoma sahip ama iki tane harf birisi X diğeri Y, bir sürü farka sahip olmamıza sebep oluyor. Kan değerlerimiz, hormonlarımız derken doğal olarak vücudumuzun bu farkları davranışsal olarak da farklılıklara yol açıyor.

Sanatın dili, dini, milleti, cinsiyeti, ırkı yoktur fakat sanatı yaşayan, sanat eserlerini inceleyen bizlerin cinsiyeti var. Hangi cinsiyet nasıl değerlendirir bir tabloyu veya bir heykeli? Elbette keskin çizgilerle ayrılmıyoruz ya da istisnalar elbette olur. Fakat araştırmalar, iki cinsiyet arasında sanat eseri incelerken de farkların olduğunu gösteriyor.

Kadınlar ve erkekler sanatın farklı yönlerine odaklanırlar. Pyscology & Marketing'in yaptığı araştırmaya göre kadınların çoğu sanat eserinin kendisine odaklanırken, erkekler sanatçının arka planına ve özgünlüğüne dikkat ediyor.

Araştırmanın başındaki Asistan Profesör (Doçent Dr.) Stephanie Mangus "Kadınlar, sanat eserlerinin karmaşık yönlerini değerlendirme konusunda daha heveslidirler" diyor. Kadınların genel olarak olayları daha dolaylı yoldan değerlendirmesi, erkeklerin ise doğrudan değerlendirmesi sanat eserlerini incelerken de karşımıza çıkıyor.

Sanat piyasası milyarlarca dolarlık bir en-

düstri olmasına rağmen pazarlama araştırmacıları, tüketicileri güzel sanatlarla ilgili eserleri almaya yönlendiren faktörleri araştırmaya yakın zamanda başladı.

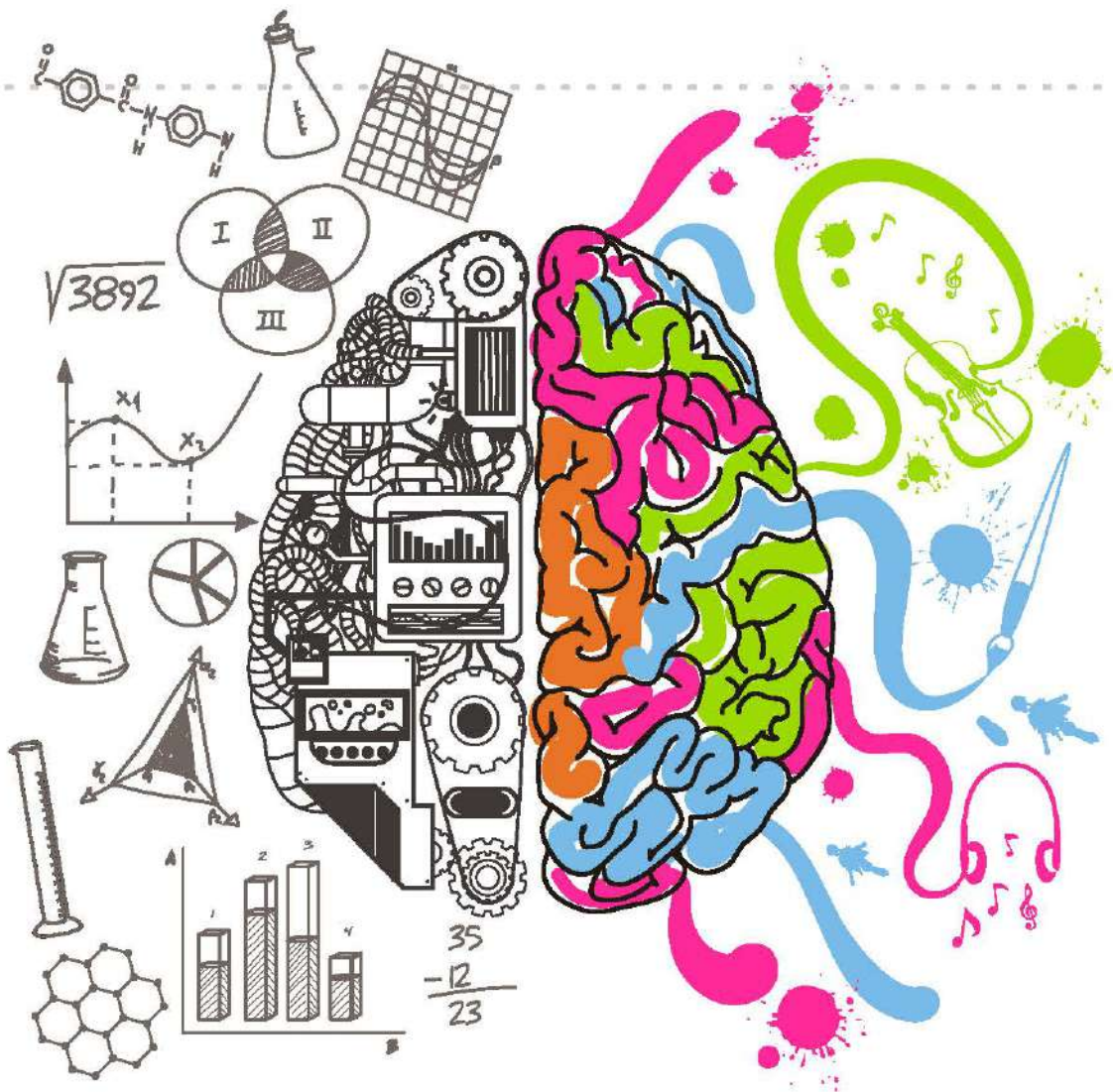
Araştırmaya göre erkekler sanat eserlerini değerlendirirken daha çok "marka" olgusu üzerinde odaklanıyor.

"Eğer bir sanatçıysan veya bir sanatçıyı yönetiyorsan, kişisel marka geliştirmen ve "özgün" olduğun mesajını vermek, şart hâle geliyor."

Stephani Mangus "Çalışmadaki tüm tüketicilerimiz özellikle de erkekler, resimleri değerlendirirken güçlü vurgular ile sanatçının nasıl bir tutkuda ve motivasyonda olduğu üzerinde durdu" diyor.

Mangus ve çalışma arkadaşları 518 kişiyi

içeren bir deney yaptılar. Bu deneyde; bilgisayarda iki adet tamamen uydurma iki biyografi hazırlandı ve iki tane birbirine benzemeyen tabloların altına yerleştirildi. Katılımcıların bazıları, "özgün" olarak adlandırılabilir, yaşadığı süre boyunca eşsiz resimler yapan sanatçının hayatını okudular. Katılımcıların geri kalanı ise, sıradan bir insan olan ve zanaatına son dönemlerde başlayan bir sanatçının biyografisini okudu.

Sanatçılar özgün olarak karakterize edildiğinde, katılımcılar arasında sanatçının kendisinin ve resminin çok daha olumlu bir izlenim bıraktığı görüldü. Katılımcıların, özgün olan sanatçının resimlerini almaya daha hevesli oldukları ve daha fazla fiyat biçtikleri görüldü.

Erkeklerin bir resmi değerlendirip o resim hakkında bir karar verirken sanatçının kişisel markasına dikkat etmesi daha muhtemeldir.

Kadınlar da değerlendirirken sanatçının özgünlüğünü hesaba katarlar ama onlar için daha önemli faktör sanat eserinin bizzat kendisidir. Mangus şöyle diyor, "Kadınlar sanat eserini değerlendirirken aslında karmaşık olguları incelemeye karşı daha istekli olurlar, hâlbuki erkekler şöyle söyleyebilir, bu adam iyi bir sanatçı, bu

yüzden eserini almalıyım".

Mangus'a göre; sanat piyasası son 10 yıldır istikrarlı bir şekilde büyürken hisse senetleri bu süreç içerisinde pazarı geçiyor. Katılımcıların sanat eserine nasıl değer biçtiği ise araştırmadaki eksiklik.

Bilinen o ki, sanatçının markası katılımcılar arasında büyük bir rol oynuyor. Bu sanat eseri yayıncıları tarafından dikkate alındığında fiyat belirlerken onlara yardımcı olur. Bulgular da insanların hangi sanat eserini aldıkları hakkında fikir vermesine yardımcı olabilir.

Bu bulgular, büyük ihtimalle sanatçının bariz bir şekilde görüldüğü ve sanatçıyı kapsayan diğer ürün pazarlarına da yayılır. Bu; kıyafet, takılar, ayakkabılar, restoranlar ve gıda endüstrisini de içerir.

Tasarımcıların ve şeflerin çoğu kez arka planda çalışırken, tasarımları üzerinde kendi tutku ve özverilerini vurgulamalarının, tasarımlarının imajı ve satışı üzerinde görünür bir şekilde etki ettiği de bu araştırmada gösterilmiştir.

2. Cevaplayalım.

1. Metinde aşağıdaki konulardan hangisine değinilmiştir?

- A) Sanatçının sanata verdiği önem derecesine
- B) Erkeklerin beğendikleri sanat eserlerini alma sebebine
- C) Özgün olan sanatçının eserine olan talebin azlığına
- D) Sanat eserinin fiyatının belirlenmesinde rol oynayan sebebe

2. Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen "fiyat biçmek" ifadesini açıklayacak en uygun seçenektir?

- A) Bir değer için ödenecek para karşılığını belirlemek
- B) Bir değer için ücreti önceden tespit etmek
- C) Bir değer için ücretin azlığını vurgulamak
- D) Bir değer için para miktarını artırmak

3. Aşağıdakilerden hangisi bu metnin başlığı olabilir?

- A) Kadın ve erkeğin sanata bakış açıları arasındaki fark
- B) Sanatın eserlerinin değerini kaybetmesi
- C) Sanatçıların günümüzdeki değeri
- D) Sanatçılar ve sergiler

4. Metinde geçen "bariz" kelimesi ile aşağıdaki kelimelerden hangisi aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) gizli
- B) soyut
- C) belirgin
- D) farklı

5. Aşağıdakilerden hangisi "özveri" kelimesi ile aynı anlamda değildir?

- A) çalışkanlık
- B) dürüstlük
- C) özgünlük
- D) fedakârlık

Kadınlar, sanat eserlerinin karmaşık yönlerini değerlendirme konusunda daha heveslidirler.

6. Yukarıdaki cümlede altı çizili olan sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle- nin anlamı bozulmaz?

- A) çalışkandırılar
- B) bilinçlidirler
- C) isteklidirler
- D) seviyelidirler

7. Bu parçadan çıkarılabilecek en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erkek ve kadının sanata bakış açılarının farklı olması
- B) Sanat eserlerinin gereğinden az ilgi görmesi
- C) Sanatçıların eserlerini ortaya koyma süreçlerinin zor olması
- D) Tasarımcıların özverili şekilde çalışma yapması

3. Konuşalım.

İşçi, Bilginler ve Sanatçılar

Ünlü yazarlarımızdan biri, uygarlığın temsilcilerini üçe ayırmıştı: İşçi, bilginler ve sanatçılar. İlerlemenin altyapısını oluşturmada işçi sınıfına büyük dilim vermişti. Zira işçiler, demir ve çeliği işletip hayat veriyorlardı. Bilginler ise hayatı ve tabiatı araştırarak, yeni oluşumlara kapı aralayacaklardı. İnsanların iç dünyasına (ruhuna) faydalı olma ve onları eğitmede rol alan sanatçılar ise, iyi ve kötüyü öğreteceklerdi.

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz? Ünlü yazarımızın bu düşüncesine katılıyor musunuz? Niçin?

4. Yazalım.

Sanat Eserinin Büyüsü

"Bir sanat eserinde ne var ki, bizi böylesine etkiliyor, bizi bizden alıp götürüyor? Bir tabloya, bir heykele, bir romana, bir şiire sanat niteliğini kazandıran şey nedir?"

Düşüncelerinizi yazınız.

5. Dinleyelim, cevaplayalım. Türkan Şoray'la Röportaj

1. Dinlediğiniz metinde sanatçıyla ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Türk Sinemasının en gözde sanatçılarından olmasının sırrına
- B) Oyuncu olmasının şükrüne
- C) Oynadığı filmlerin sayısına
- D) Film çektiği sanatçıların kimler olduğuna

2. "Kader birliği etmek" sözüyle aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) İyi ve kötü günleri, aynı sonu paylaşma
- B) Kötü talihi yaşama
- C) Şans ve şansızlığı kabul etme
- D) Günlerini beraber geçirme

3. Dinlediğiniz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Müzik albümü çıkarma çalışması
- B) En beğendiği sinema sanatçısının özelliklerine
- C) Kızının oyuncu olmayı istemesindeki etkenlere
- D) Kızının aldığı eğitime

4. Türkan Şoray uzun yıllar niçin sinema filminde oynamaya ara verdi?

.....

5. Yönetmenliğini yapmayı düşündüğü sinema projesinin konusu sizce ne olabilir? Tahmin edelim.

.....

6. Türkan Şoray, kızı doğduktan sonra hayatında nelere dikkat ediyor?

.....

7. Türkan Şoray'ın kızının karakteriyle ilgili birkaç özellikten bahsediniz.

.....

B. BİLİM DÜNYASI

1. Okuyalım.

Eşsiz Parmak İzlerimiz

Avuçlarınızı kendinize çevirin ve parmak uçlarınızı inceleyin. Neler görüyorsunuz? Farklı şekiller oluşturan çok sayıda çizgi var değil mi? Bu çizgilerin kimi düz, kimi eğri, kimi kısa, kimiye uzun. Parmak uçlarımızdaki tüm bu çizgiler parmak izimizi oluşturur. İşte parmak izleriyle ilgili ilginç bilgiler...

Parmaklarımızdaki ve avuç içlerimizdeki çizgiler annemizin karnında biz yaklaşık 2 haftalıkken oluşmaya başlar. Yaklaşık 24 haftalık olduğumuzda tüm çizgilerin oluşumu tamamlanır. Parmak izlerimiz annemizin, babamızın ve kardeşlerimizinkilere benzer; çünkü bu izler kalıtsal olarak belirlenir. Ancak aynı DNA'ya sahip tek yumurta ikizlerinin bile parmak izlerinde bazı küçük farklılıklar vardır. Bu durum parmak izlerimizin oluşumunda dış etkenlerin de etkili olduğunu gösteriyor. Anne karnındaki konumumuz ya da parmaklarımızın büyüme hızı parmak izlerimizin oluşumunu etkileyen dış etkenlerden.

Parmak izleri farklı şekillerde olur. En çok rastlanan parmak izleri sarmal, ilmek ve kemer şeklindedir. Sarmal şekilli parmak izleri insanların yaklaşık yüzde 30'unda görülür. Bu tip parmak izlerinde çizgiler iç içe geçmiş daireler hâlinindedir. İlmek şekilli parmak izlerineyse insanların yaklaşık yüzde 65'inde rastlanır. Yani en sık rastlanan parmak izleri ilmek şekilli olanlardır. Bu tip parmak izlerinde, parmağın bir tarafından başlayan ve sonra kıvrılarak tekrar parmağın aynı tarafına doğru ilerleyen çizgiler bulunur. Çizgilerin kıvrılarak geri döndüğü alanda ilmek benzeri şekiller oluşur. Kemer şekilli parmak izleri en az rastlananlardır. Bu tip parmak izlerinde çizgiler parmağın bir tarafından başlayıp ortada yükselerek kemer benzeri bir şekil oluşturur ve parmağın diğer tarafına doğru ilerler.

Parmak izlerimiz hiçbir zaman değişmez. Biz büyüsek de parmaklarımızdaki çizgilerin şekilleri değişmez.

Bundan binlerce yıl öncesinde yaşamış olan bazı uygarlıklardan kalma eserlerde de parmak izlerine rastlanmış. Babil, Girit ve Çin uygarlıklarından kalma kil çömleklerde ve tabletlerde, Eski Mısırlılardan kalma bazı duvarların üzerinde parmak izleri var. Bu parmak izlerinin bir kısmı duvarı yapanların elleriyle şekil verirken farkında olmadan bıraktıkları izler, bir kısmı da süsleme yapmak amacıyla bilerek bırakılmış izler. Ayrıca parmak izlerinin bu uygarlıklarda bazı belgelerde imza olarak kullanıldığı biliniyor.

17 ve 18. yüzyıllarda parmak izleri çok sayıda araştırmaya konu olmuş. Birçok bilim insanı, parmaklarımızı ve avcumuzun içindeki derinin yapısını, buradaki çizgileri ve çizgilerin oluşturduğu şekilleri incelemiş. Hiç kimsenin parmak izinin aynı olmadığına keşfedilmesinin ardından da parmak izleri insanların kimliklerini belirlemede kullanılmaya başlanmış.

2. Özetleyelim, cevaplayalım.

1. Aşağıdaki kelimeleri kullanarak metni özetleyiniz.

“avuç, çizgi, iz, kalıtsal, DNA, sarmal, parmak, şekil”

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

A) Parmak izlerinin oluşumu ne zaman tamamlanır?

B) Parmak izlerinin oluşumunu etkileyen dış etkenler nelerdir?

C) En çok rastlanan parmak izi hangisidir?

D) Parmak izleri değişebilir mi?

3. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümleleri “doğru (D)” veya “yanlış (Y)” olarak işaretleyiniz.

A) Parmaklarımızdaki ve avuç içlerimizdeki çizgiler anne karnında oluşur.

☐

B) Aynı DNA'ya sahip tek yumurta ikizlerinin parmak izleri de aynıdır.

☐

C) Parmak izleri ergenlikten sonra değişir.

☐

D) Kemer şekilli parmak izlerinde çizgiler iç içe geçmiş daire şeklindedir.

☐

4. Aşağıdaki sözcüklerle anlamlarını eşleştiriniz.

kalıtsal

Bir olay ya da durumdan geride kalan belirti, ip ucu

uygarlık

Toprak tencere

çömlek

Var olduğu bilinmeyen bir şeyi bulmak

belge

Davranış biçimi, tutum, yol. Anlatım biçimi

keşfetmek

Bir gerçeğe tanıklık eden yazı, fotoğraf, resim, film, vesika

şekil

Anne babadan çocuklara genler aracılığıyla geçen.

iz

Bir ülkenin, bir toplumun maddi ve manevi varlıklarının, fikir, sanat çalışmalarıyla ilgili niteliklerinin tümü, medeniyet

3. Konuşalım. Eşsiz Özellikler

İnsanları birbirinden ayıran parmak izinden başka hangi özellikler vardır? Açıklayınız.

4. Dinleyelim, cevaplayalım. Evrenin Sırlarını Çözen İnsan

1. Dinlediğiniz röportajın konusu nedir?

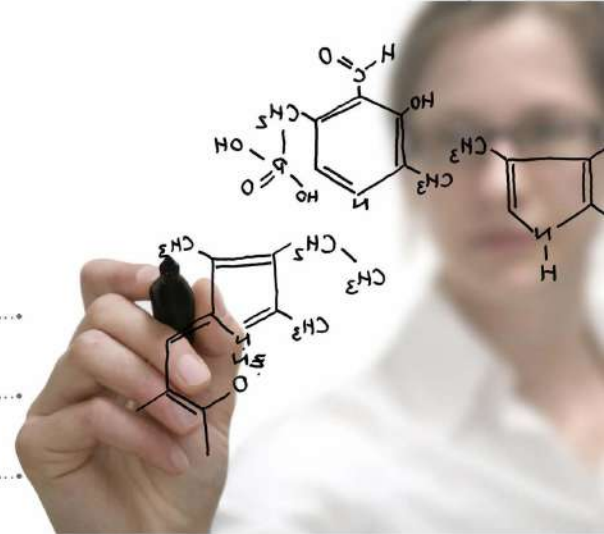
- A) Tabiat ve çevre
- B) Evren ve madde
- C) Evren ve oluşumu
- D) Uzay ve canlılar

2. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz.

- A) Madde ile cisim arasında nasıl bir fark vardır?
.....
- B) Büyük Patlama Kuramı sonucunda hangi bilgiye ulaşıldı?
.....
- C) Maddenin ağırlığı neden farklı yerlerde farklılık gösterir?
.....
- D) Yüzme ve batma ne ile ilgilidir?
.....

3. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarına "evet" yanlış olanlarına "hayır" yazınız.

- A) Tuğba Can dünyaca ünlü bir genetikçidir. ....
- B) Gezegenlerin kütle çekim kuvveti farklı mıdır? .....
- C) 1905 yılında Albert Einstein Büyük Patlama Kuramı'nı ortaya atmıştır. ....
- D) Madde ile enerji arasında bir ilişki var mıdır? .....
- E) Uzayda kütle çekim kuvveti dünyadakinden fazla mıdır? .....
- F) Maddelerin ağırlığı her yerde aynı mıdır? .....
- G) Demir ve su arasında fark var mıdır? .....
- H) Gemilerin yoğunluğu suyun yoğunluğundan az mıdır? .....

4. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarına "D" yanlış olanlarına "Y" harfi koyunuz.

A) Madde ile cisim aynı şeylerdir.

☐

B) Lamaitre'ye göre dünya önceleri çok soğuktu ve küçülerek bu günkü haline ulaştı.

☐

C) Evrende henüz bilinmeyen çok şey vardır.

☐

D) Yoğunluğu sudan az olan cisimler yüzer.

☐

5. Röportajda "Yeryüzünde iki elimizle kaldıramayacağımız bir taş uzayda parmağımızın ucunda taşıyabiliriz." Cümlesinde geçen "taşımak" eylemi hangi anlamda kullanılmıştır.

A) Bir nesnenin ağırlığını yüklenmek

B) Bir şeyi başka bir yere götürmek

C) Bir şeyi üstünde bulundurmak

D) Bir nesneyi veya şeyi seçmek

5. Yazalım.
İnsanlık İçin...

Bilim insanı olsaydınız ne icat etmek isterdiniz? Niçin?

C. UYKUNUN GİZEMİ

1. Okuyalım.

Uykumuzda Neler Oluyor?

Uyku; her canlının sahip olduğu en temel biyolojik davranışlardan biridir. Bazı canlılar karanlıkta, bazı canlılar ise aydınlıkta uykuya dalarlar. Bazen bir saniye uyuyabilen canlıların varlığını öğrenebilir, bazense aylarca uyuyan canlıların olduğunu duyarsınız. Her gece yaptığımız bu temel davranışın aslında ne olduğunu, niçin yaptığımızı çoğunlukla uyku ile ilgili problemlerimiz baş göstermeye başlamayana kadar düşünmeyiz. Problemlerimiz ile birlikte neden uyuyamadığımız veya neden hep uyumak istediğimizi, uyanık kalamadığımızı sorgulamaya başlarız. Bu hususları uzun yıllardır uyku nörobilimcileri de merak etmekte, sorgulamakta ve cevaplar alabilmek için çalışmalar yapmaktadır.

Bir insan, ömrünün ortalama %36'sını uykuda geçirmektedir. Bu 90 yıllık bir ömrünüz var ise 32 yılını uykuda geçireceğiniz anlamına gelir. Bu kadar süreyi neden uykuda geçiriyoruz sorusu araştırmacıların ilgisini yıllardır çekmektedir. Uyku hâlen birçok gizemi içinde barındırır da yapılan çalışmalar sonucunda neden uyuduğumuzun bazı sebepleri gün yüzüne çıkmış durumdadır. Öncelikle, uykunun organizmanın yenilenmesi için vazgeçilemez bir yaşam parçası olduğu sadece uyku sırasında beyinde aktivite kazanan genlerin sayesinde metabolik temizliğin yapıldığı gerçeği ile ortaya konulmuştur. İkinci bir teori ise uykunun, organizmaların enerji tasarrufu ile birebir ilgili olduğu yönündedir. Vücudun, günlük enerjisini sağlayabilmesi için uyku süreci içerisinde kendini şarj ettiği düşünülmektedir. Üçüncü en önemli neden ise beyin işleme ve hafıza sistemlerinin güçlendirilmesi olarak düşünülüyor ki bu uykunun hafıza ve öğrenme gibi bilinçsel faaliyetlerdeki önemini ortaya çıkaran bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

İnsanlar karanlıkta uykuya dalan canlılar grubunda yer almaktadır. Bundan yüzyıllar öncesinde Thomas Edison ampulü bulmadan önce yaşayan insanlar; güneşin ışıkları ile uyanır, batması ile de uykuya dalarlardı. Günümüzde aydınlatma sistemleri ve teknolojileri ile karanlığın hükümdarlığına son vermiş insanoğlu gelişen teknolojilerle inşa ettiği hiç uyumayan metropollerde normalde sağlıklı bir uyku için gerekli olan en önemli faktör karanlığı artık dilediği gibi kontrol altına alabiliyor. Bu gelişme uyku alışkanlıklarımızın değişmesine neden

olmuş ve bizleri sağlıklı bir uykuyu arar hale getirmiştir. Evet, yanlış okumadınız uyku kazanılabilen ve değiştirilebilen bir alışkanlıktır. Bu konuda beynimizin değişen sinyalleri işleyip uykuyu bu uyarıcılara göre adapte ettiği son çalışmalarda ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte internet teknolojileri, sohbetler, modern insanın iş yükünü karanlığa taşıması, "Gece uzun daha çalışırım." anlayışlarının oluşması bu en önemli yaşam davranışı olan uykunun haklarını gasp etmiş ve uykuyu bizlere küstürmüştür. Hâlbuki uyku engellenmemesi ve ondan kaçınılmaması gereken en önemli sağlık parametrelerimizden biridir. Bugün hiç kimse kan dolaşımını engelleyeyim diye düşünmez ama söz konusu uyku olunca sanki vakit kaybıymış gibi çoğunlukla onu engellemek için kafein, kahve, sigara ile uyarıcılar gönderip bu en önemli hayatî davranışımızı sekteye uğratmaktan hiç çekinmeyiz. Veriler gösteriyor ki gençlik çağında bulunan bir bireyin ortalama 8 saatlik bir uykuya ihtiyacı bulunmaktadır. Bundan 100 yıl önce genç insanlar yaklaşık 9 saatlik uyku uyurken bu süre günümüzde 6,5 hatta 5 saate düşmüş durumda, üstelik düzenli olarak da değil. Bu bir genç için beynin kendi ihtiyacını karşılaması adına yeterli olamayacak düzeyde bir süre. Sonuç olarak; tüm bu engellemeler, gün içerisinde halsizlik, uykusuzluk, dikkatsizlik, hafıza kaybı problemlerine neden olmaktadır. Yakın zamanda yapılan bir çalışmada, beyinde uykudan sorumlu bölgelerin ve hücrelerin varlığına rastlanıldı, dahası bu sistemlerin nasıl uyku oluşturduğu da çözüldü. Kahve, sigara gibi kafein ve nikotin içeren ürünlerin uykuyu tetikleyen molekülleri

beyinde engellediği ve beyin uyanık kalmasını sağladıkları ortaya çıktı. Doğal olarak beyin bir kez bu maddelere alıştırıldı mı beyine her gelen uyku ve yorgunluk mesajında kendinizi iyi hissedebilmek adına refleksel olarak bu ürünleri tüketme isteği oluşuyor. Bu bir süre sizin kendinizi iyi hissetmenizi sağlasa da sonuç olarak bu da uykusuzluğunuzun giderek kronik hale gelmesine neden oluyor. Bu durumdan çıkabilmek için de uyku ilaçlarına başvuruluyor ve bu, bireyleri doğal uyku kalitesinden uzak ne kadar uyulursa uyunsun halsiz hissececeği bir sürece itiyor. Hâlbuki bu maddelerin oluşturduğu uyku asla doğal bir uykunun yerini tutamaz.

Bireysel ve toplumsal stresler, internet ve iletişim teknolojileri, modern insanı bekleyen onlarca iş yükü derken farkında olmadan sağlıklı bir hayat için vazgeçilmez olan uykumuzu kaybetmeye veya kalitesizleşen bir uyku çemberine düşmeye başlıyoruz. Son zamanlarda araştırmacılar tarafından yapılan çalışmalar gösteriyor ki uyku alışkanlıklarını düzensizleştiren bireylerde konsantrasyon ve dikkat eksikliği, sağlıklı düşünme-

me gibi bilinçsel problemlerin yanında bağışıklık sistemlerinin zayıflaması, obezite, diyabet, kalp ve damar hastalıkları hatta kanser risklerinin arttığı görülmüştür. Araştırmacılar modern çağ insanının tüm problemlerinin altında uykusuzluğun ve uyku alışkanlıklarının düzensizleştirilmesinin önemli rol oynadığını düşünmekteler.

Tsukuba Üniversitesi Uluslararası Bütünleştirici Uyku Tıbbi Enstitüsünün (WPI-IIIS) ev sahipliği yaptığı seminerde konuşma yapan Kanada Dalhousie Üniversitesi'nden Dr. Kazue Semba uykusuzluğun günümüzde gittikçe kronikleşmeye başladığını ve bu gerçeğin kendilerini kronik uykusuzluk problemlerini anlamak için fare deneyleri dizayn etmeye ittiğinden bahsetti. Farelerin gündüz uyuyup, gece uyanık olan canlılar olması sebebi ile deneyleri bu gerçeğe uygun gerçekleştiren Dr. Semba ve ekibi bir takım stres faktörleri ile uzun süre fareleri uykusuz bırakarak onların belli bir süre sonra kronik uykusuzluk problemi oluşturmalarını sağladılar. Farelerin tekrar uyku düzenini sağlamak için yapılan müdahalelerde fareler her ne kadar uykuya dalıp uyku sürelerini uzatmaları sağlansa da uyku kalitesinin maalesef eski düzeye gelmediği gözlemleniyor. Yaptıkları çalışmalarda uykusuzluğu alışkanlık haline getirmiş bireylerin uyumayı başarsalar da uzun bir süre eski uyku kalitelerini yakalayamadıklarını gösteriyor. Bununla birlikte halk arasında pinekleme olarak da bilinen mikro uykunun beyindeki sinir proteinlerinin etkileşiminin doğal bir sonucu olduğu da düşünülmektedir. Ayrıca sağlıklı bir uyku için uyunan yerin de etkisi vardır. Genel olarak yeterince karanlık, serin ve iyi bir yatağın uyku kalitesini artırıcı etki yaptığı gözlemlenmiştir. Dikkat edilmesi gereken husus ise çok uzun saatleri uykuda geçirmek kaliteli bir uyku anlamına gelmediği gibi negatif etkiler doğuracak bir sürece sizi götürebilir.

2. Cevaplayalım.

1. Metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Ortalama bir insan ömrünün ne kadarının uykuda geçtiğine
- B) Uyku alışkanlıklarımızın değişmesini hiçbir faktörün engellemediğine
- C) Uykunun nasıl meydana geldiğine
- D) Uyku alışkanlıklarının düzensizleşmesi sonucu meydana gelen hastalıklara

2. Aşağıdaki cümlelerin doğru olanlarına "D", yanlış olanlarına "Y" harfi koyunuz.

- A) Uyku her canlının sahip olduğu fizyolojik davranışlardan biridir. ☐
- B) Metabolik temizlik sadece uyanırken yapılır. ☐
- C) Vücut, günlük enerjisini sağlayabilmek için uyku süreci içerisinde kendini şarj eder. ☐
- D) Uyku, kazanılabilen ve değiştirilebilen bir alışkanlıktır. ☐

3. Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen "geçirmek" kelimesiyle aynı anlamda kullanılmıştır?

- A) Odanın eşyasını öbür odaya geçirdi.
- B) Nezleyi bana geçirdin.
- C) Oralarda geçirdiğim günleri özlemle hatırlarım.
- D) Misafirleri kapıya kadar geçirdim.

4. Aşağıdakilerden hangisi metinde geçen "pineklemek" ifadesini açıklayacak en uygun seçenektir?

- A) Uyurken aniden sıçramak
- B) Uykular gibi hareketsiz kalmak
- C) Uyurgezer olmak
- D) Horlayarak uyumak

3. Dinleyelim, cevaplayalım.

Kötü Bir Rüya mı Yoksa Kâbus mu?

1. Kötü rüya ile kâbus bilimsel açıdan aynı manaya niçin gelmiyor? Açıklayınız.

2. Ross Levin'e göre kötü rüyaların günlük yaşamda nasıl işlevsel bir yönü vardır?

3. Ross Levin rüyaları niçin "duygu termostatları" olarak tanımlıyor?

4. Yazara göre kötü rüyalar hangi yararlı amaca hizmet etmektedir?

5. Kâbuslarla başa çıkmadaysa ..... yöntemini kullanıyor.

6. Kâbuslar aşırı stres yüklemesi sonucu meydana çıktıklarından .....

7. Aşağıdakilerden hangisi dinlediğiniz metne en uygun başlık olabilir?

- A) Kötü bir rüya mı yoksa kâbus mu?
- B) Rüyanın gündelik yaşama etkisi
- C) Kâbusların insanlar üzerindeki olumsuzlukları
- D) Strese neden olan faktörler

4. Konuşalım. Hayırlısı Olsun

"Bilim insanları rüya hatırlama sıklığının yaratıcı kişilik özellikleriyle ilişkili olduğunu düşünüyor." Siz bu görüşe katılıyor musunuz? Niçin?

5. Yazalım. Hayal Gücü

"Hayal gücü yüksek kişilerin rüyalarını hatırlama yüzdelerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu rüya hatırlamanın bir karakter özelliği olup olmadığı sorusunu akıllara getiriyor. Araştırmalar, doğası gereği rüyalarını somut yaratıcı ürünlere dönüştürebilen kişilerin rüyalarını daha sık hatırlayabildiklerini destekler nitelikte." Bu görüşle ilgili fikirlerinizi yazınız.

Serbest Okuma

Rindlerin Ölümü

Hafız'ın kabri olan bahçede bir gül varmış;
Yeniden her gün açarmış kanayan rengiyle.
Gece; bülbül ağaran vakte kadar ağlarmış
Eski Şiraz'ı hayal ettiren ahengiyle.

Ölüm asude bahar ülkesidir bir rinde;
Gönlü her yerde buhurdan gibi yıllarca tüter.
Ve serin serviler altında kalan kabrinde
Her seher bir gül açar;her gece bir bülbül öter.

Yahya Kemal BEYATLI

Merdiven

Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semâya ağlayarak...

Sular sarardı... yüzün perde perde solmakta,
Kızıl havâları seyret ki akşam olmakta...

Eğilmiş arza, kanar, muttasıl kanar güller;
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mer-
mer?

Bu bir lisân-ı hafîdir ki ruha dolmakta,
Kızıl havâları seyret ki akşam olmakta...

Ahmet HAŞİM

DEĞERLENDİRME

Patlama, Vatnajokull buzulunun kuzeyinde bulunan Bardarbunga Yanardağı yakınlarındaki Holuhraun bölgesinde meydana geldi. Aynı yerde Cuma günü de bir patlama yaşanmıştı. Pazar günü meydana gelen patlama nispeten sakin olsa da İzlanda Meteoroloji Dairesi, havacılık uyarısı seviyesinin kırmızıya yükseltildiğini açıkladı. Kırmızı alarm bir patlamanın sürdüğünü ya da yaşanacağını ve atmosfere önemli ölçüde kül püskürtmesinin olası olduğu anlamına geliyor.

1. Yukarıdaki paragrafta patlama ile ilgili hangisine değinilmemiştir?

- A) Patlamanın yerine
- B) Patlamanın sebebine
- C) Patlamanın zamanına
- D) Patlama ile ilgili uyarılara

Amerika'nın Texas eyaletinde bir fabrikanın çakıl kuyusunda 60.000 yıllık yünlü mamut iskeleti bulundu. Buz devrine ait olduğu tahmin edilen iskeletin neredeyse tamamı yeryüzüne çıkarıldı. 2.7 metre uzunluğunda bir iskelete sahip olan mamutun dişi olduğunu tahmin eden paleontologlar, iskeletin bilimsel çalışmalara büyük katkı yapacağı görüşünde. Kalıntının bulunduğu fabrikanın sahibi Marty McEwen, kendi fabrikasının arka bahçesinde onbinlerce yıllık bir canlı kalıntısı bulmanın kendisi için çok büyük bir heyecan olduğunu söyledi.

2. Yukarıdaki paragrafta bulunan mamut ile ilgili hangisine değinilmemiştir?

- A) Mamutun yaşadığı döneme
- B) Mamutun boyuna
- C) Mamutun yaşına
- D) Mamutun cinsiyetine

I. Antalya'dan tatil için Dikili İlçesine giden Beden Eğitimi Öğretmeni Tuğrul Metin, sahilde yüzerken kıyıya bir balığın vurduğunu gördü. II. Sahile çıkan Tuğrul Metin, tek kuyruklu, çift başlı ve yaklaşık 1 metre boyundaki ölü yunusla karşılaştı. III. Tuğrul Metin'in durumu bildirmesi üzerine sahile gelen Dikili Jandarması'na bağlı ekipler, ölü yavru yunusu alarak incelenmek üzere götürdü. IV. Doç. Dr. Mehmet Gökoğlu, ender görülen bir olayla karşı karşıya kaldıklarını belirtti.

3. Yukarıdaki parçada numaralandırılmış cümlelerden hangisinde bulunan yunusun fiziksel özelliklerinden bahsedilmiştir.

- A) I
  - B) II
  - C) III
  - D) IV
- Kanada'nın Toronto kentinde müşterilerin yalnızca

Amerikan işaret dilini kullanarak sipariş vereceği ilk 'işitme engelli' restoran açıldı. Restoranın ismi ise 'Signs' yani 'İşaretler' olarak belirlendi. Ağırlıklı olarak işitme engelli çalışanların bulunduğu restoran, konuşma odaklı iş alanlarında çalışamayan işitme engellilere iş imkânı sunarak bir nevi kamu hizmeti yapıyor.

4. Parçaya en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşitme Engelliler Restoranı
- B) İşaret Dili
- C) Engelliler
- D) İşaretler

I. Araştırma, anlamlı iletişim kurma özelliğinin sadece insana özgü olmadığını ortaya koydu.

II. Bilim adamları, şempanzelerin iletişim kurmak için yaptığı hareket ve çıkardıkları seslerin anlamını tercüme etti.

III. Şempanzeler, yapraklardan küçük ısırıklar alıyorsa, bu aşkınlı ilan ettiği anlamını taşıyor.

IV. Bilim adamları bu araştırmayı Uganda'da 5000 şempanze üzerinde yaptı.

5. Yukarıdaki cümlelerden hangisi paragrafın giriş cümlesi olmaya en uygundur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

I. Hayvanat bahçesinde günün erken saatlerinde yaşlı kadınlar tarafından dans seansı gerçekleştiriliyor.

II. Çin'de bir panda, hayvanat bahçesindeki kafesinin önünde her gün dans eden ve şarkı söyleyen yaşlı kadınlar yüzünden bunalıma girdi.

III. Yaşlı kadınların sağlıklı yaşam adına yaptıkları bu seansların hayvanat bahçesi sakinlerini olumsuz etkilediği öne sürüldü.

IV. Bakıcı, pandaların müziğe karşı hassas hayvanlar olduklarına dikkat çekti.

6. Yukarıdaki cümlelerden hangisi paragrafın giriş cümlesi olmaya en uygundur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

I. Hiç kuşkusuz çocuklara karşı duyulan sevgi en sık 'öpücüklerle' ifade ediliyor. II. Ancak özellikle çocuklarını dudaklarından öpen ailelerin bu davranışlarından kaçınmalarında fayda var. III. Çünkü bu masum öpücükler, çocukta dalak yırtılmasından kalp zarı iltihaplanmasına, menenjitten sarılığa kadar ciddi komplikasyonlara yol açabiliyor! IV. Üstelik tedavide geç kalınırsa çok ciddi sağlık sorunlarına neden olabiliyor.

7. Yukarıdaki cümlelerden hangisinde hastalığın sonuçlarına değinilmiştir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

Karmaşık konularda yazılmış metinlerin konusunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Bir metinde başlıklarla metnin konusu arasında ilişki kurabilirim.

😊 😐 😞

Bir metinde paragraflar arasındaki konu değişimlerini farkedebilirim.

😊 😐 😞

Bir konuşmayı seçici dinleme yoluyla dinleyip ihtiyacım olan bilgileri alabilirim.

😊 😐 😞

Söyleşi, toplantı gibi konuşmalarda konuşucunun cevaplarına göre yeni cevaplar sorabilirim.

😊 😐 😞

Bir ana dili konuşucusunun mecazlı konuşmasını anlayabilirim.

😊 😐 😞

Karşımdaki kişiye bir olayı ya da durumu farklı anlatım tekniklerini kullanarak anlatabilirim.

😊 😐 😞

Karmaşık konularda düşüncelerimi belirli bir sıra dâhilinde aktarabilirim.

😊 😐 😞

Gündelik hayatta istek ve arzularımı karşımdaki kişiye hazırlık bir şekilde anlatabilirim.

😊 😐 😞

Bir olay ya da durum hakkında görüşlerimi rapor formatında yazabilirim.

😊 😐 😞

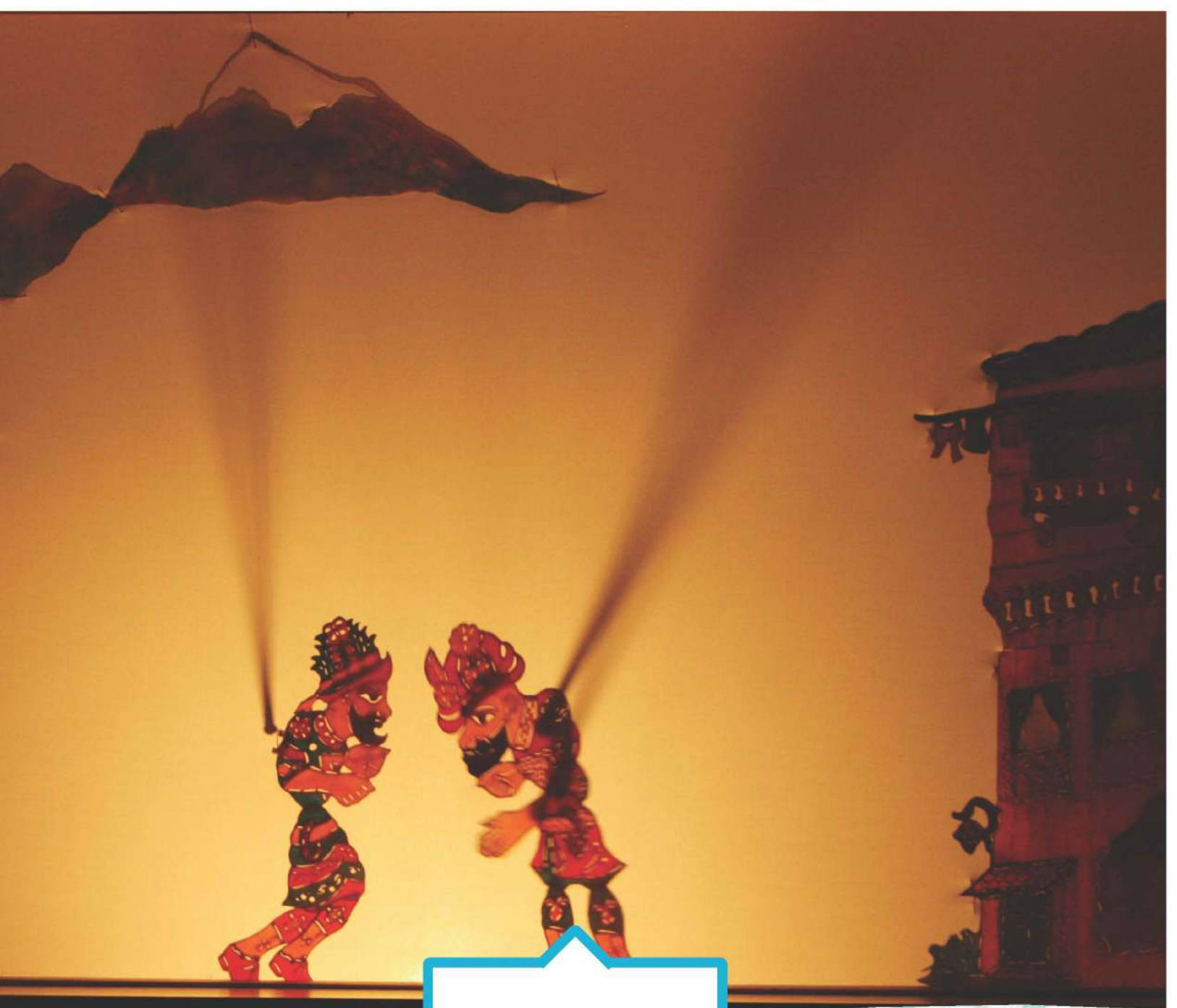
Genel ve mesleki bir konuda görüşlerimi ayrıntılı ve açık bir şekilde yazabilirim.

😊 😐 😞

Bir yazıda fikirlerimi yardımcı görüşlerle destekleyerek bir konuyu savunabilirim.

😊 😐 😞

5 Kültür Aynamızdan Yansımalar

● Bölümler

- A) Karagöz Oyunu
- B) Mevlana ve Mesneviden Seçmeler
- C) Portreler

● Beceriler

- Kültürle ilgili Temel Kalıpları Tanıma
- Edebî Türlerle İlişkin Kavram ve Kalıpları Tanıma

● Kelimeler

- espirili
- hazırcevap
- mizah
- mutasavvıf

Üniteye Hazırlık

- Daha önce hiç gölge oyunu izlediniz mi?
- Ülkenizde kukla gösterileri yapılıyor mu?
- Ülkenizde halka mal olmuş sanatçılar var mı? Bunların birkaçından bahsedebilir misiniz?

A. KARAGÖZ OYUNU

1. Okuyalım.

Karagöz Oyunu

Karagöz, bir gölge oyunudur. Gölge oyununun ilk olarak Çin'de veya Hindistan'da MÖ 2. yüzyılda çıktığı söylentileri vardır. Bu oyun, deriden kesilen ve tasvir adı verilen birtakım şekillerin (insan, hayvan, bitki, eşya vb.) arkadan ışıklandırılmış beyaz bir perde üzerine yansıtılması temeline dayanır. İslâm dünyasında 11. yüzyılda sözü edilmeye başlanan bu oyuna hayal-i zıl (gölge hayali) adı verilmiştir.

Karagöz oyununun ana oyuncularını Karagöz ve Hacivat'tır. Bu kişilerin gerçekte yaşadığına dair pek çok hikâye anlatılmaktadır. Evliya Çelebi Karagöz ile Hacivat'ın Anadolu Selçuklu hükümdarı Alaaddin Keykubat zamanında (13. yüzyıl) yaşamış gerçek kişiler olduğunu belirtir. Aynı zamanda Karagöz sanatının doğuşunun da kökeni olarak kabul edilen bu hikâyelerden en yaygın olanı Bursa'daki Ulu Cami ile ilgili olanıdır. Hikâyeye göre Osmanlı sultanı Orhan Bey zamanında Bursa'da Ulu Cami'nin yapımına başlanır. Cami inşaatında Karagöz demir ustası, Hacivat duvar ustası olarak çalışmaya başlarlar. Karagöz ile Hacivat'ın aralarında yaptıkları söyleşmeler ve şakalar işçilerin çalışmasını engellediği için cami inşaatı zamanında bitirilemez. Bunun üzerine Sultan Orhan inşaatın gecikmesine sebep olan Karagöz ve Hacivat'ı öldürtür. Sonradan bu iki kişiyi öldürttüğü için üzüntü duyar. Sultan'ın üzüldüğünü gören Şeyh Küşteri adlı birisi Karagöz ve Hacivat'ın deriden suretlerini yapıp ışığın perdeye yansıttığı gölgelerini oynatarak Sultan'ın üzüntüsünü gidermeye çalışır. Böylece Karagöz oyunu ortaya çıkmış olur.

Şeyh Küşteri'den esinlenerek Karagöz Oyunu'na Küşteri Meydanı da denir.

17. yüzyıldan sonra oldukça yaygınlaşan Karagöz sanatı, 18. yüzyılda en parlak dönemini yaşar. 19. yüzyılda Karagöz, kısaca hayal oyunu diye anılmış, bu oyunu oynatan sanatçılara da hayalî (hayalci, Karagözcü) denmiştir.

Karagöz oyunu, halk kültürünün ortak ürünüdür. Bu oyunlarda işlenen çeşitli konuları kimin düzenlediği belli değildir. Karagöz, tuluata dayandığı için oyunun sözlerini, her sanatçı, oyun sırasında kendine göre düzenler. Karagöz oyunları 19. yüzyılda yazıya geçirilmeye başlanmıştır.

Karagöz Oyununun Bölümleri

Mukaddime (Giriş): Oyunun başlangıç bölümüdür. Perdede görüntü verilmeden önce müzik başlar. Sonra konuya uygun olarak bir görüntü verilir. Hacivat Of... hay, Haak! diyerek perde gazeline başlar.

Muhavere (Söyleşme): Karagöz ile Hacivat arasında geçer. Muhavere iki bölüme ayrılır: Bunlar, fasılla ilişkisi olan ve fasılla ilişkisi olmayan bölümlerdir. Muhaverede yalnız, Hacivat ve Karagöz bir oyun oynar. Bu oyun, önce olmayacak bir olayın gerçekleşmiş gibi anlatılmasıyla başlar, sonra bunun düşüldüğü anlaşılır.

Fasıl (Oyun): Oyunun kendisidir. Hacivat ve Karagöz'den başka oyun kişileri fasılda görünürler. Karagöz oyunları genellikle adlarını bu bölümün içeriğinden alır.

Bitiş: Bu bölüm çok kısadır. Karagöz, oyunun bittiğini haber verir, kusurlar için özür diler, gelecek oyunu duyurur. Karagöz'le Hacivat arasında kısa bir söyleşme geçer. Bu söyleşmede oyundan çıkarılacak sonuç da belirtilir.

Karagöz oyunlarında her konu, her olay komedi tarzında anlatılır. Bütün oyunlarda komik öğeler ön plandadır. Komik öğeler söz ve hareketlerle verilir. Söz komiklikleri, ironi, yanlış anlamalar ve şive taklitleri ile sağlanır. Bütün tipler yerel şiveleri ile konuşturulurlar. Hareketler ve komiklik kavgalar, düşüp kalkmalar, bir eşyaya, insana çarpmalarla verilir.

Oyunlarda müzik önemli yer tutar. Tipler perdeye getirilirken temsil ettikleri topluluğun müziği ile birlikte getirilirler.

2. Cevaplayalım.

1. Metinden hareketle aşağıdaki cümlelerden doğru olanlara "D", yanlış olanlara "Y" yazınız.

D Y

1. Bir gölge oyunu olan Karagöz, deriden kesilen ve tasvir adı verilen birtakım şekillerin arkadan ışıklandırılmış beyaz bir perde üzerine yansıtılması temeline dayanır.		
2. Halk kültürünün ortak ürünü olan Karagöz oyunlarında işlenen konular genelde toplumsal sorunlardır.		
3. Evliya Çelebi'ye göre Karagöz oyunun ana oyuncularını Karagöz ile Hacivat 13. yüzyılda Anadolu Selçuklu devleti döneminde yaşamış gerçek kişilerdir.		
4. Karagöz sanatının doğuşunun kaynağı olarak kabul edilen bir hikâyeye göre Karagöz ile Hacivat Bursa'da Ulu Cami'nin yapımına engel olmuşlardır.		
5. Dört bölümden oluşan Karagöz oyununun bitiş bölümünde Hacivat, Karagöz ile kavga eder ve seyircileri güldürür.		
6. Gölge oyununun ilk olarak Çin'de veya Hindistan'da MÖ 2. yüzyılda çıktığı söylenir.		
7. Karagöz oyununun ortaya çıkmasında Karagöz ve Hacivat'ın deriden suretlerini yapıp ışığın perdeye yansıttığı gölgelerini oynatarak Sultan'ın üzüntüsünü gidermeye çalışan Şeyh Küşteri'nin önemli payı vardır.		

2. Metinde Karagöz oyunu ile ilgili aşağıdakilerden hangisine yer verilmemiştir?

- A) Karagöz oyununun temelinde mizahın olduğu
- B) Karagöz sanatının hangi yüzyılda yaygınlaştığı
- C) İslam dünyasında gölge oyununa verilen oyun
- D) Oyunda, Hacivat ve Karagöz dışında hangi tiplere yer verildiği

3. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimenin yerine hangisi gelebilir?

a. "Gölge oyununun ilk olarak Çin'de veya Hindistan'da MÖ 2. yüzyılda çıktığı söylentileri vardır."

- A) Söylence
- B) Rivayet
- C) Haber
- D) Bilgi

b. "Karagöz oyunu, halk kültürünün ortak ürünüdür."

- A) Müşterek
- B) Birlikte
- C) Öz
- D) Kendi

c. "Karagöz, toluata dayandığı için oyunun sözlerini, her sanatçı, oyun sırasında kendine göre düzenler."

- A) Yazı
- B) Doğaçlama
- C) Konuşma
- D) Mizah

d. "Karagöz sanatı, 18. yüzyılda en parlak dönemini yaşar."

- A) Başarılı
- B) Güzel
- C) Işıklı
- D) Hareketli

4. "Karagöz sanatı, 18. yüzyılda en parlak dönemini yaşar." cümlesindeki "parlak" kelimesi aşağıdakilerden hangisinde aynı anlamda kullanılmıştır.

- A) Sabahleyin gökyüzü parlak, ufuk açıldı.
- B) Ahmet, çok parlak bir öğrenci, sınıfının en çalışkanları arasında yer alıyor.
- C) Genç adamın parlak bir siması vardı.
- D) Su damlaları parlak, mavi birer boncuk gibi parlıyordu.

3. Dinleyelim, cevaplayalım.

Karagöz Oyunundaki Bazı Tipler ve Özellikleri

Karagöz oyunu komedi olduğu için oyundaki kişiler de tip özelliğini taşımaktadırlar. Oyunlarda sosyal ve ekonomik yönden farklı toplumsal kesimlerden gelen, birbirlerinden çok farklı davranışlarda bulunan tiplere yer verilmiştir. Osmanlı İmparatorluğu içerisinde yaşayan değişik milliyetlerden temsilciler (Arap, Acem, Arnavut, Rum, Yahudi vb.), Anadolu tipleri (Efe, Karadenizli, Kastamonulu, Kayserili, Kürt), okumuş ve görgülü tipler, kadınlar, çocuklar sakatlar, kabadayılar, uyuşturucu kullananlar kısaca toplumun her kesiminden insanlar Karagöz oyunu içerisinde yerlerini almışlardır. Bu kişiler temsil ettikleri grubun en tipik özellikleri ve davranış biçimleriyle ifade edilmişlerdir. Karakter özelliklerinden çok tip özellikleri ön plana çıkartılmıştır. Bu nedenle Karagöz oyunundaki kişileri kolayca tanıyabiliriz. Kişileri tanıtıcı işaretler arasında her kişiye özgü, müzik ve danslar vardır. Kişilerin; perdeye çıkarken çalınan ezgiden, söylenen türküden, yaptıkları danstan, okudukları şiirden kim olduklarını bilebiliriz. Bunlar genellikle o kişinin geldiği yörenin müzik ve danslarıdır. Karadenizli gelirken kemeçe çalınır, Karadeniz yöresi türküsü söylenir, horon oynanır. Kayserili kaşık oyunu oynayarak veya türkü söyleyerek, Arap yalelli söyleyerek perdeye gelir.

Şimdi Karagöz oyunundaki bazı tiplerin özelliklerinin neler olduğunu dinleyelim.

MEVLÜT ÖZHAN

	KARAGÖZ	HACIVAT	ÇELEBİ	BEBERUHI	KASTAMONULU	ACEM	RUMELİLİ
1. Özü sözü bir, halk adamı							
2. Kibar, mirasyedi							
3. Yılışık ve sulu							
4. İri yapılı							
5. Pehlivan, Trakya ağzıyla konuşur.							
6. Kurnaz, her konuda bilgi sahibi.							
7. Antikacılık ya da halı tüccarlığı yapar.							

4. Okuyalım. Karagöz ile Hacivat

Hacivat: (Hacivat sahneye girer.) “Yâr bana bir eğlence medet, yâr bana bir eğlence medet, yâr bana bir eğlence hey!”

Efendim ben, bendeniz, ben duacınız, ben eli yüzü yıkanmış, görünüşü düzgün, hoş sohbet, konuşması tatlı!

Karagöz: (Karagöz uzaktan görünür.) Hoş geldin ispanak suratlı!

Hacivat: Hay, bana bir eğlence medet, medet!

Karagöz: (Pencereden) Geliyorum! Geliyorum!

Hacivat: Gel benim karagözlüm, medet!

(Bu sırada Karagöz pencereden, Hacivat'ın üzerine atlar, birbirlerine girerler, kavga ederler. Hacivat, Karagöz'ün elinden kurtulur. Karagöz yerde yatmış olarak)

Karagöz: Of aman! Amanın ense köküm, şakaklarım, kül tablası gibi kulaklarım, çamaşır sepeti göz kapaklarım... Vay anam! Kasırgaya tutulmuş şemsiye gibi tersine döndüm... (Biraz doğrulur.) Seni gidi iki tarafı birbirine uygun, orta yeri yamru yumru lamba fitili kıyafetli herif! Yağ mumu bacaklı... İki tarafından derileri patlamış davul suratlı adam!..

Hacivat: (Hacivat perdeye gelerek) Vay Karagöz'üm maşallah!

Karagöz: Servinin tepesine bin de kuş avla! (Hacivat'a tokat atar.)

Hacivat: Aman Karagöz'üm, sorusuz cevapsız beni dövmene sebep ne?

Karagöz: Gelirken yan yolda devrildi bir araba. (Hacivat'ı tokatlar.) Şimdi sen bunları bırak da anlat bakalım derdin ne?

Hacivat: Derdim falan yok Karagöz'üm. Sabahleyin evden çıktım, çarşıdan geçerken bir serpuş (şapka) aldım. Hem yeni şapkamı göstermek hem de bir yorgunluk kahvesi içmek için Karagöz'üme uğrayayım, dedim.

Karagöz: Ne arkana mı dolanayım dedin?

Hacivat: Canım efendim, serpuş aldım dedim.

Karagöz: Sarhoş oldunsa bana ne?

Hacivat: Canım, sarhoş değil, serpuş serpuş...

Karagöz: Tamam, anladım da bana ne!

Hacivat: Ayol öyle mi derler?

Karagöz: Ya nasıl derler?

Hacivat: Güle güle giy başında paralansın (eskisin) derler.

Karagöz: Peki, güle güle giy, başında paralansın.

Hacivat: Dönüşte odun deposunun önünden geçiyordum. Malum, havalar soğuk. Bari biraz odun alayım, dedim. Aldım, eve gönderdim.

Karagöz: Güle güle giy, başında paralansın.

Hacivat: Ayol sus! Bu şapka değil, odun aldım odun.

Karagöz: İyi ya, güle güle başında paralansın.

Hacivat: Canım efendim, öyle denmez.

Karagöz: Ya ne denir?

Hacivat: Güle güle yak, otur da külüne bak, denir.

Karagöz: Ha! Peki. Güle güle yak, otur da külüne bak.

Hacivat: Hah, aferin! Şimdi oldu. Neyse, yolda bizim Hasan Usta'ya rast geldim. Evin damı akıyordu, aklıma geldi, eve gönderdim. Evin kiremitlerini aktarıp biraz da ufak tefek kırık döküğü tamir etmesini tembih ettim.

Karagöz: Güle güle yak, otur da külüne bak.

Hacivat: Canım efendim, öyle denmez.

Karagöz: Ya ne denir?

Hacivat: Oh oh! Maşallah pek memnun oldum, güle güle oturunuz. İçinden hiç eksik olmayınız, denir.

Karagöz: Oh oh! Maşallah pek memnun oldum, güle güle oturunuz. İçinden hiç eksik olmayınız.

Hacivat: Eksik olma Karagöz'üm. Derken efendim, evimin tamir olduğunu gören alacaklılardan biri, "Hacivat zenginleşmiş, ev yaptırıyor, gidip alacağımı isteyeyim." diye parasını istemeye geldi. Bende ise tek kuruş para yok. O, paramı ver, der, ben, olsa dükkân senin, derim. Bir türlü anlaşılamadık. Boğaz boğaza geldik. Sonra bizi mahkemeye götürdüler. Hâkim ikimizi de hücreye attı.

Karagöz: Oh oh! Maşallah pek memnun oldum, güle güle oturunuz. İçinden hiç eksik olmayınız.

Hacivat: Ayol öyle denmez.

Karagöz: Öyle denmez, böyle denmez! Sen de hiç laf beğenmiyorsun. Ben sana şimdi nasıl dendiğini göstereyim de aklın başına gelsin. (Hacivat'a bir tokat atar.)

5. Cevaplayalım, konuşalım.

1. Hacivat oyuna hangi sözle başlıyor? Bu sözlerin özelliği nedir?

2. Karagöz'ün yanlış davranışları ve konuşmaları hangi sebepten ileri geliyor?

3. Metinden Karagöz ve Hacivat'ın kişilikleri ile ilgili hangi bilgileri edinebiliyoruz?

4. Hacivat, Karagöz'ün ne tür hatalarını düzeltmeye çalışıyor? Metinden örneklerle açıklayınız.

5. Aşağıdaki kalıp ifadelerin anlamlarını tahmin ediniz.

bendeniz

hoş sohbet

Güle güle giy!

Güle güle yak, otur da külüne bak!

Oh oh, maşallah! Pek memnun oldum!

Güle güle oturunuz!

6. Bu ifadeler hangi durumlarda söylenir? Açıklayınız.

7. Aşağıdaki paragrafta Karagöz'ün Hacivat'la ilgili yaptığı benzetmeler nelerdir? Bu benzetmelerin anlatıma nasıl bir katkısı olduğunu düşünüyorsunuz?

"Karagöz: Of aman! Amanın ense köküm, şakaklarım, kül tablası gibi kulaklarım. Çamaşır sepeti göz kapaklarım. Vay anam! Kasırgaya tutulmuş şemsiye gibi tersine döndüm... (Biraz doğrulur.) Seni gidi iki tarafı birbirine uygun, orta yeri yamru yumru lamba fitili kıyafetli herif! Yağ mumu bacaklı... İki tarafından derileri patlamış davul suratlı adam!.."

8. "Evin kiremitlerini aktarıp çatıyı tamir etti." cümlesinde altı çizili kelime yerine aşağıdakilerden hangisi gelirse cümlelerin anlamı bozulmaz?

- A) onardı   B) düzeltti   C) yeniledi   D) düzenledi

6. Tamamlayalım, canlandıralım.

Karagöz ve Hacivat tipi hakkında öğrendiklerinizden hareketle aşağıdaki diyalogu tamamlayınız.

(Hacivat dükkânının önündedir. Karagöz, Hacivat'ın yanına gelir ve ona selam verir.)

KARAGÖZ - Merhaba Hacı Cavcav, sen burada mısın?

HACİVAT - Canım nerede olacağım ya? Burası benim dükkânım değil mi! Hem uğradığın iyi oldu, ben de seni arayacaktım.

KARAGÖZ - Senin gözlerin bozuldu galiba?

HACİVAT - Hayrola, ne oldu?..

KARAGÖZ - "Hurma aldığın iyi oldu." demedin mi?

HACİVAT - Hayır, öyle demedim, "Beni görmeye geldiğin iyi oldu." demek istedim.

KARAGÖZ - Ne söyleyeceksen çabuk söyle de kafamı karıştırmal!

HACİVAT - Hele karşıma otur bakalım!

KARAGÖZ - (Oturur.) Fotoğrafımı mı çekeceksin?

HACİVAT - Değil Karagöz'üm, sana iyi bir haberim var.

KARAGÖZ - Kasadaki fazla paraları bana mı vereceksin?

HACİVAT: .....

KARAGÖZ: .....

HACİVAT: .....

KARAGÖZ: .....

7. Konuşalım. Hazırcevap

Çevrenizde esprili ve hazırcevap insan var mı? Bunlar sevilen insanlar mıdır? Mizahın ve esprinin konuşmadaki yeri ve önemi hakkında neler söylersiniz?

8. Tartışalım. Sizce Hangisi?

Mizahın kaynağı bilgidir.

Mizah yeteneği doğuştandır ve zekâyâ dayanır.

B. MEVLANA VE MESNEVÎ'DEN SEÇMELER

1. Okuyalım.

Mevlana Celaleddin-i Rûmî

Mevlâna 30 Eylül 1207 tarihinde Afganistan'ın Horasan bölgesinde önemli bir kültür merkezi olan Belh şehrinde doğdu. Mevlâna'nın asıl adı Muhammed Celaleddin'dir. Mevlâna ve Rûmî adları, kendisine sonradan verilmiştir. "Efendimiz" anlamına gelen Mevlâna adının kullanılmaya başlanması, çok genç yaşta Konya'da ders okutmaya başladığı tarihlere rastlar. Bu ismi, Semseddin-i Tebrizi ve Sultan Veled'den itibaren Mevlâna'yı sevenler kullanmış, âdeta adı yerine sembol olmuştur. Rûmî, "Anadolulu" demektir. Mevlâna'nın, Rûmî diye tanınması, geçmiş yüzyıllarda Diyar-ı Rum denilen Anadolu ülkesinin vilayeti olan Konya'da uzun müddet oturması, ömrünün büyük bir kısmının orada geçmesi ve nihayet türbesinin orada olmasındandır.

Mevlâna'nın babası Belh şehrinin ileri gelenlerinden olup sağlığında "Bilginlerin Sultanı" unvanını almış olan Muhammed Bahaeddin Veled'dir. Annesi ise Belh Emiri Rûkneddin'in kızı Mümine Hatun'dur. Bahaeddin Veled, bazı siyasi olaylar ve yaklaşmakta olan Moğol istilası sebebiyle 1212 veya 1213 yıllarında aile fertleri ve yakın dostlarıyla Belh'ten ayrılır.

Baheddin Veled'in ilk durağı Nişâbur olur ve orada meşhur mutasavvıf Ferîdüddin Attar ile karşılaşır. Mevlâna burada küçük yaşına rağmen Ferîdüddin Attar'ın ilgisini çeker ve onun takdirini kazanır. Bahaeddin Veled, Nişabur'dan Bağdat'a ve daha sonra Kûfe yoluyla Mekke'ye hareket eder. Hac farızasını yerine getirdikten sonra dönüşte Şam'a uğrayıp Şam'dan da sonra Malatya, Erzincan, Sivas, Kayseri, Niğde yolu ile Karaman'a gider.

Karaman'da, Emir Musa'nın yaptırdığı medreseye yerleşir (1222) ve burada yedi yıl kalır. Mevlâna 1225 yılında Şerefeddin Lala'nın kızı Gevher Hatun ile evlenir. Bu evlilikten Sultan Veled ve Alaeddin Çelebi adında iki oğlu olur. Mevlâna dünya evine girdiğinde on sekiz yaşındadır. Yıllar sonra Gevher Hatun'u kaybeden Mevlâna, Kerra Hatun ile ikinci evliliğini yapar ve bu evlilikten de bir kızı ve iki oğlu dünyaya gelir.

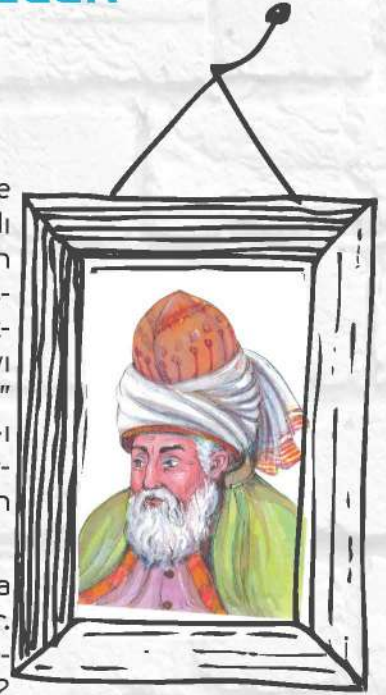
Bu yıllarda Anadolu'nun büyük bir kısmı Selçuklu Devleti'nin egemenliği altındadır. Konya da bu devletin başşehridir. İlim adamları ve sanatkârların büyük itibar gördüğü Konya, sanat eserleriyle imar edilmiştir. En parlak dönemini yaşayan Selçuklu Devleti'nin hükümdarı Alaeddin Keykubad, Bahaeddin Veled'i Karaman'dan Konya'ya davet eder ve buraya yerleşmesini ister. Bahaeddin Veled, sultanın davetini kabul eder ve 3 Mayıs 1228 tarihinde ailesi ve dostları ile birlikte Konya'ya gelir. Sultan Alaeddin onu muhteşem bir törenle karşılar ve ona ikametgâh olarak Altınapa (İplikçi) Medresesi'ni tahsis eder.

Bahaeddin Veled, 12 Ocak 1231 tarihinde Konya'da vefat eder. Mezar yeri olarak Selçuklu Sarayı'nın Gül Bahçesi seçilir. Günümüzde müze olarak kullanılan Mevlâna Dergâhı'na defnedilir. Bahaeddin Veled'in öğrencileri, Mevlâna'nın çevresinde toplanırlar. Mevlâna'yı babasının tek varisi olarak görürler.

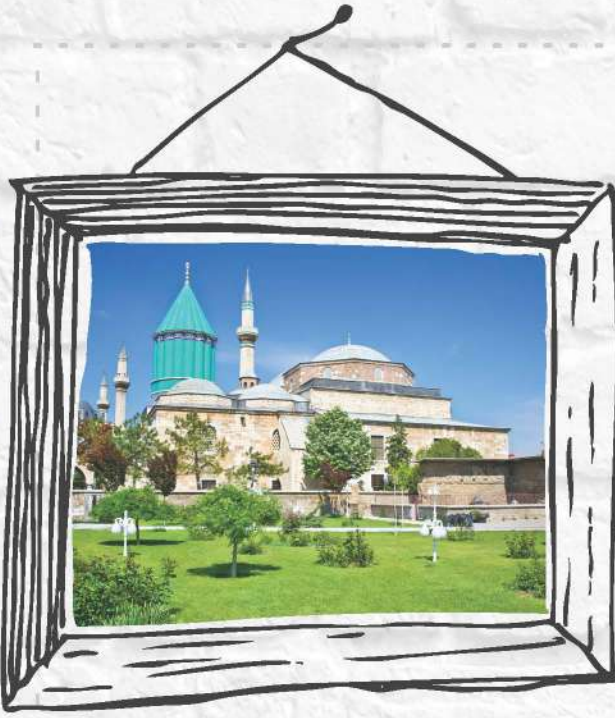
Mevlâna babası gibi büyük bir âlim ve din bilgini olur. İplikçi Medresesi'nde vaazlar vermeye başlar. Medrese, kendisini dinlemeye gelenlerle dolup taşar.

Mevlâna 15 Kasım 1244 tarihinde Şems-i Tebrizî ile karşılaşır. Mevlâna Şems'te "mutlak kemâlin varlığını" cemalinde de "Tanrı nurlarını" görür. Ancak beraberlikleri uzun sürmez. Şems aniden ölür. Mevlâna, Şems'in ölümünden sonra uzun yıllar inzivaya çekilir. Daha sonraki yıllarda ise Selahaddin Zerkubi ve Hüsameddin Çelebi, Şems-i Tebrizî'nin yerini doldurmaya çalışırlar.

Yaşamını "Hamdım, piştım, yandım." sözleri ile özetleyen Mevlâna 17 Aralık 1273 pazar günü Hakk'ın rahmetine kavuşur. Mevlâna'nın cenaze namazını vasiyeti üzerine Sadreddin Konevî kıldırarakken çok sevdiği Mevlâna'yı kaybetmeye dayanamayan Sadreddin Konevi, cenazede bayılır. Bunun üzerine Mevlâna'nın cenaze namazını Kadı Siraceddin kıldırır.

Mevlâna, ölümü insanın sevgilisine kavuşması olarak kabul ediyordu. O öldüğü zaman sevdiğine, yani Allah'ına kavuşacaktı. Onun için Mevlâna ölüm gününe düğün günü veya gelin gecesi manasına gelen "Şeb-i Arûs" diyordu ve dostlarına ölümünün ardından "Ah ah, vah vah edip ağlamayın!" diye vasiyet ediyordu.

"Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde aramayınız! Bizim mezarımız ariflerin gönüllerindedir." diyen Mevlâna'nın türbesi Konya'dadır. Günümüzde müze olarak açık bulunan Mevlâna'nın türbesine (Mevlâna Müzesi) her yıl binlerce yerli yabancı ziyaretçi gelmektedir. Özellikle Mevlâna'nın ölüm yıl dönümü münasebetiyle "Şeb-i Arûs" törenlerinin gerçekleştirildiği 17 Aralık tarihinde Konya şehri, Mevlânaseverler tarafından dolup taşmaktadır.

Mevlâna'nın tasavvuf anlayışı bir bilgi sistemi değildir. Ona göre tasavvuf irfan, aşk ve cezbe âleminde olgunlaşmaktır. Mevlâna, dünyayı şöyle tarif eder: "Dünya nedir? Mal, mülk ve birtakım imkânlar! Bunlar dünya değildir. Suyun geminin içinde olması geminin helâkidir. Geminin

altındaki su, geminin üstte durmasına ve su üstünde yürümesine yardım eder. Ağız kapalı testi, içi hava dolu olduğundan derin denizlerin üstünde yüzüp gider. İnsanda yoksulluk havası oldukça, dünya denizine batmaz, o denizin üstünde durur. Bütün bu dünya, onun mülkü de olsa, bu mülk, gözünde hiçbir şey değildir.

Hayatın, yaratılışın manası aşktır. Aşk ise kimseye ihtiyacı olmayan Allah'ın vasıflarındandır. On-
dan başkasına âşık olmak da geçici bir hevestir. Bütün hastalıkların ilacı, elemelerin merhemi ilahi aşktır: Aşk, öyle bir şeydir ki parladı mı sevgiliden başka ne varsa hepsini yakar."

Mevlâna'nın Eserleri

Mesnevi

Mesnevi, Klâsik Doğu Edebiyatında, bir şiir şeklinin adıdır. Sözlük anlamıyla "ikişer, ikişerlik" demektir. Edebiyatta aynı vezinde ve her beyti kendi arasında ayrı ayrı kafiyeli nazım şekillerine Mesnevi adı verilmiştir. Her beytin aynı vezinde fakat ayrı ayrı kafiyeli olması nedeniyle Mesnevi'de büyük bir yazma kolaylığı vardır. Bu nedenle uzun sürecek konular veya hikâyeler şiir yoluyla söylenilecekse, kafiye kolaylığı nedeniyle mesnevi tarzı seçilir. Bu suretle şiir, beyit beyit sürüp gider.

Mesnevi her ne kadar klâsik doğ u şiirinin tarzı ise de "Mesnevi" denildiği zaman akla "Mevlâna'nın Mesnevi'si" gelir. Mevlâna Mesnevi'yi Çelebi Hüsameddin'in isteği üzerine yazmıştır. Kâtibi Hüsameddin Çelebi'nin söylediğine göre Mevlâna, Mesnevi beyitlerini Meram'da gezerken, otururken, yürürken hatta semâ ederken söylemiş, Çelebi Hüsameddin de yazarmış.

Mesnevi'nin dili Farsça'dır. Halen Mevlâna Müzesi'nde teşhirde bulunan 1278 tarihli, elde bulunan en eski Mesnevi nüshasına göre, beyit sayısı 25618'dir. Mevlâna 6 büyük cilt olan Mesnevi'sinde, tasavvufî fikir ve düşüncelerini, birbirine ulanmış hikâyeler hâlinde anlatmaktadır.

- Mesnevi dışındaki diğer eserlerinin adları şunlardır:
- Divan-ı Kebîr,
- Mektûbât,
- Fihi Mâ fih
- Mecâlis-İ Seb'a (Yedi Meclis)

(izafet.net)

2. Cevaplayalım.

1. Mevlâna'nın anlamı nedir? Mevlâna Celâleddîn-i Rûmî'ye Mevlâna isminin verilmesinin sebebi nedir?
.....
2. Mevlâna'ya niçin Rûmî sıfatı verilmiştir?
.....
3. Mevlâna'nın babasının Belh şehrinden göç etmesinin sebepleri nelerdir?
.....
4. Mevlâna hangi tarihte vefat etti? Cenaze namazını kim kıldırdı? Niçin?
.....
5. Mevlâna'ya göre aşk nedir?
.....
6. Mevlâna 6 ciltlik Mesnevi'sinde tasavvufi fikirlerini hangi yolla anlatmıştır?
.....
7. Mevlâna, yaşamını "Hamdım, piştım, yandım." sözleri ile özetlemektedir. Bu sözün anlamı ne olabilir?
.....
8. Mevlâna'nın ölüm gününe "Şeb-i Arûs" yani düğün gecesi (gelin gecesi) demesinin sebebi ne olabilir?
.....
9. "Ölümümüzden sonra mezarımızı yerde aramayınız! Bizim mezarımız ariflerin gönüllerindedir." sözü ile Mevlâna, ne anlatmaktadır?
.....

3. Bulalım, yazalım.

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili kelimeler başka nasıl söylenebilir? Kelimelerin anlamlarını tahmin edip tekrar yazınız.

1. "Mevlana 17 Aralık 1273 pazar günü Hakk'ın rahmetine kavuştu."
.....
2. Mevlana'nın babası Belh şehrinin ileri gelenlerindendir.
.....
3. Mevlana'nın babası sağlığında bilginlerin sultanı (Sultanü'l-Ulema) unvanını almıştır.
.....
4. Mevlana burada küçük yaşına rağmen Ferîdüddin Attar'ın ilgisini çekti ve onun takdirini kazandı.
.....
5. Hac farızasını yerine getirdikten sonra dönüşte Şam'a uğradı.
.....
6. Mevlana dünya evine girdiğinde on sekiz yaşındadır.
.....

4. Okuyalım, konuşalım.

Sağırın Hasta Ziyareti

Kulakları ağır işiten bir adamcağız vardı. Bir gün bu adama, "Komşun hasta olmuş." diye haber verdiler.

Adam komşusunun hastalığına çok üzüldü. Onu ziyarete gitmeye karar verdi.

"Fakat bu iyi işitmeyen kulaklarla komşumun sözlerini nasıl anlayacağım? Hele hastalığından dolayı sesi iyice çıkmaz olduysa... Ama hasta ziyareti de çok önemli. Mutlaka gitmem gerekir." diye düşündü.

Adam bir süre ne yapması gerektiğine karar veremedi. En sonunda zihninde, hastanın sözlerini tahmin edebileceği fikri uyandı. Kendi kendine:

"Hasta komşuma, "Nasılsın?" diye sorarım, o da bana elbette "İyiyim." diyecektir. Ben de "Oh, çok iyi buna sevindim!" derim. Arkasından "Canın ne istiyor? Ne yemek istiyorsun?" diye sorarım. O da "Şimdi bir mercimek çorbası olsa iyi olur." der. Ben de hemen:

"Oh efendim! Bundan kolay ne var. Getireyim de afiyetle iç, derim.

Sonra da:

-Kime muayene oldun? Seni hangi doktor tedavi ediyor? diye sorarım.

O da, "Filan doktor." der.

-Oh oh, çok iyi! O doktora gitmekle ne kadar isabetli bir iş yapmışsın efendim. Herkes onun nasıl iyi bir doktor olduğunu söylüyor. Ayağı çok uğurludur. Geldi mi işin yoluna girer. Kime baksa iyileştirir. Filanca komşum da aynı doktora göründü. Maşallah çabucak iyileşti, ayağa kalktı. Sen de tez zamanda şifa bulursun inşallah!" diye sözlerime devam ederim. Böylelikle hasta komşuma biraz olsun moral veririm. Komşuluk görevimi de yerine getirmiş olurum.

Sağır adam, kafasında hazırladığı bu sorularla hasta komşusunu ziyarete gitti. Hastaya selam verdikten sonra:

-Oo komşum, çok geçmiş olsun! Hasta olmuşsun, yeni duydum, hemen atladım geldim. Nasılsın bakalım? İyi misin? Hâlin keyfin yerinde mi?

-Aah! Ölüyorum!

-Sağır adam tasarladığı cevabı aldığını düşünerek:

- Oh oh, çok iyi! Hamd olsun, dedi.

Hasta adamın şaşkınlıktan ağzı bir karış açıkta kaldı. Kendi kendine:

-Böyle komşu düşman başına... Adam meğer ölme mi gözlüyor, dedi.

Sağır adam sorularına devam etti.

-Ne yiyorsun? Ne içiyorsun? Canın ne çekiyor?

-Zaten canı sıkkın olan hasta, dişlerinin arasından,

-Zıkkımın kökünü, diye karşılık verdi.

Sağır adam hastanın cevabına sevindi ve ona,

-Ah efendim, bundan kolay ne var! Getireyim de afiyetle iç, dedi.

Hasta iyice sinirlendi. Yorganın altında yumruklarını sıkı. Fakat sağıra belli etmedi. Sağır adam sükunetle,

-Kime göründün, seni hangi doktor muayene etti? diye sözlerine devam etti.

Hasta artık iyice canından bezmiş bir hâlde sağır komşusuna,

-Kim olacak be adam! Azrail tedavi ediyor, dedi.

Sağır adam gayet memnun bir hâlde,

-Oh oh, çok iyi efendim! O doktora gitmekle çok isabetli bir karar vermişsin. Onun ayağı uğurlu-

dur. Geldi mi işin yoluna girer. Filanca komşum da aynı doktora gitti. Tez zamanda ayağa kalktı, sen de çabucak şifa bulursun inşallah!” dedi. Dedi ama bu sözleriyle çizmeyi iyice aşmış oldu. Hastayı hafakanlar bastı, sinirinden titremeye başladı. Hane halkı hastayı güç bela sakinleştirdiler.

Sağır adam, hâlinde çok memnundu. Komşuluk hakkını yerine getirmiş, hasta komşusunu yatağında ziyaret etmişti. Gönül huzuru içinde oradan ayrıldı.

(Mesnevi'den Düzenlemiştir.)

5. Cevaplayalım.

1. Sağır adam, komşusunu niçin ziyaret etmek istiyor?
.....
2. Sağır adamın endişesi nedir?
.....
3. Sağır adam, endişesini gidermek için nasıl bir çözüm buluyor?
.....
4. Sağır adam ile komşusu anlaşabildi mi? Niçin?
.....
5. Sağır adam, hasta komşusunun yanından ayrılırken ne düşünüyor?
.....
6. Siz olsaydınız, bu hikâyeye hangi başlığı koyardınız?
.....
7. Bu hikâyede anlatılmak istenen nedir?
.....
8. Hikâyede geçen “komşuluk hakkı” sözünden ne anlıyorsunuz?
.....
9. Hikâyeden hareketle “Türklerde komşuluk” hakkında neler söyleyebilirsiniz?
.....

6. Konuşalım.

Hasta Ziyareti

a. Aşağıdaki sorulardan hareketle ülkenizde hasta ziyaretleri konusunda bildiklerinizi anlatınız.

1. Sizin ülkenizde hasta ziyaretleri nasıl yapılıyor?
2. Hasta ziyaretine giderken nelere dikkat ediliyor?
3. Hastaya neler götürülüyor?
4. Hastaya neler soruluyor, hastanın verdiği cevaplara nasıl karşılıklar veriliyor?

b. Hasta ziyareti ile ilgili bir anınızı anlatınız.

7. Yazalım.

Sağır Duymaz Uydurur

“Sağırın Hasta Ziyareti” adlı metni senaryolaştırarak tiyatro oyunu şeklinde yeniden yazınız. Yazdığınız oyun metnini sınıfta canlandırınız.

8. Dinleyelim, cevaplayalım. Diller Bir İstekler Ayrı

1. Hangi işçi ne istiyor?

2. Anlaşamayınca ne yapıyorlar?

3. Hâkim onların bu hâlini nasıl karşılıyor?

4. Hâkim soruna nasıl bir çözüm buluyor?

5. İşçiler, üzümü görünce ne yapıyorlar?

6. Bu hikâyenin ana fikri nedir?

Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını tahmin ediniz.

canla başla çalışmak

kavgaya tutuşmak

canı çekmek

iş çıkırından çıkmak

katıla katıla gülmek

gözleri fal taşı gibi açılmak

Aşağıdaki eksik cümleleri uygun deyimle tamamlayınız.

Onu birden karşısında görünce .....

Sınavdan iyi bir not alabilmek için .....

Hamile kadının gece yarısı ..... üzüm .....

Çocuklar oyuncakları paylaşamayınca .....

Maçın son dakikasında hakem penaltı verince .....

C. PORTRELER

1. Okuyalım.

Bir Bellek Fenomeni (Mükrimin Halil Yınanç)

İbrahim Mükrimin ibni Halil Kâmil, ibni Mehmet Sakıp Elbistanî... Künyesi bile daha doğarken onun yönünü belirlemiş gibi idi. Ben hocayı lise yıllarında tanıdım. Önce Galatasaray Lisesinin çatısı altında onun öğrencisi oldum sonra da o, Ortaçağ Ordinaryüs Profesörü iken ben de naçiz bir sanat tarihi asistanı olarak onunla haddim olmayarak meslektaşlık ettim.

Koca Galatasaray'da, öğretmenler içinde kendine tek uygun dost olarak Hilmi Ziya Ülken'i bulmuştu. İki arkadaş görülmemiş okuma açlığı içinde durmadan okuyordu.

Sonra meşhur üniversite reformu oldu. Prof. Malche bu iki yetenekli lise hocasını üniversiteye doçent aldı. Ondan sonra da kısa sürede haklı kazanılmış profesörlük ve ordinaryüslük rütbelerine çıktılar.

Mükrimin Hoca, Edebiyat Fakültesindeki yeri de o hiç kimseye benzemeyen kişiliği ile doldurdu.

O yıllarda tesadüfen her kürsünün hocası, o kürsünün gerektirdiği niteliklerin hepsini kendinde toplamış bulunuyordu. Kişi ile uzmanlığı arasında bu kadar uygunluk, bir de ancak tiyatro piyeslerinde bulunurdu.

Evet hoca, bir bellek fenomeni idi. İhtiraslı araştırmacılığının yorulma bilmez, inanılmaz çalışmalarının yanında onu belirleyen başlıca özelliklerinden biri de bu şaşılabilecek bellek gücü idi. Bir gün, kâğıt kalemi unuttuğu bir gün, Bibliotheque National'de okuduğu bir eski metnin beş sayfasını oradan çıkıp otele gidip ezbere kâğıda geçirdiği ve bu metnin içinde tek eksik kelime bulunmadığı onun bellek efsanesinin anlatılacağı sadece bir anekdotudur. Kürsüde konuşmaya başladığı zaman edinilmiş engin bilgi dağarcığının çağrışımları bir şelale gürlüğü ile birbirini kovalardı.

Çoğu kimse onun elinden eksik etmediği kabarıklık çantasının da not dolu olduğunu sanırdı. Kafasında elektronik bir bellek taşıyan insan, neden çantasında not taşısın? Dostum Taha Toros'a bakılırsa üstat o çantada Nasreddin Hoca misali bir çift ayakkabı ve terlik taşımış.

Mükrimin Hoca, İslam Tarihini sade öğretmez, yaşatırdı. Çünkü içinde yaşırdı. Bir Uhud ya da Hendek gazvesini ondan dinleyecektiniz. Mükrimin Hoca, trans hâline girer, o gazanın kahramanları ile özdeşleşir, bakışları, yüz mimikleri, el kol hareketleriyle o gazilerden biri olup onlarla birlikte kılıç sallar, düşmanı yendikten sonra da yüzünü bir zafer neşesi kaplardı. Hayalinde üni-

versite=medrese, öğrencileri=çözümleri, evi de hücre idi. Bütün ömrü bu ikisi, bir de üniversite-devlet- belediye kütüphanesi arasında geçiyordu. Arada bir Küllük'te, Laleli Kahvesi'nde oturushlarını ve İbnül Emin Mahmut Kemal Beydeki toplantılara katılmasını saymazsanız, başkaca bir eğlencesi yoktu.

Mükrimin Hoca, eşsiz bir araştırmacı idi. İlk eserlerinden biri olan Maraş Emirlerinden tutun da daha sonra büyük bir veludiyetle bilim hazinemize hediye ettiği Düsturnâme-i Enverî, nâdolu'nun Fethi Feridun Bey Münşeati, Zülkadir Oğulları Tarihi, 12. Asır Tarihçileri ve Müverrih Azimi, Tanizmatan Meşrutiyete kadar bizde tarihçilik, Musul ve Elcezire'de Oğuz Türklerine kadar ne yazmışsa bu kılı kırk yaran araştırmacı gücü ile herkesi hayran bırakmıştır. Çalışma dayanıklılığı da şaşılabilecek başka bir yanı idi.

Hoca kafasını İslam Tarihinin alaturka saatine göre ayarlamıştı. Bu kadar doğulu olmasına karşılık bir gün ikiyüzlülüğü, içinden pazarlıklılığı görülmemişti. Öylesine saf ve temizdi. Çünkü karakteri örneğini doğunun henüz yozlaşmadığı devirlerden alıyordu. Örneğin Devri Saadetten, ya da Selçuklular zamanından.

Prof. Sabri Esat Siyavuşgil'in onun hakkında yazdığı bir yazıda belirttiği gibi: "O asır asır, sene sene, hatta gün be gün tarihi yaşayan bir adamdı. Her günü mazi idi. Hiçbir hadise olmazdı ki onda İslam Orta Çağı'na halka halka giden tedaviler uyandırmamasın, hiçbir vak'a zuhur etmezdi ki hafızasının derinliklerine daldırdığı bir dikkatle altı yüzyıl öncesine ait benzerlerini bulup çıkarırmasın." Ne kadar doğru.

Haldun Taner

2. Cevaplayalım.

1. Yazar, Mükrimin Halil Yınanç'ı ilk defa nerede tanır?
2. Mükrimin Halil Yınanç ile Hilmi Ziya Ülken'nin ortak özellikleri nelerdir?
3. "Ondan sonra da kısa sürede haklı kazanılmış profesörlük ve ordinaryüslük rütbelerine çıktılar." cümlesinde geçen "haklı kazanılmış" ibaresi ne anlama gelmektedir?
4. "O yıllarda tesadüfen her kürsünün hocası, o kürsünün gerektirdiği niteliklerin hepsini kendinde toplamış bulunuyordu." cümlesinde nasıl bir eleştiri vardır?
5. Yazar, Mükrimin Halil Yınanç'ın bellek gücü ile ilgili hangi anekdotu anlatıyor?
6. Mükrimin Halil Yınanç dersini nasıl anlatmaktadır?
7. Yazarın anlattıklarından hareketle Mükrimin Halil Yınanç'ın özellikleri hakkında neler söylersiniz?

3. Konuşalım.

Hiz. Mevlana'nın aşğıdaki sözlerinden birini seçiniz. Bu sözün ne anlatmak istediğini birkaç cümle ile açıklayınız.

Hiz. Mevlana'nın Yedi Öğüdü:

1. Cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol.
2. Şefkat ve merhamette güneş gibi ol.
3. Başkalarının kusurunu örtmede gece gibi ol.
4. Hiddet ve asabiyette ölü gibi ol.
5. Tevazu ve alçak gönüllükte toprak gibi ol.
6. Hoşgörölülükte deniz gibi ol.
7. YA OLDUĞUN GİBİ GÖRÜN, YA GÖRÜNDÜĞÜN GİBİ OL.

4. Yazalım.

Define Arayan Adam

Aşğıdaki hikâyeyi tamamlayınız.

Bağdat'ta yaşayan mirasyedi bir adam vardı. Elindeki mirasın hepsini kısa sürede yiyip bitirdi. "Haydan gelen huya gider." hesabı malının kıymetini bilemedi, kısa zamanda har vurup harman savurdu. Elinde ne mal kaldı ne de mülk... Beş parasız kalınca da Allah'a sığındı. Her gece gözyaşları içinde dua ediyordu.

"Ya Rabbi! Bana mal verdin, mülk verdin. Şimdiyse onların hepsi gitti. Elde avuçta hiçbir şey kalmadı. Kabahatimi biliyorum, hata ettim. Lakin sana sığındım, benden yardımını esirgeme! Beni bu zilletten kurtar! Ya lutfedip bana bir geçim ver ya da beni tez elden yanına kabul et!"

Adam, bu duayı ettiği gece bir rüya gördü. Rüya da ona dendi ki:

---

5. Dinleyelim, özetleyelim, cevaplayalım.

Nasrettin Hoca'nın Köyünde

1. Metinde verilen bilgilerden hareketle Nasrettin Hoca hakkında neler söylenebilir? Birkaç cümle ile özetleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

2. Aşağıdaki cümlelerde anlatılmak istenen nedir? Açıklayınız.

1. "Hortu'da herkes bir Nasrettin Hoca torunudur."

.....

2. "Herkes, günlük olayları, biraz da onun alaycı gözüyle, abartıcı büyüteciyle görmeye çalıştı."

.....

3. "Onun fıkraları, toplum gerçeklerinin sözle çizilmiş karikatürleridir."

.....

4. "Burada değişen sadece zaman."

.....

6. Konuşalım.

Ye Kürküm Ye

Hoca bir gün, çağrıldığı ziyafete, her zaman giydiği günlük elbisesiyle gider. Hiç kimse Hoca'ya ilgi göstermez, onu sofraya buyur etmez. Bu durum Hoca'nın canını sıkır. Hoca, evine geri döner ve yeni aldığı kürkünü giyerek tekrar ziyafet verilen eve gelir.

Hoca'yı kürküyle görenler, onu kapıda karşılayıp baş köşeye alırlar. Sıra yemeğe gelince, Hoca kürkünün ucunu sofraya uzatarak, "Ye kürküm ye!" demeye başlar. Hoca'nın bu hareketini görenler biraz da şaşkınlıkla "Hayrola Hoca, ne oluyor?" deyince, Hoca da, "İtibar bana değil, kürke olunca bu yemekleri yemek elbette onun hakkıdır!" der.

Nasreddin Hoca fıkrasında verilmek istenen mesaj nedir?

7. Yazalım. Kıyafet

Mevlana aşağıdaki sözü ile ne anlatmak istiyor? Düşüncelerinizi kompozisyon şeklinde yazınız.

"Çok insan gördüm üzerinde elbise yok, çok elbise gördüm içinde insan yok."
Mevlana

Serbest Okuma

Solgun Bir Gül Dokununca

Çoklarından düşüyor da bunca
Görmüyor gelip geçenler
Eğilip alıyorum
Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ya büyük şehirlerin birinde
Geziniyor kalabalık duraklarda
Ya yurdun uzak bir yerinde
Kahve, otel köşesinde
Nereye gitse bu akşam vakti
Ellerini ceplerine sokuyor
Sigaralar, kâğıtlar
Arasından kayıyor usulca
Eğilip alıyorum, kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.

Ya da yalnız bir kızın
Sildiği dudak boyasında
Eşiğinde yine yorgun gecenin
Başını yastıklara koyunca.

Kimi de gün ortası yanıma sokuluyor
En çok güz ayları ve yağmur yağınca
Alçalır ya bir bulut, o hüzün bulutunda.
Uzanıp alıyorum kimse olmuyor
Solgun bir gül oluyor dokununca.
Ellerde, dudaklarda, ıssız yazılarda
Akşamlara gerili ağlara takılıyor
Yaralı hayvanlar gibi soluyor
Bun alıyor, kaçıp gitmek istiyor
Yollar, ya da anılar boyunca.

Behçet NECATİGİL

DEĞERLENDİRME

Asırlar öncesinden seslenen çağlar üstü bir şair. Dil mimarı, söz ustası; Türkçenin ses bayrağı. Hak aşığı, gönül dostu. Anadolu insanının "Bizim Yunus"u.

Türk milletinin yetiştirdiği en önemli tasavvuf erenlerinden ve Türk edebiyatı tarihinin en büyük şairlerinden biri olan Yunus Emre'nin hayatı ve kimliğine dair bilgiler daha çok menkıbevî rivayetlere dayanmaktadır.

Yüzyıllardan beri halk arasında yaşayan inanca göre o, Sivrihisar yakınında Sarıköy'de doğmuş, çiftçilikle meşgul olmuş, Taptuk Emre adlı bir şeyhe intisap etmiş, tekkelerde yaşamış ve veliliğe erişmiştir. Anadolu'da on ayrı yerde mezarı (daha doğrusu makamı) olduğu ileri sürülen Yunus Emre, halk arasındaki inanca ve bazı tarihî kaynaklara göre Sarıköy'de ölmüştür. Orada yatmaktadır. Bugün, Eskişehir-Ankara yolu üzerindeki Sarıköy istasyonu yakınında, Yunus Emre'nin türbesi ve bir müze bulunmaktadır.

Yunus Emre, dünya kültür ve medeniyet tarihinde bir merhale olmuştur. Kültürümüzün en değerli yapı taşlarından. Zira Yunus Emre, sadece yaşadığı devrin değil çağımız ve gelecek yüzyılların da ışık kaynağıdır. Yunus Emre'nin amacı, sevgi yoluyla dünyada yaşayan tüm insanların, hem kendileriyle hem evrenle kaynaşmasını sağlamak ve sonsuz yaşamda ebedî hayata doğmalarını sağlamaktır.

Yunus Emre adı, her Türk ve Türk kültürünü tanıyıp seven herkes için bir şeyler ifade eder. Şiirlerinde, her devrin okuyucusu ya da dinleyicisi kendini etkileyecek bir anlam bulmuştur. Yunus'la birlikte Türk dili, daha renkli, canlı ve halk zevkine uygun bir hâle gelmiştir. Yunus Emre'nin bilinen iki eseri vardır. Bunlar, Divanı ve Risaletü'n Nushiyye adlı öğütler kitabıdır.

(<http://w3.gazi.edu.tr>)

(Düzenlenmiştir.)

1. Yukarıdaki metnin başlığı aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- a) Yunus Emre Hakkında Rivayetler
- b) Yunus Emre'nin Biyografisi
- c) Yunus Emre ve Eserleri
- d) Yunus Emre ve Türkçe

2. Yukarıdaki metinde geçen "intisap etmiş" ifadesi yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılabilir?

- a) Beklemiş.
- b) Dost olmuş.
- c) Bağlanmış.
- d) Eğitim almış.

3. Yukarıdaki metinde geçen "devir" kelimesinin yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılamaz?

- a) Dönem
- b) Zaman
- c) Çağ
- d) Süre

4. Okuduğunuz metinle ilgili aşağıdaki cümlelerden doğru olanları (D), yanlış olanları (Y) ile işaretleyiniz.

- ☐ Yunus Emre'nin aslında ikiden fazla eseri vardır.
- ☐ Yunus Emre'nin sevilmesinin nedeni herkesin şiirlerde farklı bir anlam bulmasıdır.
- ☐ Yunus Emre kesin olarak Sarıköy'de doğmuştur.

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

Şiir, hikâye, tiyatro gibi türlerde yazılmış edebî metinlerin konusunu ve temasını anlayabilirim.

Metinlerdeki örtülü anlamları anlayabilirim.

Ana dili konuşucusunun yaptığı mecazlı konuşmaları anlayabilirim.

Yazılarımda farklı anlatım tekniklerini kullanabilirim.

Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla özetleyebilirim.

Konuşmaları doğal bir şekilde başlatabilirim.

Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun üslup seçebilirim.

Metinlerde geçen argoları anlayabilirim.

Tartışmalara zorlanmadan katılabilirim.

Söz sanatlarının sık kullanıldığını metinleri yorumlayabilirim.

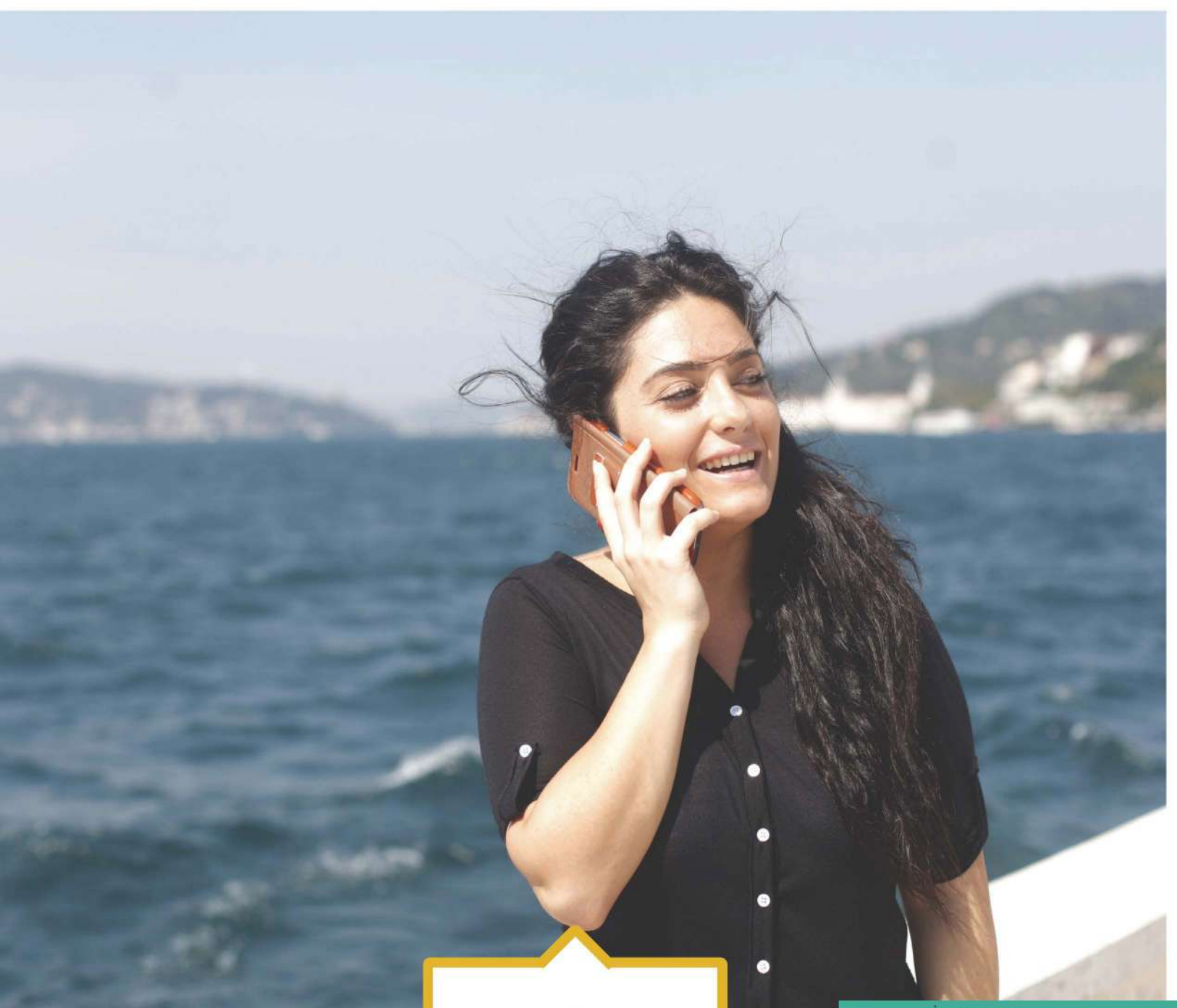
Metinlerin ana düşüncesini ve yardımcı düşüncelerini anlayabilirim.

Giriş kısmı verilmiş bir hikâyeyi devam ettirebilirim.

İstanbul Boğazı

6 İLETİŞİM DÜNYASI

● Bölümler

- A) İletişim Türleri
- B) Sözsüz İletişim
- C) Kitle İletişimi

● Beceriler

- İletişimle İlgili Temel Konuları Kavrama
- Etkili İletişim için Gerekli Konuları Kavrama ve Uygulama

● Kelimeler

- İletişim
- Beden Dili
- Etik
- Kitle İletişimi
- Göz Teması

Üniteye Hazırlık

- Sizce iletişimde etkili olan faktörler nelerdir?
- Beden dilinin iletişimde etkili olduğunu düşünüyor musunuz? Niçin?
- "Kitle iletişimi" kavramı zihninizde neler çağrıştırmaktadır?

A. İLETİŞİM TÜRLERİ

1. Dinleyelim, cümleleri tamamlayalım. İletişim

Selam

"Yola çıkınca her sabah,
Bulutlara selam ver.
Taşlara, kuşlara,
Atlara, otlara,
İnsanlara selam ver.
Ne görürsen selam ver.
Sonra çıkarıp cebinden aynanı
Bir selam da kendine ver.
Hatırın kalmasın el gün yanında
Bu dünyada sen de varsın!
Üleştir dostluğunu varlığa,
Bir kısmı seni de sarsın."

Üstün DÖKMEN

1. İnsan hayatının merkezinde "iletişim" vardır, çünkü .....

2. İlk çağlarda yapılan mağara duvarlarındaki resimler .....

3. İletişimin gerçekleşmediği durumlarda insan .....

2. Okuyalım. Kişiler Arası İletişim

- "İletişim iki birim arasındaki bilgi, duygu, düşünce alışverişidir."
- "İletişim karşılıklı etkileşim sürecidir."
- "Kişilerarası iletişim, bir kişinin bir başkasını ya da başkalarını niyetli ya da niyetsiz olarak etkilemeyi amaçlayarak mesajlarını iletmesi ve onların mesajlarını almasıdır."
- "Kişilerarası İletişim; yaşamı zenginleştiren ya da fakirleştiren olay."
- İletişim sürüp giderken kimi zaman; iletişim kazaları olabilir, iletişim kanalları tıkanabilir veya iletişimi etkileyen başka etkenler araya girebilir.
- Yetişkin olarak sağlıklı iletişim kurabilmek için bunun farkına varmak, diyaloglarımızda çocukların ve ergenlerin kendilerine güvenlerini sağlayacak mesajlar vermek gerekir.
- Etkili iletişimin temelinde bireyin kendisini tanıması, kendi değerlerinin ve tutumlarının farkında olması ve kendine güven yatar. İyi bir iletişimci, ipuçlarını anında görür (jestler, mimikler, beden duruşu) ve onları gerçekçi olarak değerlendirir. Etkili iletişim için etkin dinleme, tepki verme, olumlu yaklaşım ve ben dili kavramları önem taşımaktadır.

İletişim Mesajlarının Veriliş Biçimi:

Vermek istediğimiz mesajları iki şekilde verebiliriz:

1. Açık İletişim: Kişinin karşısındakine iletmek istediği mesajı doğrudan, anlaşılır, net ifadelerle iletmesi. İletilmek istenen mesajın farklı anlamlara çekilemeyecek kadar net olması.

2. Kapalı İletişim: Kişinin iletmek istediği mesajı dolaylı olarak iletmesi, asıl mesajı imarla ya da kelime oyunları ile gizlemesi.

3. Cevaplayalım.

1. Aşağıdaki cümlelerin hangi iletişim türüne örnek olduğunu yazalım.

- a) Yemek az piştiği için sebzeler çiğ kalmış. ....
- b) Sanırım yemeği kısa sürede hazırladın. ....
- a) Yarın işim yok. Seni de çok özledim. Görüşelim mi? .....
- b) Özlettin kendini. Yarın boş günüm. Sen ne yapacaksın? .....
- a) Keşke gelemeyeceğini haber verseydin seni beklemezdim. ....
- b) Haberim olmadığı için soğuk havada uzun süre seni bekledim. ....

4. Yazalım.

İletişimin Unsurları

Paragraftaki boşluklara uygun terimleri yazalım.

a) ileti

b) alıcı

c) şifre

d) dönüş

e) gönderici

f) kanal

Filiz, arkadaşı Bilal'e cep telefonundan: "Hafta sonu geliyor musun?" mesajını gönderdi. Bilal de onun mesajını: "Hayır, çalışacağım." diye cevapladı. Yukarıdaki iletişimde iletişimi başlatan kişi Filiz'dir. O hâlde Filiz "1. ...." durumundadır. Filiz'in soru yönelttiği kişi olan Bilal ise "2. ...."dır. Gönderici olan Filiz'in, alıcı olan Bilal'e aktardığı "Hafta sonu geliyor musun?" sözü, yani mesajı "3. ...."dir. Gönderici, iletisini telefonla aktardığı için burada telefon "4. ...." durumundadır. Gönderici ve alıcının sözlerini yansıtan harfler veya dil (Türkçe) "5. ...."dir. Alıcının (Bilal), göndericiye (Filiz) verdiği "Hayır, çalışacağım." cevabı ise bu iletişimdeki "6. ...."ü oluşturmaktadır.

5. Okuyalım, cevaplayalım.

Kesintisiz İletişim!

Karı koca kavga etmişler ve birbirlerine küsmüşler. Bakmışlar olacak gibi değil konuşmadan olmuyor birbirlerine notlar yazarak anlaşmaya karar vermişler. Bir gün adam bir iş görüşmesi için sabah 8.30'da işe gitmesi gerektiğinden karısına bir not yazıp başucuna koymuş: "Sabah beni saat 8.00'de kaldır." Ertesi gün adam bir uyanmış, saat 10.00. Sinirli bir şekilde fırlamış yataktan ki başucunda bir not: "Saat 8.00 kalk."

1. Fıkra da hangi tür iletişim kurulmaktadır?

1. Kimin, kimi nasıl yanlış anladığını yazınız.

Beni Yanlış Anladın!

Profesör konferans vermek üzere salona girmiş. Salon, ön sırada oturan seyis dışında boşmuş.

Konuşup konuşmama konusunda tereddüte düşen Profesör, sonunda seyise sormuş:

- Buradaki tek kişi sensin. Sana göre konuşmalı mıyım, yoksa konuşmamalı mıyım?

Seyis cevap vermiş:

- Hocam ben basit bir insanım, bu konulardan anlamam. Fakat ahıra gelseydim ve bütün atların kaçıp bir tanesinin kaldığını görseydim, yine de onu beslerdim.

Bu sözlerle hak veren Profesör konferansa başlamış. İki saatin üzerinde konuşup durmuş. Konferanstan sonra kendini mutlu hissetmiş, dinleyicisinin de konferansın çok iyi olduğunu onaylamasını isteyerek sormuş:

-Konuşmayı nasıl buldun?

Seyis cevap vermiş:

-Hocam sana daha önce basit bir adam olduğumu ve bu konulardan pek anlamadığımı söylemiştim. Yine de ahıra gelip biri dışında tüm atların kaçtığını görseydim, onu beslerdim ama elimdeki yemin hepsini ona verip hayvanı çatlatmazdım.

B. SÖZSÜZ İLETİŞİM

1. Dinleyelim, tamamlayalım. Beden Dili

1981 yılında California Üniversitesinde yapılan bir araştırmada kişilerarası iletişimde beden dilinin %55, ses tonunun, %28 ve kullanılan kelimelerin %7 oranında etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

1. Bedenimiz, ... somutlaştırarak yansıttığından iletişim açısından önemli bir rol oynar.	bedenimizin hareketlerinden
2. Vücudumuzu kullanarak kurduğumuz ..... " beden dili " denir ve bu dil, iletişim alanında oldukça güçlüdür.	düşünce ve hareketlerimizi
3. Bilinmesini istemediğimiz bir hissimiz, ... rahatlıkla anlaşılabilir.	toplum sıralamasında üst konumlarda
4. Konuşmasa dahi karşımızdaki kişinin düşüncelerini bedeninden okuyabilir, ... de bunun üzerine şekillendirebiliriz.	iletişim yeteneğine
5. Beden dilini bilme özelliğine sahip kişiler, her zaman toplum tarafından benimsenir ve soyut ..... kabul edilir.	ruhumuzu ve düşünce dünyamızı

2. Dinleyelim, konuşalım. Üçüncü Şahsın Şiiri

Gözlerin gözlerime değince
Felaketim olurdu, ağlardım
Beni sevmiyordun, bilirdim
Bir sevdiğin vardı, duyardım
Ne vakit karşımda görsem
Öldüreceğimden korkardım
Felaketim olurdu, ağlardım.

Ne vakit Maçka'dan geçsem
Limanda hep gemiler olurdu
Ağaçlar kuş gibi gülerdi
Bir rüzgâr aklımı alırdı
Sessizce bir cigara yakardın
Parmaklarımın ucunu yakardın
Kirpiklerini eğerdin, bakardın
Üşürdüm, içim ürperirdi
Felaketim olurdu, ağlardım.

Akşamlar bir roman gibi biterdi
Jezabel kan içinde yatardı
Limandan bir gemi giderdi
Sen kalkıp ona giderdin
Benzin mum gibi giderdin
Sabaha kadar kalırdın
Hayırsızın biriydi fikrimce
Güldü mü cenazeye benzerdi
Hele seni kollarına aldı mı
Felaketim olurdu, ağlardım.

Atilla İLHAN

1. Gözler kalbin aynası olabilir mi? Nasıl?

.....

.....

2. Çok iyi tanıdığınız birisinin yalan söylediğinden veya söylemediğinden emin olabilir misiniz? Nasıl? Açıklayalım.

.....

.....

.....

3. Okuyalım, bulalım, cevaplayalım. İş Hayatında Beden Dili

1. ....

İnsanlar arasında iletişim sadece sözcüklerle yapılmaz. Vücudun duruşu, eller, yüzdeki ifade, bakışlar, söylenmek isteneni beden diliyle de anlatır. Özellikle iş dünyasında sunum yaparken veya satış esnasında, insanlar için en etkili yardımcılardan biridir beden dili.

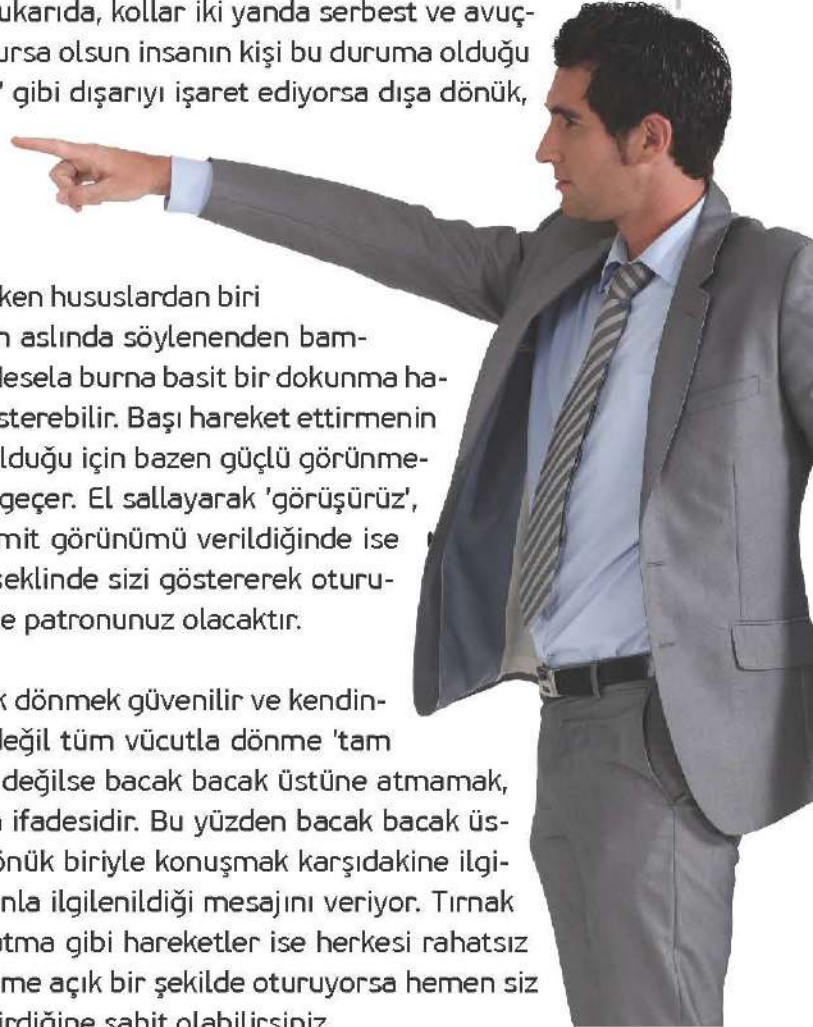
Genellikle başkalarıyla karşılaşıldığında veya onlarla iletişim kurarken sadece söylenene veya görülene dikkat edilse de kasıtlı veya bilmeyerek beden diline de önem verilir. "Duruş" deyince insanların aklına çoğunlukla ayakta mümkün olduğunca dik ve uzun bir şekilde

dikelmek gelir. Oysa beden dilinin en önemli ifadesidir "duruş". İnsandan insana farklılık gösteren duruşta, alışkanlıklar ve tekrar edilen sübjektif hareketler etkili olur. Bu nedenle duruşun insanın kişiliğini ele veren en önemli ipucu olduğu söylenir. Duruşun anlamıyla ilgili bazı örnekler şöyledir: "Kollar kavuşmuş ve bir tarafa doğru yaslanılmışsa, o anda karşılaşılan duruma hazırlıksız ya da ilgisiz olduğunu gösterir. Omuzlar geride, baş yukarıda, kollar iki yanda serbest ve avuçlar kapalı ise, beklenen hadise ne kadar stresli olursa olsun insanın kişi bu duruma olduğu mesajını net bir şekilde verir. Oturanın ayakları 'V' gibi dışarıyı işaret ediyorsa dışa dönük, içe doğruysa kapalı bir kişiliğin göstergesidir."

2. ....

Özellikle iş görüşmesinde dikkat edilmesi gereken hususlardan biri el ve yüz hareketleridir. Bazen küçük bir hareketin aslında söylenenden bambaşka bir şey ifade ettiğine dikkat etmek gerekir. Mesela burna basit bir dokunma hareketi, karşıdaki insanın doğru sözlü olmadığını gösterebilir. Baş hareket ettirmenin nedeni diğerlerinden onay alma isteğinin ifadesi olduğu için bazen güçlü görünmenin yolu da baş hareketlerini en aza indirmekten geçer. El sallayarak 'görüşürüz', işaret ederek 'orada' denirken; iki el birleşip piramit görünümü verildiğinde ise güç anlamına gelir. Karşınızda biri elleri piramit şeklinde sizi göstererek oturuyorsa bilin ki o, ya sizin patronunuz ya da gelecekte patronunuz olacaktır.

Beden jestlerinde, konuşulan kişiye tam olarak dönmek güvenilir ve kendinden emin bir tavrın göstergesidir. Sadece yüzle değil tüm vücutla dönme 'tam yüzleşme' demektir. Kollar göğüs hizasında bağlı değilse bacak bacak üstüne atmamak, açıklığı pekiştiriyor. Kolları kavuşturmak savunma ifadesidir. Bu yüzden bacak bacak üstüne atmış ve kollarını kavuşturmuş hafif yana dönük biriyle konuşmak karşıdakine ilgisizliğini hissettirirken, tam tersi durumda anlatılanla ilgilenildiği mesajını veriyor. Tırnak yeme, saçla oynama, sakız çiğneme ve diş gıcırdatma gibi hareketler ise herkesi rahatsız eden beden jestleridir. Eğer karşınızdaki kişi iletişime açık bir şekilde oturuyorsa hemen siz de aynı şekli alın. Bir anda görüşmenin yön değiştirdiğine şahit olabilirsiniz.

3. ....

Bir insan diğer insanla konuşurken karşıdakinin gözüne bakmıyor, göz teması sağlanmıyorsa, özgüveninin olmadığını gösteriyor. Karşıdaki kişi çok az göz teması kuruyorsa, hoşlanmadığını, sinirli olduğunu ya da çekingen olduğunu anlattığı gibi kendisinin yüksek bir statüde bulunduğunun mesajını da vermek istiyor. Ama aynı zamanda bir insanın diğerine sürekli bakması ise stres oluşturuyor. Bu durumdan kurtulmak için ya eller biraz hareket ettirilir ya da etraftaki bir şeyleri göstererek gerilim dağıtılır. Önemli bir nokta ise açık havada birileriyle konuşulması durumunda güneş gözlüğü takmaktan kaçınılması. Çünkü karşıdaki insanı rahatsız edebildiği gibi kimliğin saklanmaya çalışıldığı imajını da oluşturabiliyor.

Hiç tanımadığınız biriyle ilgili ilk izlenimi onun kullandığı beden dilinden elde edebiliyorsunuz. Ayrıca beden dilinizi doğru kullandığınızı zannettiğiniz bazı durumlarda yanlış izlenim uyandırmanız da mümkün. Mesela, sürekli etrafta dolaşan biri belki çok enerjik ve etkili görünebilir ki bu çoğu durumda doğrudur. Fakat aynı hareketler bazen o kişinin sinirli ve durumdan rahatsız olduğu anlamına gelebiliyor. "İçinde bulunduğunuz durum sizden nasıl olmanızı gerektiriyorsa beden dilinizi ona göre daha emin, güçlü, güvenilir görünmek için kullanın", "Negatif işaretler gönderilirse, bu amacı elde etmeyi engelliyor. Ayrıca diğer insanların beden dilini de tanımaya çalışmalı. Böylece sizinle ilgilenip ilgilenilmediği ya da sizin varlığınızın nasıl bir etki yarattığı anlaşılabilir."

<http://www.turkcebilgi.org>

Metnin alt başlıklarını bulalım.

- a. İş görüşmelerinde el yüz hareketlerine dikkat!
- b. Göz teması olmazsa güvensizlik vardır.
- c. İş hayatında beden dili sözcüklerin ötesine geçiyor.

4. Cevaplayalım.

1. Omuzların geriye doğru durması, başın yukarıda, kolların iki yanda serbest ve avuçların kapalı olmasının anlamı ne olabilir?

.....

.....

.....

2. Sizi dinleyen kişi iki elini piramit şeklinde tutuyorsa bunun anlamı ne olabilir?

.....

.....

.....

3. Konuştuğunuz kişi sizinle göz temasından kaçınıyorsa bu ne anlama gelebilir?

.....

.....

.....

5. Konuşalım. Sözsüz İletişim

1. Beden dilini öğrenmek niçin gereklidir?
2. Bedenimiz hangi durumlarda, nasıl mesajlar iletir?
3. Beden dili kültürel farklılıklar gösterebilir mi? Nasıl?

6. Yazalım. İş Görüşmesi

İlk defa bir iş görüşmesine gidecek arkadaşımıza nasıl bir kıyafet giyinmesi gerektiği, nasıl oturması ve konuşması gerektiği ve nasıl davranmasının olumlu etki yaratacağını anlatan bir açıklama metni yazalım.

Sevgili Mustafa,

Bildiğim kadarıyla ilk kez bir iş görüşmesine gideceksin. Sana şunları tavsiye ederim.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....
9. ....
10. ....
11. ....
12. ....

C. KİTLE İLETİŞİMİ

1. Okuyalım, yerleştirelim. Kitle İletişimi Nedir?

Kitle iletişimi, az farklılaşmış bir topluluğa yönelik bilgi ve anlam aktarımı. Haber verme, eğitim, propaganda, reklam gibi çok çeşitli işlevler taşıyan, temel olarak tek yönlü bir iletişimdir. Günümüzde gerek kültürel, gerek siyasal açıdan çok önemli bir etki ve güç aracı, hatta bazılarında başlı başına bir güç olan kitle iletişiminin maddi temelini, basım tekniğinin bulunmasıyla başlatılabilecek bir dizi teknolojik gelişme oluşturmuştur. Ama yazı, ses ve görüntünün dünya ölçeğinde dağıtılabilmesi için yalnızca baskı makinesi, radyo, televizyon, sinema, ses kayıt cihazları yeterli değildir. Ayrıca kitle iletişim sanayilerinin ayakta kalabilmesi için de toplumun belli bir refah düzeyinde olması gerekir; bu durum kitle iletişim araçlarının devletin elinde olduğu ülkeler için de geçerlidir.

Yayınların sınırlarını belirleyen etkenler ise tüketicinin talebi, kişi haklarını koruyan yasalar ve yazılı olmayan, ama geleneksel bir işlerlik kazanmış meslek kurallarıdır. Hemen her ülkede devletçe konmuş belli kurallar ve sınırlamalar vardır. Bazı ülkelerde bütün kitle iletişim araçları zaten devlet denetimindedir; bazılarında ise özellikle basın, kitap ve filmler üzerinde, merkezî ya da yerel organlar aracılığıyla gerçekleştirilen katı bir devlet denetimi vardır.

Kitle iletişim araçlarının kişilerin yaşam biçimini, beğenilerini, tüketim konusundaki tercih ve alışkanlıklarını, çocukların duyarlılık ve davranışlarını, şiddet eğilimlerini de etkilediği öne sürülmektedir. Ayrıca kitle iletişiminin, özellikle çocuklar ile gençler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinden söz edilir. Bazı kuramcılar kitle iletişiminin herhangi bir yaş grubu üzerinde zararlı etkisinin olamayacağını ileri sürerken, bazı sosyologlar, belli bir kültürde benimsenip işlerlik kazanmış değerlerle çelişmediği sürece tutum ve davranışlar üzerinde etkili olduğunu belirtmektedir. Özellikle psikolojik bir bakış açısından yola

çıkan kuramcılar ise, kitle iletişiminin potansiyel bir eğitim ve ikna aracı olduğunu savunur.

Kitle iletişiminin yalnızca geçerli değerleri, ahlak kurallarını ya da tutumları yansıttığı savına karşı çeşitli görüşler öne sürülebilir. Sözgelimi bir olayın, geçici de olsa toplumda birden büyük ilgi uyandırmasında kitle iletişim araçlarının rolü yadsınamaz. Günümüzde araştırmalar, kitle iletişim araçlarının çoğunluğu hoşnut ettiğini, başka seçeneği olmayan, genellikle eviyle işi arasında yaşayan insanların, kendilerine verileni yakınamadan benimsediklerini ortaya koymaktadır. Bu yüzden kitle iletişim araçları, küçük bir azınlığın elinde dev bir güç oluşturmakla birlikte, yaygın kabul görme kaygısı bu gücün kullanımını kısıtlamaktadır.

Kaynakta, yani mesajı gönderende algılanan tüm nitelikler iletişimi etkiler. Etkileyici iletişimin ilk aşamasında mesajın alıcı tarafından fark edilmesi ve içeriğinin, yani yerleştirilmeye çalışılan temel düşünce ile bunu destekleyen kanıtların kavranması gerekir. En önemli koşul ise alıcının kendisine sunulan düşünceyi benimsemesi ve bu kabul sonucu oluşan yeni tutumunu, o düşünceyi eyleme dönüştürmesini sağlayacak bir fırsat çıkana değin sürdürmesidir.

Bazı kuramcılar eğitim ile ikna arasındaki benzerliği vurgulamakta ve bilgilendirici iletişim aracılığıyla yeni bilgiler edinmenin, etkileyici iletişim aracılığıyla yeni tutumlar edinmeye koşut olduğunu savunmaktadır. Buna göre iletişim sırasındaki yinelemenin öğrenme sürecinde rol oynaması, ikna edici özelliğinden kaynaklanmaktadır. Sözcük öğrenme ve koşullanma süreçlerinin temel ilkeleri, etkileyici iletişim kaynaklarıncı da kullanılır. Öğrenme kuramcıları dikkat, kavrama

ve mesajın akılda tutulmasına ağırlık verir.

Algı kuramcılarına göre, etkileyici iletişime verilen tepki mesajın kendisinden çok, alıcının mesajı nasıl algıladığına ve yorumladığına bağlıdır. Dolayısıyla ikna, kişinin belirli bir tutumla yaklaştığı bir konudaki algılarını değiştirmektir. Ayrıca bir şeyin anlaşılmasında, alıcının önceden edinmiş olduğu kavramların en az mesajın içeriği kadar belirleyici rolü vardır. Bu yaklaşımda dikkat ve kavrama ön plandadır. Bilgi-işlem kuramından gelişen daha eklettik ve kapsamlı bir yaklaşımda ise kaynak, mesaj, kanal, alıcı ve hedef öğelerinin iletişim süreci içinde sundukları tüm seçenekler hesaba katılır ve her seçeneğin sunuluş, dikkat, kavrama, benimseme, akılda tutma ve açık davranış aşamalarındaki etkileyici gücü değerlendirilir.

www.derszamani.net

Metnin alt başlıklarını bulalım.

- a. Etkileyici iletişim
- b. Kitle iletişiminin etkileri
- c. İletişim araçlarının denetimi

2. İşaretleyelim.

	Doğru	Yanlış
1. Bir toplumun refah düzeyi kitle iletişim sanayinin gelişmesinde etkili- dir.		
2. İletişim araçlarını denetim görevi her yerde sadece devletindir.		
3. Kitle iletişiminin hem olumlu hem olumsuz etkileri vardır.		
4. Kitle iletişim araçlarında yaygın kabul görme kaygısı yoktur.		
5. Metne göre kaynak ve algılama arasındaki ilişki iletişimi etkilemekte- dir.		
6. Öğrenme sürecinde, ikna edici özelliğinden dolayı iletişim sırasındaki yinelemeler kullanılmaktadır.		
7. Alıcının önceden edinmiş olduğu kavramların, bir mesajın anlaşılma- sındaki rolünden bahsedilemez.		

3. Dinleyelim, cevaplayalım.

Etik Eğitimi ve İletişim Etiği

1. İletişim etiğini konu alan çalışmaların hız kazanmasının temel nedeni nedir?

- A) Gazetecilik alanında çalışanların etik dışında kalması
- B) İzleyicilerin doğru bilgilendirilmemesi
- C) İletişimin toplumsal yaşamımızda belirleyiciliğinin artması
- D) İletişim fakültelerinde mesleki etik eğitimi verilmemesi

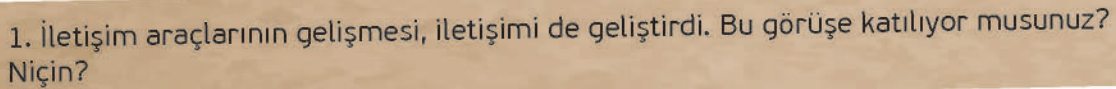
2. Söz konusu bildiride aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

- A) Gazetecilik eğitiminin mesleki etik değerlerini kazandırmadaki önemi
- B) Mesleki etik eğitiminde izlenmesi gereken yöntemler
- C) Etik kavramının tanıtımı
- D) Gazetecilikte mesleki etiğin boyutları ve önemi

3. Aşağıdakilerden hangisi mesleki etik kurallara uyan medyadan beklenmez?

- A) İzleyicileri doğru bilgilendirmesi
- B) Etik standartlara uyması
- C) Gücünü izleyicileri yönlendirmek için kullanması
- D) Belirleyiciliğini çıkarları doğrultusunda kullanmaması

Lavinya

Sana gitme demeyeceğim
Üşüyorsun ceketimi al.
Günün en güzel saatleri bunlar,
Yanımda kal.
Sana gitme demeyeceğim.
Gene de sen bilirsin.
Yalan istiyorsan yalanlar söyleyeyim.
İncinirsin.
Sana gitme demeyeceğim,
Ama gitme, Lavinia.
Adını gizleyeceğim
Sen de bilme, Lavinia.

Özdemir ASAF

Gün Eksilmesin Penceremden

Ne doğan güne hükmüm geçer,
Ne hâlden anlayan bulunur;
Ah aklımdan ölümüm geçer;
Sonra bu kuş, bu bahçe, bu nur.

Ve gönül Tanrısına der ki:
- Pervam yok verdiğin elemden;
Her mihnet kabulüm, yeter ki
Gün eksilmesin penceremden!

Cahit Sıtkı TARANCI

DEĞERLENDİRME

Hayvanlar, kendi aralarında bazen sesle bazen hareketle bazen de koku, renk veya ışık sinyalleriyle haberleşir. Örneğin hayvanların bir kısmı bir çeşit mors alfabesi ile konuşur. Birçok balık türü de yaydıkları elektrik sinyalleriyle haberleşirler. Pek çok sayıda tatlı su balığı zayıf elektrik sinyalleri yayar. Bunlarla karanlıkta yollarını bulur ve birbirleriyle haberleşirler. Yaşayan hayvan çeşidi kadar lisan çeşidi mevcuttur. Her hayvan türü, kendine has bir dil ile anlaşılır. Sinyali alan hayvan, bunun hangi anlama geldiğini anlayarak harekete geçer. Haberleşmenin aynı cins hayvanlar arasında olması, kısa ve öz olması önemlidir. Haberleşmede sinyaller; cinsel çağrı, korunma, rakibini tehdit etme, birbirini tanıma, besinin yerini bildirme, tehlikeyi haber verme gibi maksatlarla kullanılır. Böceklerin çoğu, vücudun ege şeklindeki bir kısmını cisme vurarak, kas yardımı ile bir zarı titreterek ses çıkarırlar. Ateş böceği gibi hayvanlar da ışık sinyalleriyle haberleşirler.

Son zamanlara kadar balıklar dilsiz sanılırdı. Fakat yapılan araştırmalar birçok balığın yüzgeçleri, dişleri, kemikleri, yüzme keseleri, solungaç veya kaslarıyla ilginç sesler çıkardığını gösterdi. Amazon Nehrinin sularında kuşlar gibi cıvılayan, trampet çalan, tabanca ateşi veya köpek hırlamaları gibi sesler çıkaran balıklar vardır. İşitme organları "labiren" denen bir kapsül içinde bulunan iç kulaktan ibarettir. Bununla sudaki ses titreşimlerini işitirler.

Kuzusunu kaybeden koyun, meleyerek yavrusunu arar. Geyikler bir tehlikenin varlığını ayaklarını hızla yere vurarak arkadaşlarına duyururlar. Tavşanlar da, kızgınlık veya alarm işareti vermek için arka ayaklarını sertçe yere vururlar. Yunuslar, su altında çeşitli sinyaller çıkararak haberleşirler. Kuşların çoğu öterek, leylek gagasını takırdatarak hem cinsleriyle anlaşır. Miyavlamak, kişnemek, havlamak, böğürmek hayvanların iletişim için kullandıkları lisanıdır. Kunduzlar, geniş ve yassı kuyruklarını tehlike durumunda suya çarparak çıkardığı seslerle arkadaşlarını uyarırlar. Bir geyik, kuyruğunu aniden kaldırıp beyaz kısmını göstererek yavrusuna "Beni takip et!" demek ister. Tropik bölgelerde yaşayan "ağaç karıncaları", ağaç kabuklarına ve yapraklara vurmaları suretiyle ağaçtan ağaca birbirleriyle konuşurlar. Örneğin bir erkek kuşun ötüşü öbür erkekleri uzak durmaları için uyarırken dişisini yaklaştırmaya çağırır. Kuşların birbirlerini tehlikeye karşı uyarıcı ya da sürüyü topluca uçmaya yönelten değişik anlamlı ötüşleri de vardır.

www.rehberim.net

1. Metne en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hayvanlarla İletişim
- B) Canlılarda Duyu Organları
- C) Hayvanların Birbirleriyle İletişimi
- D) Hayvanlar Âlemi

2. Aşağıdaki ifade metne göre nasıl tamamlanabilir?

"Günümüze kadar dilsiz oldukları varsayılan..."

- A) bütün balıkların ses çıkardığı belirlendi.
- B) pek çok balık türünün ses çıkarabildiği anlaşıldı.
- C) balıkların kulakları olduğu görüldü.
- D) balıkların işitemedikleri anlaşıldı.

3. Aşağıdaki ifade metne göre nasıl tamamlanabilir?

"Aynı tür hayvanlar birbirleriyle..."

- A) birbirleriyle haberleşip sohbet ederler.
- B) birbirlerini uyarmak için kısaca haberleşirler.
- C) pek çok konuda birbirleriyle uzun uzun haberleşirler.
- D) bazı ihtiyaçlarını karşılamak için birbirleriyle kısa ve öz haberleşirler.

4. Aşağıdakilerden hangisi hayvanların iletişim kurma yollarından biri değildir?

- A) ses çıkarmak
- B) yalanmak
- C) sinyal göndermek
- D) bir yerlere vurmak

5. Metne göre aşağıdaki ifadelerin hangisi yanlıştır?

- A) Kuşların farklı anlamlarda ötüşleri vardır.
- B) Bazı böcek türleri yapraklara vurarak haberleşirler.
- C) Geyikler ve tavşanlar kızgınlık veya alarm işareti olarak yere ayaklarını vururlar.
- D) Işık sinyalleriyle haberleşen hayvan türleri vardır.

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

Bakış açılarımı ve fikirlerimi, yanlış anlamalara meydan vermeden, değişik biçimlerde sunabilirim.

😊 😐 😞

Belli bir konudaki konuşmayı bütün ayrıntılarıyla anlayabilir ve özetleyebilirim.

😊 😐 😞

Bilimsel ve teknik terimlerin yer aldığı konuşmaları anlayabilirim.

😊 😐 😞

Farklı kaynaklardan alınan bilgi, görüş ve açıklamaları yeniden yapılandırarak akıcı bir sunuşla özetleyebilirim.

😊 😐 😞

Genel ve mesleki konulardaki görüşlerimi ayrıntılı biçimde, açık ve anlaşılır metinlerle ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Her tür kullanım kılavuzu, yönerge ve sözleşmeleri anlayabilirim.

😊 😐 😞

Her türlü konuşma veya tartışmaya zorlanmadan katılabilirim.

😊 😐 😞

Herhangi bir konuşmada doğal bir biçimde, son derece akıcı ve kesin olarak kendimi ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Herhangi bir olayı veya konuyu, ana düşünceyi vurgulayarak ve yardımcı düşüncelerle destekleyerek metinler yazabilirim.

😊 😐 😞

Konuşmaları seçici dinleme yöntemiyle anlayabilirim.

😊 😐 😞

Önemli olduğunu düşündüğüm noktaları ön plana çıkararak karmaşık konularda bir kompozisyon veya rapor yazabilirim.

😊 😐 😞

Şiir, düzyazı ve tiyatro gibi türlerde yazılmış metinlerin konusunu, temasını ve ana iletisini anlayabilirim.

😊 😐 😞

7

Hayat Dersleri

● Bölümler

- A) Aksakaldan Öğütler
- B) Hayatın İçinden
- C) Mutluluğun Sırrı

● Beceriler

- Düşünceyi Geliştirme Yollarını Kavrama ve Uygulama

● Kelimeler

- Düşünceyi Geliştirme Yolları

Üniteye Hazırlık

- “Eleştiri”, “eleştirmek” ve “eleştirilmek” kavramları hakkında neler düşünüyorsunuz? Sizce eleştirilerin kişiler veya kurumlar üzerindeki etkileri nasıldır? Bir kimseyi veya nesneyi anlatırken, tanıtırken nasıl bir yol izlersiniz?
- Bir fikri sözlü veya yazılı olarak anlatırken karşınızdaki insanı etkilemek için nelerden faydalanırsınız?

A. AKSAKALDAN ÖĞÜTLER

1. Dinleyelim. Yapıcı Olmak

1. Metne göre eleştiri nasıl olmalıdır?

2. Yapıcı olmak niçin zordur?

3. Metnin ana fikri nedir?

4. Montaigne "Bir yerden eleştirinin ayak seslerini duysam ona koşarak giderim." der. Bu sözle anlatılmak istenen nedir?

5. Eleştiriye açık mısınız? Size yönelik eleştiriler karşısında nasıl bir tepki verirsiniz?

2. Okuyalım, işaretleyelim. Tanımlama

“

Tanımlama özelliklerinden yararlanarak bir varlığın ya da kavramın ne olduğunun anlatılmasıdır. "Bu nedir?" sorusunun cevabı olan cümlelere tanımlama cümlesi denir. Tanımlamalar nesnel veya öznel olabilir.

"Ressam, resim sanatında kendine özgür bir tarz oluşturmuş kişidir." Yapıcı Olmak isimli metindeki bu ifadelerle ressamın ne olduğu anlatılarak tanımlama yapılmıştır.

Tanımlama cümlelerini işaretleyiniz.

1. Sanatın amacı doğayı taklit etmek değil, yeniden biçimlendirmektir.	
2. Roman, olmuş ya da olabilecek olayları anlatan uzun bir edebiyat eseridir.	
3. Cahillik ve bilgisizlik bir toplumu içten içe kemiren bir kurttur.	
4. Müzik, insanın çağrışımlarını kendine özgü bir dille anlatan sanat dalıdır.	
5. Uyak, günümüzde pek kullanılsa da özellikle halk şiirinde kullanılmıştır.	
6. Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayan bir araçtır.	
7. Bilgisayar ve internet hayatımızı kolaylaştırmaktadır.	
8. Şiir insanların duygularını dile getirmelerini sağlar.	

3. Okuyalım, tamamlayalım. Einstein'dan Hayat Dersleri

1. Merakınızın peşinden gidin.

Benim özel bir yeteneğim yok. Yalnızca tutkulu bir meraklıyım. Sizin merakınızı çeken nedir? En çok neyi merak ediyorsunuz? Benim merak ettiğim, neden bazı insanların başarılı olup bazılarının olamadığıdır. Bu yüzden yıllarca başarı üzerine çalıştım. Merakınızın peşinden giderseniz başarıya ulaşırsınız.

2. ....

Çok zeki olduğumdan değil, sorunlarla uğraşmaktan vazgeçemediğimden başarıyorum. Belirlediğiniz yolun sonuna ulaşacak kadar sabırlı mısınız? Posta pullarının gideceği yere varıncaya kadar mektuba yapışıp kalmasından ötürü çok değerli olduğu söylenir. Posta pulu gibi olun ve başladığınız işi bitirin.

3. ....

İki atı aynı anda süremezsiniz. Bir şeyler yapabilirsiniz ama her şeyi yapamazsınız. Şimdiye odaklanın ve bütün enerjinizi şu anda yaptığınız işe verin.

4. ....

Hayal sizi bekleyen güzelliklerin ön izlemesi gibidir. Hayal gücü bilgiden daha önemlidir. Hayal gücünüz geleceğinizi belirler. Zekânın gerçek göstergesi hayal gücüdür, bilgi değil. Bu yüzden hayal gücünüzün hantallaşmasına izin vermeyin.

5. ....

Hiç hata yapmamış bir insan yeni bir şey denememiş demektir. Hata yapmaktan korkmayın. Eğer ders çıkarmasını bilerseniz hatalar sizi daha iyi bir konuma getirebilir. Başarılı olmak istiyorsanız yaptığınız hataları deneyime dönüştürün.

6. ....

Ben geleceği hiç düşünmem, ne de olsa gelecektir. Geleceği ayarlamamanın tek yolu olabildiğiniz kadar şimdide olmaktır. Şu anda dünü veya yarını değiştiremezsiniz. Önemli olan tek an şimdidir.

7. ....

Başarılı olmaya değil, değerli olmaya çalışın. Zaman bir kuş gibidir. Uçup gitmeden, değerler yaratın. Eğer değerli olursanız başarı kendiliğinden gelecektir.

8. ....

Delilik, aynı şeyleri tekrar tekrar yapıp farklı sonuçlar beklemektir. Her gün aynı rutinde yaşayarak farklı görünmeyi bekleyemezsiniz. Hayatınızın değişmesini istiyorsanız kendinizi değiştirmelisiniz.

9. ....

Bilgi, malumat değildir. Bilmenin tek yolu deneyimlerden geçer. Bir konuyu tartışabilirsiniz ama bu size sadece felsefi bir anlayış kazandırır. Bir konuyu bilmek istiyorsanız onu deneyin.

10. ....

Oyunun kurallarını öğrenmek zorundasınız. Böylece herkesten iyi oynayabilirsiniz. Yapmanız gereken iki şey var. Birincisi oynadığınız oyunun kurallarını öğrenmek. İkincisi ise oyunu herkesten iyi oynamayı istemek. Bu iki şeyi yaparsanız başarı sizinle olur. Tarihte Galileo ve Newton gibi birçok dâhi, çok istediği ve kurallarına göre davrandığı için başarılı olmuştur.

A. Einstein

4. Okuyalım, işaretleyelim. Örneklendirme

“

Anlatılanları daha anlaşılır hâle getirip inandırıcı kılmak amacıyla örnekler verilebilir. Verilen örnekle, soyut hâldeki düşüncenin somut hâle getirilmesi amaçlanır. Bu yolla, anlatılanlar görünür ve anlaşılır kılınarak okuyucunun zihninde daha iyi yer etmesi sağlanır. Einstein'dan Hayat Dersleri isimli metinde geçen aşağıdaki ifadeler ile örnekleme yapılmıştır.

Oyunun kurallarını öğrenmek zorundasınız. Böylece herkesten iyi oynayabilirsiniz. Yapmanız gereken iki şey var. Birincisi oynadığınız oyunun kurallarını öğrenmek. İkincisi ise oyunu herkesten iyi oynamayı istemek. Bu iki şeyi yaparsanız başarı sizinle olur! Tarihte Galileo ve Newton gibi birçok dahi çok istediği ve kurallarına göre davrandığı için başarılı olmuştur.

Bu parçada yazar, başarının çok istemek ve kurallarına uygun davranmaktan geçtiğini söylüyor. Bu düşüncesini desteklemek için Galileo ve Newton'un hayatını örnek olarak veriyor.

Aşağıdaki cümlelerden hangilerinde örneklendirme ifadeleri vardır?

	Var	Yok
1. Türkiye'de birçok ırmak vardır. Kızılırmak, Yeşilirmak, Fırat, Dicle bunlardan bazılarıdır.		
2. İnsanları anlamanın yollarını öğrenmek ve bu yollara göre onlara yaklaşmak gerekir.		
3. Renklerin insan psikolojisi üzerinde bazı etkileri olduğu belirlenmiştir. Beyaz, açık sarı insanı dinlendirir; pembe, mavi canlandırır; mor, kahverengi gibi koyu renkler yorar, karamsarlaştırır.		
4. Karanlıkta insan yolunu bulamaz. Yolunu bulabilmesi için kendine güçlü bir ışık bulabilmesi gerekir.		
5. Sahili bir sürü atık doldurmuştu: pet şişeler, cam şişeler, poşetler, sigara paketleri, şişe kapakları, eski pabuçlar...		
6. Korku bir ruh hâlidir, ikide bir gelip giden, bizi yoklayan, dengeleyen... Yürekli ise büyük korkular önünde kendimizi yitirerek yaptığımız atılımdır.		
7. Şiir insanların duygularını dile getirmelerini sağlar.		

5. Tahmin edelim, yazalım. Dünyayı Düzeltmek

Adam, pazar sabahı kalktığında bütün haftanın yorgunluğunu çıkarmak için eline gazetesini aldı ve bütün gün miskinlik yapıp evde oturacağını düşündü. Tam bunları düşünürken oğlu koşarak geldi ve sinemaya ne zaman gideceklerini sordu. Baba, oğluna söz vermişti bu hafta sonu onu sinemaya götürecekti ama hiç dışarıya çıkmak istemediğinden bir bahane uydurması gerekiyordu. Bir anda gazetenin promosyon olarak dağıttığı dünya haritası gözüne ilişti. Önce dünya haritasını küçük parçalara ayırdı ve oğluna eğer bu haritayı düzeltebilirsen seni sinemaya götüreceğim dedi. Sonra kendi kendine mırıldandı: "Oh be kurtuldum, en iyi coğrafya profesörünü bile getirsen bu haritayı akşama kadar düzeltemez."

---

6. Seçelim, tartışalım. Fazla Mal Göz Çıkarmaz

Fazla mal göz çıkarmaz. / Azı karar çoğu zarar.

Armut dibine düşer. / Mum dibine ışık vermez.

Zorla güzellik olmaz. / Zora dağlar dayanmaz.

Her koyun kendi bacağından asılır. / Kurunun yanında yaş da yanar.

B. HAYATIN İÇİNDEN

1. Dinleyelim, cevaplayalım. Annenin Gözüyle Evlat

1. Kızın annesine kin duymasının sebebi nedir? Bu konuda kız haklı mıdır? Niçin?
2. Doktor, "Sen onun gözünden gördün kendini." sözleriyle ne anlatmak istemiştir?
3. Metnin ana fikri nedir?
4. Metinde hangi cümlede tanımlama yapılmıştır?

2. Okuyalım, işaretleyelim. Benzetme

“

İleri sürülen bir düşüncüyü pekiştirmek, somut hâle getirmek için herhangi bir ilgi kurarak iki varlık, kavram, olay veya durumun birbirlerine benzetilerek anlatılmasıdır. Benzetmelerde genellikle "gibi, sanki, andırıyor, tıpkı" gibi ifadelerle yer verilir.

"Annenin Gözüyle Evlat" isimli metinde **"Ona göre, gül yüzlü ve badem gözlüydü."** ifadesinde benzetme yapılmıştır. Bu cümlede yüz güle, göz ise bademe benzetilmiştir.

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde benzetmelere yer verilmiştir?

	Var	Yok
1. Türkiye cennet gibi güzel bir ülkedir.		
2. Geldiği gibi geri gitti.		
3. Zaman su gibi akıp gidiyor.		
4. Ömür bir çiçektir, solmadan değerini bilelim.		
5. Senin bu kadar acımasız olduğunu bilmiyordum.		
6. Kimse senin gibi düşünceli değil.		
7. Rüya gibi bir yaz geçirdim.		
8. Elma çayını daha çok severim.		

3. Okuyalım, başlık bulalım, yerleştirelim.

Bilgenin Bakış Açısı

- Böylece hakiki insan olmaya başlarsın.
- Çünkü insan sevdiğine sevildiğinden daha çok emindir.
- O kadar akıllı insan yoktur ki! ✓
- Hatalarım sayesinde.
- Çünkü demiş insan bildikleriyle yaşar.
- Bu ruh hâlinin adı gönül yorgunluğudur.

Bilgelerin düşünce sistemleri hep bizim algılamaya sınırlarımızın ötesinde. Hangisi ne kadar işimize yarar? İşte size onların hayata bakışlarıyla ilgili bazı ipuçları. Buna siz karar verin.

Zekâ

Bir bilgeye sormuşlar:

Bir insanın zekâsını nereden anlarsınız?

"Konuşmasından." demiş

"Ya hiç konuşmazsa?" demişler.

"O kadar akıllı insan yoktur ki!" demiş. Çünkü susmak bazen konuşmaktan daha akıllıcadır.

Bir bilgeye nasıl bu kadar doğru kararlar alabildiğini sormuşlar,

"Deneyim." demiş.

O deneyimi nasıl kazandın, diye sormuşlar

"....." demiş.

Yanışlarımız bizim için en büyük tecrübedir.

Bir bilgeye sormuşlar:

"Efendim canınız ne istiyor?"

Bilge cevaplamış:

"Canım hiçbir şey istememeyi istiyor." demiş ve devam etmiş:

"....." İnsan yaşam sevgisini kaybedince her şey anlamsızlaşır.

Bir bilgeye "Nasıl insan oluruz?" diye sormuşlar.

"Önce sana kötülük yapanlara kötülük düşünme. Sonra ise sana kötülük yapanlara iyilik yap.

"....." Çünkü erdemli insan kötülüğe bile iyilikle karşılık verendir.

Bilgeye sormuşlar:

"Dünya da en güzel şey nedir?" diye.

"Sevmek." demiş...

"Peki sonra?" demişler...

"Sevilmek." demiş.

"Peki neden sevmek sevimekten önce geliyor?" demişler.

O da demiş ki; .....

..... Aslolan sevmektir çünkü.

Bir bilgeye "En mutlu insan kimdir?" diye sormuşlar

"Dağdaki çobandır." demiş.

Neden diye sormuşlar.

"....."

Çobanın hayata dair bilgileri onu mutsuz edecek şeyler değildir. Doğa ve canlılar insana ancak huzur verir.

4. Okuyalım, eşleştirelim. Tanık Gösterme

“

Yazarın, ileri sürdüğü düşüncüyü desteklemek, inandırıcı kılmak için, alanında uzmanlaşmış, bilinen kişilerin görüşlerine yer vermesidir. Kişilerin görüşleri aynen alınıp tırnak içinde verilebildiği gibi dolaylı anlatımla da verilebilir.

Bilgenin Bakış Açısı isimli metinde yazar düşüncelerini kanıtlamak için bilgenin fikirleri alıntılanmış ve onu tanık göstermiştir. Metinde geçen aşağıdaki diyalogda susmanın, aklın en önemli göstergesi olduğunu düşünen yazar, bilgeden alıntı yaparak bu düşüncesini ispatlamaya çalışmıştır.

Bir bilgeye sormuşlar:

“Bir insanın zekâsını nereden anlarsınız?”

“Konuşmasından.” demiş

“Ya hiç konuşmazsa?” demişler.

“O kadar akıllı insan yoktur ki!” demiş. Çünkü susmak bazen konuşmaktan daha akıllıcadır.

Aşağıdaki fikirleri desteklemek için uygun olan sözü bulalım.

3	Arkadaşlarımız yanlışlarımızı bize gösterebilmeli.	1	“Her saadet, ızdırapla satın alınır.” Manzoni
	Yanlış iletişim, insanlara zarar verir.	2	“Bilginin efendisi olmak için çalışmanın uşağı olmak şarttır.” Balzac
	Âlim olmak büyük bir çabayı gerektirir.	3	“Kusurlarınızı size söyleyebilecek arkadaşlar bulun.” N.Boileau
	İnsan kabuğuna çekildikçe tek başına kalır.	4	“Aşk, altın değildir, saklanmaz. Âşığın bütün sırları meydandadır.” Mevlâna
	Mutluluk, çilelerin arkasından gelir.	5	“Başların belası, dillerden gelir.” Nizami
	Sevda gönülde kalmaz, mutlaka dile dökülür.	6	“İnsanlar köprü kuracakları yerde duvar ördükleri için yalnız kalırlar.” J. Newton

5. Okuyalım, konuşalım. Hayatı Değiştirmek

Ben gençken hep dünyayı değiştirmek istiyordum. Sonra dünyayı değiştirmenin çok zor olduğunu anladım ve dedim ki “Ben önce ülkemi değiştireyim.” Sonra yaşlandım ve fark ettim ki ülkemi değiştirmek çok zor. Dedim ki “Ben o zaman şehrimizi değiştireyim.” ama yaşlıyım. O zaman “Ailemi değiştirebilirim.” diye düşündüm ama anladım ki değiştirebileceğim tek kişi kendimdim. Sonra anladım ki kendimi değiştirmek hem ailemizin değişmesini hem de mahallemizin değişmesini sağlayabilirdi. Sonra sırasıyla şehrimizin, ülkemizin ve dünyamızın....

Geç fark ettim. Eğer bir şeyleri değiştirmek istiyorsam önce kendimden başlamalıyım.

1. Çevrenizde değiştirmek istediğiniz olumsuz durum ve davranışlar var mı? Onları değiştirmek için neler yapıyorsunuz?
2. Kendinizde bulunan olumsuz özellikler nelerdir? Onları değiştirmek için çaba harcıyor musunuz?

6. Yazılım.

Benim Masalım

Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir kasabada yaşayan dünyalar güzeli bir kız varmış. Bu kız öyle güzelmiş ki çok uzak şehirlerden ve ülkelerden birçok zengin, yakışıklı ve asil delikanlı onu görmeye gelirmiş. Ama kız kendisiyle evlenmek isteyen kimseyi beğenmezmiş. Bir gün aynı kasabada yaşayan ve bu kıza âşık olan bir delikanlı da bu kıızı istemiş. Ama kız onu da reddetmiş. Aradan uzun yıllar geçmiş. Bizim delikanlı, kasabadan ayrılmış. Kendine başka bir hayat kurmuş. Evlenmiş, çoluk çocuğa karışmış. Bir gün yolu bir zamanlar yaşadığı güzel, küçük kasabaya düşmüş. Orada tanıdık birine rastladığında aklına bir zamanlar orada yaşayan dünyalar güzeli kız gelmiş ve ona ne olduğunu sormuş. Yaşlı adam önünde gül bahçesi olan bir evi göstererek kızın evlendiğini söylemiş. Bizimki bir zamanlar herkesi reddetmiş olan kızın kocasını çok merak etmiş.

[illegible]

C. MUTLULUĞUN SIRRI

1. Dinleyelim, cevaplayalım. Eski Bir Tapınak Yazıtı

1. Yazar gürültülü zamanlarda bile sakin ve sessiz olmamızı niçin istemektedir?

- A) Başka türlü davranmak anlamsız olduğundan
- B) Sessizliğin içinde huzur bulunduğu için
- C) Herkesle dost olmak gerektiği için
- D) Verilecek en iyi karşılık olduğu için

2. "Çevrene önerilerde bulun ama hükmetme." sözüyle anlatılmak istenen nedir?

- A) İnsanlara her zaman yardımcı olmalıyız.
- B) Her kararın bir doğruluk payı olduğunu unutmamalıyız.
- C) İnsanlara tavsiyede bulunmalı ama kararlarına saygılı olmalıyız.
- D) Çevremizdeki her insanın fikirlerini paylaşmasına izin vermeliyiz.

3. Aşka burun kıvrımak sözü ile anlatılmak istenen hangisi değildir?

- A) Küçümsemek
- B) Değer vermemek
- C) Önemsememek
- D) Yadırgamak

4. Kaybetmeyi ahlaksız bir kazanca tercih et. İlkinin acısı bir an, ötekinin vicdan azabı bir ömür boyu sürer. Bazı idealler o kadar değerlidir ki o yolda mağlup olman bile zafer sayılır. Bu dünyada bırakabileceğin en iyi miras dürüstlüktür.

Yukarıdaki paragraftan hangisi çıkarılamaz?

- A) Kaybetmek insana acı verir.
- B) Her ideal galibiyetle sonuçlanmalıdır.
- C) Haksız kazanç vicdan azabına neden olur.
- D) Miras sadece para ve maldan ibaret değildir.

5. "Rüzgârın yönünü değiştiremediğin zaman, yelkenlerini rüzgâra göre ayarla." cümlesiyle asıl anlatılmak istenen nedir?

- A) Hayatta karşımıza aşılması güç engeller çıkabilir.
- B) Bazen işler istediğimiz gibi gitmeyebilir.
- C) Şartlar istediğimiz gibi olmadığında şartlara uymalıyız.
- D) Her iş emek ve özen ister, her işimizde özenli olmalıyız.

2. Okuyalım, işaretleyelim. Kişileştirme

“

İnsana özgü niteliklerin, insan dışındaki varlıklara aktarılmasıdır. Eski Bir Tapınak Yazıtı isimli metinde kişileştirme yapılmıştır. "Hayatın sana gülümsemesine izin ver." ve "Acımasızlığına rağmen dünya yine de insanoğlunun biricik güzel mekânıdır." cümlelerinde hayata ve dünyaya insana ait özellikler yüklenerek kişileştirme yapılmıştır.

Aşağıdaki cümlelerden hangilerinde kişileştirmeye örnek vardır?

	Var	Yok
1. Aynalar yalan söylüyor.		
2. Selamımı yâre iletin kuşlar.		
3. Zamanla her şey eskiyor.		
4. Çiçek gibi kokuyor ellerin.		
5. Bulutlar yeryüzünü seyrediyor.		
6. Gözleri gökyüzü gibi maviydi.		
7. Güneş uyanır şimdi uykusundan.		
8. Bir çınar gölgesinde uyumak istiyorum.		

3. Okuyalım, işaretleyelim. Hayatı Sevgi ile Yaşıyor musunuz?

Evet Hayır

1. Her gün birkaç kişiye iltifat ederim.		
2. Yılda en az bir kez güneşin doğuşunu seyredirim.		
3. İnsanların doğum günlerini hatırlarım.		
4. İnsanların gözlerinin içine bakarak konuşurum.		
5. Sık sık "lütfe" derim.		
6. Bir müzik aleti çalmayı biliyorum.		
7. Her sabah şarkı söylerim.		
8. Değerli takılarını saklamam, kullanırım.		
9. Her baharda çiçek dikerim.		
10. İlk önce ben "merhaba" derim.		
11. İyi kitaplar ve filmleri takip ederim.		
12. İnsanların hatalarını kolay bağışlarım.		
13. Kıyafetlerime özen gösteririm.		
14. Küçük şeylerle mutlu olurum.		
15. Her yıl kan bağıışı yaparım.		
16. Sevinçleri ve üzüntüleri paylaşıyorum.		
17. Sık sık teşekkür ederim.		
18. En kötü durumlarda bile umudumu kaybetmem.		
19. Mesleğimi severek yaparım, işten kaytarmaya çalışmam.		
20. Şaka ve espri yapmayı severim.		

Evetlerin toplamı 1 - 5 arasında

Hayattan bezmiş durumdasınız. Hayata bağlanacak bir şeyler bulmalısınız.

Evetlerin toplamı 5 - 10 arasında

Hayata daha sıkı tutunmalısınız. Ömür kısa, zaman su gibi akıp geçiyor.

Evetlerin toplamı 10-15 arasında

Hayatı seviyorsunuz. Ama hayattan daha fazla zevk alabilir, sevdiklerinizi daha mutlu edebilirsiniz.

Evetlerin toplamı 15-20 arasında

Yaşam sevgisi ile dolusunuz. Sevdikleriniz çok şanslı.

Jackson Brown (Düzenlenmiştir.)

4. Okuyalım. Güzel Şehirler Mutlu İnsanlar

Ünlü bir dergide, Türkiye'deki 81 ilin "Yaşanabilirlik Karnesini" çıkardı. Listenin başında son dört senedir birinciliği kimseye kaptırmayan başkent Ankara yer aldı. Ankara'yı geçen yıla göre 6 basamak birden yükselen Antalya takip etti. Geçen yılın 5'incisi mega kent İstanbul ise bir basamak gerileyerek listenin 6'ncı sırasındaki yerini aldı.

Derginin Eylül sayısında, 81 ilin yaşanabilirlik karneleri bu yıl dördüncü kez hazırlandı. Altı ana başlık altında toplanan 37 alt başlığa göre yapılan değerlendirmeler sonucunda 81 ilin yaşanabilirlik notları ortaya çıkarıldı. "Türkiye'nin Yaşanacak Şehirleri" araştırmasına göre, ilk sırayı 59.06 karne notu ile dördüncü kez liste başı olan Ankara aldı.

Geçen yıl da ilk sırada bulunan Ankara ekonomi, eğitim alanlarında da listenin ilk sırasında yerini aldı. Ankara sağlık alanında 2'nci, güvenlik alanında 35'nci, kent hayatı açısından 61'inci, kültür sanat açısından 4'üncü sırada bulundu. Ankara'yı geçen yılın 8'incisi Antalya takip etti. Antalya'nın yaşanabilir karnesindeki notu 54.31 olarak belirlendi. Antalya ekonomide 6'nci, eğitimde 11'inci, sağlıkta 10'uncu, güvenlikte 24'üncü, kent haya-

tında 1'inci ve kültür sanatta ise 7'nci sırada yerini aldı.

Son iki yılın ikincisi Eskişehir bir basamak geriledi. Listenin 3'üncü sırasında bulunan Eskişehir'in yaşanabilirlik karnesindeki notu 52.20 oldu. Kültür sanat alanında liste başında bulunan Eskişehir ekonomide 10'uncu, eğitimde 4'üncü ve sağlıkta 9'uncu sırada bulundu. Mega kent İstanbul 2009 yılına göre bir basamak gerileyerek listenin 6'ncı sırasında yer aldı. Ekonomide listenin 2'nci sırasında bulunan İstanbul eğitimde 20'nci, sağlıkta 50'nci, güvenlikte 15'inci oldu. Kent hayatında listenin 2'nci sırasına oturan 2010 yılının Avrupa Kültür Başkenti İstanbul kültür sanat sıralamasında listenin 5'inci sırasında yerini aldı.

5. Okuyalım, işaretleyelim. Karşılaştırma

“

İki varlık, kavram veya olayın aynı ya da farklı yönlerinin ortaya konmasıdır. Genellikle **“oysa, ise, daha, en”** gibi ifadelerle karşılaştırma yapılır.

En iyisi isimli şiirin kurgusunu yazar karşılaştırma üzerine kurmuş ve birçok varlığı birbiriyle karşılaştırmıştır.

çam – çalı

misk çiçeği – saz

kaptan – tayfa

cadde – patika

güneş – yıldız

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinde karşılaştırma yapılmıştır?

1. Bana göre edebî türlerin en zoru denemedir.	
2. Türkçe sınavımız çok zordu.	
3. Buğra, en az senin kadar iyi satranç oynar.	
4. Sağlığım geçen haftaya göre daha iyi.	
5. Annem her yemeği çok güzel yapar.	
6. Arabalarını yeni almışlar.	
7. Tiyatrodan aldığım tadı sinemada bulamıyorum.	
8. Dinlemek de konuşmak kadar önemlidir.	

6. Okuyalım. Sayısal Verilerden Yararlanma

“

Düşünceyi inandırıcı kılmamanın yollarından biri de sayısal verilerden yararlanmadır. İnsanlar okuduklarının sayılarla desteklendiğini görürlerse yazıyı daha da inandırıcı bulurlar. Şunu da bilmemiz gerekir ki sayısal verilerden yararlanma, bilimsel verilerden yararlanma ya da istatistiklerden yararlanma adı da verilmektedir.

Genç Şehirler Mutlu İnsanlar isimli haber metninin kurgusu, sayısal veriler üzerine kurulmuştur. Şehirlerle ilgili verilen bilgiler, bu düşünceyi geliştirme yolunu örneklemektedir.

Ankara sağlık alanında, 2'nci, güvenlik alanında 35'nci, kent hayatı açısından 61'inci, kültür sanat açısından 4'üncü sırada bulundu. Ankara'yı geçen yılın 8'incisi Antalya takip etti. Antalya'nın yaşanabilir karnesindeki notu 54.31 olarak belirlendi.

7. Konuşalım. Benim Şehrim

Türkiye'de yaşasaydınız hangi şehirde yaşamak isterdiniz? Niçin?

Ankara

İstanbul

İzmir

Eskişehir

8. Yazalım.

Mutlu Olmanın Yolları

- ...İyi arkadaşlar edinin,.....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

Serbest Okuma

Seranad

Yeşil pencereden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi.
Geldim işte mevsim gibi kapına
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak
Ben aşkımla bahar getirdim sana;
Tozlu yollarından geçtiğim uzak
İklimden şarkılar getirdim sana.

Şeffaf damlalarla titreyen, ağır
Goncanın altında bükülmüş her sak.
Senin için dallardan süzülen ıtır,
Senin için karanfil, yasemin zambak...

Bir kuş sesi gelir dudaklarından;
Gözlerin, gönlümde açan nergisler.
Düşen öpüşlerdir dudaklarından
Mor akasyalarda ürperen seher.

Pencerenden bir gül attığın zaman
Işıkla dolacak kalbimin içi.
Geçiyorum mevsim gibi kapından
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

Ahmet Muhip DRANAS

DEĞERLENDİRME

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir tanımlama cümlesi değildir?

- A) Yaratılmışların en şerefisine insan denir.
- B) Yiğitlik, kahramanlık, savaş temalarını işleyen şiirlere epik şiir denir.
- C) Öykü, insanı hayatın gerçekleriyle kaleme almaktır.
- D) Sevgi, saygıyla birlikte yaşar.

Sevgiyi göstermenin birçok yolu vardır. Bazen tatlı bir tebessüm, bazen küçük bir hediye. Bazen sıcak bir bakış en anlamlı yol olabilir. Bu tamamen size ve karşınızdaki insanın değerlerine bağlı.

2. Yazar, parçanın ilk cümlesindeki düşüncesini inandırıcı kılmak için aşağıdakilerden hangisine özellikle başvurmuştur?

- A) Örneklere ağırlık verme
- B) Öyküleyici anlatım yolunu seçme
- C) Konuyu tartışma içinde sunma
- D) Okurun hayal gücüne dayanma

3. Deneme ile söyleşi arasında kimi benzerlikler vardır. İkisinde de yazar kendi düşüncelerini okuyucu ile paylaşır. Ancak samimiyet unsuru söyleşide daha baskındır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Betimleme
- B) Karşılaştırma
- C) Tanımlama
- D) Öyküleme

4. Atatürk "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." der. Gerçekten de sanat, insanları ve milletleri yaşama bağlayan en güçlü bağlardan biridir.

Bu parçada kullanılan düşünceyi geliştirme yolu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Örnekleme
- B) Tanık gösterme
- C) Tanımlama
- D) Karşılaştırma

5. (I) İstanbul birçok medeniyete ev sahipliği yapmış mukaddes bir şehirdir. (II) Bu şehrin her semtinde, her caddesinde ayrı bir tat bulursunuz. (III) Görkemli caddeleri, boğazı ve denizi ile sarıp sarmalar sizi. (IV) Bu şehir kışın bile bir güneş gibi ısıtır içinizi.

Yukarıdaki parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde benzetme yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

6. (I) İlkbahar bir gelin edasıyla giriyor hayatımıza. (II) Dağların doruğundan karlar erimeye başlarken tarlaları çiçekler kaplıyor. (III) Meyve ağaçlarında rengârenk çiçekler açıyor. (IV) Hava sıcaklığı yavaş yavaş artıyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde kişileştirme yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV.

7. Dünyada yapılan araştırmalar yazarların büyük bir bölümünün bu işi meslek olarak görmediklerini yazarlığın dışında birçok işle uğraştıklarını gösteriyor. 2011 yılında yapılan bir araştırma yazarların %56'sının başka işlerle de meşgul olduklarını gösteriyor.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

- A) Sayısal verilerden yararlanma
- B) Karşılaştırma
- C) Tanımlama
- D) Benzetme

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde benzetme yoktur?

- A) İçeriye fırtına gibi girdi.
- B) Bir suydu, ellerimden kaydı gençliğim.
- C) Sen bir bahar gibi gelirsin odama.
- D) Bilgisayar gibi bir aracın icadı insanlık için çok önemliydi.

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

Konuşma sırasında düşünce ve görüşlerimi anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Bir araştırma metninde yer alan temel veri ve değerleri (tablo, sayısal, grafik, vb.) anlayabilirim.

😊 😐 😞

Dinleyicilerden gelen sorulara ve yorumlara metinden bağımsız olarak anında karşılık verebilirim.

😊 😐 😞

Farklı konular arasında ilişkiler kurarak analiz, sentez ve yorumlar yapabilirim.

😊 😐 😞

Farklı türlerdeki edebî metinlerin ana konusunu ve temasını anlayabilirim.

😊 😐 😞

Karmaşık konularda düşüncelerimi açık ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Karşı tarafın iddialarına ve yorumlarına uygun ve akıcı cevaplar verebilirim.

😊 😐 😞

Konunun ve türün özelliğine uygun sözcük, kavram ve terimler kullanabilirim.

😊 😐 😞

Mecazlı ifadelerin yer aldığı günlük konuşmaları anlayabilirim.

😊 😐 😞

Metinde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark edebilirim.

😊 😐 😞

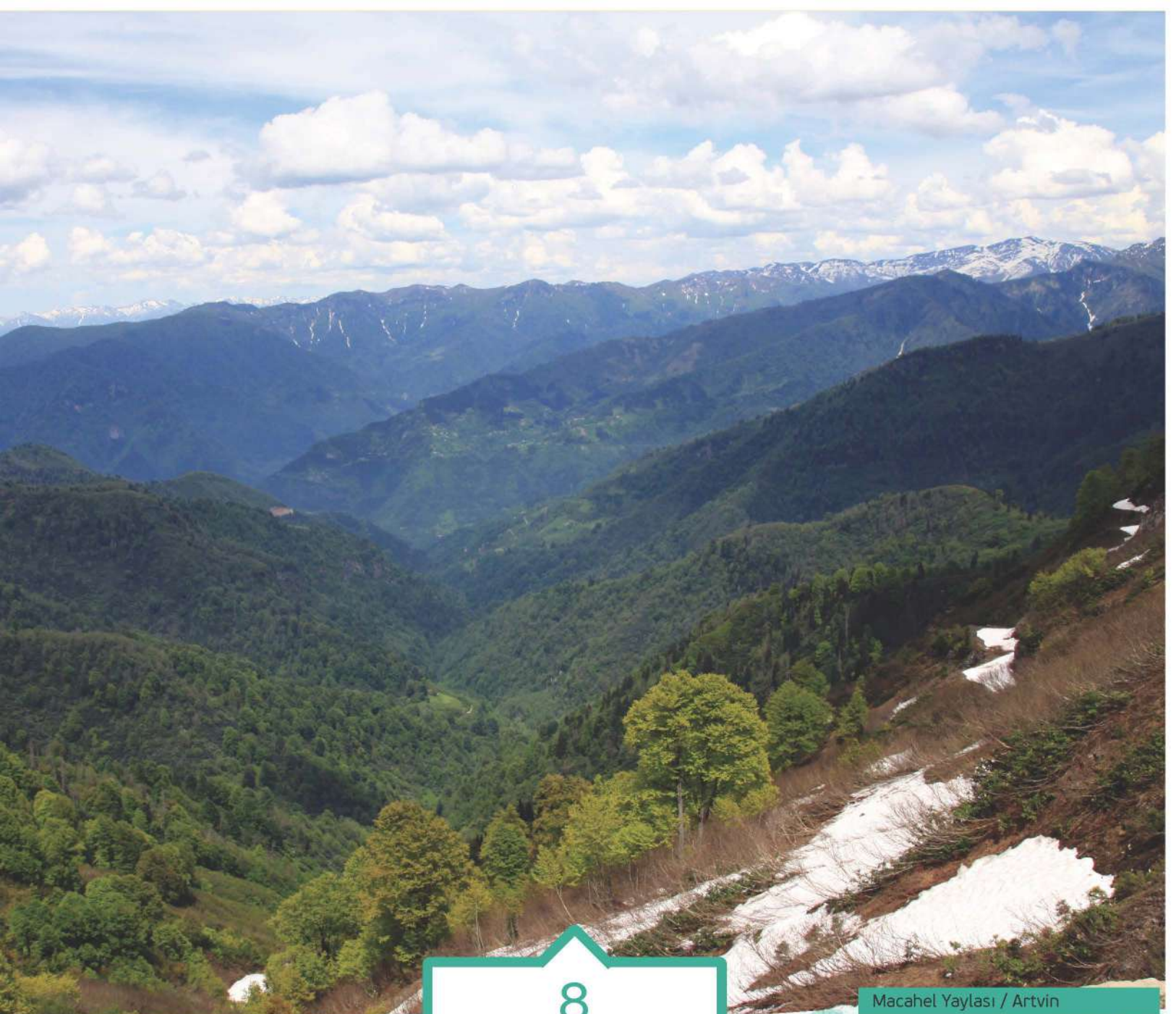
Metindeki başlık ve alt başlıklar ile metnin konusu arasındaki ilişkiyi belirleyebilirim.

😊 😐 😞

Bir metni oluştururken seçtiğim konunun ve anlatım türünün özelliklerine uygun üslup kullanabilirim.

😊 😐 😞

Macahel Yaylası / Artvin

8 Gezi, Deneme, Makale

● Bölümler

- A) Gezi/Yorum
- B) Yazarlık ve Yalnızlık
- C) Uzayın Derinlikleri ve İnsan

● Beceriler

- Seyahatle İlgili Temel Söz ve Kalıplar
- Yazmak ve Yazarlıkla İlgili Kavram ve Öneriler
- Uzayla İlgili Söz ve Kavramlar

● Kelimeler

- seyahat
- merak
- yazarlık
- yalnızlık
- uzay
- gezegen

Üniteye Hazırlık

- Türkiye'nin farklı şehirlerini tanımak ister misiniz?
- Yazar olmak ister misiniz?
- Uzay kavramı size neyi çağırıyor?

A. GEZİ / YORUM

1. Okuyalım, cevaplayalım. Beş Şehir'den...

"Erzurum, Türk tarihine, Türk coğrafyasına 1945 metreden bakar. Şehrin macerası düşünülürse, bu yükseklik daima göz önünde tutulması gereken bir şey olur. Malazgirt Zaferi'nin açtığı gedikten yeni vatana giren cetlerimiz ilk fethettileri büyük merkezî şehirlerden biridir.

...

Bu, çok güzel bir gündü. İlk önce camileri, başı boş dolaşıyorduk. Yolda karşılaştığımız tanıdıklarla durup konuşuyor, her açık dükkâna bir kere uğruyorduk. Kendimi yirmi yıl önce, Erzurum'da lisede edebiyat muallimi olduğum zamana dönmüş sandım.

Nihayet Kale'ye çıktık. Tepesi uçtuğu için "Tepsi Minare" denen eski Selçuk Kulesi'nden, 1916 Şubatı'nda ordusunun ricatini temin için çocuğu, kadını sipere koşan destanî şehri seyre başladık. Önümüzde henüz sararmaya yüz tutmuş ekinleriyle emsalsiz bir panorama dalgalanıyordu. Doğu, güneydoğu tarafında çıplak dağlar bitmez, küçük köyleriyle, ağaçlık subaşlarıyla, enginliğiyle ova başlıyordu. Daha uzakta, Anadolu'nun şiir, gurbet kaynağı olan, halkımızın duyusundaki o keskin hüznün belki de sırrını veren dağlar vardı. Günün büyük kısmını orada geçirdik. Sonra şehrin ovaya karıştığı yerde, Belediye Bah-

çesi'nin biraz ötesindeki yeni bir ilkokul binasına girdik. Erzurum taşı dururken çimentonun kullanılmasını bir türlü aklım almaz. Betonun getirdiği bir yığın kolaylık meydanda. Fakat bu kolaylıklar bazen de mimarinin aleyhinde oluyor. Hele mahallî rengi bozuyor. Erzurum taşı, Ankara taşı gibi çok kullanışlı. Her girdiği yere abide asilliği veren bir mimari malzemesidir.

İlkokul şirin, konforlu. Yirmi yıl önce gördüğüm yapıların hiçbirine benzemiyor. Bütün ovayı ayağımızın altına seren taraçasında, emsalsiz bir gurup karşısında çaylarımızı içtik. Güneş, bulutsuz, dümdüz bir gökte, olduğumuz yerden daha yassılaşmış, ovaya karışmış görünen Kop Dağı ile Balkaya'nın arasına inmeye hazırlanıyordu. Ne gökyüzü kızarmış, ne güneşin rengi değişmişti; hafif bir sarılıktan başka hiçbir batı alameti yoktu. Bütün değişiklik ovadaydı.

İlkin, dağların etekleri gümüş bir zırha benzeyen bir çizgiyle ovadan ayrıldı. Sonra düştüğü yerde sanki külçelenen bir aydınlık, bendi yıkılmış bir su gibi, bütün ovayı kapladı, toprağın, ekinin rengini sildi. Gözümün önünde sadece ışıktan bir göl meydana gelmişti. Bütün ova billur döşenmiş gibi parlıyordu. Dağlar, bu cilalı satıh üzerinde yüzer gibiydiler. Güneş, batacağı yere iyice yaklaşıncaya, ovanın şurasından burasından kalkan tozlar, bu gölün üstünde altın yelkenler gibi sallanmaya başladılar. Bu bir akşam saati değil, tek bir rengin türlü perdeleri üzerinde toplanan bir masal musikisiydi. Zaten güneş o kadar sakin, o kadar hareketsiz bir halde alçalıyordu ki dikkatimiz ister istemez gözlerimizden ziyade kulaklarımızda toplanmıştı. Hepimizde çok derin, çok esrarlı bir şeyi, eşyanın kendi diliyle yaptığı büyük bir duayı dinler gibi bir hâl vardı. Sonra bu billur aynanın üstünde, kendi parıltısından daha koyu ışık nehirleri taşmaya başladı. Nihayet güneş iki dağın arasında kaybolacağı zaman, son bir ışık, olduğumuz yere kadar uzandı. Toprak derin derin ürperdi. Ova yavaş yavaş saf gümüşten erimiş altın rengine, ondan da akşam saatlerinin esmerliğine geçti.

O gece Erzurum'dan ayrılıyorduk. Biz trene binmek için yola çıktığımız saatte 3 Temmuz 1919 şehri 30 Ağustos zafetini kutluyordu.

Ahmet Hamdi TANPINAR

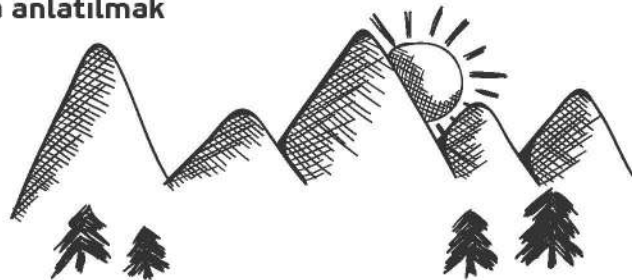
muallim: öğretmen
panorama: genel görünüm
ricat etmek: geri çekilmek
temin etmek: sağlamak
abide: anıt/önemli ve değerli yapıt
gurup: güneşin batmaya başlaması
satıh: yüzey
musiki: müzik

1. Metinde “çıplak dağlar” tamlamasıyla anlatılmak istenen nedir?

- A) Dağlarda ağaçların ve evlerin olmaması
- B) Dağların etrafında köylerin olmaması
- C) Dağlarda hayvanların olmaması
- D) Dağlarda suyun bulunmaması

2. Metinde “dağların etekleri” tamlamasıyla anlatılmak istenen nedir?

- A) Dağların üste yakın bölümleri
- B) Dağların alt bölümleri
- C) Dağların orta bölümleri
- D) Dağların zirveleri

2. Konuşalım. Hayal Gücü

Aşağıda, okuduğunuz metinden alınmış bazı cümleler vardır. Bu cümlelerin de yardımıyla hayalinizde nasıl bir resim canlandığını anlatınız.

- İlkokulun bütün ovayı ayağımızın altına seren taraçasında, emsalsiz bir gurup karşısında çaylarımızı içtik
- Güneş, bulutsuz, dümdüz bir gökte, ...yassılaşmış, ...Kop Dağı ile Balkaya'nın arasına inmeye hazırlanıyordu.
- Ne gökyüzü kızarmış, ne güneşin rengi değişmişti; hafif bir sarılıktan başka ... alamet yoktu.
- Sonra bir aydınlık, bendi yıkılmış bir su gibi, bütün ovayı kapladı, toprağın, ekinin rengini sildi.
- Bütün ova billur döşenmiş gibi parlıyordu.
- Dağlar, bu cilalı satıh...üzerinde yüzer gibiydiler.
- Zaten güneş o kadar sakin, o kadar hareketsiz bir halde alçalıyordu ki ...
- Ova yavaş yavaş saf gümüşten erimiş altın rengine, ondan da akşam saatlerinin esmerliğine geçti.

3. Dinleyelim, işaretleyelim. Şavşat'ın Üstü Başı Kar

Aşağıdaki bilgilerden hangileri metinde vardır?

	Şavşat'ın köyleri dağların etek ve yamaçlarında kurulmuş.
	Köylerin etrafı ormanla kaplı.
	Köylerdeki evler ağaçtan yapılmış.
	Köylerin bazılarında elektrik yok.
	Köylerde halk tarım ve hayvancılıkla geçimini sağlıyor.
	Köylerde oynanan oyunlar erkekler için, kadınlar katılmıyor.
	Köylere ulaşım kışın tehlikeli.
	Köylerde her akşam oyunlar oynanıyor.

4. Cevaplayalım.

A) Atlas dergisinin fotoğrafçısı
B) Karayolları İşletmelerinin görevlisi
C) Şavşat'ın bir köyündeki yaşlı bilge
D) Veliköy'de güreşen pehlivan

A) Şavşat'ta arıcılık yok olmak üzere.
B) Şavşat'ta üretici arıcılıktan para kazanamıyor.
C) Şavşat'ta arıcılığın gelişip gelişmeyeceği henüz belli değil.
D) Şavşat'ta arıcılığın gelişmesi için devlet desteği gerekli.

A) Şavşat'ın üstü başı kar.
B) Karabaş, bizi gördüğü için pek seviniyor
C) Ölüm, sade bir gülümsemeyle bizi izliyor
D) Arıcılık, "Gelişsem mi?" diye düşünüyor.

5.Yazalım.

6. Okuyalım, cevaplayalım.

Bursa'dan Balıkesir'e

Bursa'yı arkada bırakıp ovalara daldık. Ağaçlar yarı çiçek, yarı yaprak, en güzel çağında... Ekin tarlaları alabildiğine yeşil... Sekiz, on kilometrede bir, bir çeşme... Her yer sulak. Toprağı azıcık eşseniz su fışkıracak. Türkiye'mizin en verimli, en mamur -garbin, mesela Fransa'nın Normandiya'sını çok andıran- arazisinde yol almaktayız. Hoşa gitmeyen tek şey yok. Uzaktaki dağlar, yaklaştığımız göller ve kasabacıklar, ne varsa, kuzuları, koyunları, davarları hepsi temiz, mandaları bile.

Bir şey dikkatime çarptı: Nerede çift sürülüyorsa öküzlerin ardından birkaç tane de leylek gidiyor. İşe nezaret eden çiftlik kâhyası gibi gözleri sabanda. Acaba iç sıkıntısından seyre mi gelmişler? Zira leylek kadar içi sıkıldığına inandığım yaratık azdır. Bacalar üstünde devamlı bir bekleme, işsizlik hâlinedirler. Doğan yahut batan güneşi temaşadan bezip usanmışlardır. Ara sıra takır takır bir ses çıkarırlar ki, fikrimce bu, onların esnemesidir. Zaten bacaya konmuş bir leylek bana hapishane çevresini gözleyen kule bekçisini hatırlatır. Kendimi mahpus, tepedekileri muhafız sayarım, hüzün duyarım.

Yaptıkları yetmiyormuş gibi, şimdi de çiftçiye göz hapsine almışlar.

Şoför anlattı:

Saban toprağı altüst edince böcekler, solucanlar meydana çıkar. Leylekler de bunları yutarlar, tarlaları haşaratlardan temizlerler.

Aferin hacı babalara! Sürülmekte olan tarla görmedim ki, çiftçi ile çift hayvanlarının yanbaşıda bir leylek de bulunmasın. Civar leylekleri araziye birer birer taksim olmuşlar; herkes hakkına razı. Kedilerle köpekler aynı masa veya dükkân önünde üçü beşi birleşip yenilen, kesilenden kavgaya, hile ile pay çıkarırlar. Leylekler teşkilatçı... Her sabandan bir tanesi -belki de erkeği gidip, yuvadaki dişisi gelmek şartıyla-bir çift karın doyuruyor.

Yol, gide gide bir gölün kenarına yanaştı: Apolyont. Bu gölün güzelliği adalarla, adacıklarla, çamlıklarla süslü olmasında. Hele bir tanesi uzaktan tıpkı bizim Büyükada... Ama üzerinde in cin top oynuyor. Ne bir tek adam, ne bir tek dam!..

Refik Halit KARAY

1. Yazar, Bursa'dan Balıkesir'e giderken yol kenarında neler görüyor?

2. Yazar, gezisini hangi mevsimde yapıyor? Bunu metinde hangi cümlelerden anlıyorsunuz?

3. Tarlalardaki leylekler ona neler düşündürüyor? Niçin?

4. Tarladaki ve bacadaki leylekler yazara hangi görevlileri hatırlatıyor? Niçin?

5. Leylekler nasıl besleniyorlar? Yazar, kedi ve köpek ile leylekler arasında beslenme açısından ne tür bir fark görüyor?

6. Yazar, Apolyont'un ıssızlığını hangi cümlelerle ifade ediyor?

7. Yazalım.

Konuşan Hayvan

Siz de bir hayvanı seçip (kedi, köpek, tilki, karga, karınca, arı vb.) bu hayvanın öne çıkan özelliklerini metindeki gibi kişileştirerek tanıtınız.

8. Dinleyelim, işaretleyelim.

Çorum'un Pazar Yeri

1. Yazarın Çorum'daki pazar yerinde olma sebebi nedir?

- A) Sebze meyve alışverişi yapmak
- B) Pazar yerini fotoğraflamak
- C) Peştamal ve bakraç satın almak
- D) Yöresel yiyeceklerin tadına bakmak

2. Niçin resim çizmek yerine fotoğraf çekiyor?

- A) Resim çizme yeteneği yok.
- B) Pazar yerini resmetmek için çok zaman gerekiyor.
- C) Fotoğrafçılığını geliştirmek istiyor.
- D) Fotoğraf sergisi düzenlemeyi planlıyor.

3. Pazar yerinde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Pazarlık yapan insanlar
- B) Dilenci
- C) Acıkmış bir köylü
- D) Su satan çocuklar

4. Pazar yerinde çoğunlukla ne satılıyor?

- A) Peştamal
- B) Meyve sebze
- C) Bakraç
- D) Eşek

5. Aşağıdaki kelimelerin yerine eş anlamlılarını yazınız.

mevzu:

müşkülpesent:

mütemadiyen:

tecrübe:

vakit:

kabahat:

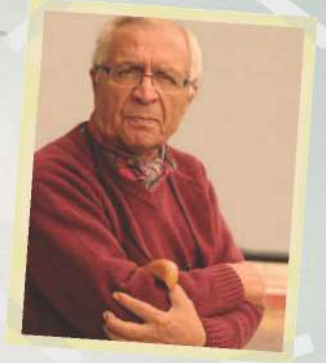

B. YAZARLIK VE YALNIZLIK

1. Okuyalım.

Nasıl Yazar Oldum?

Yazarlıkta az buçuk ünlenmiş, adınız artık sağda solda duyulmaya başlamışsa, edebiyat öğretmenleriyle öğrencilerin de giderek odak noktası olursunuz; yarıyıl dinlenceleri sırasında kimi öğrenciler kapınızı çalar, sizinle konuşmaya gelirler. Kıvanç verici bir olgudur bu kuşkusuz, ama bir o kadar da sıkıcı. Öğrenciler hep birbirinin benzeri sorularla karşınıza dikilir, gözünüzün içine bakıp ne diyeceğinizi sabırla beklerler. Siz de... Sabırla karşılıklarınızı verirsiniz. Şu tarihte, şurada doğmuşsunuzdur, şu şu işleri yapmış, şu şu ödülleri almış, yine şu şu kitapları yayımlamışsınızdır.

Peki, nasıl yazar oldunuz? Bir de onu anlatın bize... Derler hemen ardından.

Her mesleğin kendine özgü aşamaları, evreleri vardır, bilirim. Yazarlık yerine marangozluğu seçmiş olsaydım; kimin, hangi ustanın yanına girdiğimi, uzun yıllarımı işin raconunu öğrenme yolunda nasıl harcadığımı, önce kalfalığa, ardından da ustalığa nasıl eriştiğimi uzun uzun, hatta ballandıra ballandıra anlatabilirdim.

Yazarlık konusuna gelince...

Tartışmasız her yazarın da bir çiraklık dönemi olmuştur. Benim oldu, üstelik uzun da sürdü. Çünkü yazarlık alanında birdenbire usta olunmuyor, yine birdenbire kendinize özgü, kendi kişiliğinizin damgasını taşıyan ürünlerin sahibi olamıyorsunuz. Kolay değil çünkü. Ama şunu da belirteyim hemen: Yazarlık, marangozluk değil, yani öylesi bir zanaatla uzak yakın bir ilgisi yok hiç. O yüzden şunu şöyle, bunu böyle yaptım da yazar oldum nasıl denilebilir?

Kimilerine göre yazar olunmaz, yazar doğulmuş. Doğru da olabilir, yanlış da. Bir yetenek olgusuna inanıyorum. Gelin görün ki, bu yeterli mi acaba gerçek bir yazar olmak için?

Bir de çok çalışmak, durmadan yazmak, yazmaktan bıkmamak gereği vurgulanır. Evet, yazar üretken olmalıdır, durmadan yazmalıdır, yazmaktan bıkmamalıdır; katılıyorum buna da, fakat yine de onca üretkenliğine, yazmaktan hiç mi hiç bıkmazlığına karşılık, bugün de kendini yazardan saydıramamış, saydıramamış nice "yazar" adlarından dursuz duraksız bir liste yapabilirim size.

Yazarlık bana sorarsanız, bir yetenek işidir; bir üretken olmadır, kendini disiplin altına almaktır, yazmayı olabildiğince sürdürmektir, fakat gerçekte "aslolan"; bunların hepsini devşirecek, yazarı yazar kılacak insanı değerlendirme yetisinin var olması zorunluluğudur.

Yazar, insana bakmasını bilendir. İnsanın sorunlarına eğilen, ona kendinden de bir şeyler katabilme özverisiyle yaklaşan, onu her türlü gerçeği ile birlikte kendi bilinç süzgecinden kâğıt üzerine dökebilendir.

Ha deyince olmaz bu da. Bir ustalar katmanını değerlendirecektir önce. Nasıl yazıldığına, nasıl değerlendirildiğine, nasıl biçimlendirildiğine bakacak, onu özümseyecek, ona öykünecektir.

İnsanın yaptığı her şeyin doğanın, doğadakinin bir öykünmesi olduğu savı doğrudur. Yazar da bunu yapar romanında, hikâyesinde. Ne var ki, değiştirir, yeniden biçimlendirir, olması gerektiği, gerekliliğine inandığı doğrultuda oluşturur. Yeniler onu, yaratır.

Yazarı yazar yapan, "sıradan" ya da "alelade"likten çıkararak da bu yanıdır. Böyle bir yanı olmayan da yazardır elbet, ama "işte öyle bir yazar" dır: Kimliksiz, kişiliksiz, yarınsız bir yazar.

Tarık Dursun K./Yazarın Kitabı

2. Cevaplayalım, yazalım.

- Öğrenciler, Tarık Dursun K.'ya hangi soruları soruyorlar?
- Tarık Dursun K.'ya göre yazar kimdir?
- Tarık Dursun K.'ya göre yazarlık nedir?
- Tarık Dursun K.'ya göre, bir yazarı yazar yapan, sıradanlıktan, alelade-likten çıkaran nedir?
- Okuduğunuz metnin konusunu ve iletisini yazınız.

Konu:

İleti:

3. Konuşalım. Yazarlık

Tarık Dursun K.'nın "yazar ve yazarlık"la ilgili düşüncelere katılıyor musunuz? Niçin?

4. Okuyalım. Nasıl Yazar Olunmaz?

Ben ne yapardım? diye düşündüm. İlkokul, ortaokul, lise yıllarım gözümün önüne geldi. Bir yığın şey unutulup gidiyor, ama öyleleri de var ki, silinmez belleğimizden. Bizi, biz yapan şeylerdir bunlar, aşırı tutkular, istekler, özlemlerdir. İlkokulda bir defteri doldurduğumu hatırlıyorum karga burga satırımla, bir romandı bu, o günlerde gördüğüm "Binbir Tehlike Adası" ya da "Trader Horn" gibi filmlerin etkisiyle... Hele o "Binbir Tehlike Adası"nda bir kötü kaptan vardı, beni çok etkilemişti. Bu rolü oynayan artistin adını hiç unutmadım, Walter Miller. Hiçbiriniz bilmezsiniz onu. Kowboy filmlerinde de oynardı; adı afişlerin, resimlerin altına küçük harflerle yazılırdı, ben arar bulurdum. Hani çocuklar birtakım kahraman kowboyların, yıldızların filmlerini izlerler ya, ben de kötü kaptan, kötü haydut

rollerine çıkan Miller'in filmlerini arardım. Çocukluk işte, iyilerden çok kötülere dikkat etmek gerektiğini bilinçsizce düşünmüş müydüm, neydi, bilmem. Yazdığım o romanda da iyiler-kötüler vardı, bunların arasında savaş vardı, ama benim kötü kahramanım da iyi kahramanım da önemliydi, ön plandaydı, kolay yenilmiyordu,

belki de hiç yenilmiyordu...

İlkokulda yazdığım "tahrir"leri öğretmenler pek beğenirlerdi. Ortaokulda Haşim'in "Merdiven"i için yazdığım yazıyı öğretmenimiz bütün sınıfa okutmuş, benim ileride "yazar" olacağım haberini vermişti. Sonra lisede büsbütün hız kazandı yazarlığım, sürekli yazılar yollardım dergilere, gazetelere. Ses seda çıkmazdı, her sabah gazetecinin yolunu gözlerdim, yazılarımın çıkmasını umut ettiğim tüm dergileri, gazeteleri alırdım. "Ne bekliyorsun gazeteleri, paşalığını mı okuyacaksın?" diye takılırdı komşu hanımlar. Ama ben yazardım, yazar olacaktım, ateş gibi bir solgun çocuk... Bir gün yazılarım basıldı gazetelerde, dergilerde. Lisenin ilk sınıflarından itibaren adıma gazete ve dergilerde görmeye başladım, son sınıfa geldiğimde Babıâli'den yazıları için kendine göre para alan bir "yazar"dım.

Niyetim size kendi özyaşam öykümü anlatmak değil. Dalıp gittim birden. Birçok mektup alıyorum, gelip benimle görüşenler de var. Yazılar, şiirler, öyküler, romanlar getiriyorlar; okumamı, düşüncemi söylememi istiyorlar. Gençleri de var, orta yaşlıları da. Yazıları yayımlanmıyor diye yakınıyorlar. Onlara şunu demek isterim: Yazınız çok başarılı olur da yine yayımlanmazsa hemen umutsuzluğa kapılmayın. Siz önce, "kendiniz için" yazacaksınız, "başkaları için" değil! Kendiniz beğenin yazdığınızı, ama sahiden beğenin, kendi yazdıklarınıza benzer şeyleri daha önce kimler yazmış, neler yazılmış, onları iyice okuyup tanıdıktan sonra...

Kimi de açık açık soruyor: "Nasıl öykü yazabilirim, nasıl şair olabilirim," ya da "bende yetenek var mı, siz okuyun yazdıklarımı, söyleyin" diyor. Böylelerine hep söylediğim şudur: Ne bana, ne de başkasına bunu sorun. Kendinize güveniniz varsa, yazın, yazın, yazın. Ama başkasına, hele bir yazara kesinlikle sormayın düşüncesini. İyi de dese, kötü de dese inanmayın dediklerine. Hatır için iyi demiştir. Bunca işi, gücü, derdi, sıkıntısı arasında eline tutuşturduğumuz kâğıtları okuyacak, inceleyecek! Bu, tam deyimiyle "Tanrıya kalmış" bir iştir, bir rastlantıdır. Şimdi diyebilirsiniz ki bir takım yetenekli yazarların ortaya çıkmasına yine yazarlar neden olmuştur. İşte Panait Istrati'yi "keşfeden" Romain Rolland. Öyledir, ama bir yazar kendine gönderilen iyi kötü, başarılı başarısız tüm yazıları okuyup inceleyip bir yargıya varamaz. Hem bu onun işi değildir, hem de vakti yoktur bunu yapmaya... Ayrıca bir şey daha var, yazarlar, ünlü yazarlar da "zaaf" sahibidirler. Kendilerine benzeyenleri severler,

kendi yollarından gidenleri... Oysa edebiyatta, sanatta özgünlüktür önemli olan, kimseye benzemeyeni yapmak, güçlü olmak, ilk olmak... Belki siz çok özgün bir şey yarattınız, ama yapitınızı verdiğiniz kişi onu anlamayabilir. Öyleyse niye onun bunun düşüncesini anlamak için didinmek, uğraşmak...

Kendimden söz ederek başladım, öyle de bitireyim bari... Ben ne ortaokulda, ne lisedeyken, ne de daha sonra yazdığım bir yazıyı kendimden yaşlı, deneyden geçmiş, ünlü yazarlara göstererek düşüncelerini sormadım, hiçbir zaman. Belki utangaçlığımdan, belki de -hangi duyguyla bilmem- kendime birazcık güvendiğimden. Yazar yazar postalardım, beğenirlerse basarlardı. Ne okurlara, ne gazete, dergi yöneticilerine, ne edebiyat eleştircilerine beğendirmek için yazdım. Kendim için yazdım önce, kendi beğenimi kendime rehber yaparak...

Kendimden çok söz ettim, başışlayın. Ama bana durmaksızın şiirlerini, öykülerini, denemelerini, romanlarını gönderen, mektuplar yazarak, eve, gazeteye gelerek benden nasıl yazılacağı, nasıl yazar olunacağı konusunda yardım ve öğüt isteyen iyi niyetli edebiyatsever arkadaşlara bu konuda görüşlerimi açıkça bildirmek istedim. Umutlarını kırmak, tuttukları yoldan onları ayırmak için değil, kendilerine güven duymalarını, sanatlarına, güçlerine inanıyorlarsa, kim ne derse desin bu yoldan vazgeçmemelerini sağlamak için... Öğütle, dersle, arka çıkmakla "yazar" olunamayacağını bir kez daha belirtmek için kim "Ben yazar olmak istiyorum, bunun yolu nedir?" diye sorarsa, sormaya kalkışırsa, onun yazar mazar olamayacağını anlatmak istedim, o kadar.

Oktay Akbal/Yazarın Kitabı

5. Cevaplayalım, yazalım.

1. Yazar olmak isteyen kişiler, Oktay Akbal'a hangi soruları soruyorlar?
.....
2. Oktay Akbal, yazar olmak isteyenlere hangi tavsiyelerde bulunuyor?
.....
3. Oktay Akbal, kendi yazarlık hayatının başlangıcında bu konuda neler yapmış?
.....
4. Okuduğunuz metnin konusunu ve iletisini yazınız.
.....

Konu: .....

İleti: .....

6. Yazalım.

Arasındaki Fark

“Nasıl Yazar Oldum?” ve “Nasıl Yazar Olunmaz?” isimli denemelerin konuları arasında nasıl bir ilişki ya da farklılık vardır? Bulduğunuz ilişki ya da farklılıkları göz önüne alarak size göre nasıl yazar olunacağını anlatan bir paragraf yazınız.

7. Dinleyelim, işaretleyelim. Yalnızlar

1. Yazara göre "gerçek yalnız" kimdir?

- A) Tek başına odaya kapanan ve orada yaşamaya devam eden insan
- B) Topluluğun içinde ailesiyle birlikte yaşamayan insan
- C) Topluluğun ortasında onun baskısından kurtulmuş olarak yaşayan insan
- D) Tek başına odasında olsa bile toplumun isteklerini içinde taşıyan insan

2. Aşağıdaki düşüncelerden hangisi yazara ait değildir?

- A) Toplum insanı bazen yükseltiyor bazen alçaltıyor.
- B) Her zaman kendimiz için değil başkaları için yaşıyoruz.
- C) Kafamızdaki düşüncelerin kağıda geçişleri birbirini tutmuyor.
- D) Bizi yaşatan toplum bizi kendimiz olmaktan uzaklaştırıyor.

3. Yazar, "yalnızlık"la hangi kavramı bir tutmaktadır?

- A) kahramanlık
- B) dürüstlük
- C) cesaret
- D) başkaldırı

4. Aşağıdakilerden hangisi, yazarın düşüncesini desteklemek için verdiği örneklerden değildir?

- A) Stéphane Mallarmé
- B) Andre Gide
- C) Yunus Emre
- D) William Shakespeare

5. Dinlediğiniz metnin konusunu ve iletisini yazınız.

Konu: .....

.....
.....
.....

İleti: .....

.....

C. UZAYIN DERİNLİKLERİ VE İNSAN

1. Dinleyelim, konuşalım, cevaplayalım.

Yapay Uydular

- Günümüzde ..... gördüğüne inanan kişiler vardır.
- İnsanların gökyüzünde gördüklerinde ..... zannettikleri parlak ışıklar aslında yeryüzünden ..
..... fırlatılan ..... lardır.
- Günümüzde ..... yolculuklar yapmak mümkün değildir.
- ..... hayatlarını ..... aramaya adanmışlardır.
- Dünya'nın ..... yaklaşık 8.000 ..... vardır.

1. Metne göre aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Uzayda, dünyaya benzeyen birkaç gezegen olabilir.
- B) Uzaydaki canlılar bizi ziyarete gelebilir.
- C) Bazı insanlara göre, uzayda UFO olabilir.
- D) Bazı uydular çıplak gözle görülebilir.

2. Yapay uydularla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi doğru değildir?

- A) Antenleri vardır.
- B) Zaman zaman güneşi yansıtırlar.
- C) Amatör gökbilimcilerin ilgi alanına girerler.
- D) En iyi gözlem zamanı, sabah güneş doğduktan sonradır.

Dinlediğimiz metni kendi cümlelerimizle özetleyelim.

Bilim insanlarının Dünyadan başka yaşanabilecek yerler aramaları devletler tarafından desteklenmeli mi? Niçin? Tartışalım.

2. Okuyalım.

Uluslararası Uzay İstasyonu

Dünya yörüngesinde bilimsel araştırmaların yürütüldüğü bir uzay istasyonu düşüncesi, ilk kez 1903'te ortaya atıldı. Bu düşüncüyü ortaya atan, Konstantin Tsiolkovsky adında bir Rus öğretmendi. "Dünya'nın Ötesinde" adlı romanında, Dünya yörüngesindeki uzay istasyonlarından söz ediyordu. İnsanlar bu istasyonlarda yaşamalarını öğreniyorlardı. Tsiolkovsky'ye göre uzay istasyonları, kendi kendine yeten uzay yerleşmelerinin ilk aşamasıydı. Sonraki aşamadaysa gezegenlerde, uydularda, hatta asteroidlerde yerleşim birimleri kurulacaktı. Bu romanın yayımlanmasından 60 yıl sonra, ABD'de ve Sovyetler Birliği'nde uzay istasyonlarına yönelik çalışmalar başlatıldı.

1973'te "Skylab", 1986'da "Mir" uzay istasyonu dünyanın yörüngesine yerleştirildi. 1995'te Uluslararası Uzay İstasyonu'nun yapımına başlandı. Ancak tek bir ülkenin, yalnızca kendi kaynaklarını, bilgi birikimini ve deneyimlerini kullanarak böylesi bir istasyonu yapması olası değildi. Bu nedenle, bugüne değin bilimsel araştırmalar için gerçekleştirilen en büyük uluslararası işbirliği gerçekleştirildi. İstasyonun yapımında, ABD ve Rusya'nın yanı sıra Japonya, Kanada, Brezilya, Almanya, Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İspanya, İsveç, İsviçre, İtalya ve Norveç yer aldı. Kalıtımcı ülkelerin her biri, istasyonun değişik bölümlerini geliştirdi ve üretti. Bu bölümler dört yıl içinde değişik zamanlarda yörüngeye taşındı ve astronotlar onları birleştirdi.

Uluslararası Uzay İstasyonu'nda halen yeryü-

zünde yapılması daha zor ve zahmetli olan, uzun zaman alabilen protein kristal deneyleri, uzay şartlarında kolayca yapılabilmekte ve proteinlere ait yapıların daha iyi anlaşılabilmesine olanak tanımaktadır. Elde edilen bilgiler, bizi hem yaşamın kaynağını anlama noktasına biraz daha yaklaştırıyor, hem de yeni ilaçlar gibi pratik ve oldukça faydalı gelişmelere ortam hazırlıyorlar. Yer çekimi olmayan ortamın insan vücudu üzerine olan etkilerinin araştırılması da insanlığı gelecekte yapılacak başka yolculuklara hazırlamakta ve bize yeni bilgiler kazandırmaktadır. Belki de ilerde kurulacak daha büyük bir uzay istasyonunda bir anne ilk uzay çocuğunu doğuracak ve daha sonra buna yeni doğumlar eklenerek bir uzay nesli oluşturulacaktır. İnsan gelişimi uzayda nasıl olacaktır? Nasıl bir yol çizecektir kendine? Uzay şartlarına adapte olmuş bir nesil mi yaratmamız gerekiyor, yoksa bu şartlara adapte olmamızı sağlayabilecek teknoloji eseri yeni giysiler, yeni besinler gibi araçlarla mı bu geçişi aşacağız, bunu gelecek gösterecek. Uluslararası Uzay İstasyonu'nda her şeyden önce uzayın ne olduğunu öğreniyoruz. Dünyayı daha yoğun bir donanım ile izleyebiliyor, dünyanın ve uzayın bilinmezliklerine ilişkin detaylı raporlar alabiliyoruz.

Toprak, ateş, su ve hava... Dört temel yapı taşının uzaydaki durumları da bu istasyondaki araştırma konuları arasında. Uzayda su toplarıyla oynayan astronotları gördüğümüz her televizyon programının çekimleri arkasında gerçekte bir takım deneyler yapılmakta. Tüm bu tür deneyler için Uluslararası Uzay İstasyonu'nun sağladığı en önemli kazanç ise zaman. Kısa süreli uçuşlar için planlanan deneylerin verilerinden kat ve kat daha fazla veri, kazanılan bu zaman sonucunda elde edilebiliyor artık. Yapılan bilimsel araştırmalara ayrıca; kütle çekim deneyleri, malzeme bilim ve biyoloji konuları da giriyor. Dennis Tito örneğinde olduğu gibi Uluslararası Uzay İstasyonu'nda ayrıca milyonlarca ziyaretçi kabul edilip tabii ki biraz da para kazanılıyor...

3. Yazalım, işaretleyelim.

"uzay istasyonu - işbirliği - ülkeler - çalışmalar - araştırmalar - yörünge - Astronot - yerçekimi" kelimelerinden sizin için uygun olanları kullanarak okuduğunuz metnin konusunu yazınız.

Metnin Konusu: .....

Uluslararası uzay istasyonunda hangi çalışmalar yapılıyor?

	Yeryüzünde yapılması zor olan ve zaman alan bazı protein deneyleri
	Yerçekimsiz ortamın insan vücudu üzerine olan etkileri ile ilgili çalışmalar
	Yerçekimsiz ortamda su üretme çalışmaları
	Uluslararası Uzay İstasyonunda bir canlının doğumunun gerçekleştirilmesi
	İnsan neslinin uzaydaki olası gelişimi ile ilgili araştırmalar
	İnsanlık için gerekli dört temel maddenin uzaydaki durumu hakkında araştırmalar

4. Konuşalım.

Deney

Sizce Uluslararası Uzay İstasyonunda başka hangi deneyler yapılabilir? Gerekçelendirerek önerilerde bulununuz.

5. Seçelim, yazalım.

Uzay Adamı

- * Bir uzay istasyonunda birkaç yıl boyunca araştırma yapmak ister misiniz? Niçin?
- * Bir uzay istasyonunu birkaç gün süreyle ziyaret etmek ister misiniz? Niçin?
- * Bir astronotla röportaj yapsaydınız, ona hangi soruları sorardınız?

6. Okuyalım, cevaplayalım. Uzay Nasıl Kirllettik?

Sanmayın ki insanlar yalnızca Dünya'yı kirletiyor. Gezegenimizin atmosferinin üst katmanlarında başlayan yakın uzayı fazlasıyla kirlletmiş durumdayız.

Aslında, uzay kirliliği 50 yıllık geçmişli olan bir sorun. İlk uzay çöpünün ABD'ye ait olduğunu söyleyebiliriz. 1958'de yörüngeye yerleştirilen "Vanguard 1" adlı uzay aracı, 1964'te devre dışı kaldığından bu yana Dünya'nın çevresinde sessizce dolanıyor. Yalnızca 16,5 cm çapındaki bu metal küre, başka bir cisimle çarpışmazsa, yüzlerce yıl daha bu şekilde yörüngede dolanmayı sürdürecektir. Yörüngede dolanan ve çapı 10 cm'den büyük cisim sayısı 12.000'den çok. Bunların 800 kadarı, çalışır durumda olan uydu ya da uzay aracı. Geriye kalanlarsa "uzay çöğü" sınıfına giriyor. "Uzay çöğü" deyince, evlerimizdeki atıklar gibi bir çöp yığını aklınıza gelmesin. Uzay çöğü, herhangi bir işlevi kalmamış insan yapımı uydu ve benzeri uzay araçlarından ya da bunların parçalarından oluşuyor.

Yerden yükseklikleri, yörüngede dolanmakta olan cisimlerin orada ne kadar kalabileceğini belirler. Uzayın yerden 100 km yukarıda başladığı varsayılır. Ancak atmosferin kesin bir sınırının olduğu söylenemez. Giderek yoğunluğu azalmakla birlikte, yerden yüzlerce kilometre yüksekliğe kadar etkileri görülür. Atmosferin yörüngede dolanan cisimler bakımından en belirgin etkisi, onları yavaşlatmasıdır. Yörünge ne kadar alçaktaysa, cisim o kadar yoğun bir hava kütesinin içinde hareket eder ve giderek yavaşladığı için alçalmaya başlar. Yerden 200 km yükseklikte dolanan bir uydu, düşmeden yalnızca birkaç gün yörüngede kalabilir. 200 ile 600 km yükseklik aralığındaki bir uydu ise birkaç yıl yörüngede kalabilir. Uluslararası Uzay İstasyonu ile birçok gözlem uydusu ve uzay mekikleri bu aralıkta dolanırlar. Atmosferin yavaşlatıcı etkisi nedeniyle yavaşlayıp yeryüzüne düşmemeleri için belli aralıklarla hızlandırılarak daha yükseğe taşınmaları gerekir.

Peki, kendi haline bırakılsa bu cisimlerin tamamı bir gün yere düşmez mi? Alçak yörüngede dolananlar için bu sorunun yanıtı "evet". Yıllar, hatta yüzyıllar sürse de bu cisimler eninde sonunda yere düşer. Ancak daha yükseklikte dolananlar neredeyse sonsuza kadar bulundukları yörüngelerde kalabilir. Şu anda izlenebilen cisimlerin yılda yalnızca biri atmosfere giriyor. Uzay araştırmacıları, yörüngede dolanıp duran bu parçaların uzay çalışmaları için ciddi anlam-

da tehlike oluşturmaya başladığını vurguluyorlar. Yörüngedeki cisimlerin çok düşük de olsa yere ulaşma olasılıkları var. Bazı uydular kontrollü bir şekilde insanların bulunmadığı yerlere düşürülseler de, düşmekte olan uyduların çoğu zaten kontrolden çıkmış oluyor. Geçmiş yıllarda, bunların birkaç örneğini gördük. Yerleşim yerlerinin yakınlara düşen bazı roket ve uydu parçaları oldu. Neyse ki şimdilik kimse (en azından bilindiği kadarıyla) böyle bir olay yüzünden yaralanmadı. Uzay araştırmacıları, bir insanın düşen bir uzay enkazı nedeniyle yaralanma olasılığının trilyonda bir olduğunu düşünüyor. Bu, piyangoda büyük ikramiye kazanmaktan çok daha düşük bir olasılık.

Uzay çöğü, daha çok yörüngedeki diğer araçlar ve uzaya çıkan astronotlar için risk oluşturuyor. Araştırmacılar, büyüklükleri 1 cm ile 10 cm arasında olan yüz binlerce, daha küçük on milyonlarca uzay çöğü bulunduğunu düşünüyor. Bu on milyonlarca küçük cismin her birinin hızı bir mermininkinden çok daha yüksek. Alçak yörüngede dolanan cisimler saatte yaklaşık 36.000 km hızla hareket eder. Eğer iki cisim birbirlerine zıt yönde hareket ediyorsa, birinin ötekine göre hızı saatte 72.000 km'yi bulabilir. Yörüngede dolanan uzay araçları, özellikle küçük parçalarla sık sık çarpışıyor. Büyüklükleri 1 mm'nin altında olanlar genellikle fazla zarar vermiyorlar. Ancak, daha büyük olanlar önemli sorunlara yol açabiliyor. Uzay araçları, küçük parçalara belli ölçüde dayanabilirken, özellikle uzay yürüyüşüne çıkan astronotlar için her türlü enkaz parçası büyük risk oluşturuyor. Uluslararası Uzay İstasyonu ve uzay mekiklerinde, yaklaşmakta olan enkazlar dikkatli bir şekilde izleniyor. Böylece, gerekli görülürse enkazın yolundan çekilmek söz konusu olabiliyor. Ancak, uzay kirliliğinin büyük bir hızla arttığı düşünülürse, gelecekte belki de uzay yürüyüşleri yapılamayacak, hatta insanlı uzay uçuşları da güvenli olmaktan çıkacak.

Peki, insan ürünü olan bu kirliliği temizleme şansımız yok mu? Aslında pek yok; çünkü bu ka-

dar geniş bir alanda bu kadar çok ve tehlikeli parçayla başa çıkmak olanaksız gibi. Yalnız, kirliliğin artmaması için birtakım önlemler alınması gerekiyor. En başta, uyduların patlamasını ya da patlatılmasını engellemek gerekiyor. Çünkü kirliliğe neden olan başlıca etken bu. Uydular devre dışı kalmadan önce yakıtlarının tümüyle tüketilmesi patlamamaları için bir çözüm. Bunun yanı sıra, alçak yörüngelerde dolanan uyduların görevlerini tamamladıktan sonra atmosfere soku olarak düşürülmesi zaten uygulanan bir yöntem. Jeosenkron yörüngede dolanan uydular başa çıkılması en zor olanlar. Üstelik bu yörünge sadece ekvator çevresindeki bir çemberden oluşuyor ve yerini tutabilecek bir başka yörünge de bulunmuyor. Bu nedenle jeosenkron yörüngenin özenle temiz tutulması gerekiyor. Burada dolanan ve ömrünü tamamlayan uyduların düşürülmesi söz konusu değil. Çünkü bu uyduların yeryüzünden çok uzak olmaları nedeniyle, onları düşürmek için çok fazla yakıt ve kontrol gerekiyor. Bunun yerine jeosenkron yörüngede dolanan ömrünü

tamamlamış uydular yaklaşık 300 km dışarı, "uydu mezarlığı" denen bir yörüngeye itiliyorlar. Uygarlığımızın uzaya açılmasının önünü kapatmamak için, gezegenimizin kendisi gibi onun çevresini de temiz tutmamız gerekiyor.

Bilim ve Teknik - Yıldız Takımı Dergisi

1. Parçaya göre, uzay çöprü nelerden oluşuyor?

2. Bu çöplerin hangilerinin dünyaya düşme olasılığı var?

3. Uzaydaki çöplerin tamamının temizlenme ihtimali var mı? Niçin?

4. Uzay kirliliğinin artması, gelecekte nelere sebep olacak?

5. Uzay kirliliğinin artmaması için neler yapılmalı?

7. Konuşalım.

Uluslararası Kurallar

Uzaya uydu, gözlem aracı vb. araçların gönderilmesi konusunda devletlerin uyması gereken uluslararası kurallar var mıdır? Araştırınız, eğer yoksa sizce ne tür kurallar olmalıdır, arkadaşlarınızla tartışınız.

8. Yazalım

Uydu Çöplüğü

Metinde ömrünü tamamlamış uyduların yaklaşık 300 km dışarıya, "uydu mezarlığı" denen bir yörüngeye itildikleri belirtiliyor. Gelecek açısından bu yöntemi doğru bulup bulmadığınızı nedenleriyle birlikte belirten bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Serbest Okuma

Anlatamıyorum

Ağlasam sesimi duyar mısınız,
Mısralarımda;
Dokunabilir misiniz,
Gözyaşlarıma, ellerinizle?
Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerinse kifayetsiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce.
Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epeyce yaklaşmışım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

Orhan Veli KANIK

Yolcu İle Arabacı

Gurbet ademden kara, hasret ölümden acı,
Ne zaman tükenecek bu yollar arabacı?

Henüz bana "Yolunun sonu budur!" denmedi.
Ben ömrümü harcadım, bu yollar tükenmedi.

Atları hızlı sür ki köye pek geç varmasın,
Nişanlımın gözleri yollarda kararmasın.

-Düşüğüm yollar gibi sonsuzdur benim tasam,
Bekleyenim olsa da razıyım kavuşmasam...

Bir kere görürse gözüm köyün aydınlığını
Kül bağlar içimde bu kızıl kor yığını.

Senin de yolun biter, diner gözünde yaşlar,
Benim uğursuz yolum bittiği yerde başlar.

Faruk Nafiz ÇAMLIBEL

DEĞERLENDİRME

Bir yaz günü idi, Galiba Temmuz'du. İki üç yaş kadar küçüğüm Ali ile ben, deniz kıyısına gittik. Bir ara gözlerimiz orada duran simitçinin tablasına ilişti. Her ikimiz de yutkunarak elimizde olmadan bakiştık. Birimiz üşenmeyip de eve gitsek istediğimiz parayı elbette alırdık ama gitmedik. Simitçi, tablayı تنها iskelenin üzerinde bırakivermiş; öteki vapur zamanına kadar orada beklemektense kahveye gitmişti.

- Ali, dedim; bak, tablanın başında kimseler yok. Haydi, simit çalıp yiyelim.

Sağa sola çabuk bir göz attık. Civarda bizi görebilecek kimse yoktu. Ali, benim kendisini itmemle koştu biraz sonra iki tane simitle geri geldi. İkimizde heyecandan tıkanacak gibiydik. İşlediğimiz suç elimizde olmadan içimize korku, yüreğimize çarpıntı veriyordu. Eve gittik ve odamızda çalınmış simitleri atıştırmaya başladık. Aradan henüz iki dakika geçmiş, henüz simitler bitmemişti. Oda kapısı açıldı. Babam,

- O simitler nereden çıktı?

...

- Söylesenize, kim verdi o simitleri size?

Bu sorunun cevabını biz verebilir miyiz hiç? Fakat, tuhaf şey! Ne dayak var, ne azar. Ben bu sakinliği babamda ömrüm boyunca görmedim. Yaptığım iş zararsız bir şey mi acaba?

Ertesi sabah, her zamanki gibi, iki kardeş babamızla dışarıda bir gezinti yapmaya hazırlandık. Dışarı çıkınca yüreğim "hop" etti. Bizim simitçi, tablasını sokağın ortasına koymuş, kendi de gazinoda çay içiyordu. Ayaklarım birbirine dolaşmasına rağmen, önüme bakarak oradan geçtim. Babam durdu. Beni eliyle yanına çağırdı ve cebinden çıkardığı parayı bana uzatarak:

- Bunu al! dedi; şu adama götür. Dün senden habersiz, tabladan aldığım simidin parasıdır, de, ver!

Götürdüm verdim. Fakat nasıl götürüp nasıl verdiğimi ben de bilmiyorum. Bildiğim bir şey varsa, o günden sonra, benim malım olmayan eşyaya bir daha el sürmedim.

1. Okuduğunuz metinde çocuklarla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) heyecanları
- B) korkuları
- C) yaşları
- D) şaşkınlıkları

2. "Simitleri atıştırmaya koyulduk." cümlesinde altı çizili kelime hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Hızlı yemek
- B) İkiye bölmek
- C) Tadına bakmak
- D) Kokusuna bakmak

3. Okuduğunuz metinde aşağıdaki durumlardan hangisi vardır?

- A) Çocuklara verilen ceza
- B) Çocuklukta yapılan hata
- C) Simitçinin kırgınlığı
- D) Simitlerin fiyatı

KENDİMİ DEĞERLENDİRİYORUM

İçeriği ve anlatımı karmaşık, soyut ifadelerle yapılandırılmış bir metni anlayabilirim.

😊 😐 😞

Konuşmalardaki dili ve deyimlerin çoğunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Konuşmalardaki üslubu ve anlam kaymalarını kavrayarak deyimlerin ve günlük dilin çoğunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Bir okuma metninde bölümler arasındaki geçiş ve bağlantıları fark edebilirim.

😊 😐 😞

Metinde tartışılan tezlerden ulaşılmak istenen sonucu belirleyebilirim.

😊 😐 😞

Bir okuma metninde analiz ve yorumlarla verilmek istenen sonucu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Konuşma yaparken düşünce ve görüşlerimi anlaşılır, planlı ve ikna edici bir biçimde ifade edebilirim.

😊 😐 😞

Karmaşık konularda açık ve ayrıntılı açıklamalar yapabilirim.

😊 😐 😞

Konuları uygun şekilde ilişkilendirebilir, bazı noktaları geliştirip açıklama yapabilirim.

😊 😐 😞

Karmaşık bir konuyu ana hatlarını çizip açık ve iyi geliştirilmiş bir kompozisyon veya rapor hâlinde sunabilirim.

😊 😐 😞

Konuşmalardaki anahtar kelimeleri tespit edip metnin konusunu anlayabilirim.

😊 😐 😞

Hitap ettiğim kişi, metin türü ve konuya göre üslubumu seçebilirim.

😊 😐 😞

C2 DİZİN

Ünite 1

ABD
abide
acaba
acı
aç kalmak
açı
açık
açık (renk)
açıklama
açıklamak
açıklayıcı
açılmak
ad
adam
Adana
aday
âdetâ
adım
adım atmak
adlı
affetmek
ağaç
ağırlık
ağır yakmak
ağır
ağlamak
âh-ı ser
ahlâklı
aile
ait
ak
akıl
akmak
akmak (trafik)
akraba
akşam
al
ala
alan
aldırmak
alelacele
âlem
alet
alınmak
alışkanlık

Allah
almak
Almanya
alt
ama
amaç
amatör
amca
Amerika
an
ana
ana (anne)
ana (temel)
ancak
Ankara
anlamak
anlaşılma
anlatılmak
anlatım
anlatmak
anne
annesiz
ansiklopedi
ara
ara sıra
Aralık
aramak
araştırma
arka
arkadaş
art
artık
asır
asker
askerlik
aşa
aşa
aşağı
aşk
aşk dili
ateş
atılmak
atlamak
atmak
avaz
Avrupa
Avrupa Birliği
avuç

Avusturya
Avusturyalı
ay
ayak
ayakkabı
ayırma
aylarca
ayna
ayna tutmak
ayrı
ayrı
ayrılık
ayrılma
ayrılmak
az
baba
babaanne
babasız
baca
bağışlamak
bağlı
bahar
bahçe
bahsetmek
bakımından
bakışmak
bakmak
balık
barışçıl
baskı
basmak
baş
başarı
başarılı
başka
başkanlık
başlamak
başrol
baştan ayağa
baştan sona
başucu
başvurulma
bayramlık (giysi)
bazen
bazı
bebek
beceri

bedel
beğenmek
beklemek
belirli
belirmek
ben
bence
bencil
beraber
bestekâr
beş
beşerî
betimleme
beyaz
bırakılmak
bırakmak
biçim
bilahare
bile
bilgi
bilgilendirmek
bilmek
bin bir
bina
bindirmek
binmek
bir
bir anda
bir bir
bir gün
bir türlü
birbiri
birçok
birden
birer birer
birey
birim
birkaç
birleşmek
birlik
birlikte
bitirmek
bitmek
biz
bodur
boğulmak
boş

boşa geçmek
boynuna sarılmak
boynuzlu
boyunca
bozkır
böbrek yetmezliği
bölüm
böyle
böylece
bu
buçuk
bugün
buldurmak
bulmak
bulunmak
buluşmak
bulut
bunun için
bura
burada
burs
bütün
bütünleşmek
büyü
büyük
büyükçilik
büyülemek
büyümek
cami
can
canlandırmak
canlanmak
cevap
cevaplamak
ciğer
cins
coğrafya
cumhuriyet
cümle
çağ
çalınmak (kapı)
çalışılmak
çalışma
çalışmak
çanta
çare
çay

çekim	dergâh	düş	felsefe	göz kamaştırmak
çekip gitmek	dergi	düşünce	fem	gözden kaybolmak
çeşit	derin	düşüncelere dalmak	fırın	gözetilmek
çeşitli	derinlik	düşünmek	fikir	gözleri yollarda
çeviri	ders	düşünüp durmak	filan	kalmak
çevirmen	dert	düzen	film	gözlerinin içine
çevre	derviş	düzenlenmek	filmci	bakmak
çevrilmek	devam etmek	ebediyet	Fransız	gözlü
çıkarmak	devlet	edebî	Fransızca	gözü sulu
çıkma	devlet adamı	edebiyat	gayrı	gözünde
çılgınlık	dış görünüş	edebiyatçı	gazete	canlandırmak
çıplak	dışarı	edep	gazeteci	gözyaşı
çiçek	dîde	editörlük	gece	gözyaşını tutamamak
çiğ	diğer	efendim	gecikme	gurbet
çile	dikkatsiz	efsane	gecikmek	güçlü
çizilmek	dikmek	eğilmek	geçirmek	güçlük
çizmek	dil	eğitici	geçiş yapmak	gülümsemek
çocuk	dile getirmek	eğitim	geçmek	gün
çocukken	dinlemek	ekmek	geçmiş	gün ışığına
çocukluk	diplomat	eksik	gelecek	gündelik
çoğu	dişi	el	gelenek	güneş
çok	diyar	el bebek gül bebek	gelin	günümüz
çökme	dize	büyütmek	geliştirme	güzel
çöp	dizilmek	elde etmek	gelmek	güzellik
çünkü	dizmek	ele alınmak	gemi	hafız
çürütölmek	doğmak	ele almak	genç	hâkim
-da	doğurmak	eleştirmen	gençlik	Hakk'a yürümek
dağ	dolap	Elhamdülillah	genelkurmay başkanı	hakkında
dağılmak	dolaşmak	elveda	genellikle	hâl
dağıtmak	dolayısıyla	en	gerçek	hâlde (rağmen)
daha	doldurmak	endişe	gereke	halk
dakika	dolmak	epey	gerekli	halk dili
dal (branş)	dolu	epeydir	gerekmek	hangi
dalgâ	dost	eren	gereksiz	hanım (eş)
dalgalanmak	dostluk	erimek	getirilmek	hanım sultan
dalmak	dosya	erkân	getirmek	harcama
-dan ötürü	dökölmek	erkek	gezme	harcamak
danışman	dönem	erken	gibi	hareket
darılmak	dönme	eser	giriş	hareket etmek
davet edilmek	dönüşmek	eser vermek	girmek	hareketlilik
davranış	dört	eski	gitmek	has
davranmak	dört dönmek	eş	giyinmek	hasretten yanmak
de (dahi)	dört gözle beklemek	eşik	giysi	hat (otobüs)
dede	dövmek	eşya	gonca	hatırlamak
defa	dram	etki	göçmek	hatta
değer	dudak	etkilemek	göğüs geçirmek	hatun
değerlendirme	durağanlık	etkilenmek	gök	hava
değerli	durak	ev	göl	hayal
değil	durmak	evet	gönöl	hayal etmek
değişim	durulmak	evlat	gönöl gözü	hayal kurmak
değişmek	duruluk	evlenme	gönölünden geçmek	hayâli
değiştirme	durum	evrak	görenek	hayat
değiştirmek	duvar	evrensel	görev	hayat bulmak
dehşet	duygu	ezmek	görev almak	hayat kaynağı
demek	duymak	faaliyet	görev yapmak	haydi
demin	duymak	fakat	görmek	hayır
deneme	duymak (hissetmek)	fakölte	görünmek	haykırmak
deniz	dünya	fark	gösterge	hayran olmak
denizci	dünyaya gelmek	fark etmek	göstermek	haz
derece	dürbün	farklı	götürmek	hazırlık
derecik	dürüst	fazla	göz	hazret

hediye	ilgi görmek	kahramanlık	kiyi	lüzumsuz
hele	ilgilenmek	kahvaltı etmek	kız	macera
hemen	ilgili	kalabalık	kifayetsiz	maddi
henüz	ilham	kalem	kim	mahalle
hep	ilim adamları	kaleme almak	kimin	mahalli
hepsi	ilk	kalkmak	kişi	makyaj
her	ilkokul	kalkmak (ayağa)	kişileşmek	masa
her şey	iltifat	kalmak	kişilik	masal
herkes	iltifat etmek	kalmak (geriye)	kitap	masmavi
heyecan	imge	kalmak	koca	mavi
heyecan uyandırmak	inanmak	kalp	kocaman	mefhum
heyecanlı	ince	kanaat	kol	mekân
hıçkırma hıçkırma	incelemek	kanı	kolay	melek
hırçın	incelik	kanıtlanmak	komaya girmek	melekvâri
hırka	İngiliz Edebiyatı	kapamak	komedi	mensubu olmak
hız	İngilizce	kayı	komite	mesafe
hızlı	İngiltere	kaptan	konu	mesaj vermek
hiç	inmek	kara	konu edilmek	mescit
hiçbir	insan	Karadeniz	konu edinme	mesela
hiçbir zaman	insanî	karakter	konuşmak	meslek
hikâye	insanlık	karar vermek	konuşturmak	meşhur olmak
hikâye etmek	İnşallah	kararlı	korkulu	metin
hikâyecilik	intizamlı	kararmak	koşmak	mevsim
hikmetli	iri	kardeş	koşu	meydan
his	irili ufaklı	kargaşa	koşuşmak	meziyet
hissetmek	irkilmek	karı (eş)	kovalamak	mezun olmak
hitap etmek	isim	karışmak	kovmak	mısra
hizmet	isimli	karşılama	koymak	millet
hizmet etmek	iskele	karşılanmak	köpek	millî
hobi	israf	karşılaşmak	köpük	milyonlarca
hoca	İstanbul	karşısına gelmek	köse	miras
hoş geldin	İstanbul Radyosu	kasırga	kötü	misafir
hoşluk	İstanbul Üniversitesi	kast	köy	miskin
hukuk	istek	kavru olmak	köylü	modern
hükmetmek	istemek	kavuşmak	kucaklaşmak	Moskova
hüzün	istemek	kayıtsız	kul olmak	Moskova Üniversitesi
ırmak	istenmek	kaymak	kulağına erişmek	muhabirlik
ıslatmak	iş	kaynak	kulak	mutlaka
ısrar	iş yeri	kaynaklanmak	kullanılmak	mutlu
ışık	işaret etmek	Kazan	kullanmak	mutlu olmak
icat	işaretlemek	kazandırma	kum	münasip
iç	işitmek	kazanmak	kurak	mürüvvet
iç geçirmek	işlenmek	kelime	kural	mütemadiyen
içeri	işte	kelimesi kelimesine	kurmak	namaz
içermek	itibar görmek	söylemek	kurt	nasıl
için için ağlamak	itibaren	kendi	kuru	nasıl
içinde bulunmak	iyi	kendi kendine	kusurlu	NATO
içinden gelmek	iz bırakmak	kendine pay çıkarmak	kuzeybatı	nazlı
içine doğmak	izlemek	kendini bulmak	küçük	ne
içten	izlenim	kendini zor tutmak	kül	Ne yazık ki!
idrak etmek	İzmirli	kesmek	kül etmek	neden
ifade	jandarma	kez	kültür	neden (sebepe)
ifade etmek	kabul etmek	Kırgız	kültürel	nedeniyle
ihtiyar	kâbus	Kırgız Edebiyatı	künye	nefes
ikinci	kaç	Kırgız Kültürü	küsmek	nefeslenmek
İkinci Dünya Savaşı	kadar	Kırgızca	lâhza	nefis
ilave etmek	kader	Kırgızistan	layık	nehir
ileri	kadın	kırk	leylak	nerede
ilgi	kadıncağız	kırkıncı	limit	nereden
ilgi alanı	Kaf Dağı	kırmızı	lise	nereye
ilgi duymak	kâğıt	kısa		nesnel

neşe	öğretme	romancı	seyretmek	süzgeç
neşeli	öğretmek	ruh	sıcak	süzölmek
neşredilmek	ölçü	ruh hâli	sıkıntı	şaheser
niçin	ölçüsüz	ruhu beslemek	sıkıntı çekmek	şahsiyet
nihayet	ölmek	Rus	sıkışıklık	şair
ninni	ölüm	Rusça	sınava girmek	şarkı
Nisan	ölümsüz	Rusya	sınıf	şarkı
niteleyici	ölümsüzleştirmek	rüya	sınırlanmak	şarkı söylemek
nitelik	ömür	saat	sınırsız	şart
niye	ön plana çıkarmak	sabah	sır	şeffaf
nokta	önce	sabır	sıra sıra	şehir
not	öncü	sabırlı	sırt	şehit
not almak	önem	saç	silindir	şehit olmak
numaralanmak	önemli	sade	sima	şehzade
nur içinde yatmak	önsöz	sadece	simit	şekil
o	öpmek	sağlamak	simitçi	şey
oğlan	örgü	sağlıklı	sinema	şeyh
oğul	örmek	sahil	sipahi	şık
okşamak	örnek	sahip çıkmak	siyah	şırıl şırıl
okul	örtü	sahiplenmek	siyasi	şiiir
okumak	öte	sahne	siz	şimdi
okunmak	ötürü	sahnelenmek	sizce	şimdilik
okur	övgü	saklamak	sohbet etmek	şöhret
okuyucu	öyküleme	samimi	sokak	şöyle
olay	öyle	samimiyet	son	şu
oldukça	özel	sanat	son bulmak	şuur
olgu	özellik	sandalye	son derece	şüphe
olimpiyat	özellikle	sanki	sona ermek	tabiat
olmak	özenle	sanmak	sonbahar	tabii
oluşmak	özetlemek	sarılış	sonra	tabii ki
oluşturmak	özlem	sarmak	sonuç	tabla
omuz	özlem duymak	sarsmak	sonunda	tablo
on	özlemek	satmak	sormak	tahlil etmek
on dört	öznel	savaş	soru	taht
ondan sonra	padişah	savrulmak	sorulmak	takdir
onlar	paragraf	sayesinde	sorumluluk	takım elbise
orada	parça	saygı göstermek	sosyoloji	takip etmek
organizma	parıltı	saymak (farz etmek)	Sovyetler Birliği	tam
orman	parlak	sebeup	söylemek	tam anlamıyla
Orta Asya	parlamento	sebeup olmak	söylenmek	tamamen
ortak	patlamak	seçilmek	söylenmek (edilgen)	tanıdık
ortam	pek	seçmek	söyleşi	tanık olmak
ortaokul	peki	seher	söz	tanınmak
ortaya çıkmak	pekiştirmek	sekreterlik	söz konusu	tanınmak
ortaya konmak	pınar	sel	sözcük	tanış olmak
ortaya konulmak	pırıl pırıl	selamlaşmak	sözünü etmek	tanışmak
ortaya koymak	pişman olmak	selamlık	spor	tanıştırmak
Osmanlı	pişmek	sen	sporcu	tapu
otobüs	portre	senaryo	SSCB	tarafından
otomobil	psikolojik	ses	step	tarım enstitüsü
oturmak	rahat	sesli	su	tarih
oturtmak	rahatsız etmek	sessizce	sultan	tarihî
oynamak	rahatsızlanmak	sevda	surat	tartışma
oynanmak	rahmetli	sevecen	susmak	tartışmak
oyun	rakip	sevgi	süre	tasarlamak
oyuncu	renk	sevgili	süre	tasavvuf
ödül	renkli	sevinç	süreç	tasavvufî
öğlen	resim yapmak	sevmek	süreç	tasvir
öğrenci	rihtim	seyahat	sürmek	taş
öğrenmek	rol	seyahat etmek	sürücü	taşmak
öğretici	roman	seyir	sürüklemek	taşınmak

taşmak
tebessüm etmek
tecrübe
tedavi
tek
tekke
teknik
tekrar
telaş
tema
temel
tepe
teпки
tercih etmek
tercüme edilmek
tercüme etmek
terennüm
terhis olmak
terim
terk edilmek
terk etmek
terslemek
teselli
teslim
teşekkür etmek
teşhis
teşvik etmek
tıp
tıpkı
tipik insan
tiyatro
tok olmak
ton (renk)
toplantı
toplum
toprak
topuklu
torun
tozlu
tövbe
trafik
tragedya
trajedi
TRT
tutmak
tükenmek
tüketim
tüm
tünel
tür
Türk
Türk Dili ve Edebiyatı
Tarihi
Türk Klasik Müziği
Türk Milleti
Türkçe
Türkiye
türlü
ufuk
uğraşmak
ulaşmak

ulaşmak
ulu
ulusal
umutsuzca
UNESCO
unutmak
usulca
uyak
uyanmak
uydurmak
uygulama
uygun
uymak
uymak (düzene)
uzak
uzaklaşmak
uzamak
uzun
üç
ülke
ünite
ünlü
ürün
üslup
üst (giysi)
üstat(-dı)
üstelik
üvey
üzeri
üzerine (hakkında)
üzülmek
vadi
vakit
var
var gücüyle çalışmak
vâris
varlık
varmak
vasıf
vatan
vefat etmek
vermek
veteriner
veteriner teknik okulu
yağmur
yahut
yakalamak
yaklaşmak
yakmak
yalnız
yalnızca
yalnızlık
yamaç
yan
yanaklı
yanaşmak
yanı sıra
yani
yankı
yankı bulmak
yankı uyandırmak

yanlış
yanlışlık
yanmak
yansımak
yansıtmak
yapayalnız
yapılmak
yapmak
yaprak
yaradan
yaradılan
yâre
yarı
yarım
yastık
yaş
yaşam
yaşamak
yaşanmak
yaşantı
yaşatma
yaşatmak
yaşayış
yaşlanmak
yatak
yatmak
yavaş
yavru
yayımlanmak
yayın organları
yayıncı
yayınlamak
yayınlanmak
yayınlatmak
yaz
yazar
yazarlık
yazı
yazılmak
yazıya dökmek
yazmak
yemyeşil
yeni
yeniçeri
yeniden
yer
yer almak
yerine geçmek
yerleştirilmek
yeşermek
yeşil
yeterince
yetişmek
yetiştirmek
yetmek
yıl
yıldırım
yıllarca
yine
yirmi
yoğun

yoğunlaşmak
yok
yok olmak
yoksa
yol
yola çıkmak
yola koyulmak
yolculuk
yoluna düşmek
yorum
yorumlamak
yön
yönelik
yukarı
yumuşak
yurt dışı
yüksek
yün
yürek
yürümek
yürüyüş
yüz elli
yüz yüze
yüzlerce
yüzmek
yüzyıl
zaaf
zaman
zarif
zenginlik
zihin
zorunda

Ünite 2

abartılı
acaba
acele
acı
aç
açı
açığa vurmak
açıklama
açmak
ad
ad verilme
adam
Adana
adap
âdet
adım
adım adım
adım atmak
adlandırma
ağa
ağaç
ağır
ağız
ahlâk bozmak
ait
ait olmak

akasya
akıllı
aklına gelmek
aklını başından almak
aksaklık
aksama
aksamak
aksi
aksilenmek
aktarmak
alan
alay etme
alaya almak
alaylı
alçak
aldatmak
alet
almak
alt
ama
amaç
amatör
amca
an
ana dili
ancak
anlam
anlamak
anlaşılabilirlik
anlaşılma
anlaşma
anlatmak
anlayış
apartman
ara
araba
araç
araklamak
Arapça
argo
arındırmak
arkadaş
arpa
artık
arz etmek
asıl
asılsız
asker
askerlik
askerlik yapmak
astsubay
aşağı
âşık
at
atanma
atasözü
atmasyon
ayakkabı
ay
ayıplanmak
ayırt etmek

aynı	boşa gitmek	çözmek	duyarsızlık	genellikle
ayrı	boşluk	çul	duygu	gerekmek
ayrılmak	bot	daha	duymak	geri dönmek
az	boyu	dahi	duyurmak	getirilmek
azarlanmak	bozuk	dâhil olmak	düşmek	getirmek
azim	bozuntuya vermek	dal	düşük	gezmek
baba	bölüm	dar	düşünce	gırtlak
babalık	böyle	daracık	düşünmek	gibi
bacak	bu	davranış	düşürülmek	girmek
bağır	bu yüzden	dayanmak	edebî	giysi
bağlam	bugün	değer	edebiyat	görev
bakımından	bulmak	değer vermek	edinmek	görev almak
bakmak	bulunmak	değerlendirme	efendi	görsel
balon	bütün	değerli	eğitim	görünmek
baloncu	bütünleme sınavı	değersiz	eğitim almak	gösterge
balta	büyük	değil	eğlence	göstermek
baskı	büyülenmek	değişme	eğlenmek	göz
başından geçmek	büyümek	değişmek	eksik	gözleri dolu dolu
başka	can pazarı	demek	el	olmak
başlamak	canı yanmak	dergi	elde etmek	gözlük
başlıca	canlandırma	ders	elden çıkarmak	gözüne batmak
başlık	canlı	ders asmak	ele alınmak	gözünü ayırmamak
başyazarlık	cennet	dert yanmak	ele geçmek	grup
batıl inanç	cesaretini toplamak	derviş	eleştirel	güç
bayram	cevap	destan	eleştiri	güçlü
bazen	cevap vermek	destek	eleştirilme	güçlük çekmek
bazı	cevher	devam	eleştirme	güldürme
beceri	ceza almak	devam etmek	eleştirmek	güldürmek
beddua etmek	cılız	devlet	eleştirmen	gülümsemek
bedelli	cıvık	devrilme	emek	gülünç
beklemek	ciğeri beş para	deyim	emekliye ayrılmak	gün
belirli	etmemek	deyiş	en	gündem
belirtmek	ciğeri sağlam	dış	erkek	güneş görmek
belli	cimri	dışarı çıkmak	eski	günlük
belli etmek	cüce	diğer	eşek	gütmek
ben	çabuk	diken	eşmek	haber
benzemek	çalışkan	dikkat çekici	eşya	haddini bilmek
benzetme	çalışma	dikkat çekmek	etkilemek	hain
benzetmek	çalışmak	dikkat etmek	fare	hakaret etmek
benzin	çalmak	dil	fark	hakikat
beş	çarık	dile getirmek	fark edilmek	hakkında
bey	çekingen	dinlemek	farklı	haklamak
biçimsel	çekinmek	dinsel	Farsça	haksızlık
bilgi	çekip gitmek	direnmek	fasulye	hâl
bilinmek	çekirge	disko	fırça yemek	hâle getirmek
bilmek	çelimsiz	diye	fırlatmak	hâline şükretmek
bir	çelişkili	dize	fikir	halk
birbiri	çerçevesi	doğmak	fikir üretmek	halk edebiyatı
bireysel	çeviklik	doğru	fiyat	halk şairi
bir	çevre	doğum günü	Fransa	hamal
biriktirmek	çıkarcılık	dokundurma	Fransızca	hangi
birkaç	çıkarmak	dolandırıcı	futbolcu	hapis
birlikte	çizer	dolanmak	galata	harcamak
bitirmek	çizgi	dolaşmak	geçim kapısı	hareket
bitki	çizim	doldurmak	geçmek	hasarlı
bitmek	çizmek	doymak	geliştirmek	hata
biz	çoğu	dönem	gelmek	hayal gücü
bodrum	çoğunluk	dönmek	gem vurmak	hayat
borç	çok	dörtlük	genç	hayli
borçlu	çorap	durmak	gene	hayvan
boş	çökmek	durum	genel	hazırlanmak

hazırlık	İstanbul	kendi	mal	on beş
hedef	istemek	kendi kendine	Manisa	onarılmak
hediye	İsviçre	kesim	manzume	oran
hele	işaret	kez	Mart	ortak
hem	işemek	Kıbrıs	masa	ortam
hemen	işte	kınamak	maşallah	ortaya koymak
hep	it	kıraç	matematik	oturmak
her	iyi	kırık	mecal	oynanmak
herhangi	iyice	kısa	memur	oyun
heyecan	iz	kısım	merak	oyunlaştırmak
himbil	izlenim	kıta	mercimek	ozan
hırsız	İzmir	kıyaslamak	mesaj	ödemek
hiciv	jargon	kıymak	meslek	öğrenci
hicvetmek	kabadayı	kıymet bilmek	Mevlevihane	öğrenmek
hiç	kaçırmak	kız	meyhane	öğretmen
hiçbir	kadar	kızdırmak	mırıldanmak	ölçmek
hissettirmek	kadın	kilometre	mısır	ölmek
hitaben	kafa tutmak	kim	millet	önce
hizmet	kağıt para	kimse	misafir	önemli
hoş olmak	kal gelmek	kirletmek	misafir olmak	örnek
hoşa gitmek	kaldırım	kişi	mizah	örnek göstermek
hoşbeş etmek	kalıcı	koklamak	moral	örnek vermek
hoşlanmak	kalıcı olmak	koku	moruk	öz
huylu	kalkışmak	kolaylaştırmak	motor	özel
hürmet etmek	kalmak	kolaylık	müddet	özellik
issiz	kanatmak	komple	mümkün	özenmek
iç	kandırmak	komşu	münasebetsiz	özgü
içeri	kapı	konu	müsaade etmek	papağan
için	kar	konuşma	müzikçi	papel
içinde	kara	konuşmak	nasıl	para
içinden gelmek	kardeş	koridor	nasip almak	para lazımcı
idadi	karı	korkak	nazırlık	para ödemek
ifade	karikatür	köpek	ne	paragraf
ifade etmek	karikatürist	kötü	neden	parçalamak
iğneleyici	karşı	kullanıcı	nedeniyle	parlamak
ihtiva etmek	karşılaşmak	kullanılmak	neredeyse	parmak
ihtiyaç duymak	karşılık	kullanım	ney	paşa
ikinci el	kasaba	kullanma	ney üflemek	patlak göz
İkinci Meşrutiyet	kasap	kullanmak	neyzen	patlamak
ileri	Kasımpaşa	kundura	neyzenlik	pay
ilerletmek	kat	kural	niçin	pek
iletişim	kategori	kurnaz	niteleme	pek çok
ilgilenmek	katılmak	kurtarmak	nitelik	pert
ilgili	katmak	kurtulmak	not almak	pirpir
ilginç	katran	kuru	not vermek	pirsiz
ilk	kavga etmek	kusur	nota	pişmek
ima etmek	kavgacı	kusurlu	numarasız	plak
inanç	kaybetmek	kuyu	nursuz	psikoloji
inanmak	kaygı duymak	küçük	ocak	racon
incelemek	kayık	küçük düşürmek	oda	rastlamak
incelik	kaz	küfür	oğul	rehbersiz
inci	kaza	külâh	okumak	ritüel
incitmek	kaza yapmak	kültür	okutmak	rüşvet
inek	kazan	laf	okuyucu	rütbe
inkisar etmek	kazandırılmak	lakap	olay	sadece
insan	keçe	latife	oldukça	sağlamak
insanlaştırmak	keklemek	layık olmak	olumsuz	sahip olmak
insanoğlu	kelime	maharet	oluşmak	saklamak
ip	kenar	mahkûm edilmek	oluşturmak	saldırganlık
isim	kenara çekilme	makam	oluşturulmak	sallanmak
ispatlamak	kenara çekilmek	makbul	on	sanat

sanmak
sap
sarhoş
sarılmak
sarımsak
sarkıtmak
satıcı
satmak
sayesinde
sayı
sayılmak
saz
sebepe
seçmek
sefer
seğirtme
seğirtmek
sen
sert
seslenmek
sessizce
sevmek
sevinmek
seyretmek
sıfırıcı
sıkışmak
sınav
sınıf
sırıkt
sırt
sıncap
siyasal
siz
sizce
sohbet etmek
sonra
sonuç
sormak
sorun
sosyal hayat
söylemek
söz
söz sanatları
sözcük
suçlamak
sunmak
sünnet
sürdürmek
süre
süzmeke
şafak
şair
şakalaşmak
şart
şaşırmak
şekil
şey
şiir
şimşek
şişe
şöfor

şöyle
şüphelenmek
tabu
taç
tahmin
takılmak
takip etmek
taklali
tam
tamamı
tamir edilmek
tanık olmak
tanımlamak
tanımlanmak
tanınmak
taraf
tarih
tarikat
tarla
tartışmak
tasarlamak
taşlama
taşlamak
tatlı
tavır
tavuk
tazı
tecrübe
teklif
teknoloji
teknolojik
tekrar
tembel
temsilci
terim
ters
tıpkı
tırmanmak
tırnakçı
tilki
topluluk
toplum
tutum
tuvalet
tüm
tür
Türk Edebiyatı
Türkçe
uğraş vermek
uğraşmak
ulaşmak
unutmak
usta
ustalık
usul
utanmaz
uydurma
uygulanmak
uygun
uymak
uyutmak

uyuzlanmak
uzaklaşmak
uzun
uzunluk
üç
üçüncü
üflemeke
ülke
ün
ünite
üretilmek
üslup
üstat
üstelik
üye
üzeri
üzölmek
üzüntü
vaat etmek
vali
vali yardımcılığı
var
varlık
verilmek
vermek
volta atmak
vurgulamak
vurucu
vuruk
yakın
yaklaşım
yaklaşmak
yakmak
yalnız
yalnızca
yan anlam
yanı sıra
yanık
yankesici
yanlışlık
yanmak
yansıtmak
yansıtmak
yapılı
yapıştırmak
yararlanmak
yardım etmek
yaş
yaşam
yaşamak
yaşantı
yaşlı
yat
yavrucak
yaygınlaşmak
yaylanmak
yazı
yazılı
yazılmak
yazısız
yazma

yazmak
yeğen
yemek
yer
yergi
yerine geçmek
yerleşmek
yermek
yeşil
yetenekli
yeterli
yeterli olmak
yetersiz kalmak
yıl
yine
yiyecek
yok
yoklamak
yol
yol vermek
yolculuk
yolsuzluk
yön
yönelmek
yöneltmek
yönetim
yukarı
yürömek
yüz
yüzlü
yüzünden
zaman
zat
zehirli
zekâ
zenginlik
zıtlık
zira
zümre

Ünite 3

abiye
acı
açı
açığa çıkarmak
açık
açıklamak
açıklayıcı
açılmak
açmak
ad
ada
âdet
adil
ağırlamak
ağırlık
ağlamak
ahır
ahiret
ahşap

aile
ait
ak
akıl
akım
akın
aksesuar
aksine
aktarmak
aktivite
alaka
alan
algı
algılamak
alışveriş
almak
alt
altın
ama
amaç
ambalaj
an
ana
ancak
anlamak
anlaşılmae
anlatmak
anlayış
ara
aramak
araştırmak
aristokrat
arka
arkadaş
armoni
art
artık
artırmak
arzu
asır
asilzade
asker
aslan
aslında
asmak
aşağı
aşık
aşıp
aşk
atmak
avlu
ay
ayak
ayırmae
ayna
aynı
ayrı
ayrıca
ayrılan
ayrıntı
az

baba	bir	çevre	dikkat	emek
bağdaştırmak	biraz	çığlık	diktirmek	endam
bağımsız	birbiri	çıkarmak	dilemek	endüstri
bağış	birçok	çıkış	dimdik	enstitü
bağlam	birey	çıkmaq	din	entari
bağlanmak	birikim	çiçek	dinamik	er
bağlı	birkaç	çini	dinî	eritmek
bahçe	birlik	çirkin	dip	erkek
bahis	bitirmek	çizgi	disiplin	erken
bahsetmek	bitiş	çizili	diyar	eser
bahtiyar	bitki	çizim	dizayn	eski
bakış	blog	çocuk	dize	eskitmek
bakmak	bol	çoğunluk	doğa	estetik
bambaşka	bomba	çok	doğal	eş
bardak	boş	çözüm	doğmak	eşit
barındırmak	boşluk	çözümlmek	doğru	eşsiz
barınmak	boy	çünkü	doğrudan doğruya	eşya
basın	boyut	dağ	doğrusu	etek
baskın	bozmak	daha	doğu	etken
baş	bozulmak	dâhil	dolaşmak	etki
başarı	bölge	daimi	dolayı	etkilemek
başarmak	bölüm	dal	doldurmak	etkin
başka	böyle	damar	dolu	etmek
başkent	bu	danışmak	dondurmak	ev
başlamak	bugün	dar	dost	evrensel
başlık	bulmak	davranış	dönem	eylem
başvurmak	bulunmak	dayanmak	döngüsel	eyvan
batı	bulut	defile	dönüştürmek	ezel
bazen	burs	defter	durağan	faaliyet
bazı	bülbül	değer	durmak	faktör
beden	bünye	değerlendirme	durum	fark
beğeni	bürümcük	değerli	duyarlı	fazla
beğenmek	bütçe	değil	duygu	felaket
beklenti	bütün	değinilmek	duymak	felsefe
bel	bütünleşmek	değinmek	duyusal	fenomen
belirliş	büyük	değişik	düğme	figür
belirlemek	büyükanne	değişim	dün	fikir
belirsiz	büyükbaba	değişmek	dünya	fırma
belirtmek	cadde	değişmez	dürüst	form
belki	cam	dekorasyon	düşmek	gece
belli	camî	delik	düşünce	geçirmek
ben	can	demek	düşünmek	geçmek
benzemek	canım	deneme	düşünür	geleneksel
benzer	cazibe	denemek	düşürmek	gelin
benzetmek	cep	deneyim	düz	gelişmek
beraber	cesaret	denilmek	düzen	geliştirmek
beslemek	coşku	deniz	düzenlemek	gelmek
besteci	cumba	depo	eda	genç
betimlemek	cümle	deprem	egemen	gene
betimleyici	çabuk	derece	eğer	genel
beyaz	çağ	deri	eğilim	geniş
beylik	çağlayan	derinlik	eğitmek	gerçek
bezemek	çakşır	derlenmek	eğlence	gerçekleştirmek
bıçak	çalışmak	ders	eğlenmek	gerek
bıkmak	çalmak	desen	ekonomik	gerekmek
biçim	çare	destek	ekseriya	gerektirmek
bilezik	çarpıcı	detay	el	gergef
bilgi	çekmek	devam	elbise	getirmek
bilinç	çerçeve	devirmek	ele almak	gezmek
bilmek	çeşit	deyim	eleştirmen	gibi
bin	çevirmek	dış	elmas	girmek

gitmek	hep	işlemek	kesin	lüks
giyim	her	işlenmek	keşfetmek	madalya
giymek	her şey	işletme	keten	maddi
gizlemek	herhangi	işlev	kez	madenî
gök	herkes	işte	kılmak	mahzun
gölge	hesap	ithalat	kırık	malzeme
gönül	heyecan	itibaren	kısa	mana
görmek	heykel	iyi	kısım	mangal
görsel	hız	iz	kiyafet	manken
görölmek	hiç	izin	kıymet	marka
gösteriş	hiçbir	izlemek	kız	materyal
göstermek	hikâye	kabul	kilise	medrese
göz	himaye	kadar	kim	mekân
gözetim	his	kadın	kimlik	merak
gözlem	hisar	kadife	kimse	merkez
gözlük	hissetmek	kafa	kişi	mesele
gravür	hitap	kâfi	klasik	meslek
grup	hizmet	kaftan	koca	meşhur
güçlü	hoş	kâinat	kol	metin
gölmek	huzur	kalıcı	kolay	mevcut
gümüş	hüküm	kalın	koleksiyon	mevki
gün	ışık	kalıp	koltuk	mevzu
günah	iç	kalite	kolye	meydan
gündelik	içerik	kalker	kombinasyon	meyve
güneş	iddia	kalmak	komik	mısra
günlük	ideal	kamaştırmak	konak	mimari
güzel	ifade	kan	kondurmak	minare
haber	ihracat	kanat	konu	minyatür
hak	ihtişam	kaos	konum	misafir
hakiki	ihtiyaç	kap	konuşmak	misal
hâkim	iki	kapatmak	kopya	moda
hakkında	iklim	kapı	korku	modern
hâl	ikna	kapsamak	korunmak	modus
hala	ilan	karakter	koymak	motif
halk	ileri	karar	körükörüne	muhafaza
hangi	ilerlemek	kariştirmek	kral	muhtemel
harcamak	iletişim	kariyer	kriter	murassa
harç	ilgi	karmaşık	kronoloji	mutlu
hareket	ilinti	karşı	kubbe	mübalağa
has	ilişki	kasaba	kullanmak	mücevher
hassas	ilk	katılmak	kumaş	mükemmel
hasta	illa ki	kâtip	kural	mümkün
hat	ille	katkı	kuram	münhasır
hata	imkân	katliam	kurban	müze
hatta	imza	katmak	kurmak	müzik
hava	inandırmak	kavram	kusur	nadide
hayal	inanmak	kavramsal	kuş	nakiş
hayat	ince	kavuşmak	kuşak	nar
hayran	inci	kaya	kuyruk	nasıl
hayvan	inlemek	kaydedilmek	küçük	ne
haz	insan	kaygan	külâh	neden
hazır	inşa	kaynak	kültür	nere
hazırlamak	ipek	kaynamak	kürk	nesil
hazırlanmak	ise	kazan	labirent	nesne
hazine	İslamiyet	kelebek	lacivert	nevi
hedef	ispatlamak	kelime	latin	niçin
hedeflemek	istek	kemer	lav	nişan
hediye	isteklilik	kendi	lazım	nitelik
hem	istemek	kent	liberal	objektif
hemen	işaret	kervansaray	lider	ocak
henüz	işçi	kesim	liste	oda

odak	parasal	savaş	sorumlu	tarz
oğul	parça	savunmak	sorun	tasarım
ok	parmak	savunmasız	sosyal	tasarlamak
okuma	paslaşmak	saye	soylu	tasvir
okumak	pek	saygın	soyut	taş
olay	pekâlâ	sayısız	söylemek	taşımak
oldukça	peki	saymak	söyleşi	tavsiye
olgu	pelerin	sebeb	söz	tavus
olmak	pembe	seçim	sözcük	taze
olumlu	pencere	seçkin	staj	tehlike
oluşturmak	perde	seçmek	statü	tek
oluşturulmak	peri	sefer	stil	teknoloji
oluşum	periyot	sefir	su	tekrar
omuz	perspektif	sektör	suç	tekrarlanmak
opera	pes etmek	sembolik	sultan	tekstil
ora	piranta	sergi	sunmak	tel
orantı	piyasa	sergilenmek	sur	telefon
ordu	popüler	seri	sure	temel
orijinal	portre	serinlik	sübjektif	temsilci
orta	pozitif	sert	sümbül	tepinmek
ortaçağ	prenslük	servet	süreç	tercih
ortak	problem	servi	sürmek	terim
ortam	pul	servis	süs	ters
otomobil	pullu	ses	sütün	teşvik
oturmak	püskürtmek	seslenmek	şafak	tezat
oturtmak	rahat	sevgili	şaha kalkmak	tiyatro
oya	rahmet	seviye	şahadet	toplamak
oymak	rastlamak	sevmek	şahsi	toplanmak
oynak	referans	seyrek	şehir	topluluk
oysa	rekabet	sezon	şekil	toplum
ozan	renk	sıcak	şeref	toprak
ödül	resim	sık	şey	tören
öge	resmedilmek	sıkça	şık	trajik
öğrenci	ressam	sıkıcı	şiddet	tramvay
öğrenmek	revak	sınıf	şöyle	turist
öğretmek	rivayet	sınır	şu	turizm
öksüz	röportaj	sınırlanmak	tabii	tutku
ölçü	ruh	sır	tablo	tutmak
ölçüt	rüya	sıra	taahsil	tutulmak
ölüm	rûzgâr	sıradan	takım	tüketici
ön	saat	sırma	takip	tüketim
önce	saç	sırt	takmak	tüketmek
önem	sade	silah	tamsiliyet	tüm
önemsemek	sadık	simetri	tanbur	türemek
önermek	sağlamak	simge	tane	tutmek
öngörmek	saha	sinema	tanık	uç
örgü	sahip	sistem	tanımak	ud
örnek	saklamak	sit	tanımlamak	uğramak
örtü	saldırı	sivil	tanımlanmak	ulaşmak
öte	salgın	siyah	tanınmak	umut
öyle	samimiyet	siyasal	tanıtma	uyandırmak
özel	sanat	siyasi	tanrı	uyarlanmak
özellik	sanatçı	siz	taraf	uygulamak
özellikle	sanatsal	sizce	tarafından	uygun
özen	sanki	sofra	tarif	uymak
özenti	sanmak	soğuk	tarih	uyum
özet	sarı	sokak	tarihçi	uzak
özgü	sarık	somut	tariz	uzun
pahalı	sarılmak	son	tartışma	üçüncü
para	sarmak	sonra	tartışmak	ülke
paragraf	satin almak	soru	tartmak	üniversite

nl
Üretim
retmek
rn
Üslup
Üst
t
zeri
Üzücü
vahet
vakit
var
vatan
vazgeçmek
vermek
visal
vurgu
yabancı
yadięar
yakalamak
yakıcı
yakın
yakışıklı
yakımak
yaklaşık
yaldız
yalı
yalnız
yalnızca
yan
yanardaę
yangın
yanısıra
yani
yansımā
yansıtmak
yapı
yapılmak
yapım
yapıt
yapıtaşı
yapmak
yaptırmak
yār
yaratıcı
yaratmak
yardım
yargı
yarı
yaşam
yaşamak
yaşanmak
yaşlı
yatırmak
yatmak
yaygın
yayılmak
yaymak
yazılmak
yazlık
yazmak

yedi
yemek
yeniden
yenilemek
yenilenmek
yenmek
yer
yerleşim
yerli
yeşil
yetenek
yetkinlik
yıkıcı
yıklmak
yıl
yıldız
yılmak
yırtma
yięit
yine
yok
yoksa
yol
yolculuk
yorgunluk
yorumlamak
yn
yönelik
yönetim
yre
yöresel
yumurta
yurt dışı
yüklü
yüksek
yrmek
yüz
yüzyıl
zaman
zarif
zaten
zeki
zemin
zengin
zevk
zıt
zincir
ziyafet
ziyaret
ziyaretçi
zor
zorunda
zorunlu

nite 4

acıkmak
aı
açıklamak
açmak
ad

adam
adapte
adet
adım
adlandırmak
ağırlık
aile
akıl
akam
aktivite
alan
albüm
alışkanlık
alımak
alıtırmak
almak
almak
alt
alt yapı
ama
amaç
aman
ampul
an
ana
anahtar
ancak
aniden
anlam
anlamak
anlatılmak
anlatmak
anlayış
ara
aralamak
aramak
araştırma
arena
arka
arkadaş
armaęan
artık
artırmak
asla
aslında
aşağı
aırını
ak
at
atom
avuç
ay
ayakkabı
aydınlatma
aydınlık
ayırma
aylarca
aynı
ayrıca
ayrılmak
azalmak

azaltmak
baba
bağ
bağışıklık
bağlı
bahsetmek
bakmak
bardak
barınmak
bariz
ba
başarmak
başka
balama
balamak
başlık
barol
başvurmak
bavurulmak
batmak
bazen
bazı
beğenmek
beklemek
belge
belirgin
belirlemek
belki
belli
ben
benzemek
beraber
bereket
betimlemek
beyin
bırmak
biçmek
bileşik
bilgi
bilgin
bilgisayar
bilim
bilimsel
bilinç
bilinmek
bilinmek
bilmek
bin
bir
biraz
birbiri
birçok
birebir
birer
bireysel
biri
birisi
birkaç
birlik
birlikte

bit
biyografi
biyolojik
biz
bizzat
boşluk
boy
bozuk
bozukluk
bozulmak
bölge
böyle
böylece
bu
bugün
bulgu
bulmak
bulunmak
bulu
buyurmak
bütünleştirici
btnletirmek
büyük
büyümek
cam
can
canlı
cevap
cinsiyet
cisim
cümle
aę
alımak
ekim
ekinmek
ekimek
ekmek
ekmek
elik
Çember
ereve
eit
evre
ıkmak
izgi
ocuk
Çoğu
Çoğunluk
Çok
mlek
zmek
Çözülmek
Çünkü
daha
dahası
daire
dalmak
damar
davranış
değer
değerli

değil	elbette	gibi	hiç	iyi
değnilmek	element	gidermek	hiçbir	iz
değişmek	emin	gitmek	hidrojen	izin
demek	en	gizem	hikâye	izlemek
demir	endüstri	gizli	hissetmek	izlenim
denemek	enerji	gizlice	hizmet	kabul
deney	engel	gökyüzü	hoca	kâbus
denilmek	engellemek	göndermek	horlamak	kaçınılmak
derece	enstitü	gönül	hormon	kadar
dert	erkek	görmek	hoş	kader
destek	eser	görölmek	husus	kadın
devam	eski	göstermek	hücre	kafein
diğer	eşleştirmek	götürmek	hükümdar	kahve
dikkat	eşsiz	göz	ırk	kaldırmak
dil	eşya	gözlem	ışık	kalem
dilemek	etken	grup	icat	kalıtım
dilim	etki	gurur	iç	kalıtsal
din	etkilemek	güç	iç içe	kalite
dinlemek	etkileşmek	güçlenmek	içeri	kalmak
dinleyici	etmek	güçlü	içerik	kalp
diyabet	etraf	göl	içermek	kan
diye	ev	gün	iddia	kanser
dizayn	evet	gündüz	ifade	kapı
DNA	evren	güneş	ihmal	kapsamak
doğa	ezmek	günlük	ihtimal	karakter
doğal	faaliyet	günümüz	ihtiyaç	karanlık
doğmak	fakat	güzel	iki	karar
doğru	faktör	hafıza	ikinci	karın
doğurmak	fare	hak	ilaç	karmaşık
dolar	fark	hakkında	ileri	karşı
dolaşım	faýda	hâl	ilerlemek	karşılama
dolaşmak	fazla	hâlâ	iletişim	kat
dolmak	fedakâr	hâlbuki	ilgi	kati
dolu	fert	hâlen	ilginç	katılım
dost	fikir	halk	ilişki	katmak
dönem	film	halsiz	imaj	kaybetmek
döngüsel	fiyat	halsizlik	imgesel	kaygı
dönüşmek	fizyolojik	hangi	imkân	kayıp
durmak	gasp	hareket	inanmak	kazanım
durum	gece	harf	incelemek	kazanmak
duruşma	geçirmek	hasta	insan	kelime
duygu	geçmek	hatırlamak	inşa	kemer
duymak	gelişmek	hatta	inşallah	kendi
dünya	gelmek	hava	internet	keskin
dürüst	gemi	hayal	ise	keşfetmek
düstur	gen	hayat	istek	keşke
düş	genç	hayatî	istemek	kez
düşmek	gençlik	hayran	istikrar	kiyafet
düşünce	genel	hazır	istisna	kız
düşünmek	genetik	hem	iş	kim
düzen	geniş	henüz	işçi	kimse
düzenli	genişlemek	hep	işlem	kimyasal
düzey	gerçek	hepsi	işleme	kişi
efsane	gerek	her	işlemek	kişisel
eğér	gerekli	herhangi	işletmek	klasik
eğitim	gerekmek	herkes	işlevsel	kocaman
ekip	geri	hesap	işleyiş	kollamak
eksik	getirmek	heves	işte	konferans
eksilmek	gezegen	heyecan	itibaren	konmak
el	gıda	heykel	itmek	konsantrasyon

kontrol	nikotin	psikolog	şinyal	tasarruf
konu	nitelik	psikolojik	sistem	taşımak
konum	nokta	rağmen	siz	tehlike
konusmak	normal	rahatsız	soğuk	tek
korku	nörobilim	rastlamak	sohbet	teklif
koşul	obezite	refleks	somut	teknoloji
koymak	oda	resim	son	tekrar
kötü	odak	ressam	sonra	televizyon
kromozom	odun	restoran	sonuç	temel
kronik	odunluk	risk	sorgulamak	temiz
kronikleşmek	oksijen	rol	soru	temizlik
kulak	okumak	roman	sorumlu	temsil
kullanmak	olay	röportaj	soyut	teori
kum	oldukça	rüya	söylemek	tepe
kuram	olgu	saat	söz	terapi
kurs	olmak	sabah	sözcük	terim
kuvvet	olumsuz	sadece	stres	termostat
küçük	oluşmak	sağlamak	su	tespit
küçülmek	ora	sağlık	sultan	teşekkür
küsmek	oran	sahip	sunucu	tetiklemek
kütle	organizma	sahne	süre	tıp
kütle çekim	orta	sanat	sürece	tıpkı
lütfen	ortalama	sanatçı	süreç	tip
maalesef	oyynamak	saniye	sürekli	top
madde	oysa	sanki	sürmek	toplum
malzeme	oyuncu	sanmak	sürü	toplumsal
marka	öbür	sarmal	sürüklemek	travma
mensup	ödemek	satış	şans	tutku
merak	öğrenmek	savaşmak	şarj	tutmak
merhamet	öğretmek	saye	şarkı	tüketmek
mesaj	ömür	sayın	şart	tüm
meselâ	önce	saymak	şef	tür
meslek	öncelik	sebeup	şekil	uç
metabolik	öncelikli	seçenek	şey	uçmak
metin	önem	seçmek	şımarık	uçurum
metropol	önemli	sekte	şiddet	uğratmak
meydan	örneğin	seminer	şiiir	ulaşmak
mikro	öyle	senaryo	şöyle	un
miktar	özellikle	sene	şu	uyanık
millet	özgün	sergi	şükür	uyanmak
milyar	özlem	serin	tabiat	uyarıcı
misafir	özveri	set	tabii	uyarmak
modern	panik	sevgi	tablo	uydurmak
molekül	para	seviye	tahsil	uygar
motivasyon	parametre	sevmek	takı	uygun
muhtemel	parça	seyir	takım	uyku
mutlu	parmak	seyretmek	talep	uyumak
müdahale	patlamak	sıcak	talih	uyurgezer
mükemmel	paylaşmak	sıçramak	tamam	uzak
mütevazı	pazar	sıfat	tamamen	uzatmak
müthiş	pek	sık	tamamlamak	uzay
müzik	peki	sıklık	tamamlanmak	uzman
nasıl	pencere	sınıf	tane	uzun
ne	pineklemeek	sır	tanım	ücret
neden	piyasa	sıra	tanımak	üç
negatif	plan	sırasında	tanımlamak	ünlü
nesne	problem	sıvı	tanıtmak	üretmek
nevi	program	sigara	taraf	ürün
nezle	proje	sinema	tarz	üst
niçin	protein	sinir	tasarım	üstelik

üzere
üzeri
vakit
var
varlık
vazgeçilmez
vazgeçmek
veri
vermek
vurgu
vücut
yağmur
yakalamak
yakın
yaklaşık
yalnız
yalnızca
yan
yani
yanlış
yansıtmak
yapı taşı
yapılmak
yapmak
yarar
yararlı
yaratıcı
yaratmak
yardım
yargı
yarı
yaş
yaşam
yaşantı
yatak
yaygın
yayılmak
yayın
yazar
yazmak
yeni
yenilenmek
yer
yerleşmek
yeryüzü
yetenek
yeterince
yeterli
yetişkin
yetmek
yıl
yıldız
yıllık
yoğun
yoğunluk
yok
yol
yorgun
yorgunluk
yön

yönetmek
yöntem
yukarı
yurt dışı
yük
yüklemek
yüklenmek
yüksek
yükseliş
yürütmek
yüz
yüzde
yüzmek
yüzyıl
zaman
zanaat
zayıf
zayıflamak
zıt
zihin
zira
zor

Ünite 5

abartıcı
acem
açığa vurmak
açık
açlık
ad
ad almak
adam
adamcağız
âdeta
adım adım
aferin
Afganistan
afiyet
ağız
ağlamak
ağız bir karış açık
kalmak
aile
ait
akarsu
aklı başına gelmek
aklına gelmek
akmak
akşam
aktarmak
alacaklı
alaturka
alaycı
alçak gönüllülük
âlem
alınmak
alışveriş
Allah
almak
alt

altı
ama
amaç
aman
ana (anne)
ana (temel)
ana fikir
Anadolu
Anadolulu
ancak
anekdot
anı
anılmak
aniden
anlam
anlam bulmak
anlama
anlamak
anlamına gelmek
anlaşılacak
anlaşmak
anlatılmak
anlatım
anlatmak
anlayış
antikacı
antikacılık
ara
araba
arabacılık
arada bir
aramak
Arap
araştırmacılık
araştırmacı
arif
arka
Arnavut
art
asabiyet
asıl
asır
asistan
aşağı
aşık
aşk
atak
atlamak
avlamak
avuç
ayağa kalkmak
ayak
ayakkabı
ayarlamak
ayırma
aynı
ayol
ayrı
ayrılmak
az

Azerbaycan
Azrail
baba
bacaklı
Bağdat
bağırmaq
bağırtı
bağlanmak
bahçe
bahçıvanlık
bahşış vermek
bakış
bakkal
bakmak
balta
bari
basık
baş
baş köşe
başarılı
başını sallamak
başka
başlamak
başlangıç
başlanmak
başlıca
başşehir
batmak
bayılmak
bayır
bayrak
bazen
bazı
beğenmek
belediye
Belh
belirlemek
belirtilmek
belirtmek
bellek
belli
belli etmek
ben
bendeniz
benzemek
benzer
benzetme
benzinlik
beraberlik
beş
beyaz
beyit
bırakmak
biçim
bilgi
bilgin
bilinmek
bilmek
binlerce
binmek

bir
birader
biraz
birbiri
birden
birkaç
birlikte
birtakım
bitirilmek
bitirmek
bitiş
bitki
bitmek
biyografi
biz
boğaz boğaza
gelmek
bol
boş gezmek
boşalmak
bozacılık
bölge
bölüm
böyle
böylece
bu
bu nedenle
bu suretle
bu yüzden
bugün
bulmak
bulunmak
bura
Bursa
buruk
bütün
büyük
büymek
büyüteç
cami
can
canı çekmek
canı sıkın
canından bezmek
canla başla çalışmak
canlandırmak
canlı
celepçilik
cemal
cenaze
cevap
cevaplamak
cevapsız
cezbe
ciğercilik
cilt
cömertlik
cümle
çabucak
çabuk

çağ	deri	düşkünlük	Farsça	görüntü
çağırılmak	derin	düşman	fasıl	görünüş
çağırışım	derinlik	düşme	fenomen	göstermek
çalınmak	ders	düşmek	fert	götürmek
çalışma	dert	düşünce	fıkra	götürölmek
çalışmak	devam etmek	düşündörmek	fırsat	göz
çamaşır	devecilik	düşönmek	fıstık	gözdağı vermek
çanta	devir	düzeltmek	fikir	gözlemek
çarpma	devlet	düzenlemek	filan	gözyaşı
çarşı	devrilmek	düzgün	filanca	grup
çatı	deyim	ebedî	filozof	güç
çay	dış	edebiyat	fotoğraf çekmek	güç bela
çeşitli	dik	edinilmek	gazel	gül
çeşme	dikkat	edinmek	gazi	göldörmek
çevre	dil	efendi	gazve	güle güle
çığırından çıkmak	dile gelmek	efsane	gece	güleç
çıkartılmak	dile getirmek	egemenlik	gecikmek	gölmek
çıkarmak	dili çözülmek	eğitim	geçici	gün
çıkamak	din	eğlence	geçim	güncellik
çıplak	dinleme	eğlendirmek	geçirilmek	güneş
çift	dinlemek	ekonomi	geçirmek	günlük
çiftçilik	dinleyici	ekonomik	geçme	günümüz
Çin	dipdiri	eksik	geçmek	gürlük
çirkinlik	dış	el	geçmiş	güröltü
çizmeyi aşmak	doçent	el sıkışmak	gelecek	güzel
çocuk	doğaçlama	elbette	gelin	güzellik
çoğu zaman	doğma	elbise	gelmek	haber
çok	doğmak	elektronik	gemi	haber vermek
çorba	doğru	elem	genç	hac
çözmek	doğrulmak	en	genel	hadise
çözüm	doğu	endişe	genellikle	hafakan basmak
dağarcık	doğulu	engel olmak	gerçek	hafıza
daha	doğuş	engellemek	gerçekleşmek	hak
dair	doktor	engin	gerçekleştirilmek	hakem
dakika	doldurmak	engur	gerekmek	hâkim
dam	dolmak	ense	gerekrtirmek	Hakk'ın rahmetine
dans	dolu	eren	getirilmek	kavuşmak
dar	dost	erişmek	getirmek	hakkında
davet	dönem	erken	getirtmek	haklı
davet etmek	dönmek	Erzincan	gezmet	hâl
davranış	dönüş	eser	gibi	halen
davranmak	dördüncü	esirgemek	giderme	halı
davul	dört	eski	gidermek	halk
dayanıklılık	dövmek	eskicilik	gidilmek	halka
dayanmak	dövüşmek	esprili	girmek	ham
dayanmak	duacı	eşek	gitmek	hamd
(tahammöl etmek)	durak	eşya	giyinme	hamile
define	durmak	etkilemek	giymek	hane
defnedilmek	duvar	ev	göç etmek	hangi
değerli	duymak	evlenmek	göçmek	har vurup harman
değil	duyulmak	evlilik	gölge	savurmak
değişik	duyurmak	evren	gömölmek	hareket
değişmek	düdük	ezber	göndermek	hareket etmek
demek	düşün	ezgi	gönöl	hareketli
demir	dükkan	fakat	görev	hasta
demli	dünya	fakölte	görevli	hasta olmak
denilmek	dünya evine girmek	fal taşı	görgölü	hastalık
deniz	dünyaya gelmek	filan	görmek	haşmetli
denmek	düş	fariza	görölmek	hata
depo	düşkün	farklı	görönmek	hata etmek

hatırlamak	ilahî aşk	kafiye	kırmak	mal
hatta	ileri	kafiyeli	kısa	Malatya
hava	ilgi çekmek	kâğıt	kısaca	malum
hayal	ilgi göstermek	kahraman	kısım	mana
hayat	ilgili	kahve	kıvrık	Maşallah
haydan gelip huya	ilim	kahvehane	kiyafetli	mazi
gitmek	ilişki	kaide	kıymet	medeniyet
hayran bırakmak	ilk	kalem	kız	medet
hayvan	imamlık	kalkma	kıbar	medrese
hazır	imar	kalmak	kilometre	meğer
hazırcevap	imkân	kapalı	kim	Mekke
hazırlamak	inanç	kaplamak	kimlik	memnun
hazine	inanılmak	Karadeniz	kimse	menkıbevi
hediye etmek	inatçı	Karadenizli	kiyemir	mercimek
helâk	inmek	karakter	kişi	merhale
hemen	insan	Karaman	kişilik	merhamet
her	inşaat	karanlık	klasik	merhem
herif	İnşallah	karar vermek	kol	merkez
herkes	intisap etmek	karı (eş)	kolay	mesele
hesap	inzivaya çekilmek	karikatür	kolayca	meslektaşlık
hesaplanmak	İran	karşı	kolaylık	mesnevi
heves	irfan	karşı çıkmak	komedi	meşgul olmak
heykel	iri	karşılamak	komik	meşhur
hiçbir	ironi	karşılaşmak	komiklik	metin
hiddet	isabetli	karşılık	komşu	meydan
hikâye	isim	kasa	komşuluk	meyhaneci
Hint	İslam	kasırga	konu	meyve
hoca	İstanbul ağzı	Kastamonu	konuşma	mezar
Horasan	istasyon	Kastamonulu	konuşmak	mızıkcılık
horon	istek	kaşık	konuşturulmak	miktar
hoş sohbet	istemek	katıla katıla	Konya	millet
hoşgörülülük	istila	katılmak	koruculuk	milliyet
hoşlanmak	iş	kâtip	kovalamak	mimik
hurma	işaret	katkı	kök	miras
huy	işçi	katmak	köken	mirasyedi
huzur	işe yaramak	kavga	köy	misal
hücre	işitmek	kavga etmek	kulak	mizah
hükümdar	işlemek	kavgaya tutuşmak	kullanılmak	Moğol
ıslanmak	işlenmek	kavuşma	kullanmak	moral vermek
ısmarlamak	işsiz	kavuşmak	kural	muayene etmek
ıspanak	itibar	kaybetmek	kurnaz	muayene olmak
ısrar	itibar görmek	kaynak	kurtarmak	muhavere
ısrar etmek	itibaren	kaynaşmak	kuruş	muhteşem
ışık	iyi	Kayseri	kusur	mukaddime
ışıklandırılmak	iyice	Kayserili	kuş	mutasavvıf
iç	iyileşmek	kazanılmak	küçük	mutlak
içeri	iyileştirmek	kazanmak	kül tablası	mutlaka
içmek	izlemek	kelime	kültür	müddet
ifade	kaba	kemençe	künye	mülhem
ihmal	kaba kuvvet	kendi	kürk	mülk
ihtiras	kabadayı	kerpiç	kürsü	münasebet
ihtiyaç	kabadayılık	kesilmek	Kürt	müşterek
ikametgâh	kabahat	kesim	kütüphane	müze
iki	kabarık	keyif	laf	müzik
ikinci	kabul edilmek	kez	lakin	naçiz
ikişer	kabul etmek	kıldırmaq	lamba	namaz
ikişerlik	kadı	kılı kırk yarmak	lise	nargile
ikiyüzlülük	kadın	kılıç	lütuf etmek	nasıl
ikram etmek	kafa	kına	maç	nazım
ilaç	kafası karışmak	kırık dökük	mahkeme	ne

neden (sebeP)	öVünmek	sarhoş	söylence	tasavvuf
neşe	öyle	sarraflık	söylenilmek	tasavvuff
Niğde	öz	satıcılık	söylenmek	tasvir
nihayet	özdeşleşmek	sayfa	söylenti	taşımak
nitelik	özellik	sayı	söyleşme	tatlı
not	özellikle	saymak	söz	tatsız
nur	özetlemek	sebeP	söz dinlemek	tavır
nüşha	özgü	sebeP olmak	sözlük	tazelik
odun	özü sözü bir olmak	seçilmek	sözü edilmek	tedavi etmek
oğul	özür dilemek	seçme	su	tedbir
oh	para	selam vermek	sultan	tek
okuma	parasız	Selçuklu Devleti	sulu	tekke
okumak	parlak	sema etmek	suratlı	teklif
okuyucu	parlamak	sembol	suret	tembih etmek
olay	pastırmacı	sen	susamak	temel
olgunlaşmak	patlamak	senaryolaştırmak	sükunet	temiz
olmak	pay	sene	sürdürmek	temsil
oluşmak	paylaşmak	sepet	süre	temsilci
on	pazar	serpuş	sürekli	tepe
on sekiz	pazarlıkçı	servi	sürmek	tepki
on üçüncü	pehlivanlık	ses	şair	terlik
ora	pek	sesi çıkmak	şaka	ters
ordinaryüs	penaltı	seslenmek	şakak	terzi
orta	pencere	sevgili	Şam	tesadüfen
Ortaçağ	perde	sevilmek	şapka	testi
ortak	peyke	sevinmek	şaşılmak	teşhir
ortaya çıkmak	piş	sevmek	şaşmak	tevazu
Osmanlı	piyes	seyirci	Şeb-i Arus	tevekkeli
Osmanlı	profesör	seyretmek	şefkat	tez
İmparatorluğu	Rab	sıfat	şehir	tıkaç
otel	rast gelmek	sığınmak	şekil	ticaret
oturma	rastlamak	sık	şelale	tip
oturmak	reform	sıklamak	şemsiye	tipik
oturtulmak	renkli	sıklamak	şey	titremek
oturuş	rivayet	sınav	şeyh	tiyatro
oynamak	Rum	sınırlı	şifa	tokat atmak
oynatmak	Rumca	sıralanmak	şiiir	tokatlamak
oyun	rütbe	sırasında	şimdi	toplamak
oyuncak	rüya	sınılsıklam	şive	toplanmak
oyuncu	saat	sinir	tabanca	toplantı
ödemek	sabahleyin	sinirlenmek	tabii	topluluk
öfkelenmek	saçmalık	sistem	tacir	toplum
öge	sade	Sivas	tahmin etmek	toplumsal
öğrenci	sadece	siyah	tahsis etmek	toprak
öğretmek	saf	siyasi	tahta	torun
öğüt	sağır	soğuk	takdir	toz
öldürtmek	sağlamak	sohbet	taklit	tören
ölmek	sağlanmak	sokmak	tamamen	Trakya ağızı
ölmezlik	sağlık	son	tamir	trans
ölüm	sahip	sonra	tanımak	tuluat
ölümsüz	sahne	sonsuz	tanınmak	tüccar
ömür	sakal	sonuç	tanıtıcı	tür
ön	sakat	sopa	tanrı	türbe
ön plan	sakin	sormak	taraf	Türk
önce	sakinleştirmek	soru	tarafından	Türkçe
önem	sallamak	sorulmak	tarih	türkü
önemli	sanat	sorun	tarihî	tütün
örnek	sanatçı	sorusuz	tartışma	ufak tefek
örtmek	sanatkâr	sosyal	tarz	uğramak
öte	sanmak	söylemek	tasarlamak	uğraşı

uğurlu
ulanmak
ulaştırmak
umut
unutmak
unvan
usta
uygun
uygunluk
uyuklamak
uyuşturucu
uzatmak
uzmanlık
uzun
ülke
üniversite
ürün
üst
üstat
üzeri
üzülmek
üzüm
üzüntü
vaaz
vakit
var
varis
varlık
varlıklı
varmak
vasıf
vasiyet
vasiyet etmek
vefat etmek
velilik
verilmek
vermek
vezin
vilayet
yabancı
yağ mumu
Yahudi
yakın
yaklaşmak
yakmak
yalıllık
yalnız
yamaç
yamru yumru
yan
yana yakıla
yani
yanlış
yansıtılma
yansıtılmak
yansıtma
yapı taşı
yapılı
yapılmak
yapım

yapmak
yaptırmak
yâr
yaratılış
yardım
yardım etmek
yaş
yaşam
yaşamak
yaşantı
yaşatmak
yatak
yatışmak
yatmak
yaygara
yaygın
yaygınlaşmak
yazı
yazma
yazmak
yedi
yemek
yeni
yenilmek
yenmek
yer
yerel
yerleşmek
yerli
yetenek
yetenekli
yetişmek
yetiştirmek
yıkınmak
yıklmak
yıl
yıl dönümü
yılışık
yitirmek
yoğurt
yok
yoksulluk
yol
yorgan
yorgunluk
yorulma
yozlaşmak
yön
yöre
yudumlamak
yukarı
yumruk
yumurta
yuvarlak
yüksekçe
yükseletmek
yürümek
yüz
yüzmek
yüzyıl

zafer
zaman
zekâ
zenginleşmek
zenne
zevk
zıkkım
zihin
zillet
zira
ziyafet
ziyaret
ziyaretçi
zuhur etmek

Ünite 6

açı
açık
açıklama
açıklamak
açıklık
adam
adım atmak
ağaç
ağırlık
ağlamak
ahır
ahlâk
aile
akıcı
akıl
akşam
aktarım
aktarmak
algı
algılamak
alıcı
alışkanlık
alışveriş
alt
ama
amaçlamak
an
ana
anlam
anlamak
anlaşılır
anlaşılma
anlaşma
anlaşmak
anne
ara
araç
araştırma
ardından
arkadaş
artmak
asıl
aşağı

aşama
at
atasözü
ateş
atmak
avuç
ayak
ayna
ayrıntı
ayrıntılı
az
azınlık
baba
bacak
bağlam
bağlı
bahsetmek
bakış
bakış açısı
bakkal
bakmak
bambaşka
banka
basım
basit
baskı
baş
başarılı
başka
başlatmak
başlık
başucu
bazı
beden
beğeni
belirlemek
belirleyici
belirli
belli
benimsemek
benimsemek
beniz
benzemek
benzerlik
beraber
beslemek
bırakmak
biçim
bildiri
bilgilendirici
bilgilendirme
bilmek
bir
birbiri
birey
biri
birim
birkaç
birlikte
bitmek

boş
boşluk
boyunca
boyut
bölüm
böyle
bu
bulmak
bulut
bura
burun
bürünmek
bütün
canlandırma
canlandırmak
cenaze
cep
cep telefonu
cevap vermek
cevaplamak
cihaz
cümle
çağ
çalışan
çatlatmak
çekingen
çekmek
çelişmek
çeşitli
çevre
çıkarmak
çiğ
çizgi
çoğu zaman
çoğunlukla
çok
çözmek
çözüm
çünkü
dağıtmak
dahi
davranış
değer
değerlendirme
değerlendirmek
değin
değiştirmek
değmek
denetim
denmek
ders
desteklemek
dev
devlet
dış
diğer
dik
dikelmek
dikkat etmek
dil

dinleme	farklı	hak	işe yaramak	kolayca
dinlemek	farklılaşmak	hâl	işlem	kolaylaştırıcı
dinletmek	fatura	hareket	işlerlik	komşu
dinleyici	felaket	hatır	işlev	konferans
diş gıcırdatma	fırlamak	hatta	ivme	konferans vermek
diyalog	fırsat	hava	iyi	konu
dizi	fikir	hayal	izlenim	konuşma
doğru	fikrimce	hayat	izleyici	konuşmak
doğrudan	film	hayır	jest	korkmak
dokunma	garson	hayırsız	kabul	koymak
dolaşmak	gazete	hayli	kaçınılmaz	kullanılmak
dolayısıyla	gazetecilik	hazırlamak	kaçmak	kullanım
dolaylı	geçerli	hazırlıklı	kadar	kural
doldurmak	geçici	hazırlıksız	kaldırmak	kuramcı
dostluk	geçmek	hele	kalkmak	kurmak
dönük	gelecek	hep	kalp	kurtulmak
dönüştürmek	gelmek	hepsi	kan	kuş
dönüt	gemi	her	kanal	küçük
duman	genç	herhangi	kapalı	kültür
durum	genel	hızlıca	karar vermek	kültürel
duruş	genellikle	hiç	kardeş	küsmek
duvar	gerçekçi	his	karı	liman
duyarlılık	gerçekleşmek	hissetmek	karmaşık	listelemek
duygu	gerçekleştirmek	hiza	karşı	maddi
duymak	gerekli	hizmetli	karşılık	magazin
duyu	gerekmek	hoca	kati	mağara
dünya	geri	hoşlanmak	katılmak	manipülatif
düşünce	gerilim	hoşnut	kavga etmek	medya
düzey	girmek	husus	kavram	memur
düzyazı	gitmek	iç	kavrama	merkez
edinmek	giyinmek	içerik	kavuşmuş	merkezî
eğilim	gizlemek	ifade	kavuşturmak	mesaj
eğitim	göğüs	iki	kaygı	meselâ
eğmek	gönderici	ikili	kayıt	meslekî
eklektik	görece	ikna	kaynak	metin
el	görevli	ileri sürmek	kaynaklanmak	meydan vermek
ele vermek	görmek	ileti	kaza	mimik
emin	görünmek	iletişim	kazanım	muhabir
enerjik	görüntü	iletişimci	kelime	mum
enformasyon	görünüm	iletişimsizlik	kendi	mutlu
engellemek	görüşme	iletmek	kesintisiz	müdür
ergen	görüşmek	ilgi uyandırmak	keşke	mümkün
ertesi	gösterge	ilgili	kılavuz	müşteri
esna	göz	ilgisiz	kılmak	müthiş
eş	gözlük	ilgisizlik	kısa	nasıl
etik	grup	ilişkin	kısım	negatif
etken	güç	ilk	kısıtlamak	net
etki	güçlü	ilke	kiyafet	niçin
etkilemek	gülmek	imaj	kim	nişanlı
etkileşim	gün	inanmak	kimî zaman	nitelik
etkili	günlük	ince	kimlik	niyetli
etkin	günümüz	inceleme	kirpik	niyetsiz
etkinlik	güven	indirmek	kişi	nokta
etraf	güvensizlik	insan	kişilerarası	not
eylem	güvercin	insanoğlu	kişilik	not almak
fakat	haber	internet	kitap	okuma
fakirleştirmek	haber vermek	ipucu	kitle	okumak
fakülte	haberdar etmek	istemek	koca	okutmak
farkına varmak	hadise	iş	koklaşmak	olay
farkında olmak	hafta sonu	işaret etmek	kol	oldukça

olgu
olumlu
olumsuz
oluşturmak
omuz
onay
onaylamak
oran
organ
ortam
ortaya çıkmak
ot
oynama
oysa
öğrenci
öğrenmek
öğretmen
ölçek
öldürmek
ön
ön plan
öncelik
önem
önemli
örnek
öte
özel
özellik
özellikle
özet
özetlemek
özlemek
özletmek
paragraf
parmak
patron
paylaşmak
pazarıcı
pek
pekiştirmek
piramit
pişmek
potansiyel
pozisyon
problem
profesör
propaganda
psikolojik
radyo
rahatça
rahatlıkla
rahatsız etmek
rapor
refah
reklam
resim
rol
rol oynamak
roman
röportaj

ruh
rüzgar
saat
sabah
saç
sadece
sağlamak
sağlıklı
sahip
sakız
saklamak
salon
sanayi
sanmak
satış
savunma
savunmak
sayesinde
sayısız
sebze
seçenek
seçici
seçmek
sekreter
sektör
selam
selam vermek
sen
serbest
ses tonu
sesli
sessizce
sevgili
sevmek
seyis
sınıf
sıra
sırada
sinir
sinirli
siyasal
soğuk
somut
somutlaştırmak
sonra
sonuç
soru
sorumluluk
sorun
sosyal
sosyolog
söylemek
söz
sözcük
sözgelimi
sözleşme
standart
statü
stres
stresli

subjektif
sunmak
sunum
sunuş
sürdürmek
süre
süreçe
süreç
sürekli
sürmek
şahit
şekil
şekillendirmek
şey
şiddet
şifre
şiiir
şimdi
şoför
tablo
takip etmek
takmak
talep
tam
tamamlamak
tane
tanımak
taraf
tarih
tartışmak
taş
tavır
tavsiye etmek
tek
teknik
teknolojik
telefon
televizyon
tema
temel
tepki
tercih
tereddüt
terim
tezgâhtar
tıkanmak
tırnak
tiyatro
toplular
topluluk
topluluk
toplumsal
tutum
tüketici
tüketim
tüm
tür
uç
unutmak
uyandırmak

uyanmak
uyarmak
uygulama
uygun
uymak
uzak
uzay
uzun
üleştirmek
ülke
üniversite
ürpermek
üstün
üşümek
üzere
vakit
var
varlık
varsaymak
veriliş
vermek
vurgu
vurgulamak
vücut
yadsımak
yakalamak
yaklaşım
yakmak
yalan
yalnızca
yalnızlık
yan
yanı başı
yanı sıra
yani
yanlış
yansıma
yansıtmak
yapılandırmak
yapmak
yaramak
yarar
yararlı
yararlı olmak
yaratmak
yardımcı
yardımcı olmak
yarın
yasa
yaslanmak
yaş
yaşam
yaşamak
yaşantı
yatak
yatırmak
yatmak
yaygın
yayın
yazılı

yazmak
yemek
yemin
yerel
yetenek
yeterli
yetişkin
yıl
yine
yinelemek
yok
yoksa
yol
yorumlamak
yön
yönelik
yöneltmek
yönerge
yönetici
yöntem
yukarı
yüksek
yüz
yüzleşme
zaman
zannetmek
zararlı
zenginleştirmek
zorlanmak

Ünite 7

acı
acımasız
acımasızlık
açık
ad
adam
ağır
ağırlık
ahlâksız
akıcı
akraba
aksakal
aktarmak
alan
aldatmak
algılama
alıntı
âlim
alt
ama
amaç
ameliyat
an
ana
ana dili
ana fikir
analiz
ancak
andırmak

Ankara	bazı	cümle	dinleyici	fazla
anket	beceri	çaba	doğa	felsefî
anlam	beden	çağ	doğru	fırça
anlamak	beğenmek	çalı	doğruluk	fırsat
anlamalı	beklemek	çalışma	doğum günü	fırtına
anlamsızlaşmak	belirlmek	çam	doğuş	fikir
anlaşmak	belirtmek	çarpi	doktor	form
anlatım	benimsemek	çay	dokunmak	galibiyet
anlatmak	benzetmek	çekinmek	dolaylı	gazete
anlayış	besinsiz	çerçeve	doldurmak	geçiş
anmak	betimleme	çeşitli	dost	geçmek
anne	beyaz	çevre	dönüşmek	geçmiş
Antalya	bezmek	çiğlik	dönüştürmek	gelecek
aptal	bırmak	çıkarmak	durdurmak	geliştirme
ara	biçim	çilgin	durum	geliştirmek
araba	biçimlendirmek	çınar	duvar	gelmek
arasında	bilge	çiçek	duygu	genç
araştırma	bilgi	çift	duymak	gençlik
ardından	bilgisayar	çirkin	dünya	gerçek
arkadaş	bilgisizlik	çirkinlik	dürüstlük	gerçekleştirmek
artık	bilimsel	çoban	düşünce	gerektermek
artmak	bilmek	çocukluk	düşünmek	gerilemek
asil	bir	çok	düzelmek	getirmek
asla	birbiri	çoluk çocuk	düzeltemek	gitmek
aşağı	birçok	çöl	edebî	gizlenmek
aşık	birey	çünkü	efendi	gizlice
aşmak	biricik	dağ	eğer	gonca
at	birikim	dağıtmak	eğilmek	gölge
atasözü	birinci	daha	eğitim	göndermek
atılım	birkaç	dahi	eklemek	gönül
ayak	bitirmek	dair	ekonomi	gönül
ayarlamak	bitki	dakika	eksen	göre
ayırmak	boğaz	dalga	eksik	görev
aylık	boya	damar	eksiklik	görmek
ayna	boyun	davranış	el	görmek
aynı	bozmak	davranmak	eleştiri	görsel
ayrıca	bozukluk	dayanak	eleştirmek	görünmek
ayrıntılı	bölüm	dayanmak	elma	görünmez
azim	bu	defa	emek	görüş
baba	buğra	değer	en	gösterge
badem	bulmak	değerlendirme	enerji	göstermek
bağ	bulut	değerlendirmek	erdem	götürmek
bağımsız	burun	değerli	erdemli	göz
bağış	bütün	değişiklik	eser	grafik
bağışlamak	bütünlük	değiştirmek	esna	grup
bağlantı	büyükçe	delikanlı	espri	güçlendirmek
bahane	cadde	delilik	estetik	güçlü
bahar	cahil	denemek	eşleştirmek	güdümlü
bahçe	cahillik	deneyim	etkilemek	gül
bahçıvan	cam	dengelemek	etkin kılmak	gülüşmek
bakış açısı	cana kastetmek	dergi	etkinlik	gün
bakmak	canı istemek	ders	etraf	güneş
basamak	canlandırmak	desteklemek	evlat	günlerce
baskın	canlı	desteklenmek	evlenme	günlük
baş başa	cennet	devam	evren	gürültü
başarı	cesaret	dikkat çekmek	evvel	güvenlik
başarmak	cevap	dikmek	eylül	güzellik
başkent	cevaplamak	dinleme	fakat	haber
başlamak	cilt	dinlendirmek	fark etmek	hafta
başlık	coğrafya	dinletmek	farklı	hakiki

haklı	incelemek	kırmızı	medeniyet	önce
hâl	insan	kısa	mega	önemsemek
hâlâ	insanoğlu	kıskanmak	mekân	öneri
halk	internet	kıssa	menkıbe	önermek
hangi	ipucu	kış	merak	örmek
hantallaşmak	isim	kıyafet	meraklı	örnek
hareket	ispatlamak	kız	mesleki	örnekleme
harika	istatistik	Kızılırmak	meşgul	örnekleme
harita	istemek	kim	metin	ötesinde
hata	isyan	kimse	meydan	ötürü
hatalı	işaret	kin	meydana gelmek	öykü
hatırlamak	işaretlemek	kişi	mırıldanmak	öyküleme
hava	iyi	kişileştirme	miras	öyküleyici
hayal etmek	izin vermek	kişileştirmek	misk	özel
hayal gücü	izlemek	kişisel	miskinlik	özellik
hayat	kabuk	kitap	mor	özen göstermek
hayret	kabul etmek	kocaman	muhteşem	özetlemek
hazırlık	kadar	kokmak	mukaddes	özgü
hediye	kahramanlık	kolay	mutlaka	özgür
hemen	kahverengi	kontrol etmek	mutlu	özlü sözler
her	kalabalık	konu	mutluluk	özel
her zaman	kalem	konuşma	münazara	pabuç
herkes	kalkmak	konuşmacı	müthiş	paha biçilmez
hiç	kalmak	konuşmak	nasıl	paket
hiç kimse	kanıt	konuşturmak	nasihat	palet
hiçbir	kapak	konusur	ne	parça
hikâye	kaptan	koparmak	nefret	patırtı
Hindistan	kaptırmak	kopmak	nesnel	patika
hoca	karalamak	korkmak	neşe	pay
huzur	karamsarlaştırmak	korku	niçin	paylaşma
huzur bulmak	karanlık	koro	nihayet	paylaşmak
hükmetmek	karar	koşmak	nitelik	paylaştırmak
ırmak	karar vermek	koymak	nizami	pazar
ısıtmak	karmaşık	koyu	normal	pekiştirmek
ışık	karne	köprü kurmak	not	pembe
ızdırap	karşı	kör	numara	peş
icat	karşılaşmak	köşe	odaklanmak	plan
içerik	karşılaştırma	kötülük	oğul	planlı
içinden	karşılık	kulak vermek	okuma	posta
iddia	karşılıklı	kullanmak	okumak	poşet
ideal	kasaba	kum	okuyucu	profesör
ifade	kat	kumsal	olumlu	promosyon
ikinci	katılımlı	kural	olumsuz	psikoloji
ikna	katılımsız	kurgu	oluşmak	pul
ileri sürmek	kavram	kurtulmak	on	rağmen
iletmek	kavramak	kusur	onay	rapor
ilgi	kaybolmak	kusursuz	orta	rastlamak
ilgi çekmek	kayıp	kuş	ot	razı olmak
ilgilenmek	kaymak	küçülmek	oynamak	reddetmek
ilgili	kaytarmak	küçümsemek	oysa	rengarenk
ilişki	kazanç	kültür	oyun	renk
ilişki kurmak	kazandırmak	layık	ödüllendirmek	resim
ilişkin	kazanım	mağlup	öfkelenmek	ressam
ilk	kel	mahalle	öğrenci	revan
ilkbahar	kelime	mal	öğretmen	rica etmek
ilkokul	kemerli	malumat	öğüt	roman
iltifat etmek	kendi	mavi	öğüt vermek	ruh hâli
imkânsız	kent	mecaz	ölmek	rutin
inandırıcı	kepçe	mecazlı	ömür	saadet
inanmak	kılmak	mecburen	ön	sabırlı

sabırsızlanmak
saç
sağ
sağanak
sağlamak
sağlık
sahil
sahip olmak
sakin
sakin
saklamak
saman
samimiyet
sanat
sanatsız
sanki
sararmak
sarı
sarılmak
sarmak
sarmalamak
satranç
savaş
savunma
sayesinde
saygı
saygılı
sayılmak
sayısal
saz
sebeup
sebeup olmak
seçici
seçmek
semt
sen
sentez
servet
servi
ses
sessiz
sessizlik
sevda
sevecen
sevgi
sevgili
sevinç
sevinmek
sevmek
seyretmek
sıcaklık
sık
sınıf
sınır
sır
sigara
sinema
sistem
sol
solmak

somut
son
sonra
sonsuz
sonuç
sormak
soru
soyut
söylemek
söyleşi
söz sanatı
söz varlığı
söz vermek
sözcük
sözlü anlatım
sunmak
sunu
sunum
susmak
sükûnet
süre
süreç
sürmek
sütun
şaka
şanslı
şarkı
şart
şaşı
şaşırmak
şefkat
şehir
şeref
şey
şimdi
şişe
şişman
tablo
tadını çıkarmak
tahmin etmek
tahta
takı
taklit etmek
takmak
tam
tamamen
tamamlamak
tamamlayıcı
tane
tanık
tanımlama
tanımlamak
tanıtmak
tapınak
taraf
tarih
tarla
tartışma
tartışmak
tarz

tasarlamak
taşımak
tat
tatlı
tayfa
tebessüm
tedavi
tek
tekrar
telaşsız
tema
temel
tepki
terim
terk etmek
tespit etmek
tıpki
tırnak
tutkulu
tüm
tür
Türkiye
uçmak
uğraşmak
ulaşmak
umut
unsur
usta
uşak
uyak
uydurmak
uygun
uymak
uyumlu
uzak
uzanmak
uzmanlaşmak
uzun uzadıya
ülke
ünite
ünlü
ürün
üslup
üst
üye
üzeri
üzgün
üzülmek
üzüntü
vadi
var
varlık
vazgeçmek
veri
vermek
vicdan
vücut
yaban
yadırgamak
yağlı boya

yakın
yaklaşmak
yalan
yalancı
yalnızca
yanına
yanlış
yapıcı
yapışmak
yapmak
yararlanmak
yaratıcı
yaratmak
yardımcı olmak
yargılamak
yarım
yaşlanmak
yaşlı
yavaş
yazar
yazarlık
yazı
yazıt
yazma
yazmak
yelken
yeni
yer
yerleştirmek
yeryüzü
Yeşilirmak
yetenek
yetiştirmek
yetmek
yıl
yiğitlik
yitirmek
yoğun
yok
yoklamak
yol
yorgunluk
yormak
yorulmak
yorum
yönelik
yöneltmek
yönetmek
yöntem
yük
yürek
yüreklik
yüz
yüzleşmek
zafer
zarar
zekâ
zeki
zihin
zihinsel

zor

Ünite 8

ABD
abide
acaba
acemilik
acıkmak
açı
açık
açıkça
açmak
ad
ada
adacık
adam
adamak
adapte olmak
adeta
aferin
ağ
ağa
ağaç
ağaçlık
Ağustos
ahır
ahşap
aile
ait
ait olmak
aklına gelmek
aklını almak
aksi
akşam
Akşit
alamet
alan
alçak
alçalmak
alçaltmak
alelade
aleyh
alıkoymak
alın
alışveriş
almak
Almanya
alt
altın
altüst etmek
ama
aman
amatör
ambar
Anadolu
anahtar (kelime)
ancak
andırmak
anıt
Ankara

anlam	başlamak	bilgi	cevaplamak	dağarcık
anlamak	bahçe	bilim	cevapsız	daha
anlaşılmaq	bahsetmek	bilim insanı	ceza	daima
anlatmak	bakımından	bilimsel	ciddi	dakika
anlayış	bakışmak	bilinç	cilalı	daldırmak
anne	bakmak	bilinçsizce	cilve	dalgalanmak
anten	bakraç	bilinmezlik	cip	dalmak
ara	Balıkesir	billur	cisim	dam
ara sıra	balkon	bilmek	civar	damga
aracı	ballandırmak	bina	coğrafya	dana
araç	bar	binlerce	cümbüş	Danimarka
aralık	basılmak	binmek	cümle	davar
arama	baskı	bir	çabuk	davet
aramak	basmak	biraz	çağ	davranış
arası	baş	birazcık	çağırmak	dayak
araştırma	baş başa	birbiri	çalışma	dayanmak
araştırmacı	başa çıkmak	birçok	çalışmak	defa
araştırmak	başarılı	birdenbire	çalmak	defalarca
arazi	başarısız	birer	çam	defter
Ardahan	başka	biri	çamlık	değerlendirme
arı	başkaldırı	birim	çanta	değerli
arıcılık	başlamak	birkaç	çap	değil
arka	başlangıç	birleşmek	çarpıntı	değin
arka çıkmak	başlıca	birleştirmek	çarpışmak	değirmek
arkadaş	başvurmak	birlikte	çatı	değişik
armut	batı	birtakım	çay	değişiklik
art	batış	bitirmek	çekim	değişmek
artık	batmak	bitmek	çekinmek	değiştirmek
artist	bazen	biyoloji	çekmek	demek
asillik	bazı	biz	çelik	demir atmak
aslan	beceri	bodrum	çember	demlemek
aslında	beğeni	bol	çeşitli	dendure
asteroid	beğenmek	boş	çeşme	deneme
astronot	bekçi	boşluk	çevre	denemeci
aşağı	bekleme	boy pos	çığ	deney
aşama	beklemek	boyuna	çıkarmak	deneyim
aşınmak	Belçika	bozmak	çıkmak	deniz
aşmak	belediye	bozulmak	çıplak	dergi
atasözü	belirgin	böcek	çıraklık	deri
ateş	belirlemek	bölüm	çıtır çıtır	derin
atık	belirtmek	bölünmek	çiçek	derinlik
atıştırmak	belki	böyle	çiftçi	ders
atmosfer	bellek	Brezilya	çifte sürmek	dert
ayak	belli	bu	çiftlik	destani
ayakkabı	ben	bugün	çimdik	destek
ayaküstü	bent	bulmak	çimento	desteklemek
ayarlamak	benzemek	bulunmak	çizgi	detaylı
aydınlık	benzer	bulutsuz	çizili	devam etmek
ayırmaq	besin	bunca	çizme	devamlı
ayna	beslenme	bura	çizmek	devlet
aynı	beslenmek	Bursa	çocuk	devre dışı kalmak
ayrı	beş	buz	çocukluk	devşirmek
ayrıca	beton	büsbütün	çoğu	deyim
ayrılmak	bezeli	bütün	çoğunlukla	dışarı
ayrıntı	bezmek	büyük	çok	didiklemek
az	bıkmak	camı	Çorum	didinmek
azalmak	bıkmazlık	canım	çökmek	dikkat
azar	bırakmak	canlı	çöp	dikkat etmek
azıcık	biçim	cennet	çöplük	dil
baba	biçimlendirmek	cep	çözüm	dilenci
baca	bildirmek	cesaret	çünkü	dinlemek
bağışlamak	bilge	cet	dağ	dinlence

dip	emek	gazino	gözlemek	hayvancılık
disiplin	emsalsiz	gece	gözünün içi gibi	haz
diş	en	geçim	bakmak	hazırlanmak
dişi	engel	geçirmek	gözünün içine	hazırlık
diye	engellemek	geçiş	bakmak	hemen
diz	enginlik	geçit	gözünün önüne	henüz
doğa	enkaz	geçmek	gelmek	hepimiz
doğmak	erimek	geçmiş	grup	hepsi
doğru	erişmek	gedik	gurbet	her
doğrultu	erkek	gelecek	gurup	her biri
doğu	erkekli	geleneksel	güç	her şey
doğum	ertesi	gelişim	güçlü	herhangi
doğurmak	Erzurum	gelişme	gülümseme	herkes
dokumak	eser	gelişmek	gümüş	hesaplamak
dokunmak	eski	geliştirmek	gün	hevesli
dolanmak	esmerlik	gelmek	güneş	heyecan
dolaşmak	esnemek	genç	güneydoğu	hız
doldurmak	esrarlı	genel	günlük dil	hızlandırmak
donanım	estetik	geniş	günümüz	hızlı
dökülmek	eş	gerçek	Gürcü	hiç
dönem	eşek	gerek	güreş	hiçbir
dönmek	eşmek	gerekli	güreşmek	hiçbiri
dönüşmek	eşya	gereklilik	güven	hikâye
dört	etek	gerekmek	güvenli	hile
döşemek	etken	gereksiz	güvenmek	hisse
dua	etki	geri	güzel	hissetmek
durmak	etkilemek	gerilim	güzellik	Hollanda
durum	etkinlik	gerilmek	haber vermek	horon
duygu	etraf	getirmek	habersiz	hoşa gitmek
duyma	etüt	gezegen	hacı	hoşlanmak
duyulmak	ev	gezi	hadi	hüzün
duyuş	evet	gezinmek	hafif	ıssızlık
düğümlemek	evre	gezinti	hak	ışık
dükkan	eyvan	gezmek	hâl	icat
dümdüz	ezmek	girmek	hâlbuki	iç
dünya	fakat	gitmek	halen	içeri
dürüm	fark	giysi	halk	içermek
dürüstlük	farklı	göğüs germek	halka	içi sıkılmak
düşmek	farklılık	gök	hanelik	içi sızlamak
düşünce	faydalı	gökbilimci	hangi	içmek
düşündürmek	faydasız	gökyüzü	hanım	ifade etmek
düşünmek	fazla	göl	hani	ihtimal
düşürmek	felsefe	gömölmek	hapishane	ihtiyaç
düzen	fethetmek	göndermek	harcamak	iki
düzenleme	fırlatmak	gönüllü	hareketli	ikramiye
edebiyat	fıskırmak	görenek	hareketsiz	ilaç
edebiyatçı	fikir	görev	harf	ileri
edebiyatsever	fikrimce	görevli	harikulade	ilerlemek
eğer	film	görmek	hartama	ileti
eğilmek	fiyat	görünmek	hastalık	ilgi
eğimli	folklor	görünüm	haşarat	ilgilenmek
Ekim	fotoğraf çekmek	görüştürmek	hatır	ilgili
ekin	fotoğraf makinesi	göstermek	hatırlamak	ilim
eklenmek	fotoğraf sergisi	götürmek	hatırlatmak	ilişki
ekmek	fotoğrafçı	gövde	hatta	ilişkin
ekvator	fotoğrafçılık	göz	hava	ilişmek
el	fotoğraflamak	göz atmak	hayal gücü	ilk
elbet	Fransa	göz hapsine almak	hayat	ilkin
elbette	galiba	göz önünde tutmak	haydi	ilkokul
elde etmek	garp	göz önüne almak	haydut	imdat
elektrik	gazete	gözden kaybolmak	hayrını görmek	imkân
eleştirici	gazeteci	gözlem	hayvan	inanmak

incelemek	kapsam	kırmızı	kural	mırıldanmak
İngiltere	kaptan	kısa	kurmak	millet
inmek	kar	kısaltma	kurtarmak	milletvekillik
insan	kara kış	kısım	kurtulmak	milyarlarca
insanlık	karabaş	kiş	kuru gürültü	milyoner
iri	karaçam	kişin	kurulmak	mimar
iskele	karanlık	kıvanç	kurulu	mimari
iskemle	kararmak	kıvılcım	kuşkusuz	minare
İspanya	karayolları	kıyı	kutlamak	mis
İstanbul	kardeş	kızarmak	kuvvetli	misafir
istek	karga	kızgınlık	kuzu	misafirperver
istemek	karga burga	kilometre	küçük	miyop
İsveç	karı	kim	külçelenmek	muallim
İsviçre	karın	kimi	küre	muhafiz
iş	karınca	kimliksiz	kütle	muhakkak
işaretlemek	karış	kimse	kütle çekim	musiki
işbirliği	karışmak	kirletmek	kütük	muşamba
işgüzarlık	karlı	kirlilik	lapa lapa	mücevher
işlem	karşı	kişi	lastik	müddet
işlemek	karşılama	kişileştirme	lazım	mükemmel
işletme	karşılaşmak	kişileştirmek	leylek	mümkün
işlev	karşılık	kişilik	lira	müşkülpesent
işsizlik	kasabacık	kişiliksiz	lise	müşteri
iştah	kat	kitap	liste	mütehassıs
iştahlı	katılmak	koca	macera	mütemadiyen
işte	katman	koku	madde	müthiş
İtalya	kavga	kolay	maden	müzik
itibaren	kavram	kolayca	maden suyu	nakış
itmek	kavramak	kolaylık	mahallî	namuslu
iyi	kavun	kompozisyon	mahcup etmek	nasıl
iyice	kavuşmak	komşu	mahpus	ne
iz	kayak	konaklama	mahsur kalmak	neden olmak
izlemek	kaybolmak	konforlu	makine	nehir
Japonya	kaygı	konmak	mal	nerede
kabahat	kayırmak	kontrol	malzeme	nesil
kabul etmek	kaymak	konu	mamur	nezaret
kaçınmak	kaynak	konuk olmak	manda	nice
kaçırmak	kaynaşma	konukseverlik	marangozluk	niçin
kadar	kaynaşmak	konuşma	masa	nihayet
kadın	kazanç	konuşmak	masal	niye
kadınli	kazandırmak	kop dağı	meclis	niyet
kafa	kazanmak	koparmak	meğer	nokta
kâğıt	kedi	kopartmak	mektup	Normandiya
kahraman	kelime	korkmak	memnun	Norveç
kahramanlık	kenar	korku	merak	objektif
kahve	kendi	koşmak	merdiven	ocaklı
kâhya	kenetlemek	kovboy	merkezî	oda
kalabalık	kent	koymak	mermi	odak
kale	kere	koyu	mesafe	odun
kaleme almak	kesilmek	koyulmak	meselâ	okşamak
kalfalık	kesin	koyun	mesele	okumak
kalıp	kesinlikle	köpek	meslek	okur
kalıtmacı	keskin	kötü	metal	okutmak
kalkışmak	keşfetmek	köy	metin	okuyucu
kalkmak	keşif	köylü	metre	olan
kalmak	keyif	kristal	mevsim	olanak
Kanada	kez	kroki	mevzu	olanaksız
kapatmak	kıl payı	kulak	mevzan	olası
kapı	kılmak	kule	meydana gelmek	olasılık
kapılmak	kımıldamak	kullanılmak	meyve	olay
kaplamak	kımıldanış	kullanışlı	meyvecilik	oldukça
kaplı	kır	kurak	mezarlık	olgu

olmak	paşa	sanki	sonra	taraça
oluşmak	patlama	sanmak	sonsuz	taraf
oluşturmak	patlatmak	sararmak	sonuç	tarafından
on	pay çıkarmak	sarılık	sormak	tarım
onca	pazar yeri	sarmak	soru	tarih
orada	pazarlık	satın	sorun	tarla
ordu	pazarlıkçı	satın almak	Sovyetler Birliği	tartışmak
orman	pehlivan	satır	soymak	tartışmasız
orta	pek	satmak	sönmek	tasarlamak
ortam	peki	sav	sönükleşmek	taş
ortaokul	perde	savaş	söylemek	taşımak
ortaya atmak	peştamal	savaşçı	söyleyiş	taşınmak
ortaya çıkmak	peydahlanmak	savaşmak	söz	taşmak
ova	piyango	saydırmak	söz etmek	tavır
oyynamak	planlamak	sayıp dökmek	su	tavsiye
oysa	posta	saymak	subaşı	taze
oyun	pratik	sebep	suç	tecrübe
ödül almak	profesör	sebze	sulak	tehlike
öğrenci	program	seçmek	sürdürmek	tehlikeli
öğrenme	proje	seda	sürekli	tek
öğretmen	protein	sehpa	sürelî	teklifsizce
öğüt	racon	sekiz	sürmek	televizyon
öküz	rağmen	seksen	sürü	temaşa
ölmek	rahvan	sembol	sürücü	temel
ölüm	rapor	seremoni	sürülmek	temin
ömür	rastlantı	sergi	süslü	temiz
ön	razı olmak	serpiştirmek	süzgeç	temiz tutmak
ön plan	rehber	sert	şair	temizleme
önce	rehberlik	ses	şans	temizlemek
önemli	rekor	sessizce	şart	temizlenme
öneri	rektörlük	sevimli	şaşkın	Temmuz
önlem	renk	sevinç	şaşkınlık	temsilci
önünde	resim	sevinmek	şehir	tenha
örnek	resmetmek	sevmek	şekil	tepe
öte	ressam	seyahat	şey	tepki
öykü	rica	seyir	şiiir	tepsi
öykünme	risk	sıcak	şimdi	tesir
öykünmek	roket	sıhhatli	şimdilik	tesis
öyle	rol	sıkıcı	şirin	teşkil etmek
öz	roman	sıkıntı	şoför	teşkilatçı
özel	Rus	sınıf	şöyle	tetkik etmek
özellik	Rusya	sınır	şu	tıkanmak
özellikle	saat	sır	şu an	tıpkı
özen	sabah	sıradan	şubat	tilki
özet	sabır	sırasında	şura	top
özetlemek	sade	sırt	tabla	toplanmak
özgü	sadece	silmek	tadına bakmak	topluluk
özgün	saf	simit	tahıl	toplum
özgünlük	sağ	simitçi	tahrir	toprak
özlem	sağlamak	siper	takdim etmek	toz
özlü	sahi	sis	takılmak	tren
özümsemek	sahip	siz	takır takır	trilyon
özveri	sakin	sofa	takma ad	tuhaf
panorama	sakin	soğuk	taksim	tulum peyniri
para	sakinlik	sohbet	tam	tutku
paragraf	salıncak	sokmak	tamamlamak	tutuşturmak
parça	salıvermek	sokulmak	tane	tüketmek
parıltı	sallamak	sol	tanıdık	tüm
park etmek	sallanmak	solgun	tanık	tür
parlak	sanat	solucan	tanımak	Türk
parlaklaşmak	sandviç	son	tanıtmak	Türkiye
parlamak	saniye	sona ermek	tanrı	türlü

uçmak	verimli	yazın	yüzlerce
uçurum	vermek	yazmak	yüzmek
uçuş	virüs	yelken	yüzölçümü
UFO	vurgulamak	yeni	yüzyıl
uğramak	vücut	yenmek	zaaf
uğur	yağmak	yer	zafer
ulaşım	yahut	yer almak	zahmetli
ulaşma	yakın	yerçekimsiz	zaman
uluslararası	yakınmak	yerini tutmak	zanaat
umut etmek	yakıt	yerleşim	zannetmek
umut kırmak	yaklaşık	yerleşme	zarar
umutsuzluk	yaklaşmak	yerli yerinde	zaten
unsur	yakmak	yerme	zevk
unutmak	yalnız	yeryüzü	zırh
Urfa	yalnızca	yeşil	zıt
usanmak	yalnızlık	yetenek	zincir
usta	yamaç	yetenekli	zira
ustalık	yan	yeterli	zirve
usul	yanışmak	yeti	ziyade
utangaçlık	yanı başı	yetiştirmek	ziyaret
uydu	yanı sıra	yetmek	ziyaretçi
uygarlık	yanılmak	yiğın	zor
uygun	yanıt	yıklamak	zorunluluk
uzak	yanlış	yıl	
uzaklaşmak	yanmak	yıldız	
uzaklaştırmak	yansıtmak	yıllık	
uzanmak	yapay	yine	
uzatmak	yapı	yirmi	
uzay	yapı taşı	yiyecek	
uzay istasyonu	yapım	yoğun	
uzay mekiği	yapıt	yoğunluk	
uzun	yapmak	yok	
üç	yaprak	yoksa	
ülke	yaralanmak	yol	
ünite	yaratık	yolculuk	
üniversite	yaratmak	yollamak	
ünlenmek	yardım	yolunu gözlemek	
ünlü	yargı	yorum	
üretici	yarı	yön	
üretken	yarım	yönelik	
üretkenlik	yarınsız	yönetici	
üretmek	yarıyıl	yöntem	
ürkütücü	yarma	yöresel	
ürpermek	yarmak	yörünge	
ürün	yassılaştırmak	yufka	
üslup	yaş	yukarı	
üst	yaşamak	yumruk	
üst baş	yaşatmak	yumuşamak	
üstelik	yaşlı	yutkunmak	
üşenmek	yatmak	yutmak	
üşümek	yavaş	yuva	
üzeri	yavaşlamak	yuvarlanmak	
üzülmek	yavaşlatıcı	yücelmek	
vakit	yavaşlatmak	yüceltmek	
vapur	yavru	yüklemek	
var	yayımlamak	yükseklik	
var olmak	yayımlanmak	yükseltmek	
vasıf	yaz	yürek	
vatan	yazalım	yürütmek	
vazgeçmek	yazar	yürüyüş	
verebilmek	yazarlık	yüz	
veri	yazı	yüzey	

Seviyeler

A1

A2

B1

B2

C1

C2

TEMEL

ORTA

İLERİ

Yunus Emre Enstitüsü

www.yee.org.tr

Yunus Emre Enstitüsünün yazılı izni olmadan
tamamen veya kısmen kopyalanamaz, çoğaltılamaz.

ISBN 978-605-87010-2-1